

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Decreta Epistolica Leonis papæ primi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

Decreta Sixti pape

niam vulnerata est anima eius, ultra eum non poteris colligare, & maledicta est concordatio, denudare autem amici mysteria desperatio est animæ infidelis annuens oculo fabricat iniqua nemo eum abiciet: In conspectu oculorum tuorum conculcabit os suum, & sup sermone tuos admirabitur. Nouissime autem peruertet os suum, & in verbis tuis dabit scandalum. Multa audiui, & non cor quauit ei, & dominus odiet illum. Qui in altum mittit lapidē, sup caput eius cadet & plaga, dolose diuidet vulnera. Qui fodit foueam incidit in eam, & qui statuit lapidem proximo offendet in eo & q laqueum alio ponit, peribit in illo, facienti nequissimū consilium super ipsum deuoluetur, & non agnoscat unde adueniet illi. Illusio & improprium supboz, & vindicta sicut leo insidiabit illi, laqueo peribit qui oblectantur casu iustorum. Dolor autem consumet illos antequam moriantur. Ita & furor vtraq; execrabilia, & vir peccatorum continens erit illorum. Qui vindicari vult, à Deo inueniet vindictam, & peccata illius seruans seruabit. Relinque proximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi peccata soluentur, homo homini seruat iram, & à Deo quærit medelam. In hominem similem sibi non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur altissimum: ipse dum caro sit, seruat iram, & propitiationē petit à Deo. Quis exorabit pro delictis illius? Memeto nouissimoz, & define inimicari. Tabitudo em̃ & mors imminet mandatis. Memorare timorē dei, & non irascere proximo. Memorare testamēti altissimi, & despice ignorantiam proximi. Abstine te à lite, & minues peccata, homo em̃ iracundus incēdit lites, & vir p̃ctōr turbabit amicos, & in medio pacē habetūm immittet inimicitiam. Secundū em̃ ligna syluæ, sic ignis exardescet, & secundum virtutē hominis iracundia illius erit, & secundum substantiam suam exaltabit iram suā. Certamē festi natum incēdet ignē, & lis festinans effundet sanguinē, & lingua testificans adducet mortem. Si sufflaueris, quasi ignis exardebit, & si expueris sup illam extinguet, & vtraq; ex ore proficiunt. Sufurro & bilinguis maledictus, multos turbauit pacē habētes, lingua tertia multos cōmouit, & disperfit illos à gēte in gentē. Ciuitates muratas diuitū destruxit, & domos magnatorū effodit, virtutes populorū concidit, & gētes fortes dissoluit. Lingua tertia mulieres viritas eiecit, & priuauit eas de laboribus suis. Qui respicit illam non habebit requiē, nec habitabit cum requie. Flagelli plaga liuorē facit, plaga autē linguæ comminuit ossa. Multi ceciderunt in ore gladij, sed non sic, quomodo q interierunt p linguam suā. Beatus q tectus est à lingua nequam, & q in iracundiā illius non transiuit, & q non attraxit iugum illius, & vinculis illius non est ligatus. Iugum em̃ illius iugum ferreum est, & vinculum illius vinculum æreum est. Mors illius mors nequissima est, & vtilis potius inferis quā illa pseuerantia illius non permanebit, sed obtinebit vias iniustorum, & flamma sua non comburet iustos. Qui derelinquunt Deum, incidunt in illam, & exardescet in illis, & non extinguet, & immittet in illos quasi leo, & quasi pardus lædet illos. Sepi aures tuas spinis, & noli audire linguā nequam, & ori tuo facito ostiā, & seras auribus tuis, aurum tuum, & argētum tuū conflagra, & verbis tuis facito stateram, & frenos ori tuo rectos, & attende, ne forte labaris in lingua tua, & cadas in conspectu inimicorum insidiantū tibi, & sit casus tuus insanabilis in mortē, ista caueant oēs & cohibeant linguam suā à malo, & labia eorum ne loquantur dolum.

F ¶ De cætero charissimi confortamini in dño, & in potētia virtutis eius. Induite vos armatura Dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli, quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum contra spiritualia nequitia in cœlestibus, propterea accipite armaturam dei, vt possitis resistere in die malo, & in omnibus pfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induite lorica iustitiæ, & calciati pedes in præparatione Euangelij pacis in omnibus, sumentes scutum fidei, in quo possitis oia tela nequissimi ignea extinguere. Et galeam salutis assumite, & gladium spūs quod est verbū dei. Hæc frēs vobis scripsimus, & generaliter omnibus notum fieri volumus, vt quæ cæteros tangūt omnibus nota fiant. Omnipotēs deus vos & reliquos fratres ubiq; consistentes protegat vsq; in finē, q cunctum mundū est dignatus redimere Iesus Christus dominus noster, qui est benedictus in secula, Amen. Data Caleñ. Aprilis. Valentiniano & Florentio. IIII. consulibus.

¶ Subsequuntur Epistolæ Leonis Pape

Incipiunt epistole Leonis pape ad Euticen Con

stantinopolitanum abbatē aduersus Nestorianam hæresim

EPISTOLA PRIMA.

¶ Dilectissimo filio Euticeti presbytero Leo episcopus.

Ad no-

D notitiam nostram tuæ dilectionis Epistola retulisti, q̄ Nestoriana hæresis quorūdam rursus studijs pullularet. Sollicitudinē tuam ex hac parte nobis placuisse, rescripsimus, quoniam index animi tui est sermo quē sumpsimus. Vnde nō ambigimus authorē catholicę fidei dominum tibi in oībus affuturū. Nos autē cum plenius quoq; hoc improbitate fiat, potuerimus agnoscere, necesse est, auxiliante dño, p̄uidere, quatenus nefandū virus dudūq; damnatū, radicitus possit extingui, deus te custodiat incolumē dilectissime fili.

EPISTOLA SECVNDA.

¶ Leo Theodosio Augusto.

Quantū præsidij dñs Ecclesiæ suæ in fide vřæ clemētię p̄pararit, his etiā lris quas ad mem̄ misisti ostēdit, vt vobis nō solū regiū, sed etiā sacerdotālē animū in eē gaudeamus. Sigdem p̄ter imperiales & publicas curas, piissimā sollicitudinē Chřianę religionis habetis, ne, f. in p̄p̄o dei, aut schismata, aut hæreses, aut vlla scādala cōualecant, q̄a tūc erit optimus regni vři status, q̄n̄ sempiternę & incommutabili trinitati vnus deitatis cōfessione seruit. Quid autē in Constantinopolitana Ecclesia pturbatōis acciderit, qd̄ ita frēm & coep̄m nřm Flauianū potuerit commouere, vt Euticen p̄b̄m cōione priuaret, nondū potui euidēter cognoscere. Quāuis em̄ prædictus p̄b̄r ad sedē aplicam p̄ libellū doloris sui querimonia miserit, breuiter tñ aliqua prælibauit asserēs se Nicęnæ synodi constituta seruante frustra in fidei diuersitate culpātū. Eusebij autē Ep̄i accusatoris eius libellus, cuius exēplaria ad nos p̄dictus p̄b̄r misit, de obiectōis euidētia nihil habebat. Sed cū p̄b̄o hæreseos crimē intēderet, quē tñ nostrū sensum arguerit, non euidēter exp̄ssit, quis & ip̄e Ep̄s Nicęnæ synodi p̄fiteat in hac re se eē decretis, propter qd̄ non habuimus, vnde aliqd̄ diceremus. Et q̄a causę meritum fidei rō & laudabilis sollicitudo vřæ pietatis exegit, necesse ē, iā locū subreptōibus nō patere, s; prius de q̄bus eum estimat arguendū iſtrui nos oportet, vt possit de bene cognitis congrue iudicari. Ad p̄dictū autē Ep̄m dedi lras q̄bus mihi displicere cognosceret, q̄ ea quę in tanta causa gesta fuerāt etiam nimio silētio reticeret, cū studere debuerit primitus nobis cūcta referare. Quē credimus, vel post admonitōem oīa ad nostrā notitiā relaturū, vt in lucē ductis his quę adhuc vident occulta, id quod Euangelicę & Apostolicę doctrinę conuenit, iudicet. Data ad Calēdas Martias, Asterio & Protogene consulibus.

¶ Epistola beati Leonis Papę ad Flauianū Constantinopolitanū Ep̄m, vbi quærit, cur Eutices ab Ecclesia fuerit separatus.

EPISTOLA TERTIA.

¶ Dilectissimo fratri Flauiano Leo, & cetera.

Cum Chřianissimus, & clemētissimus imperator sanctę & laudabilis fidei p̄ Ecclesię catholicę pace sollicitus ad nos scripta trāsmiserit, de his q̄ apud vos pturbatōis strepitū mouerāt. Miramur fraternitatē tuā, q̄cqd̄ illud scādali fuerit, nobis filere potuisse, & non potius, pcurasse, vt primitus nos insinuatio tuę relatōis instrueret, ne de re; gestarū possemus fide ambigere. Accepimus em̄ libellū Euticetis p̄b̄i, q̄ se querit accusante Eusebio Ep̄o immerito cōione priuatū, maxime cū euocatū se affuisse testet, nec sui p̄sentia denegasse, adeo vt in ip̄o iudicio libellū appellatōis suę asserat obtulisse, nec tñ fuisse susceptū, qua rōne compulsus sit, vt cōtestatorios libellos in Constātinopolitana vrbe pponeret. Quibus rebus itercedētib; necdū agnoscimus quā iustitia à cōione Ecclesię fuerit separatus. Sed respiciētes ad causam facti tui nosse volumus rōnē, & vsq; ad nostrā notitiā cūcta deferri. Quā nos q̄ sacerdotū domini maturavolumus eē iudicia, nihil possumus incognitis rebus in cuiusq; partis præiudiciū definire, priusq; vniuersa quę gesta sunt veraciter audiamus. Sed ideo fraternitas tua p̄ idoneā maxime aptamq; psonā, plenissima nobis relatōe significet, qd̄ contra anti quam fidē nouitatis emerferit, qd̄ seueriori snia dignū fuerit v̄ndicari. Nā & Ecclesię moderatio & religiosissimi principis fides multā nobis sollicitudinē Chřianę pacis indicūt, vt amputatis dissensionibus fides catholica inuoluta seruet, & his q̄ praua defendūt ab errore reuocatis, nostra autoritate, quo; fides pbata fuerit, muniant. Nec aliqua poterit ex hac parte difficultas asferri, cū memoratus p̄b̄r libello p̄prio sit p̄fessus, paratū se eē ad corrigendū, si qd̄ in se inuentū fuerit, qd̄ rephēsiōe sit dignū. Decet em̄ in talibus causis hoc maxime, puideri, vt sine strepitu concertationū, & charitas custodiat, & veritas defendat frater charissime. Et ideo q̄a dilectio tua de tanta causa nos videt necessario eē sollicitos q̄ plenissime & lucide vniuersa nobis qd̄ añ facere debuit, indicare festinet, ne iter asertōes partiū aliq̄ ambiguitate fallamur, & dissensio q̄ in suis initijs abolēda ē, nutriet. Cū in corde nřo ea obseruātia deo inspirāte p̄maneat, ne constitutōes venerabiliū p̄m diuinitus roborate, & ad soliditatē fidei ptinētes, praua cuiusq; interpretatōe violent, Deus te custodiat incolumem frater charissime.

Epistole Leonis pape.

EPISTOLA QVARTA.

Rescriptum Flauiani ad beatum Leonem Papam.

INCIPIUNT CAPITVLA.

De subdoli hostis insidijs

De blasphemijs Euticetis

De fraudulenta subtilitate hæreticorum

De excommunicatione eius iustissima

Omino beatissimo & deo amabili Leoni Flauianus in domino æternam salutem.

Capitulum Primum.

D Nulla res diaboli venena cõpescit, nec cõtinet mortiferas ei⁹ sagittas. Sursum em̃ atq; deorsum puolās q̃rit q̃s possit occidere, q̃s possit superare, q̃s possit deuorare. Propter quā rē vigilandū est in oronibus, atq; id opandū est, vt fatuas inq̃sitos euitare possim⁹. Decet at̃ sequi p̃res ñros, nec cõmutare definitionē eorū p̃petuā, quorū sc̃dm sacras scripturas didicimus regulā. Depositis ergo fletibus & lachrymis, q̃a summo clericus degēs gradu inuasus ē à fero demone, & nō potui eū liberare, nec auferre de tali lupo, q̃ aīam meā p̃ illo paratus erā ponere. Quō raptus sit, quō resiliuit à p̃posito diuino, & ad illū cucurrit, q̃ perdere consuevit p̃cepta p̃m declinās & constituta eorū despiciēs iam incipio enarrare.

E II Sunt em̃ q̃dā veste sua oues significantes interius lupi raptores, quos ex fructibus eorū debemus agnoscere. Isti prima fronte vident̃ eē de numero nostro, sed nō sunt de numero nostro. Si em̃ de nūero ñro eēnt, nobiscū māssissent. Quātum aut̃ ceperunt asumere impietatem illud qd̃ occultabat in illis aperit̃, & dolus omnis fit oībus manifestus. Inueniunt autē infirme fidei homines, & q̃ diuinas lectōes nesciant, & secum eos in p̃ditionē p̃cipitant dissipātes & vituperātes patrum disciplinas, & reliquas sanctas scripturas ad suā p̃ditionē, quos debemus p̃uidere, & à quibus multum cauere, ne in malitia sua aliqui occupati concidant de sua firmitate. Exacuerunt em̃ linguā suā quasi serpētes, & venenum in labijs habēt quasi aspides. De his hæc Propheta clamauit.

F III Talis nobis Eutices emerfit quondā p̃b̃r & archimādrites, q̃ quasi nostræ religionis seclatam sapiebat, & hāc p̃ferebat, Nestorij at̃ impietate confirmabat, & succingebat. p̃ Nestorio militare in pugna, quæ cōtra Nestoriū parabat. Trecetorū aut̃ decē & octo sanctorū p̃m de fide expositionē factā, & sanctæ memoriæ Cyrilli eplām scriptā ad Nestoriū, vlt̃ ad filios eius q̃bus oēs assenserūt, tētaui euellere antiquā impij Valētini & Apollinaris reparās sectā, & nō timuit p̃ceptū veri dei dicētis, Quicūq; sc̃d alizauerit vnū de pusillis istis, expedit ei vt mola asinaria alligēt collo eius, & demergat in pfundū maris. Verecudiā aut̃ oēm abiecit, & quā gerebat infidelitatis pellē excutiēs in sancta synodo asseribat instāter dicēs: Dñm Iesum Ch̃m non oportere cõfiteri de duabus naturis post hūanā susceptionē, cū à nobis vnus subst̃tiæ, & vnus p̃sonæ cognoscit̃, neq; carnē dñi cõessentialē nobis subsistere tanq̃ ex nobis susceptā, & cõadunatā dei verbo sc̃dm subst̃tiā. Sed dicebat virginē qdē quē eū genuit sc̃dm carnē cõsubstantialē nobis eē. Ip̃m at̃ dñm nō suscepisse ex ea carnē cõsubstantialē nobis, sed corpus dñi non esse qdem corpus hoīs, humanum vero corpus eē quod est ex virgine.

G IIII Sed ne multa dicēs longā faciā eplām olim q̃cqd̃ egerimus, misimus ad btitudinē vestrā, q̃bus l̃ris docuimus, & p̃sbyterio illum eē nudatū, q̃a sic captus est, & iussimus eū cum monasterijs nullam h̃re rōnē, & exclusimus eum à cõione nostra, vt sanctitas ṽra hoc cognoscens quod circa illum actum est, oībus Ep̃is sub beatitudine vestra degētibus manifestare dignet̃ illius impietate, ne nesciēs aliqui qd̃ ille sentiret quasi ad orthodoxum vel p̃ l̃ras, vel p̃ aliquam coniunctionem loquantur.

Rescriptū Leonis papæ ad Flauianū Cōstātinopolitanū epl̃m cōtra Euticetis heresim.

INCIPIUNT CAPITVLA.

Quā ignorantia sanctarū scripturarū Euticem hæreticum fecerit

ramētum vel confusione argumentant̃

Contra eos q̃ in duos filios disp̃sarōis dominicæ mysterium scindere molunt̃

Contra eos qui cœlestē aut alterius cuiusq; subst̃tiæ existere formā serui quam ex nobis assumpsit infaniendo asserunt

Contra eos qui passibilem diuinitatem vni geniti filij dei audent asserere

Contra eos qui duas quidem ante adunationē naturas deum delirant, vnā vero post adunationem cõfingunt

Contra eos qui in duas naturas Ch̃i tēpe-

Ep̃stola Leonis Papæ ad Flauianum Ep̃iscopum.

Ep̃la .V.

H Ec̃tis dilectōis tuæ l̃ris quas miramur fuisse tam seras, & gestorū Ep̃alium ordine recē sito, tandē, qd̃ apud vos sc̃dali cōtra integritatē fidei exortū fuisset, agnouimus, & q̃ prius videbant̃ occulta, nūc nobis reſerata patuerūt. Quibus Eutices q̃ p̃byterij noīe honorabilis videbat̃, multum imprudēs, & nimis imperitus oñdit̃, vt etiā de ipso dictum sit

etum sit à pphetas: Noluit intelligere vt bene ageret, iniquitatē meditatus ē in cubili suo. Quid aut iniquius q̄ impia sapere, & sapiētiōribus doctioribusq; nō credere? Sed in hac insipitiā cadūt, q̄ cū ad cognoscēdā veritatē aliq̄ impediunt obscuro, nō ad ppheticas voces, nō ad aplicas lras, nec ad euāgelicas autoritates, sed ad semetip̄os recurrūt. Sed ideo magistri erroris existūt, q̄a veritatis discipulī nō fuere. Quā em̄ eruditōne de sacris noui & veteris testamēti paginis acq̄suiuit, q̄ nec ip̄ius qdē symboli initia cōphēdit: Et qd̄ per totū mundū oīm regene rādoꝝ voce depromit, istius adhuc senis corde non capit. Nesciēs igit qd̄ deberet de verbī dei incarnatōe sentire, nec volēs ad pmerendū intelligētē lumē in sanctas scripturas latitudine laborare, illā saltē cōm, & indiscretā cōfessionē sollicito apphēdisset auditu, quā fidelīū vniuersitas p̄fitef credere se in deū patrē oīpotentē, & in Iesum Chr̄m filiū eius vnicū dñm nrm, q̄ natus est de spū sancto & Maria virgine. Quibus tribus sentētijs oīm ferē hēreticoꝝ machinæ destruunt. Cū em̄ deus & oīpotēs credit, & p̄r sempiternus, eidē filius demōstrat in nullo à p̄e differēs, q̄a de deo deus, de oīpotētē oīpotēs, de æterno natus est cogiternus. Nō posterior tpe nō inferior p̄tate, nō dissilis gloria, nō diuisus eēntia. Idē vero sempiterni genitoris vnigenit⁹ sempiternus natus ē de spū sancto & Maria virgine. Quæ natiuitas tp̄alis illi natiuitati diuinæ & sempiternæ nihil minuit, nihil cōtulit, sed totā se reparādo hominī q̄ erat decept⁹, impēdit, vt mortē vinceret, & diabolu q̄ mortis habebat imperiū, sua virtute destrueret. Nō em̄ superare possem⁹ p̄cti & mortis autorē, nisi naturā nostrā ille susciperet, & suā faceret, quē nec p̄ctm cōtaminare, nec mors potuit detinere. Cōceptus qp̄e ē de spū sancto intra vterū m̄ris virginis, q̄ ita illū salua virginitate ædidit, quēadmodū salua virginitate cōcepit. Sed si de hac Chr̄ianæ fidei fonte purissimo syncerū itellectū haurire nō poterat, q̄a splēdorē p̄spicue veritatis obcæcatōe sibi pp̄ria tenebrarat, doct̄inā se Euāgelicę subdidisset, & dicētē Matth̄eo: Liber generatōis Iesu Chr̄i filij David, filij Abrahā, aplicę q̄q; p̄dicatōis expetisset instructū, & legēs in ep̄la ad Romanos: Paulus seruus Iesu Chr̄i vocatus ap̄ls, segregatus in euāgelij dei, qd̄ an̄ p̄miserat p̄ pphetas suos in scripturis sanctis de filio suo q̄ factus ē ei ex femine David scdm carnē ad ppheticas paginas piā sollicitudinē cōtulisset, & inuenisset, p̄missionē dei ad Abrahā, dicētis: In femine tuo benedicent oēs gētes. Sed ne de huius feminis pp̄rietate dubitaret, secutus fuisset Ap̄lm dicentē: Abrahā dixit sunt, p̄missiōes, & semini eius. Nō dicit in feminibus quasi in multis, sed quasi in vno, & semini tuo qd̄ est Chr̄us. Esaiā q̄q; p̄dicatōne interiore apphēdisset auditu, dicētis: Ecce virgo in vtero cōcipiet, & pariet filiū, & vocabit nomē ei⁹ Emanuel qd̄ est it̄p̄ratū nobiscū deus. Eiusdēq; p̄phetæ fidelit̄ verba legisset: Puer natus ē nobis, filius datus ē nobis, cuius p̄as sup humerū ei⁹, & vocabit nomē ei⁹ magni cōsiliij angelus, admirabilis cōsiliarius, deus fortis, princeps pacis, p̄r futuri seculi. Nec frustratorē loq̄ns, ita verbū diceret carnē factū, vt edict⁹ vtero virginis Chr̄s haberet formā hoīs, & nō haberet m̄ni corporis veritatē. An forte ideo putauit dñm nrm Iesum nō nr̄e eē naturę, q̄a missus ad btām Mariā angelus ait: Spūs sanctus supueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; & qd̄ nascet ex te, sanctū vocabit fili⁹ dei, vt q̄a cōceptus virginis diuini fuit opis, nō de natura cōcipiētis fieret caro cōcepti⁹. S; nō ita intelligēda ē illa gñatio singulariter mirabil, & mirabil singularis, vt p̄ nouitātē creatōis, pp̄rietas remota sit gñis, sc̄cūditatē em̄ virgini spūs sanctus dedit, veritas aut̄ corporis sumpta de corpe ē, & edificatē sibi sapiā domū verbū caro factū est, & habitauit in nobis hoc est, in ea carne quā sumpsit ex hoīe, & quā spū vitæ rationalis animauit.

II ¶ Salua igit pp̄rietas vtriusq; naturę & in vnā coeūte p̄sonā, suscepta ē à maiestate hūilitas A à virtute ifirmitas, ab æternitate mortalitas, & ad resoluēdū conditōis nr̄æ debitū natura iuiolabil naturę ē vnita passibili, vt qd̄ nr̄is remedijs cōgruebat vn⁹ atq; idē mediator dei & hoīm, hō Chr̄s Iesus & mori posset ex vno, & mori nō posset ex altero. In it̄gra ergo veri hoīs p̄fectaq; natura ver⁹ natus ē de tot⁹ in suis, tot⁹ in nr̄is. Nostra at̄ dicimus q̄ in nobis ab initio creator cōdidit, & q̄ reparāda suscepit. Nā illa q̄ deceptor itulit, & hō deceptus admisit, nullū habuere in saluatore vestigiū. Nec q̄a cōiōne humanæ subijt ifirmitatū, ideo nr̄os fuit p̄iceps delictorū. Assumpsit formā serui sine sorde p̄cti, hūana augēs, diuina nō minūēs. Quia exinanitio illa q̄ se iuisibilē visibilē p̄buit, & creator ac dñs oīm regū vnus voluit eē mortaliū, iclatio fuit miserationis nō defectio p̄tatis. Proinde q̄ manēs in forma dei fecit & hoīm, idē i forma serui factus ē hō. Tenet ergo sine defectu pp̄rietas suā vtraq; natura, & sicut formā serui dei forma nō adimit, ita formā dei serui formā nō minuit. Nā q̄a gl̄iabat diabol⁹ hoīm sua fraude deceptū diuinis caruisse m̄uerib⁹ & immortalitatis dote nudatū, durā mortis subijisse sn̄as, sc̄q; i mal⁹ suis qd̄ dā de p̄uicatoris cōsortio iuenisse solatiū, deū q̄ iustitię exigētē rōne erga hoīm quē in tāto honore cōdiderat, pp̄riā mutasse sn̄iam opus fuit secreti disp̄satōe cōciliij, vt icōmutabil⁹ deus (cuius volūtas nō p̄r sua benignitate priuari) primā erga nos pietatis suę disp̄sationē sacro ocultiore cōpleret, & hō diabolicę iniquitatis verlutia act⁹, in culpā cōtra dei p̄positū nō periret.

¶ Ingre

Epistole Leonis pape.

B III ¶ Ingređit ergo hæc mūdi infima filius dei de cœlesti sede descēdēs, & à pāterna gloria nō recedēs, nouo ordine, noua natiuitate gñatus. Nouo ordine, q̃a inuisibilis in suis, visibilis factus ē in nris. Incomphēibilis voluit comphēdi. Ante tpa manēs, eē cepit ex tpe. Vniuersitatis dñs seruilē formā obumbrata maiestatis suæ imēstare suscepit. Impassibilis deus nō dedignatus est eē hō passibilis, & imortalis mortis legibus subiacere. Noua aut natiuitate gñatus, q̃a inuolata virginitas concupiscētiā nesciuit, carnis materiā ministravit. Assumpta ē igit de matre dñi natura non culpa, nec in dño Iesu Ch̃ro ex vtero virginis genito, q̃a natiuitas ē mirabilis, ideo nra ē naturæ dissimilis, q̃ em̃ verus ē deus, idē verus ē homo, & nullum ē in hac vnitate mēdaciū, dū inuicē sunt, & humilitas hoīs, & altitudo deitatis. Sicut em̃ deus nō mutat miferatōe, ita homo nō consumit dignitate. Egit em̃ vtrq; forma cū alterius cōione qđ p̃priū est verbo, s. opante qđ verbū ē, & q̃ carnis ē carne exequēte. Vnū horū choruscant miraculis, aliud succūbit iniurijs, & sicut verbū ab æ qualitate p̃fina gloriæ nō recessit, ita caro naturā nri gñis nō relinquit. Vnus em̃ idēq; est, qđ sæpe dicēdum ē verē dei filius, & verē hoīs filius. Deus p̃ id qđ in principio erat verbū, & verbū erat apud deū, & deus erat verbū. Homo p̃ id qđ verbū caro factū est, & habitauit in nobis. Deus p̃ id qđ oīa p̃ ipm̃ facta sunt, & sine ip̃o factū est nihil, hō p̃ id qđ factus ē ex muliere, factus ē sub lege. Natiuitas carnis manifestatio ē humanæ naturæ. Partus virginis diuinæ ē virtutis indicium. Infantia paruuli ostēdit humilitate cunay. Magnitudo altissimi declarat vocibus angelorū. Silis est rudimentis hominum, quē Herodes impius molit occidere. Sed dñs est omnium, quē magi gaudēt suppliciter adorare. Iam cum ad præcursoris sui Iohannis baptismum veniret, nec lateret quod carnis velamine tegeret, vox patris de cœlo intonans, dixit: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Quē itaq; sicut hominē diabolica tētat auitutia, eidē sicut deo angelica famulantur officia. Esurire, sitire, lascescere, atq; dormire euidenter humanum est. Sed & de quinq; panibus, quinq; milia hominum faciare, & largiri Samaritanæ aquam viuam cuius haustus bibēti præstat, ne vltra iam fiat, & supra dorsum maris plantis non subfidētibus ambulare, & elationes fluctuum increpata tēpestate consternere, sine ambiguitate diuinum ē. Sicut ergo (vt multa præteream) non eiusdē naturæ est flere miserationis affectu amicum mortuum, & eundē remoto quatrīduag aggere sepulturæ ad vocis imperium excitare rediuuium, aut in ligno pēdere, & in noctē luce conuersa omnia elemēta tremefacere, aut clauis transfixum eē, & paradisi portas fidei latronis aperire, ita non eiusdē naturæ est dicere: Ego & pater vnum sumus, & dicere, pater maior me est. Quāuis em̃ in domino Iesu Christo dei & hoīs vna psona sit, alius tamē est, vñ contumelia aliud vnde communis ē gloria. De nostro enim illi ē minor patre humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas.

C IIII ¶ Propter hanc vnitatē psonæ in vtrq; natura intelligēdā, & filius hoīs legi descēdisse de cœlo, cū filius dei carnē de ea virgine, de qua ē natus, assumpserit. Et rursus filius dei crucifixus dī ac sepultus, cū hæc nō in diuinitate ip̃a qua vnigenitus cōsempiternus & cōsubstantialis ē p̃ri, sed in naturæ humanæ sit ifirmitate p̃pessus. Vnde vnigenitū filiū dei crucifixū & sepultū oēs etiā in symbolo cōfitemur scdm̃ illud Ap̃li: Si em̃ cognouissent, nunq̃ dñm maiestatis crucifixissent. Cū aut ipse dñs n̄r atq; saluator fidē discipulorū suorū suis iterrogatōibus erudiret, quē, inq̃t, dicunt hoīs eē filiū hoīs: Cūq; illi diuersas aliorū opiniones retexuissent, vos aut ait quē me eē dicitis: Vbi bt̃s Petrus diuinitus inspiratus, & cōfessione sua oībus gētibus pfuturus. Tu es, inq̃t, Ch̃sus filius dei viui. Nec īmerito bt̃s est, pnuntiatus à dño, & à principali petra soliditatē, & virtutis traxit & noīs, q̃ p̃ reuelationē p̃ris, eūdē & filiū dei ē cōfessus & Ch̃sm, q̃a vnū horū sine alio receptū nō proderat ad salutē. Sed æqualis erat piculi dñm Iesum Ch̃sm aut deū trīmodo sine hoīe, aut sine deo solum hoīem credidisse. Post resurrectionē vero dñi quæ vtiq; veri hoīs fuit, q̃a alter non ē resuscitatus, q̃ qui fuerat crucifixus, & mortuus, qđ aliud quadraginta dieꝝ mora gestum ē, q̃ vt fidei nostræ integritas ab oīni caligine mundaret. Colloquēs em̃ cū discipulis suis, & cohabitās atq; conuescēs, & p̃tractari se diligētī curiosorū contactu ab eis quos dubietas p̃stringebat admittēs. Ideo clausis ad discipulos ianuis itroibat & flatu suo dabat sp̃m̃ sanctū, & donato intelligētīæ lumine sanctæ scripturæ occulta pandebat. Et rursus, idē vulnus lateris, fixuras clauorū, & oīa recētissimæ passionis signa monstrabat, dicēs: Videte manus meas & pedes, q̃a ego sum, palpate & videte, q̃a sp̃s carnem & ossa non habet sicut me videtis habere, vt cognoscere in eo proprietates diuinæ humanæq; naturæ indiuidua pmanere, & ita sciremus verbū nō hoc eē qđ carnē vt vnū dei filiū & verbū cōsistere m̃r & carnē. Quo fidei sac̃o Eutices iste nimīū æstimandus ē vacuus, q̃ naturā nostrā in vnigenito dei nec p̃ humilitatē mortalitatis, nec p̃ gloriā resurrectionis agnouit. Nec sñiam beati Pauli, & Euangelistæ Iohannis expauit dicēs: Omnis sp̃s q̃ confitetur Iesum Ch̃sm in carne venisse ex deo ē, & oīs sp̃s q̃ soluit Iesum, ex deo non ē, & hic ē Antich̃sus. Quid autē est soluere Iesum

Iesum nisi humanam ab eo separare naturam, & sacramentum fidei p quod saluati sumus impru-
dentissimis euacuare signmentis. Caligans vero circa naturā corporis Chři, necesse ē vt etiam in
passione eius eadē obcaecatōe desipiat. Nam si crucē dñi non putat falsam & susceptū pro mun-
di salute supplicii vērū fuisse non dubitat, cuius credit, agnoscit & carnē. Nec diffiteat nostrū
corpi hominē quē cognoscit fuisse passibile. Qm negatio veræ carnis, negatio ē etiā corpore
passionis. Si em Chrianam suscepit fidē, & a prædicatōe Euangelij suū non auertit auditū, vi-
deat quæ natura transfixa clauis pepēderit in crucis ligno, & apto p militis lanceā latere cru-
cifixi, intelligat vnde sanguis & qua effluerint, vt Ecclesia dei lauacro rigaret & poculo. Au-
diat bñm Petrū apostolū prædicantē, quod sanctificatio spūs p asperione fiat sanguis Chřisti.
Nec transitoriē legat eiusdē Apli verba dicētis: Sciētes, q non corruptibilibus argēto & au-
ro redēpti estis de vana vīa conuersatōe pñæ traditōis, sed p cioso sanguine quasi agni incon-
taminati Iesu Chři. Beati quoq; Iohannis apli testimonio non resistat dicētis. Sed sanguis Iesu
filij dei emūdat nos ab omni pñtō. Et itē: Hæc ē victoria quæ vincit mundū, fides nra. Et qd
q vincit mundū, nisi q credit qm Iesus ē filius dei. Hic est q venit p aquā & sanguinē Iesus Chřs.
Non in aqua solū, sed in aqua & sanguine. Et spūs ē qui testificat, qm Chřs ē veritas. Quia tres
sunt q testimoniū dant: Spūs, aqua, & sanguis, & hi tres vnū sunt. Spūs vtiq; sctificatōis, & san-
guis redēptōis, & aqua baptisimatis, q tria vnū sunt, & indiuidua manēt, nihilq; eorū a sui con-
nexionē se iungit. Quia catholica Ecclesia hac fide viuūt ac pficit, vt in Chřo Iesu nec sine vera
diuinitate humanitas, nec sine vera credat humanitate diuinitas.

V ¶ Cum aut ad interlocutionē examinis vestri Eutices rñderit, dicēs: Cōfiteor ex duabus A
naturis fuisse dñm nostrū an adunationē, post adunationē vero vnā naturā confiteor, miror
tā absurdā tāq; pueriam eius pfectionē nulla iudicantiū increpatōe repñsam, & sermonē ni-
mis inspiētē, nimisq; blasphemum ita omisum, quasi nihil qd offenderet, eēt auditū, cū tam
impie duas naturas an incarnationē vnigenitus dei filius fuisse dicat q nephariē, postq ver-
bū caro factū est, natura in eo singularis asserit, qd ne Eutices ideo vl recte vl tolerabilr æsti-
met dictū, q nulla nostra ē snā cōfutatō sollicitudis tuæ diligētiā cōmonemus frater charis-
sime, vt si p inspirationē mīæ dei ad satisfactiōē causā pducit, imprudētia hoīs iperiti etiam
ab hac sensus sui macula p te purget. Quia qdē sicut gestorū ordo patefecit bñ cēperat a sua p-
suasione discedere cū ex vīa snā coarctatus pfiteret se dicere qd an non dixerat, & ei fidei ac-
gescere cuius pri⁹ fuisset alienus. Sed cū anathematizando ipio dogmati voluisset pberē cōsen-
sum, intellexisset eū fraternitas vīa in sua manere pfidia dignūq; eē, q iudiciū condēnatōis exci-
peret. De quo si fidelit atq; vtiq; dolet, & q rectē mota sit epālis autoritas vl fereū cognoscat.
vl si ad satisfactōis plenitudinē oīa quæ ab eo male sunt sensa viua voce, & in pñti subscriptōe
dānauerit, nō erit repñsibilis erga correptū quātacūq; miseratio. Dñs noster verus & bonus
pastor qāiam suā posuit pro ouibus suis, & q venit aīas hoīm saluare, non pdere, imitatores
nos vult eē suæ pietatis, vt peccātes qdē iustitia coerceat, conuersos autē misericordia non re-
pellat. Tunc em demū fructuosissime fides vera defendit quādo etiā a sectatoribus suis opinio
falsa dānat. Ad omnē vero causam piē ac fidelit exequēdam frēs nostros Iulianum Ep̄m & re-
natum pb̄m tituli sancti Clemētis, sed & filiū meū Hilariū diaconū vice nra direximus. Qui-
bus dulcitiū notariū nostrū, cuius fides nobis ē sæpe probata sociauimus, cōfidētes affuturū di-
uinitatis auxilium, vt is q errauerat dānata sensus sui prauitate saluet. Data Idus Iunij Asterio
& Protogene consulibus Era. CCCC. LXXXVI.

¶ Item eiusdē Epistolæ ad Iulianum ep̄m Coensem. Epistola VI.

¶ Dilectissimo fratri Iuliano Episcopo, Leo, &c.

L Icet p nostros quos ab vrbe p fidei causa direximus plenissimas ad frēm Flavianū li- B
teras miserimus contra nimix impietatis errorē, tamē qā p filium nostrum Basilū dia-
conē scripta tuæ dilectōis accepimus quæ multū nobis catholici sensus feruore placue-
runt, etiā hanc paginā quæ illis epistolis consonaret adiecimus, vt vnanimiter atque
constāter his qui Euāgelium Chři corrumpere cupiunt resistatis, qm sancti spūs in nobis atq;
vobis vna est eruditio eadēq; doctrina quam qcunq; non recipit, non est mēbrum corporis
Chři, nec p̄t eo capite gloriari in quo naturā suā asserit non haberi. Quid at prodest imprudē-
tissimo feni Nestorianæ hæreseos noīe eorū lacerare opinionē quorū pñssimā cōuellere nō p̄t,
fidē, cū quātū Nestorius a veritate discessit deitatē verbi ab assumpti hoīs substantia separando
tū a recto tramite etiā iste deciscat q vnigenitū dei filiū sic de vtero beatæ virginis p̄dicat na-
tū vt humani qdē corporis spēm gesserit, sed hūanæ carnis veritas verbo vnita nō fuerit. De q p-
digio falsitatis qd nō videat quæ opinionū mōstra nascant. Negator em mediatoris dei & ho-
minū hoīs Iesu Chři, necesse ē vt multis impietatibus impleat, eūq; Apollinaris sibi v̄dicet, aut
Valēntinian⁹ vsurpet, aut Manich⁹ obtrineat, qz null⁹ in Chřo hūanæ carnis credidit veritatē.
Qua vti.

Epistole Leonis pape.

Qua utiq; nō recepta non solū q; scdm carnē atq; aīam rōnalē qui erat in forma dei manēs, idē in forma serui hō natus denegat, sed etiā q; crucifixus ē, & mortuus, ac sepultus, quodq; die tertia surrexit, & qd ad dexterā p̄ris ad iudicādos viuos & mortuos in eo corpe sit vēturus, in quo est iudicatus abnuif. Quia hęc credēptōis nostrę sacra vacuant, si Ch̄sus verā veri hoīs totāq; naturā suscepisse nō credit. An qā manifesta erāt signa diuina, falsa dicentē documēta corporea & testimonia vtriusq; naturę valebūt, vt creatura saluet. Qd deitatis ē, caro nō minuit, qd carnis ē, deitas nō peremitt. Idē em̄ & sempiternus ex p̄re, & tpalis ex m̄re in sua virtute inuiolabilis, in n̄ra infirmitate passibilis. In deitate trinitatis cū p̄re & cū spū sancto vnus eiisdēq; naturę. In susceptōe aut hoīs nō vnus substātię, sed vnus eiisdēq; p̄sonę, vt idē eēt diues in paup̄rate, oīpotēs in abiectiōe, impassibilis in supplicio, in morte immortalis. Nec em̄ verbū aut in carnē, aut in aīam aīqua sui parte cōuersum est, cū simplex & incōmutabilis natura deitatis tota sit semp in sua eēntia, nec damnū sui recipiēs, nec augmētum, & sic assumptā naturā beatificans vt glorificata in glorificāte p̄maneat. Cur autē incōueniēs aut ipossibile videat vt videlicet & caro & aīa vnus Iesus Ch̄sus, & vnus dei hoīsq; sit filius, si caro & aīa quę dissimiliū naturę sunt, vnā faciunt etiā sine verbi incarnationē p̄sonā, cum multo facilius sit, vt hęc vnitate sui atq; hoīs deitati p̄stet p̄tās, quā vt eā in substātijs suis obtineat solius humanitatis infirmitas. Nec verbum igit in carnē, nec in verbum caro mutata ē, sed vtrq; in vno manet, & vnus in vtroq; est, nō diuersitate diuisus, nō permixtōe cōfusus, nec alter ex p̄re, alter ex m̄re, sed idē aliter ex p̄re aīa om̄e principiū, aliter de m̄re in fine seculorū, vt eēt mediator dei & hoīm, hō Iesus Ch̄sus. In quo habitaret plenitudo diuinitatis corporāl̄, qā assumpti nō assumētis p̄uēctio ē, q; deus illū exaltauit, & donauit illi nomē quod ē sup om̄e nomē, vt in noīe Iesu om̄e genu flectat, cōlestium, terrestrium, & infernorū, & oīs lingua confiteat, qm̄ dñs Iesus Ch̄sus in gloria est dei p̄ris. In eo quod Eutices in episcopali iudicio ausus est dicere, aīa incarnationē duas in Christo fuisse naturas, post incarnationē aut vnā necessarium fuerat, vt ad reddēdum rationem professionis suę crebris atq; sollicitis iudicum interrogationibus vrgeret, ne tanquā inane aliqd p̄terflueret, quod nō nisi de haustu venenatorū dogmatum apparebat effusum. Arbitror enim talia loquentē hoc habere p̄suasum quod anima quam saluator assumpsit prius in celis sit commorata quam de virgine nasceret, eamq; sibi verbum in vtero copularet. Sed hoc Catholicę mētēs auresq; non tolerāt, quia nihil secum dñs de celo veniēs nostrę conditionis exhibuit. Nec animam em̄ quę anterior extitisset, nec carnē quę nō materni corporis eēt accepit. Natura quippe nostra non sic assumpta est, vt prius creata post assumere, sed vt ipsa assumptōe crearet. Vnde quod in Origene merito damnatū est, q; animarū anteq; corporibus infererent, non solū vitas, sed & diuersas fuisse asserit actiones, necesse ē, vt etiā in isto nisi maluerit sniam abdicare, plectat. Natiuitas em̄ dñi scdm carnē, quis habeat quędā propria qbus humanę conditionis initia transcendat, siue quod solus ex sancto spū ab inuiolata virgine sine concupiscētia est conceptus & natus, siue quod ita visceribus matris ē editus, vt & fecunditas pareret, & virginitas p̄maneret, non alterius tñ naturę erat eius q; nostra, nec alia illi quā ceteris hominibus anima est inspirata principio, quę excelleret nō diuersitate genetis, sed sublimitate virtutis. Nihil em̄ carnis suę habebat aduersum. Nec discordia defideriorū gignebat cōpugnantia voluntatū. Sensus corporei vigeabant sine lege peccati & veritas affectionū submoderamine deitatis & mētis. Nec tētabat illecebris, nec cedebat iniurijs. Verus homo vero vnus ē deo, nec scdm existētē prius aīam deductus ē celo, nec scdm carnē creatus ex nihilo. Eādem gerēs in deo verbi dei p̄sonam, & tenēs cōdem nobiscū in corpore aīaq; naturam. Nō em̄ eēt dei hoīmq; mediator, nisi deus idēq; homo in vtroq; vnus eēt & verus. Incitat equidē nos ad latitudinē differēdi materię magnitudo, sed apud eruditionē tuā non ē copia laborandum. Præsertim iā cum p̄ nostros ad frēm Flavianū sufficiētes l̄ras miserimus ad confirmandos animos non solū sacerdotū, sed etiam laicorū. Præstabit vt credimus misericordia dei, vt absq; cuiusq; animę detrimēto possint aduersum diaboli dolos & sana defendi & vulnerata curari. Data idus Iunij Asterio & Protogene consulis.

¶ Epistola Septima.

¶ Cæsari Theodosio religiosissimo & p̄ssimo Augusto Leo papa Ecclesię Catholicę vrbis Romę.

CQuantum rebus humanis consulere prouidentia diuina digne, sollicitudo clementię vestrę spū dei incitata demonstrat, quę in Catholica ecclesia nihil impacatū, nihil vult esse diuersum, quoniam fides quę non nisi vna est, in nullo pōt ē sui dissimilis. Vnde licet Eutices quātū gestorū epālū ordo patefecit, imperite atq; iprudēter errare detectus sit, debueritq; a sua merito reprobabili p̄suasione discedere, qm̄ tñ pietas v̄sa q; in honorē dei religiosissima catholicā diligit veritatē apud Ephesum cōstituit synodale concilium

ciliū vt imperitus in quo nimis caligat, incalescat, fratres meos Iulianū episcopū, & Renatum pbr̄m, & filiū meū Hilariū diaconū mihi, qui ad vicē p̄sentia meā pro negotij qualitate suffice-
rent, & qui eū secū deferrent iustitiae, & benignitatis affectū, vt quā dubitari nō potest quā sit
christianae confessionis integritas, & totius erroris prauitas dānaret, & respiscens qui deuiā-
uerat, si pro venia supplicaret, sacerdotalis ei beniuolētia subueniret. Cū in libello suo quē ad
nos misit, hoc saltē sibi ad promerendam veniam seruauit vt correctus se esse promitteret
quicquid nostra snia de his q̄ male fēserat improbasset. Quid autē catholica ecclesia vniuersali-
ter de sacro dñicā incarnationis credat & doceat, ad fratrē & coepiscopū nostrū Flavianum
plenius cōtinent scripta q̄ misi. Data Idus Iunii, Asterio & Prologene consulibus.

¶ Leo Pulcherrimae Augustae. ¶ Epistola. VIII.

Quantū p̄sidiū dñs ecclesiae suae in vestra clemētia p̄pararit multis saepe probauit. **A**
mus documētis, & quicquid nostris tēporibus contra impugnatores catholicae ve-
ritatis industria sacerdotalis obtinet ad vestrā maxime gloriā redundabit, dum si-
cut à spū sancto didicistis. Illi per oīa potestātē vestrā subiicitis, cuius munere
& protectione regnatis. Vnde quia contra integritatem fidei christianae dissensionem quan-
dam in Cōstantinopolitana ecclesia Eutice autore generatam fratris & coepiscopi nostri Fla-
uiani relatione cognoui, vt totius causae spēs synodaliū gestorum textus ostēderit, dignū
gloriae vestrae est, vt error qui (vt arbitror) de imperitia magis q̄ de versutia natus est auferatur
priusq̄ vllas sibi vires de consensu imprudentium, & p̄tinacia prauitatis acquirat, quia etiam
ignorantia graues nōnūq̄ incidit lapsus, & plerūq̄ in diaboli ruit foueas incauta simplicitas, p̄
quā in supradicto subrepsisse intelligo spm̄ falsitatis, vt dū aestimat se religiosus de filij dei ma-
iestate sentire, si ei naturae nostrae veritatē inesse non dicat totū illud, q̄ verbū caro factum est
vnius atq̄ eiusdē putet esse substantiae. Sed quantū Nestorius à veritate excidit, dū Christū q̄
de matre solū hominē asserit natū, tantū etiā hic à catholico tramite deuiat, qui de eadē virgi-
ne non nostrū credit æditā esse substantiā, nolens utiq̄ eā solius deitatis intelligi, vt qd̄ in for-
ma serui gessit, & q̄ nostri similis fuit atq̄ conformis, quā dā nostrae naturae fuerit imago, nō
veritas. Nihil autē prodest dominū nostrū beatae Mariae virginis filiū verū perfectūq̄ ho-
minē dicere, si non illius generis homo creditur, cuius in euangelio p̄dicatur. Dicit em̄ Mat-
thaeus. Liber generationis Iesu Christi, filij David, filij Abrahā. Sed ita humanae originis or-
dinē sequit, vt generationū lineas vsq̄ ad Ioseph, cui mater dñi erat desponsata, deducat. Lu-
cas vero retrorsum successionū gradus relegens, ad ipsum humani generis principē redijt, vt
Adā primū, & Adā nouissimū eiusdē ostendat esse naturae. Potuerat quippe omnipotentiae filij
dei sic ad docendos hoīes apparere, quō & patriarchis, & prophetis in specie carnis apparuit
cū aut luctamen iniijt, aut sermonē conseruit, cū vel officia hospitalitatis habuit, vel etiā appo-
sitū cibū sumpsit. Sed illae imagines huius hoīs erāt iudicia cuius veritatē ex p̄cedentium pa-
trū stirpe sumendā significationes mystice nuntiabāt. Sed ideo sacramētū reconciliationis
nostrae ante tēpora aeterna dispositū mille implebāt figurā, quia nondū venerat spūs sanctus
in virginē, nec virtus altissimi obumbrauerat ei, vt intra intemerata viscera edificāte sibi sapi-
entia domū, verbū caro fieret, & forma dei, ac forma serui in vnā conueniente personā crea-
tor tēporis nascere in tpe, & per quā facta sunt omnia, ipse inter oīa gigneretur. Nisi em̄ no-
uus homo factus in similitudinē carnis peccati nostrae susciperet vetustatē, & consubstantialis
patri, cōsubstantialis esse dignaret & matri, naturā sibi nostrā solus à peccato liber vniret sub
iugo diaboli generaliter teneret humana captiuitas, nec aliter possideremus triumphātis vi-
ctoriā, si extra nostrā esset cōfecta naturā. De hac autē participatōe mirabile sacramētū nobis
regenerationis indulsit, vt p̄ ipsum spm̄ per quē Christus cōceptus est & natus, etiā nos q̄ per
concupiscentiā carnis sumus geniti, spūali itē origine nasceremur. Propter quod ab euāge-
lista de credētibus dicit. Qui non ex sanguinibus, neq̄ ex voluptate carnis, neq̄ ex voluntate
viri, sed ex deo nati sunt. Cuius ineffabilis gratiae particeps nō est, nec potest filiorū dei adop-
tionē cōsequi quisq̄s a fide sua hoc quod nos principaliter saluat, excludit. Vnde multū doleo
multūq̄ cōrristor, q̄ hic q̄ ante de humilitatis proposito laudabilis videbat, cōtra vnicā spem
nostrā patrumq̄ nostrorū vana nimis & stolidā audet astruere. Qui dū viderit insipientiae suae
sensum catholicis auribus displicere, reuocare se à sua opinione debuerat, nec ita ecclesiae p̄su-
les cōmouere, vt dānationis sniam mereret accipere, quā utiq̄ si in sua snia voluerit p̄manere
nullus poterit relaxare. Sedis em̄ apostolicę moderatio hāc temperatiā obseruat, vt seuerius
egat cū obduratis, & veniā cupiat p̄stare correctis. Quia ergo multa mihi fiducia est de pieta-
tis tuae syncerissima fide, obsecro gloriā clemētię tuę, vt sicut sancto studio tuo catholica p̄di-
catio semp adiuta est, ita nūc quoq̄ eius faueat libertati, quā forte ideo p̄misit dñs hac tēratio-
ne pulsari, vt q̄les intra ecclesiā lateāt, possit agnosci. Quoꝝ plane non est negligēda curatio,
k vt nec

Epistole Leonis pape.

vt nec epox nos contristet amissio. Augustissimus vero & christianissimus imperator cupiens q̄ celerrime turbata cōponi episcopali concilio quod Ephesi vult habere nimis breue & angustū rēpus indixit diem Calendar̄ prætuituēdo conuentui, cū à tertio die Iduū Maiar̄, quo serenitatis eius scripta suscepimus, maior pars reliqui sit tēporis absumēda, vt profectio sacerdotū, q̄ negotio sufficiant, valeat ordinari. Nā illud quod pietas eius etiā me credidit debere interesse concilio, etiā si secundū aliquod p̄cedens exigitur exēplū, nunc tñ nequaquā possit impleri, quia rex præsentiū nimis incerta conditio tantæ vrbis populis me abesse nō sineret & in desperationē quandā animi tumultuantium mitterentur, si per occasionē causæ ecclesiasticæ viderer patriā, & apostolicā sedē velle deserere. Quia igitur ad publicā hanc vtilitatē pertinuisse cognoscitis, vt salua clemētiā vestrę venia charitati meæ, & p̄cibus ciuiū non negarē in his fratribus meis quos vice mea nisi, me quoq; adesse cū cæteris æstimate, qui secundū causam satis mihi ex gestor̄ serie, & ipsius de quo agit professione patefactā euidenter, & plene quid seruandū esset, ostēdi. Non em̄ de portiuncula fidei nostrę q̄ nimis lucide clarescat queritur, sed hoc stultissima refutatio audet incessere, quod dñs noster in ecclesia neminem sexus vtriusq; voluit ignorare. Siquidē ipsius catholici symboli breuis & perfecta cōfessio, q̄ duodecim apostolor̄ totidē est signata sentētijs, tā instructa sit munitione cœlesti, vt oēs hereticorū opiniones solo ipsius possint gladio detruncari Cuius symboli plenitudinē, si Eutices puro & simplici voluisset corde cōcipere, in nullo à decretis Nicæni cōcilij deuiaret, & hoc à sanctis patribus intelligeret cōstitutū, vt cōtra apostolicā fidē quæ nō nisi vna est, nullū se ingenium, nullū eleuaret eloquiū. Sed ideo pro vestrę pietatis consuetudine laborare dignemini, vt qd cōtra singulare sacramentū salutis hūanę blasphēma insipientia protulit, ab omnī animis repellat. Ac si ipse q̄ in hanc tentationē incidit, resipiscat, ita vt p̄ liberalē satisfactionē propriū dānet errorē, cōmunio ei sui ordinis reformet. Quod etiā sancto Flauiano epo me clementia tua scripsisse cognoscat, vt charitas non negetur, si error aboletur.

¶ Leo Discoro ecclesiæ Alexandrinę Episcopo. ¶ Epistola IX.

Quātū dilectiōi tuę dñicę charitatis impēdamus affectū, ex hoc poteris approbare, q̄ tua firmitus desideramus fundare initia, ne qd charitati tuę ad p̄fectionē deesse videatur, cū tibi specialis gratię merita, vt probauimus, suffragent. Paterna igitur, & fraterna collatio debet sanctitati tuę esse gratissima, & à te taliter suscipi, quæ ad modū à nobis eā intelligas proficisci. Vñ em̄ nos sentire oportet & agere, vt sicut legimus in nobis quoq; vñ esse cor, & anima comprobetur. Cum em̄ batissimus Petrus apostolicū à domino acceperit principatū, & Romana ecclesia in eius permaneat institutis, nephas est credere, q̄ sanctus discipulus eius Marcus, q̄ Alexandrinā primus ecclesiā gubernauit, alijs regulis traditionum suar̄: decreta formauerit, cum de eodē fonte gratię vnus spūs fuerit, & discipuli, & magistri, nec aliud ordinatus tradere potuerit, q̄ quod ab ordinatore suscepit. Non ergo patimur, vt cū vnus nos corporis & fidei fateamur in aliquo discrepemus, & alia doctoris, alia discipuli instituta videant. Quod ergo à patribus nostris prop̄sore cura nouimus esse seruātū, à vobis volumus custodiri, vt non possim diebus omnibus sacerdotalis vel leuitica ordinatio celebret, sed post diē sabbati eius noctis in prima sabbati quę lucefcit exordia delegant, in qbus his qui consecrādi sunt ieiunis, & à ieiunātibus sacra benedictio conferat. Quod eiusdē obseruantię erit, si mane ipse dñico die continuato sabbati ieiunio celebret. A quo tpe p̄cedētis noctis initia non recedūt quam ad diē resurrectionis, sicut etiā in pascha dñi declarat p̄tinere nō dubiū est. Nā p̄ter autoritatē cōsuetudinis quā ex apostolica nouimus venire doctrinā, etiā sacra scriptura manifestat, q̄ cū apostolū Paulum & Barnabā ex p̄cepto spūs sancti euangelium mitteret ad p̄dicandum, ieiunātes & orantes imposuerunt eis manus, vt intelligamus quāta & dantium, & accipientiū deuotione curādum sit, ne tantę benedictionis sacramētum negligēter videatur impletū. Et ideo pie & laudabiliter apostolicis morē gesseris institutis, si hanc ordinandor̄ sacerdotum formā per ecclesias, quibus dominus p̄gesse te voluit, etiā ipse seruaueris, vt his qui consecrādi sunt, nunq̄ b̄ndictiones, nisi in die resurrectionis dominicę consecratū, vt quicquid est à dño insignius constitutum in huius diei dignitate sit gestum. In hac mundus sumpsit exordiū. In hac per resurrectionē Christi, & mors interitum, & vita accepit initium. In hac apostoli à dño p̄dicandi in omnibus gētibus euangelij tubā sumunt, & ferendum vniuerso mundo sacramentū regenerationis accipiunt. In hac, sicut beatus Iohannes euangelista testat, congregatis in vnum discipulis ianuis clausis, cum ad eos dñs introisset, insufflauit & dixit. Accipite spm̄ sanctum, quorum remisistis peccata, remittunt eis, & quorū detinueritis, detenta erunt. In hac deniq; promissus à dño apostolis spūs sanctus aduenit, vt cœlesti quadam regula insinuatū, & traditū nouerimus in illa die celebranda nobis esse mysteria

steria sacerdotaliū bñdictionū, in quo collata sunt oīa dona gratiæ. Vt aut̃ oībus obseruan-
lia nostra concordet, illud quoq; volumus custodiri vt cū solennior festiuitas conuentū popu-
ti numerositatis indixerit, & ad eā tanta multitudo cōuenit quā recipi basilica simul vna non
possit, sacrificij oblatio indubitātē iteret, ne his tantū admisis ad hanc deuotionē qui primi
aduenerint videant iij q postmodū cōfluxerint non recepti, cū plenū pietatis atq; rōnis sit, vt
quotiens basilicā in qua agitur p̃sentia nouæ plebis impleuerit, totiens sacrificiū subsequēs of-
feratur. Necesse est aut̃ vt quæ dā pars populi sua deuotione priuet, si vnus tantū missæ more
seruato sacrificiū offerre nō possint, nisi qui prima diei parte conuenerint. Studiose ergo dile-
ctionē tuā & familiariter ammonemus, vt quod n̄r consuetudini ex forma paternæ traditi-
onis insedit, tua quoq; cura non negligat, vt oīa nobis ex fide & actibus cōgruāt. Propter qd
remeanti filio nostro Possidonio p̃b̄o hanc ad fraternitatē tuā epistolā dedimus perferendā
qui nostris processionibus atq; ordinationibus frequēter interfuit, & totiens admīssus quid in
omnibus apostolicæ autoritatis teneremus, agnouit. Data Calendis Iulijs.

¶ Epistola beati Leonis papæ ad Ephesinam synodum secundā, in qua pro-
uocat episcopos, Euticetis blasphemias condemnare.

¶ Leo eps sanctæ synodo quæ apud Ephesum conuenit. ¶ Epistola. X.

Religiosa excellentissimi principis fides, sciens ad suā gloriam maxime pertinere, si **A**
intra ecclesiam catholicā nullius erroris germen exurgeret. Hanc reuerentiā diui-
nis deuoluit institutis, vt ad sanctæ dispositionis effectū autoritatē apostolicæ sedis
adhiberet, tanq̃ ab ipso beatissimo Petro cuperet declarari quid in eius confessione
laudatū sit, qñ dicente dño, quē me esse dicunt homines filium hominis, varias quidē diuerso-
rum opiniones discipuli memorarunt. Sed cū ab eis quid ipsi crederent quæreret, princeps
apostolorū plenitudinē fidei breui sermone complexus. Tu es, inquit, Christus filius dei viui,
hoc est, tu qui es vere filius hominis, idē vere es filius dei viui. Tu, in quā, verus in deitate, verus
in carne, & salua geminæ proprietate naturæ, vtrūq; vnus. Quod si Eutices intelligēter, ac vi-
uaciter crederet, nequaquā ab huius fidei tramite deuiaret, propter quā ei responderet a dño, Beatus
es Simon Bar Iona, q̃a caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus q̃ est in celis. Et
ego dico tibi, q̃a tu es Petrus, & super hanc petrā ædificabo ecclesiā meā, & portæ inferi non
p̃ualebunt aduersus eā. Nimis aut̃ a cōpage huius ædificationis alienus est, qui beati Petri con-
fessionē non capit, & Christi euangelio contradicit. Ostendens se nullū vnq̃ studiū cognos-
cendę veritatis habuisse, & superfluo honorabilē visum qui nulla autoritate cordis ornauit ca-
niciem senectutis. Vex̃ quia etiā taliū non est negligenda cura, pie ac religiose christianissimus
imperator habere voluit episcopale concilium, vt pleniore iudicio omnis possit error
aboleri, fr̄es nostros, Iulianū Episcopum, Renatū p̃b̄m, & filium nostrū Hilariū diaconem, &
cum his Dulcitiū notarium probatę nobis fidei misi, qui vice mea sancto conuentui vestrę fra-
ternitatis interfint, & cōmuni vobiscū snia, quę dño sint placitura, constituent. Hoc est vt pri-
mitus pestifero errore dānato, etiā de ipsius qui imprudēter errauit, restitutione tractetur. Si
tū doctrinā veritatis amplectens sensus hæreticos quibus imperitia eius fuerat irretita plene
apertę propria voce & subscriptōe dānauerit. Quod etiā in libello quē ad nos miserat est, p-
fessus, spondens p̃ omnia nostrā secutus se esse sniam. Acceptis aut̃ fratris & coepi n̄r Flauia-
ni literis plenius ad eū de his quę ad nos videt̃ retulisse rescripsimus, vt abolito hoc, qui natus
videbat̃ errore in laudē & gloriā dei p̃ totum mundum vna sit fides, & vna eademq; cōfessio,
& in noīe Iesu omne genu flectatur cōlestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua con-
fiteat̃, quia dñs Iesus Christus in gloria est dei patris. Data Idus Iunij, Asterio & Protogene vi-
ris clarissimis consulibus, æra qua supra.

¶ Epistola beati Leonis papæ ad Constantinopolitanos. ¶ Epistola. XI.

¶ Leo Episcopus & sancta synodus quæ in vrbe Roma conuenit, clero
& plebi consistenti Constantinopoli.

Licet de his quę in Concilio sacerdotum apud Ephesum gesta memorant, multos nos **B**
mceror afficiat, eo q̃ sicut consonas fama disperfit, & ipso rex̃ monstrat̃ effectū, nec
iustitiæ illic moderatio, nec fide est seruata religio, vestrę tñ deuotionis pietate gau-
demus, & in sanctę plebis acclamatōibus, quæ ad nos exempla delata sunt, omnium
vestrorū p̃bamus affectū, q̃a & viuit ac p̃manet apud bonos filios optimi p̃ris iusta dilectio,
& catholicę doctrinę eruditionē in nulla patimini parte corrūpi. Nō dubie em̃ sicut vobis spūs
sc̄t̄s referauit Manicheorū cōcederant errori, q̃ ab vnigenito dei filio, vex̃ & n̄r naturę ho-
minē negat̃ eē susceptū, oēsq; eius corporeas actiōes simulatorij volūt fuisse phāsmatis. Cui
ipietati ne ī aliq̃ p̃beretis assensum, iā p̃ filiū meū Epiphaniū, & Dionysii Romanę ecclesię no-
tarios cohortatoria ad dilectionē vestrā scripta direximus, qbus confirmationē quā expeti-
tis vltro

Epistole Leonis pape.

Atis vltro p̄buimus, vt nos paternā vobis curā nō dubitetis imp̄dere, ac modis oībus laborā-
re, vt auxiliāte misericordia dei oīa quæ ab imperitis, & ab insipiētibus excitata sunt scandala
destruant. Nec quisq̄ sibi audeat de sacerdotali honore blandiri q̄ potuerit in execrādi sensus
impietate cōuinci. Nā si vix in laicis tolerabilis videt inficitia, q̄to magis in eis q̄ præsunt, nec
exultatiōe est digna, nec venia, maxime cū etiā defendere puerisq̄ opinionū cōmenta pr̄su-
munt, & in cōsensum suū, aut errore, aut gratia insanabiles quosq̄ traducūt. Separent hmoi à
sanctis mēbris corporis Christi, neq̄ sibi catholica libertas infidelī iugū patiat imponi. Ex-
tra em̄ donū diuinæ gratiæ, & extra sacramentū habendū sunt salutis humanæ, q̄ negantes na-
turā nostræ carnis in Christo & euāgelio cōtradiciunt, & simbolo reluctant, nec sentiūt se in
hoc pr̄ptū sua obcæcatione deduci, vt nec in passionis dhicæ, nec in resurrectiōis veritate cō-
sistant, q̄a utrūq̄ in saluatore vacuat, si in eo nostri generis caro nō credit. In q̄bus isti ignorā-
tiæ tenebris, in quo hactenus desidia torpore iacuerunt, vt nec audita discerēt, vellectione co-
gnoscerēt, quod in ecclesia dei in omniū ore, tā consonū est, vt nec ab infantiū linguis veritas
corporis, & sanguinis Christi inter cōis sacramenta fidei taceat. Quia in illa mystica distribu-
tione spiritalis alimonie hoc impartit, vt accipientes virtutē cœlestis cibi in carnē ipsius q̄ ca-
ro nostra factus est, trāseamus. Vnde & ad cōfirmationē charitatis vestræ q̄ laudabili fide ini-
micis veritatis obnitit, apte atq̄ opportune sermone affectuq̄ apostoli vtar, & dicā, propte-
rea & ego audiēs fidē vestrā q̄ est in Ch̄o Iesu, & dilectionē in oēs sanctos, nō cesso gr̄as agēs
pro vobis, memoriā v̄ri faciēs in oratōibus meis, vt deus dñi n̄r p̄ gloriā det vobis sp̄m sapi-
entiæ, & reuelatiōis in agnitōe eius illuminatos oculos cordis v̄ri, vt sciatis q̄ est spes vocatiōis
eius, q̄ diuitiæ, gloriæ h̄reditatis eius in sanctis eius, & q̄ sit supereminēs magnitudo virtutis
eius in nobis q̄ credidimus secundū operatiōē potentie virtutis eius quā operatus ē in Chri-
sto, suscitās illū à mortuis, & cōstituens illū ad dexterā suā in cœlestibus supra omnē principa-
tū, & potestātē, & virtutē, & dñationē, omne nomē quod noīat, nō solū in hoc seculo, sed in
futuro, & oīa subiecit sub pedibus eius, & ipsum dedit caput supra omnē ecclesiā, q̄ est corpus
ipsius, plenitudo eius q̄ oīa in oībus adimplet. Dicant hi aduersarij veritatis qñ op̄otēs pater
vel secundū quā naturā filiū suū sup̄ vniuersa prouexerit, vel cui substantiā cuncta subiecerit,
deitas em̄ verbi par in oībus, & consubstantialis est patri, & sempiternæ atq̄ intēporalr̄ vna
eademq̄ potentia est genitoris & geniti. Creator qp̄e oīm naturæ, qm̄ p̄ ipsum oīa facta
sunt, & sine ipso factū est nihil, superest oībus q̄ creauit, nec vnq̄ creatori suo nō fuerunt subie-
cta q̄ cōdidit. Cui propriū, & sempiternū est, nec aliunde q̄ de patre, nec aliud esse q̄ pater est.
Huic si addita est pr̄as, si illustrata dignitas, si exaltata sublimitas, minor erat prouehente qui
creuit, nec habebat diuitias eius naturæ cuius indiguit largitate. Sed talia sentientē, in societa-
tē suā Arrius rapit, cuius pueritati multū hęc suffragat impietas, negās verbo dei humanam
inesse naturā, vt dū humilitatē in dei maiestate fastidit, aut falsatā in Christo asserat imaginē
corporis, aut oēs actiones eius, passionēq̄ corporeas deitatis potius fuisse q̄ carnis. Quod li-
bet aut̄ defendere audeat prorsus, insanū est, q̄a nec pietas fidei, nec ratio recipit sacramētū, vt
aliquid passa sit deitas, aut in vllō mētita sit veritas. Impassibilis igit̄ dei filius, Deus cui cū patre,
& spū sancto, vna incōmutabilis trinitatis essentia, hoc quod est esse p̄petuū est, in ea plenitu-
dine ip̄is q̄ sempiterno consilio fuerat p̄stituta, & prophetica dictorū atq̄ gestorū significati-
one promissa, factus filius hoīs, non suæ cōuersione substantiæ, sed nostræ assumptōe naturæ
venit q̄rere & saluare qd̄ perierat. Venit aut̄ nō locali accessu, nec monitione corporea tanq̄
p̄sens factus vnde absuisset, aut illinc recessurus vñ venisset, sed venit p̄ hoc qd̄ erat visibile, &
cōe cernētibus declarādus, humanā scilicet carnē atq̄ animā in visceribus virginis matris ac-
cipiens, vt manēs in forma dei, formā serui sibi met & similitudinē peccati carnis vniret, per
quā non minueret diuinā hūanā, sed augetet hūanā diuinis. Talis em̄ erat oīm à primis ducta
genitoribus causa mortaliū, vt originali p̄ctō transeunte p̄ posteros nullus p̄cā dñationis
euaderet, nisi verbū caro fieret, & habitaret in nobis, in ea scilicet natura q̄ nostri & sanguinis
esset & generis. Propter qd̄ dicit ap̄lus. Sicut p̄ vnus delictū in oēs hoīes in cōdemnationem
sic & p̄ vnus iustitiā in oēs hoīes ad iustificationē. Sicut em̄ p̄ inobedientiā vnus hoīs pecca-
tores constituti sunt multi, ita & per vnus hoīs obedientiam iusti constituentur multi. Et ite-
rū. Quia em̄ per hoīem mors, & per hoīem resurrectio mortuorū, & sicut in Adā omnes mori-
untur, ita & in Ch̄o omnes viuificabuntur. Hi utiq̄ omnes q̄ licet in Adam sunt nati, in
Christo tamen inueniuntur renati, habētes fidei testimoniū, & de iustificatiōe gr̄æ & de cōio-
ne naturæ, quam q̄ susceptam ab vnigenito dei filio ī vtero Dauidicæ virginis diffusetur, ab om-
ni sacramento christianæ religionis alienus est, & nec sponsam agnoscens, nec sponsam itel-
ligens, nuptiali non potest interesse conuiuiō. Caro em̄ Ch̄i velamen est verbi, quo oīs qui
Ch̄m confitetur, itēgre induitur. Erubescens autem illud, & quasi idignū refutans, nullū
ex eo

ex eo habebit ornatū, ac licet se regio inserat festo, sacrisq; se epulis importunus immisceat, discretionē tū regis fallere improbus cōiuiua nō poterit, sed sicut ipse dñs protestatus est, tolleretur legatis manibus & pedibus, & mittet in tenebras exteriores, vbi erit fletus & stridor dentium. Vnde quicq; in Christo nō confiteat corpus humanū, nouerit se mysterio incarnationis indignū, nec eius sacramētū habere cōfortiū, qđ aplūs pđicat dicens, qđ mēbra sumus corporis de carne eius & ossibus eius. Propter hoc relinquet homo patrē & matrē, & adhærebit vxori suę & erunt duo in carne vna. Et exponēs quid per hoc significet, adiecit. Sacramētū hoc magnū est. Ego autē dico in Christo & in ecclesia. Ab ipso ergo principio generis hūani, Chrs est denuntiatus in carne vēturus. In qua (sicut dictū est) & erunt duo in carne vna, Vtiq; duo sunt deus & homo, Chrs & ecclesia, quę de sponſi carne prodijt, quādo ex latere crucifixi manāte sanguine & aqua sacramētū redēptionis & regenerationis accepit. Ipsa est em̄ noua conditio creaturę hūanę, qđ in baptisinate non indumento verę carnis, sed contagio dānatę vetustatis exiuit, vt efficiat homo corpus Christi, qđ & Chrs corpus est hoīs. Vnde non deū tantū dicimus Christū, sicut hæretici Manichęi, nec hominē tantū, sicut hæretici Fotiani, nec ita hominem, vt aliquid ei desit quod ad humanā certum est pertinere naturam, siue animā siue mentē rationabilē, siue carnē quā non deſcēmina sumpſit, sed factā de verbo in carnem conuerſo atq; mutato, qđ tria falsa & vana Apolliniſtę hæreticoę tres partes varie protulerūt. Nec dicimus, qđ beata virgo Maria hoīem sine deitate cōceperit, qđ creatus ā spū sancto, postea sit susceptus ā verbo, quod Nestoriū pđicantē merito iuste qđ dānauius. Sed dicimus Christū deifiliū deum vę natum de deo patre, sine vllo initio tēporis, eundemq; hominē vę natum de matre homine certa plenitudine tēporis, nec eius humanitatem qua maior est pater minuire aliquid eius naturę ā qua & qualis est patri. Hoc autē vtrūq; vnū est Chrs qđ verissime dixit, & secundū deū ego & pater vnū sumus, & secundū hoīem pater maior me est. Hanc fidem dilectissimi verā & indissolubilē, quę sola veros efficit christianos, quamq; vt intelligimus & probamus pio studio, & laudabili amore defenditis, perseueranter tenete, & constanter asserite. Et qm̄ oportet vos post diuinū auxilium etiā catholicos principum grām pmereri, humiliter & sapienter exposcite, vt petitioni nostrę qua plenariā indici synodū postulamus, clementissimus imperator dignetur annuere, quo citius adiuuante misericordia dei, & sanis fortitudo augeat, & morbidis si curari acquiescant, medicina prestetur.

¶ Epistola. XII.

¶ Leo Episcopus & sancta synodus quę in vrbe Roma conuenit,
Theodosio augusto.

Literis clementię vestrę quas dudū ad beati Petri apostoli sedem pro catholice fidei amore misistis, tantā fiduciā sumpſimus defendēdę, p vos veritatis & pacis, vt in causa tam simplici, tamq; minuta, nihil putaremus posse existere quod noceret, pſertim cū ad episcopale cōciliū quod haberi apud Ephesum pcepistis tam instructi sint missi, vt si scripta quę vel ad sanctā synodū vel ad Flavianū episcopū detulerunt, Episcoposq; publicari auribus Alexandrinus permisisset antistes. Ita manifestatione purissimę fidei quam diuinitus inspiratā & accepimus & tenemus, omnium congressionum strepitus quieuisset, vt nec imperitia vltra desiperet, nec occasione nocendi emulatio reperiret. Sed dū priuatę causę religionis exercent obtentu cōmissum est impietate paucos quod vniuersam ecclesiā vulneraret. Cōperimus em̄ non incerto nuntio, sed fidelissimo rege quę gestę sunt, narratore Hilario diacono nostro qđ vix ne subscribere cogeret, effugit, conuenisse ad synodū, plurimos sacerdotes, quosq; vtiq; frequentia collationi & iudicio pſuisset, siis qđ sibi locū principalē vendicabat, sacerdotalē moderationē custodire voluisset, vt (sicut moris est) omnium sententijs ex libertate prolatis, id tranquillo & a quo cōstitueret examine quod & fidei cōgrueret, & errantibus subueniret. In ipso autē iudicio nō oēs qđ conuenerant interfuisse cognouimus. Nā alios reiectos, alios didicimus intromissos, qđ pro supradicti sacerdotis arbitrio impijs subscriptionibus captiuas manus dederāt, & nocituz statui scirent, nisi imperata fecissent. Talēq; ab ipso prolata esse sniam, vt dū homo vnus impetit, in omnē ecclesiā seuiret. Quod nostri ab apostolica sede directi adeo impiū & catholicę fidei contrariū esse viderunt, vt ad consentiendū nulla potuerint oppressione cōpelli, constanterq; in eadē synodo (vt decuit) fuerūt protestati nequaquā id quod constituebat sedē apostolicā recepturā, qm̄ reuera omne christianę fidei sacramētū (quod absit) ā tēporibus vestrę pietatis excindit, nisi hoc scelestissimū facinus qđ cuncta sacrilegia excedit, aboleatur. Quia vero diabolica nequitia subtiliter fallit incautos, & ita quorundam imprudentiā per similitudinem pietatis illudit, vt pro salubribus persuadeat nocitura, remouete quę sumus aurem ā vestrę pietatis conscientia in periculum religionis & fidei. Quod secularibus negotijs legum vestrarum & quitate conceditur in rerum diuinarum

k 3

pertra-

Epistola Leonis pape.

pertractiōe p̄stare, vt Christi euāgelio vim non inferat humana p̄sumptio. Ecce christianissi-
me & venerabilis imperator cū cōsacerdotibus meis implēs erga reuerētiā clemētiæ vestræ
synceri amoris officiū, cupiensq; vos placere p̄ oīa deo, cui pro vobis ab ecclesia supplicat, ne
ante tribunal Chri dñi rei de silētio iudicemur. Obsecramus corā vniū deitatis inseparabili
trinitate, q̄ tali factō lādīt, cū ipsa vestri sit custos & auctrix imperij & coram sanctis angelis
Christi, vt oīa in eo statu manere iubeatis, in q̄ fuerūt ante oē iudiciū, donec maior ex toto or-
be sacerdotū nūerus cōgreget. Nec alieno peccato patiamini vos grauati, q̄a quod necesse est
nos dicere, veremur ne cuius religio dissipat, indignatio prouocet. Præ oculis habete & tota
mētis acie reuerēter accipite beati Petri gloriā & cōes cū ipso oīm ap̄lōz coronas, cūctorūq;
martyz palmas, qbus alia nō fuit cā patiēdi, nisi cōfessio verę diuinitatis & verę hūanitatis in
Chro. Cui sacramēto q̄a impie nunc ā paucis imprudētibus obuiat, oēs partiū ecclesiæ n̄ age
oēs mansuetudini vestræ cū gemitibus & lachrymis supplicāt sacerdotes, vt q̄ & n̄i fideliter
reclamarūt, & eisdē libellū appellationis Flavianus ep̄us dedit generalē synodū iubeatis intra
Italiā celebrari, quæ oēs offēsiōes ita aut repellat aut mitiget, ne aliquid vltra sit, v̄l in fide du-
bitū, vel in charitate diuisum. Cōuenientibus vtiq; orientaliū prouinciæ ep̄is, quoz si qui su-
perati minis atq; iniurijs ā veritatis tramite deuiarūt, salutaribus remedijs in integrū reuocen-
tur, ipsiq; quoz est causa durior si consilijs melioribus acquiescāt, ab ecclesiæ vnitatē nō dis-
cedāt. Quam aut post appellationē interpositā hoc necessarie postulet, canonū Nicææ habi-
toz decreta testant, q̄ ā totius mūdi sunt sacerdotib⁹ cōstituta, q̄q; subter adnexa sunt. Fave-
te catholicis vestro more parentumq; vestroz, date defendēdæ fidei libertatē, quā salua clem-
entię v̄ræ reuerētia, nulla vis, nullus poterit mundanus timor auferre. Cū enī ecclesiæ cau-
sa statū regni vestri agamus & salutis, vt prouinciæ v̄ræ quieto iure potiamini, defendite
cōtra hæreticos incōcūsum ecclesiæ statū, vt & vestz Christi dextera defendat imperiū. Da-
ta tertio Idus Octobris, Asterio & Prothogene viris clarissimis cōsulis, æra qua supra.

¶ Epistola. XIII.

B Leo ep̄us & sancta synodus q̄ in vrbe Roma conuenit, Pulcherrimæ Augustæ.
¶ Epistolę quę in fidei causa ad pietatē vestrā directę sunt, per nostros clericos perue-
nissent, certū est remediū vos his rebus quę cōtra fidē facię sunt, aspirante vobis dño,
p̄stare potuisse. Quādo sacerdotibus, quādo christianę religioni aut fidei defuistis?
Sed cū ad mansuetudinē vestrā adeo non potuerint peruenire q̄ missi sunt, vt ad nos
vix vnus illoz Hilarius diaconus noster fugiens sit reuersus, iteranda scripta credidimus, vt
validiores preces nostrę esse mereant, ip̄orumq; uē ad clementiam vestram non peruenierunt
exempla subiecimus, amplioribus vos obtestationibus obsecrantes, vt quanto acerbiora fa-
cta sunt, qbus pro sede regia vos conuenit contrahere, tanto maiore gloria curam eius in qua
excellitis religionis habeatis, ne catholicę fidei integritas vlla humanaz cōcertationū occa-
sione violet. Quæ enī cōgregata apud Ephesinam synodū fopienda & sananda pacis reme-
dia credebantur, hęc nō solum in maiora pacis dispendia, sed (quod nimis dolēdum est) etiam
in ipsius fidei qua christiani sumus, excidia processerunt. Et ij quidē qui missi sunt, quorumq;
vnus vim Alexandrini episcopi sibi omnia vendicantis effugiēs, rez gestaz nobis ordinē fi-
deliter nuntiauit. Reclamauerunt in synodo sicut oportuit vnus hoīs non tam iudicio q̄ furo-
ri, protestantes ea q̄ per vim metumq; gererētur sacramētis ecclesię & ip̄i symbolo ab apo-
stolis instituto p̄iudicare nō posse, nec se ab ea fide vlla iniuria separādos quam plenissime ex-
positā atq; digestā ā sede beati apostoli Petri ad sanctā synodū detulissent. Cuius recitatio po-
scētibus Ep̄is nō sit admissa, vti scilicet remota ea fide q̄ patriarchas, prophetas, ap̄los, & mar-
tyres coronauit, gñatio Iesu Christi dñi nostri secūdm carnē, & verę mortis ac resurrectiōis
eius cōfessio (quod horremus dicere) solueretur. Scripsimus de hac re vt potuimus ad glorio-
sissimū principē, & quod est maximū ch̄ianū. Cuius epl̄æ pariter exēpla subiecimus, vt fidē
qua Renatus p̄ dei grām regnat, nulla sineret nouitate corrumpi. Quoniā Flavianus ep̄s in no-
stra oīm cōmunionē p̄sistit, atq; hoc quod factū est sine cōsideratiōe iustitię & cōtra oīm ca-
nonū disciplinā ratū haberi ratio nulla pmittit. Et q̄a dissensionis scādālū nō abstulisset Ephe-
sina synodus, sed auxisset, habēdi intra Italiā concilium & locus cōstitueret, & tēpus omnibus
querelis & p̄iudicijs partis vtriūsq; suspēsis, quo diligētius vniuersa quę offēsiōnē gñauerāt,
retractent, & absq; vulnere fidei, absq; religionis iniuria, in pacē Chri redeant, sint sacerdo-
tes, & soli auferant errores. Quod vt obtinere mereamur, p̄batissimę nobis fidei pietas tua q̄
labores ecclesię semp adiuvit supplicationē n̄am apud clemētissimum principē siue speciali-
ter ā beatissimo Petro apostolo legationē commissam dignet asserere, vt priusq; ciuile hoc ex-
itiale bellum intra ecclesiam hoc conualescat, redintegrādę vnitatis copiam deo auxiliante
concedat, sciēs imperij sui viribus p̄futurę, quicquid catholicę libertati benigna ipsius fuerit
dispo-

Epistole Leonis pape.

Fo. CXCIII.

dispositione collatum. Data pridie Idus Octobris, Asterio & Prothogene viris clarissimis consulibus, æra qua supra.

¶ Epistola. XIII.

¶ Leo Episcopus Pulcherrimæ Augustæ, &c.

Gaudere me plurimū & exultare in dño pietatis tuæ scripta fecere, quibus euidenter ostēditur, quā catholicā diligas fidē, & quā hæreticū detestaris errorē. Hæresis quippe est nimis impia, & euāgelio veritatis inimica quæ non portionē aliquam laxdere, sed ipsā religionis christianæ conatū fundamēta cōuellere, negās sempiterni patris filiū sempiternū de vtero beatæ virginis matris verā carnē nra sumpsisse naturā, & eos dāna rione pcellens, quæ ab euangelica & apostolica fide nullo deduci errore potuerit, illudque frustra pretendēs quod Nicænæ synodi fidē teneat, cuius eū cōstat eē alienū gloriosissima Augusta. Vnde quā nō deserit ecclesiā suā diuinā protectio, dicēte dño. Ecce ego vobiscū sum oibus diebus vsq; ad cōsummationē seculi, eodēq; ope & tpe spūs dei & clemētis vræ sollicitudinē & curā nostri cordis accēdit, vt de remedijs pcurādis, eadē vtriq; cuperemus, quæ prius poposci. Nūc quoq; instātius peto, maiore vtēs fiducia depcandi, posteaq; p̄sidiū venerādæ exhortationis accepi, sperans affuturā misericordiā dei, vt cooperāte vestra clemētia, pestiferi erroris possit morbus auferri, vt quicquid ipse inspirante atq; auxiliāte potuerit salubriter fieri, cū vræ fidei laude pagat, qm̄ res hūanæ aliter tutę eē non possunt, nisi quæ ad diuinā confessionē ptinent & regia, & sacerdotalis defendat autoritas. Data decimosexto Calēdas Aprilis, Valētiniano augusto septimo, & Anieno viris clarissimis consulibus, Aera, CCCC, LXXXVIII.

¶ Epistola. XV.

¶ Leo Ep̄s Martiano Faustoc̄ presbyteris.

Bonorum operū & spūaliū studioꝝ deū autōrē eē nō dubiū est, quod quæ incitat mētes adiuuat actiones. Quod nobis p̄senti experimēto euidenter apparuit. Si quidē inter discretæ spatia longinqua regionū vnū sumpserint corda nostra cōsiliū, vt quod à nobis desiderabatis, eo vobis tpe quo ep̄læ vestræ mittebant, occurrerit. Si tñ dilectiōi vestrę tradi scripta nostra potuere, quæ non solū apostolicę sedis autoritate, sed etiā sanctę synodi quę ad nos frequēs cōuenerat, vnanimite directā sunt, vt in his q̄tā curā totius ecclesiæ habeamus, appareat, hortādo scilicet oīm fideliū mētes & clemētissimorū principum p̄sidia ad defensionē fidei postulando, quorū pios & catholicos animos non diffidimus opē atq; autoritatē suam iustis petitionibus p̄stituros, quo citius auxiliante dño p̄nicioſa hæresis & dudum sanctoꝝ patꝝ autoritate damnata quę nup̄ Ephesi male adiuta est, auferat. Interim vero de operā quantū fieri p̄t vestra dilectio vt omnibus ecclesiæ filijs innotescat, quod impium sensum secundū doctrinā euangelicā & apostolicā p̄dicamus. Quia licet plene quæ semp̄ fuisse, atq; eēt catholicorū snia scripserimus, tñ nunc quoq; ad cōfirmandas oīm mētes non parę exhortationis addidimus. Memor em̄ sum me sub illius noīe p̄sidere, cuius à dño Iesu Christo est glorificata confessio, & cuius fides oēs quidē hæreses destruit, sed maxime impietatē p̄sentis erroris expugnat, & intelligo mihi aliud non licere quæ vt oēs conatus meos ei causę in qua vniuersalis ecclesiæ salus infestat, impēdam. Ne autē aliqua negligētē occasione scripta nostra ad vos non potuerint puenire, exemplaria eorundē nunc mittēda credidimus, vt nullo modo fidei quam defendimus, p̄dicatio nra notitiā subtrahat. Data decimosexto Calēdas Aprilis, Valētiniano augusto. VII. & Ameno. V. CC.

¶ Epistola. XVI.

¶ Leo ep̄s Theodosio augusto, &c.

Omnibus quidem vræ pietatis epistolis inter eas sollicitudines quas pro fide patimur spem nobis securitatis maximā p̄stitistis Nicenū cōmendando cōcilium, adeo vt ab illo (sicut sepe iā scribitis) non patiamini sacerdotes dñi deuiare. Sed ne aliquid in p̄iudiciū catholicę defensionis viderer egisse de ordinatione eius qui Cōstantinopolitanę cēperit ecclesię p̄sidere, nihil interim in alterutram partem temere rescribēdum putauī, non dilectionē negans, sed manifestationē catholicę veritatis expectans. Quod & quā nimit̄ ferat obsecro vestra clemētia, vt cū talē se erga fidē catholicā qualē cupimus approbarit, de sinceritate ipsius copiosius & securius gaudeamus. Ne vero aliqua illum de nostro animo mordeat sinistra suspitio, occasione torius difficultatis amoueo, nec aliqd exigo quod aut arduū videat aut dubiū, sed ad id quod nullus catholicorū refutet inuito. Notū em̄ sunt p̄ vniuersum mundū atq; manifesti qui ante nos, siue græca, siue latina lingua in catholicę veritatis p̄dicatione fulserunt, ad quorū scientiā atq; doctrinā quidam etiam nostrę etatis cedunt, de quorū scriptis par & multiplex proferit instructio. Quę sicut Nestorianā heresim destruxit, ita etiam hunc quod nūc repullulat absceidit errorem. Relegat itaq; solite quę à sanctis patribus incarnationis dominicę fides fuerit custodita semperq; similiter p̄dicata, & sanctę memorię

Epistole Leonis pape.

Cyrelli Alexandrini epi ep̃lam qua Nestoriū corrigere & sanare voluit, prauas p̃dicationes ip̃si
us arguens & euidentius fidē Nicænæ diffinitionis exponēs, quanq̃ ab eo missam apostolicæ
sedis scrinia suscep̃at p̃cedentiū sensui p̃spexerit consonantē, Ephesinæ etiā synodi gesta re
censent, qbus contra Nestorij impietate & à sanctæ memorię Cyrillo inserta, & allegata sunt
de incarnatione dñi catholicorū testimonia sacerdotū. Non aspernet etiā meā epistolā recen
sere, quā pietati patrū per oīa cōcordare reperiet. Cūq̃ à se hoc quod eidē profuturū sit expe
ti, desiderariq̃ cognouerit, catholicorū sententijs toto corde cōsentiat. Ita vt sincerā cōionis
fidei professionē absolutissima subscriptione corā omni clero, & vniuersa plebe declaret, apo
stolicæ sedi & vniuersis dñi sacerdotibus atq̃ ecclesijs publicandā, vt pacificato p̃ vnā fidem
mundo possimus oēs dicere quod angeli nato de Maria virgine saluatore cecinerunt, gloria
in excelsis deo, & in terra pax hoībus bonæ voluntatis. Quia vero & nos & beati patres ñri,
quorū doctrinā & veneramur & sequimur, in vnus fidei cōcordia sumus, sicut prouinciarum
oīm protestant antistites, agat clemētiā vestrā deuotissima fides, vt q̃ primū ad nos Cōstan
tinopolitani epi, qualia debet probati & catholici sacerdotis scripta pueniant, aperte scilicet,
atq̃ dilucide protestātia, q̃ si quis de incarnatione ṽbi dei aliud aliqd credat aut asserat q̃ ca
tholicorū oīm & mea professio protestat, hunc à sua cōione secernat, vt ei fraternā in Christo
charitatē merito possimus imp̃dere. Vt aut salubribus curis velocior pleniorq̃ auxiliāte do
mino per ṽrā clemētiā fidē p̃rāstet affectus, ad pietatē vestrā fr̃es & coep̃os nostros Abund
diū & Asteriū, sed & Basiliū & Senatorē p̃b̃os, quorū mihi deuotio ē probata direxi, p̃ quos q̃
nostre forma sit fidei manifestatis instructionibus quas misimus, possitis dignāter agnoscere
vt si Cōstantinopolitanus antistes in eandē confessionē toto corde cōsentit, securi (vt dignū
est) de ecclesiastica pace lætemur, neq̃ aliud residere videat ambigū, vt de superfluis forsitā
suspitionibus laboremus. Sin vero aliqui à puritate nostre fidei atq̃ patrū autoritate dissen
tiant, conciliū vniuersale intra Italiā sicut synodus q̃ ob hanc causam Romę cōuenerat, mecū
petit, clemētiā ṽrā concedat, vt in vnū cōuenientibus oībus his q̃ aut ignorātia, aut timore p̃
lapi sunt correctōis remedijs cōsulatur, nec cuiq̃ vltra sit libeꝝ ita Nicænæ synodi facere mē
tionē, vt eius fidei inueniat esse contrarius. Quoniā vniuersę & ecclesię & vestro hoc imperio
profuturū est, si vnus deus, & vna fides, vnū sacramentū salutis humanę, vnus totius mūdi cō
fessionē teneatur. Data decimosextimo Calendæ Augusti.

¶ Leo Eps Pulcherrimæ Augustæ.

¶ Epistola. XVII.

DAUDEO fidei clemētię ṽræ q̃ religiosum studiū dignāter imp̃editis, vt pax ecclesia
stica renouet, q̃ eorundē dissentionibus videt esse turbata. Debet em̃ hoc ṽræ spe
cialiter glorię, vt ablatis oībus scandalis q̃ contra catholicā fidē inimicus excitau
rat, vna eadēq̃ sit p̃ totū mundū confessio veritatis, q̃ facilius certiusq̃ reparabitur
si prauorū sensuū nulla semina, nulla vestigia relinquant. Quod tñ meorū partiū est, p̃terire nō
debeo, vt scilicet qd de incarnatione filij dei à Cōstantinopolitano ep̃o teneat, agnoscat, p̃sertim
cū in ordinatōe ipsius dura p̃cesserint, taliaq̃ ad nos debuerit scripta dirigere q̃ illū à cōragio
ne huius q̃ nuper emerfit, erroris alienū euidenter ostenderet. Optans itaq̃ securā cū eo habere
cōcordiā, grām q̃ illi fraternæ charitatis impendere, scribere ei interim distuli nō dilectio
nē negans, sed manifestationē catholicę veritatis expectans. Simplex em̃ est atq̃ absolutū, qd
posco, vt remoto longæ disputationū labore, sanctę memorię Cyrelli Alexandrini epi epi
stolę quā ipse ad Nestoriū miserat, acquiescat, in qua & errorē Nestorij arguit & fidē Nicęnę
diffinitionis exposuit, & ep̃læ meę quę ad sanctę recordationis Flavianū ep̃m est directā, cō
sentiat. Quibus vigilanter inspectis, Cōstantinopolitanus antistes repudiandū sibi quod ausa
est cōtra puram & singulārē fidem imperita insipientia definire incunctanter agnoscat, q̃a &
mea & sanctorū patrū de incarnatione dñi consors & per omnia & vna cōfessio est. Quam si
quis æstimauerit nō sequendā, ipse se à cōpage catholicę veritatis abscindet, cū tñ nos vt in in
tegrū oīa reuocent optemus. Ad effectū vero salubriū dispositionū velocius obtinēdū, fratres
& coep̃iscopos meos Abundiū & Asteriū, sed & Basiliū & Senatorē p̃b̃os probatissimos vi
ros misi, qui clemētię vestre formam fidei secundū doctrinam venerabilium patrum p̃dica
mus, offerret, & remotis circūlocutionibus, qbus obscurari veritas solet, qd de incarnatione
filij dei à totius orbis p̃b̃atis sacerdotibus defensum fuisset, ostenderet. Quos post diuinā grām
sancto ṽræ pietatis auxilio dignū est adiuuari, ne in totius ecclesię perturbationē imprudens
p̃cedat cōtentio, cū correctōe adhibita omnes oporteat in vnus cōfessionis redire cōcordiam
A qua si forsitā ab aliquibus discrepatur, vniuersale cōcilium sacerdotū haberi intra Italiā
clemētiā ṽrā annuente iubeat, quo remota arte fallēdi, tandē pateat quid altiore tractatu aut
coerceri debeat, aut sanari. Data tertio decimo Calēdas Augusti, Valētiniano, Augusto. VII.
& Ameno viris clarissimis consulibus, æra qua supra.

¶ Pulcher.

Pulcherrime Auguste p Theosticu magistranu.

Epistola decima octaua.

Religiosam clementie vestre sollicitudine, qua catholice fidei indefinenter ipendi-
tis p omnia recognosco, & deo gratias ago, q tantam vniuersalis ecclesie cura ha-
bere vos video, vt quod iustitie & beniuolentie congruere arbitror confideter
insinuem, quo celerius q propitio Christo pietatis vestre studio irreprehensibi-
liter haftenus gesta sunt ad gratulandum pducatur effectus. Quod ergo synodu Calcedone
sem haberi clementia vestra pcepit cu a me vt in Italia haberet malsuetudo vestra retine-
at postulat, vt omnes nostras partiū conuocati antistites si securitas teporis suppeteret co-
uenirent, adeo tn non aspernater accepi, vt binos de coepis meis & compresbyteris ordi-
narem, qui vicem mea implere sufficeret datis ad venerabile synodu congruentibus scriptis
quibus fraternitas aduocata cognosceret, qua forma seruare in hac diiudicatione deberet, ne
vlla temeritas aut fidei regulis, aut canonu statutis, aut benignitatis remedijs obuiaret. Si-
cut em a principio huius cause frequētissime scripsi hac inter discordes sensus & carnales
emulaciones moderatione volui custodiri, vt integritati qdem fidei nihil euelli, nihil liceret
apponi, ad vnitatem vero pacemq redeuntib remedium venie pstatet. Quia tunc operu diaboli po-
tentia destruunt, cu ad dei & proximi dilectionem hoim corda reuocantur. Sed q contraria
tunc his monitis atq obseruationibus meis acta sunt multu est explicare, nec opus e epistolari
pagina coprehendi, qd i illo Ephesino no iudicio, sed latrocinio potuit ppetrari. Ibi prima-
res synodi nec resistētibus sibi fratribus nec cōsentiētibus pceperūt, cu ad infringēdā catho-
licā fidē, & ad execrabilem hāresim roborādā alios priuilegio honoris exuerint, alios cōsor-
tio ipietatis infecerint, seuiores pfecto in eos, qd psuadēdo ab innocētia separabāt, q in il-
los, qd beatos cōfessores psequēdo faciebāt. Veruntū quia tales sibi maxime sua iniquitate
nocuerūt, & maioribus vulneribus diligētior est adhibēda medicina, nullis vnq epistolis
definiui etiā talibus si respiceret venia denegandā. Et qus incōmutabiliter inimicissimā
Chrīanæ religioni hāresim detestemur, ipsos tñ si corrigant, & digna se satisfactiōe puri-
ficet, ab ineffabili mīa dei, nō iudicamus alienos, sed potius cū gemētibus geminus, cū flen-
tibus flemus, & sic vtimur iustitia commotōis, vt nō amittamus remedia charitatis. Quod
sicut pietas vra cognoscit nō verbis solis pmittit, sed etiā factis docet. Siquidē pene omnes
qui in cōsensum p̄dētū aut traducti fuerāt, aut coacti resistēdo, qd statutū fuerat ab illis,
& cōdemnādo qd scripserāt ppetuā culpæ abolitionē & apostolicæ pacis gratiā sunt ade-
pti. Si ergo clemētia vra ppositū nostrū cōsiderare dignet, p̄babit in eo cōcilio cūcta ges-
sisse, vt sine cuiusq anīe detrimēto hārescos tñ obtineret extinctio, & ob hoc circa autores
sæuissimorū turbinū quiddā cōsuetudinis minuisse, vt ad indulgētiā postulandā cōpūctōe
aliqua possit eoḡ tarditas excitari. Qui etsi post illud iudiciū suū tam impiū q iniustū
nō sunt catholice fraternitati ita honorabiles vt fuerūt, suas tñ adhuc obtinēt sedes, & e-
piscopatus sui honore potiunt aut p verā & necessariā satisfactiōe pacē ecclesie receptu-
ri, aut si hāresim (quod absit) tuebūtur professionis suæ merito iudicandi. Data tertio deci-
mo Caleñ. Augusti. Helpidio, V. C. cōsule.

Epistola XIX.

Leo eps, Fausto, Martino, Petro, Manuheli, Iob, Antiocho Abrahamo, Theodoro, Pien-
tio, Eusebio, Helpedio, Paulo, Asterio & Charaso p̄b̄is & Archimandritis, & Iacobo dia-
cono, & Archimandrita.

Causa fidei i qua salus Christiana cōsistit multa me sollicitudine laborare cōpellit
metuētē ne prauitas quæ in suis fuerat amputāda principijs processu teporis &
pertinacior fiat & latior. Nā cum clementissimus imperator talia ad nos scripta
dixit, quibus sollicitudine suam pro pace vniuersalis ecclesie demonstraret, &
ipse Cōstātinopolitanus eps, & ij qui eundē consecrarant, præter id qd ad ordinē noui an-
tistitis pertinebat, nihil nobis de compressis vel abdicatis erroribus indicarūt, quasi in illa
ecclesia nullū scādālū, nulla extitisset offēnsio, aut nō p̄cipue fuerint ordinati ad meritū de-
mōstrādū, si aliena a se q catholicorū sensibus sunt aduersa docuisset. Ne ergo qd inter lon-
ginqs regiōes accidere solet, vt nimias dilatoēs tēderent veritatis examina, frēs & coepos
nros Habundū & Asteriū, sed & Basiliū senatorē, p̄b̄os p̄batissimos viros & p̄batissimū
principē cū sufficēti paternarū autoritatū instructiōe direxerimus. Quos in om̄ibus fratres
charissimi diligētia ac sollicitudine vra cupimus adiuuari, vt ipietas q cæcis ausibus in ex-
titalia abrupta p̄cessit, simplices qsq̄ decipiēdi vltērius nō habeat p̄tatem, cū aptiore medi-
cina etiā illis cupimus p correctiōis remedia subueniri, q aut ip̄eritia sunt lapsi, aut errore
traducti. Et ideo vos q iustificamini p fidē, qui catholicā diligentis veritatē, & de singulari
sacramēto salutis humanæ p spiritum sanctū estis edocti, collaborate nobiscum, & quanta
potestis

Epistole Leonis pape.

potestis deuotione id agite, vt falsitate destructa, & fidei soliditate defensa, securâ per totum mundum dei pace potiamur. Data decimosexto Calendas Augusti, Valentiniano, & Augusto. VI, & Anieno uiris clarissimis consulibus, æra qua supra.

¶ Leo Martiano Augusto.

¶ Epistola. XX.

Sancitū clementiæ vestræ studiū quo ad reparatiōē pacis ecclesiasticæ synodū habere voluistis adeo libet̃er accepi, vt quīs eā fieri intra Italiā poposcissem, & aptius expectari tēpus optassem, quo scilicet plurimi possent epī etiā de longinquis prouincijs eucari, mox tñ vt mihi pietatis vestræ scripta sunt tradita & Bonificiū de cōp̃bis meis ab vrbe direxerim, & de epīs fratrē meū Paschalē de Sicilia fecerim nauigare, q̃ vicē meā sufficienter implet̃er, datis p̃ eosdē epīstolis ad eos q̃ legationē ante suscep̃erant, vt ipsi quoque p̃dictis adimplēdas partes meæ p̃sentīe iungerent. Vnde quīs nimis arctus dies synodo fuerit constitutus, spero tñ affutur̃ eo potentis auxiliū, quo oēs valeant ad p̃finitū tēpus occurrere, & vnanimiter quā sanctæ fraternitatis assensu quæ vniuersali ecclesiæ congruant definire. Cōpressa em̃ vel remota inquietudine ac prauitate paucorū facile firmabit̃ probada concordia, si in eā fidē quā euāgelicis & apostolicis p̃dicationibus declaratā p̃ antiquos patres nostros accepimus & tenemus, omniū corda cōcurrant, nulla penitus disputatiōe cuiusq̃ retractatiōis admīssa, ne p̃ vanā fallacēq̃ versutiā aut infirma videant̃ aut dubia q̃ in ip̃o lapide angulari Christo fundata sunt & sine fine māsura. Hoc nobis indefinenter orātibz, vt à sacramento singularis fidei nemo inueniat̃ alienus, sed dānata impietate hæreseos nullū de perditōe cuiusq̃ catholica ecclesia sentiat̃ detrimentū. Quod aut̃ pietatē vestrā de his per quos meas mihi epīstolas obsecraui, nunc quoq̃ simili fiducia p̃cor, vt vice meā acturos cōmendatos p̃ oīa habere dignemini, quo facilius & diligentius q̃ optimo fidei vestræ ordinata sunt studio salubri impleantur affectu. Data quartodecimo Calendas Augusti, Adelphio viro clarissimo consule.

¶ Epistola. XXI.

¶ Leo Episcopus Martiano, Augusto, &c.

Quamuis p Constantinopolitanos clericos ad pietatē vestrā anterescripserim, sum-
ptis tñ clementiæ vestræ literis p virū illustre pfectū vrbis filiū meū Tatianū, ma-
gnā materiā gratulationis accepi, quia studiosissimos vos ecclesiasticæ pacis agno-
ui, Cui scō desiderio digna & quitate cōferi, vt quē statū esse cupitis religionis,
eundē habeatis & regni. Nā inter principes christianos spū dei cōfirmatē cōcordiā, gemina
p totū mundū fiduciā roborat, qā profectus charitatis & fidei vtrorūq; armōq; potentiā insu-
perabilē facit, vt propiciato per vnā cōfessionē deo, simul & hæretica falsitas & barbara
struat hostilitas gloriosissime imperator, Auca igit per imperialē amicitia spe cœlestis auxi-
lij cōfidentius pietatē vestrā pro sacramento salutis hūanæ incitare psumo, ne cuiusq; proca-
ci impudētis versutia, quasi de incerto qd sequendū sit finatis inquiri. Et cū ab eūgelica apo-
stolicaq; doctrina, nec vno quidē verbo liceat dissidere, aut aliter de scripturis diuinis sapere,
q̄ beati apostoli & patres nostri didicere atq; docuerūt, nūc demū indisciplinatē moueant &
impiæ q̄stiones, q̄s olim mox vt eas p apta sibi corda diabolus excitauit, p discipulos verita-
tis spūs sc̄tus extinxit. Nimis atq; iniquū est, vt p paucos insipientiā ad cōiecturas opinionum
& bella reuocemur tanq̄ reparata discēptatē tractandū sit, vtrum Eutices impie senserit, &
vtrū impie Dioscorus iudicarit, q in sanctæ memoriæ Flauiani cōdenatiōe se perculit, & sim-
pliciores quosq; vt in eandē ruinā prouoluerent impexit, quorū multis iā (vt cognouimus) ad
satisfactionis remedia cōuersis, & veniā de incōstanti trepidatiōe poscētibus, non cuiusmodi
sit fides tractandū est, sed eorū p̄cibus qualiter annuendū. Vnde p̄ssimæ sollicitudini vestrę quā
de indicenda s̄nodo habere dignamini p legationē q̄ confestim ad dementia vestrā deo an-
nuente perueniet, quicqd ad causæ utilitatē arbitror p̄tinere, plenius atq; opportunius sugge-
retur. Data nono Calēdas Maij, Adhelesio viro clarissimo cōsule, æra quasupra.

¶ Epistola. XXII.

¶ Leo e^ps Martiano augusto.

E P o p o l e r a q u i d e à g l o r i o s a c l e m e n t i a v e s t r a , v t s y n o d u q u a d r e p a r a n d a o r i e n t a l i s e c c l e s i a e p a c e , à n o b i s e t i a p e t i t a n e c e s s a r i a i u d i c a s t i s a l i q u a n t i s p e r d i f f e r r i a d t e p u s o p p o r t u n i s i u b e r e t i s , v t l i b e r i o r i b u s a b o m n i p e r t u r b a t i o n e a n i m i s , i j q u o q e p i s q u o s h o s t i l i t a t i s m e t u s d e t i n e r , c o n u e n i r e n t . S e d q u a p i o s t u d i o h u m a n i s n e g o t i j s d i u i n a p o n i t i s , & r a t i o n a b i l i t e r a c r e l i g i o s e r e g n i v e s t r i v i r i b u s c r e d i t i s p s f u t u r u m , i j n u l l a s i t i f a c i e d o t u s e n s i b u s d i s s o n a n t i a , n u l l a s i t i n e u a n g e l i j p d i c a t o e d i s c o r d i a , e g o e t i a v e s t r i s d i s p o s i t i o n i b u s n o n r e n i t o r , o p t a n s v t o m n i u c o r d i b u s c a t h o l i c a f i d e s q u a n o n p t , n i s i v n a e s s e , f i r m e t . A c u i u s i n t e g r i t a t e & N e s t o r i u s a n t e a , & n u n c E u t i c e s d i u e r s i s q d e c a l l i b u s , s e d i p i e t a t e n o n i m p a r i d e u i a r u t , a b o m i n a d i p r o r s u s p s u a s i o i b s i u i s q u a s c o t r a s y n c e r i v e r i l u m i n i s f o n t e d e c o n o s i s l a c u b d i a b o l i c e f a l s i t a t i s h a u e r u t . P r i o r i t a q s y n o d e p h e s i n a N e s t o r i u c u d o g m a t e s u o m e r i t o

merito iusteq; dānauit, & quisquis in illo errore p̄sistit ad nullius p̄t spem remedij p̄tinere. Sequēs vero in p̄dicta ciuitate nō possum vocare cōciliū, qđ in euerfionē fidei fuisse cōstat agitatū, qđq; v̄a clemētia amore veritatis catholicis affutura aliud statuēdo q̄ssauit gloriosissime īperator. Vñ p̄ ip̄m dām n̄m Iesum Ch̄m qui regni v̄i est autor & rector, obtestor & obsecro clemētiā vestrā, vt in p̄nti synodo fidē quā beati patres n̄i ab apostolis sibi traditā p̄dicatū nō patiamini quasi dubiā retractari, & q̄ olim maiorū sunt autoritate dā nata rediuiuis nō p̄mittatis conatibus excitari. Illudq; potius iubeatis, vt antique Nicenē synodi cōstitutā remota h̄reticorū interpretatione p̄maneant. Nec me q̄q; vt voluit v̄a clemētia ab illo credatis abesse cōcilio, cū in his fratribus q̄s direxi. i. Palchafiano & Lucētio ep̄is, Bonifacio & Basilio p̄b̄is, sed & fratre meo Iuliano, quē eorū volui eē participem etiā mea sit aestimāda p̄ntia. Quos auxiliāte Ch̄o ita iacturos esse confido, vt ea q̄ dño n̄o placeāt, decernantur, accedēte pietatis vestrę studio, qđ & paci profit & religioni sit custodia veritatis. Data. VI. Calē. Iunij Adelphio viro clarissimo cōsule Era qua sup.

¶ Epistola beati Leonis papę ad Martiā Augustum.

¶ Epistola vigesimatertia.

¶ Leo ep̄s Martiano Augusto.

M Vltam mihi fidutiā scribēdi ad Clementiā vestrā & literā v̄a, q̄s venerāter accepi, & coepi mei reuerētes Cōstantinopoli p̄buerūt, nō sola assertōe verborū, sed ipsi operū effeētibus demonstrantes, ad defensionē catholicę fidei diuinum in vobis vigere p̄sidiū. Quo vtiq; nō solū ecclesię status, sed etiā v̄i robur munitur imperij, vt merito eius expectetis p̄tectionē, cuius colitis veritatē gloriosissime īperator. Nā vt fratri mei Anatholij citius manifestaret integritas, & olim dānati erroris rediuiuis assertor locū in Ch̄i ecclesia nō haberet, vt catholici ep̄i, q̄s nup̄ h̄reticorū p̄secutio degrauiare nō potuit ab iniustis reuocaretur exilijs atq; reliquijs b̄tē memorię Flauiani digno honore susceptis, ip̄ietatē suā cōdenator eius agnosceret, v̄a virtutis titulus, v̄a pietatis ē fructus cui cōfido etiā aliarū insignia accumulāda palmarū, vt sicut Cōstantinopolitana eccl̄ia recepta ap̄lica fidei libertate lātā, ita oēs regni v̄i puincię emūdatas se ā diabolici dogmatis cōtagione gloriētur, vt ergo p̄cedētib; l̄ris indicaui fr̄es meos Lucēsem ep̄m & Basiliū p̄b̄m q̄ sollicitudinis meę p̄tes possint īplere direxi, fauori eos pietatis v̄a in oib; q̄ sunt agēda cōmēdās. Nā cū & fratri mei Anatholij scriptis & n̄orū sermone cognouerim multos de his q̄ ap̄d Ephesum Dioscori factiōe cōpulsī, de stabilibus statutis penitēdū p̄buere cōsensum icōstātē suę veniā postulare, & cōiōne catholicā p̄satisfactiōem correctiōis expetere nō fuit taliū negligēda cōuersio, q̄ nō, p̄prio sensu, s; ip̄i p̄sumptoris īpulsu in hęc incidisse noscunt, in q̄bus liberū nō habuere iudiciū. Ne itaq; respiscētū desideria morālōgior fatigaret, vel incuriosa facilitas temere aliq̄s & sine discretōe susciperet iniunctū ē ab ap̄lica sede directis vt in cōsortiū suę deliberatiōis accito Cōstantinopolitanę vrbis antistitē & pestilētię cōtagia nō admittant, & sanitatis remedia nō negent. Quā industria in oib; q̄ negter gesta sunt emēdādis celerē iuuāte dño consequēt effectū si reparatōi pacis eccl̄iasticę op̄e suā v̄a pietas dignet adiungere, vt vobis in terraregnātibus & dei regnū intra vos h̄re mereamini, & catholicā fidē nulla falsitas violet, nulla h̄resis ingetet, nec cuiq; liceat doctrinā euāgelicā deferere & sacerdotali honore gaudere. Synodū vero fieri vt meminit v̄a clemētia etiā ipsi poposcimus, sacerdotes puinciarū oīm cōgregari p̄ntis tēporis necessitas nulla rōne p̄mittit, qm̄ ille puincia de q̄bus maxime sunt euocādi, ingētate bello ab ecclesijs suis eos nō patiūt abscedere. Vñ oportuniore tpe p̄piciato dño cū firmior fuerit restituta securitas, iubeat v̄a clemētia referuari. De q̄re plenius inter cetera apud pietatē vestrā poterūt allegare q̄s misi. Data. V. Idus Iunij, Adelphio viro clarissimo cōsule.

¶ Incipiunt capitula.

(le. Era qua supra

¶ De fide eius scriptis missis probata.

¶ Cap. primū.

¶ De his qui metu in h̄resim lapsi sunt, vt si cōuersi fuerint recipiant.

¶ Cap. 2.

¶ De nominibus h̄reticorū ad altare nō recitandis.

¶ Cap. tertiū.

¶ De commendatione Iuliani ep̄isopi, velerum clericorum qui Flauiano ep̄isopo in fide adhererunt.

¶ Cap. quartū.

¶ Epistola beati Leonis papę ad Anatholiū ep̄m. ¶ Epistola vigesimaquarta

¶ Leo ep̄s Anatholio ep̄isopo.

Audemus in dño & in dono gratię ipsius gloriāmur, qui sicut dilectiōis tuę literis & fratrū nostrorū, q̄s Cōstantinopolim miseramus relatōe cognouimus sequacē euāgelicę eruditōis ostēdit, vt p̄ sacerdotis p̄babilē fidē merito p̄sumam, qđ tota ecclesia eidem credita est ne rugam cuiusquam sit erroris habitura vel maculam, dicente apostolo, despondi em̄ vos vni viro virginem castā exhibere Christo, illa em̄ virgo

Epistole Leonis pape.

virgo ecclesia, spōsa vnus viri Christi, q̄ nullo se patit errore vitiari, in qua societate tuā dilectionis amplectimur, & gestorū q̄ sumpsimus seriē necessarijs (sicut oportuit) munitā subscrip-
 tiōibus approbauimus. Vt ergo inuicē dilectiōis tuā aīus nostris cōfirmaret alioquijs, filios
 nostros Caeteriū p̄bim, Patriciū & Asclepiadē diaconos q̄ ad nos tua scripta detulere cū epi-
 stolis nostris post venerabilē diē festi paschalis emisimus, indicātes nos (vt supra diximus) de
 Cōstantinopolitanā ecclesiā pace gaudere, cui hanc curā semp̄ impendimus, vt eā nulla ve-
 limus hæreticorū fraude violari. ¶ De fratribus vero q̄s in epistolis tuis & legatorū nostrorū
 relatione cōionis nostrā cupidos eē cognouimus, eo q̄ doleant se cōtra potētā, cōtraq̄ ter-
 rores nō tenuisse cōstantiā in alieno scelere p̄buisse cōsensum, cū ita eos formido turbasset, vt
 in dānationē catholici atq̄ innocētis antistitis, & in receptionē detestabilis prauitatis trepi-
 do famularent obsequio. Illud quidē q̄d p̄sentibus & agētibus nr̄is cōstitutū est approbamus,
 vt suarū interim ecclesiā essent cōione cōtenti, sed cū legatis nr̄is, quos misimus, participata
 tecū solitudine volumus disponat, quatenus hi q̄ plenīs satisfactiōibus male gesta cōdēnāt,
 & accusare magis se eligūt q̄ tueri pacis & cōionis nr̄e vnitatē lætant. Ita vt digno prius ana-
 themate q̄ cōtra fidē catholicā sunt recepta dānent, aliter em̄ in ecclesia dei q̄ corpus est Chri
 nec rata sunt sacerdotia, nec vera sacrificia, nisi in nr̄a p̄prietate naturā verus nos pōtīfex re-
 cōciliat, verus imaculati agni sanguis emūdat, licet in patris sit cōtra constitutus, in eadē tñ
 carne quā sumpsit ex virgine sacrm p̄prietatē exequit, dicēte ap̄lo, Chrus Iesus q̄ mortuus ē,
 imō q̄ & resurrexit, q̄ est in dextera, q̄ etiā interpellat p̄ nobis. Neq̄ em̄ p̄t in aliquo benigni-
 tas nr̄a rep̄hēdi cū satisfaciētes recepimus q̄s doluimus eē deceptos. Nec asperē igit cōionis
 nr̄e gratia denegāda est, nec temere largiēda, q̄a sicut plenū pietatis est opp̄sū charitatē dñi,
 eā redhiberi, ita iustū est oīa p̄turbatōis autoribus imputari. ¶ De noībus autē Dioscori, Iuue-
 nalis, & Eustatii ad sacrū altare recitādīs, dilectionē tuā hoc decet custodire, q̄ n̄i ibidē cōsti-
 tuti faciēdū eē dixerūt, q̄q̄ honorādā sc̄to Flauiano memoriā nō repugnet, & ā grā tua chri-
 stianę plebis aīos nō auertat. Nā iniquū nimis est atq̄ incōgruū eos q̄ innocētēs & catholicos
 sua p̄secutiōe vexarūt, sc̄toq̄ noībus sine discretiōe misceri, cōdēnatā impietate nō deferentes
 ipsi se sua prauitate cōdēnant quos cōuenit aut percelli pro p̄fidia, aut laborare pro venia.
 ¶ Fratrē vero & cōep̄m nostrū Iulianū vel clericos q̄ sanctā memoriā Flauiano fidelibus offi-
 cijs adhæserūt, dilectiōi q̄q̄ tūc volumus adhære, vt quē fidei suæ meritis viuere apud dñm
 nostrū nouimus in te sibi eū p̄sentē agnoscat, illudq̄ dilectionē tuā nosse volumus fratrē & co-
 ep̄m nostrū Eusebiū q̄ causa fidei multa discrimina laboresq̄ tolerauit, nobiscū interim demo-
 rari & in nr̄a nūc cōione persistere, cuius ecclesiā tua solitudine volumus eē defensam, vt ni-
 hil eodē absente depereat, & nullus ei in aliq̄ p̄iudicare p̄sumat, donec cū literarū nostrarū ad
 vos p̄secutiōe pueniat, & vt maior circa te vel nr̄a vel totius christianę plebis affectio p̄uoceat
 hoc q̄d ad dilectionē tuā scripsimus, in oīm volumus notitiā puenire, vt q̄ deo nō deseruiunt
 de cōfirmata apud te pace sedis ap̄licæ gratulent. De cæteris vero causis atq̄ personis dilectio
 tua literis q̄s per nostras accipiet, plenius instruet. Data Idus Aprilis, æra qua supra.

¶ Itē, eiusdē ad Natholium episcopum Constantinopolitanum.

¶ Epistola. XXV. ¶ Leo episcopus Anatholio ep̄o.

Diligentiā necessariā solitudinis quā fraternitas tua in dirigēdis ad nos lris exequit,
 approbamus, & acceptis p̄siliū nostrū Olimpiū paganis tuis sacerdotale in te curā
 vigere sentimus, cui nos quoq̄ q̄tū dñs dat posse nō desumus exorātes dilectionē
 tuā, vt q̄a tēpus laboris indicimus in sc̄tā vigilātia p̄seueres, donec dextera dñi fa-
 ciat virtutē, & sub pedibus ecclesiæ suæ cōterat tētatorē. Cōsolat etem̄ nos per oīa p̄parata di-
 uinitus clemētissimi principis fides quē in eo rursus sicut oportuit sum cohortatus alloquio, vt
 impijssimorū latronū ausibus districtiore cōstātia faciat obuiari, q̄s nephas est tñ de suo fauo-
 re p̄sumere vt etiā apud Cōstātinopolim audeāt insanire. Sed hoc eis ideo diuinę p̄uidentię
 rōne p̄mittit, vt magis ac magis quo spū agentē appareat, ne dubitari possit in q̄rā essent au-
 daciā prorupturi, si post dānationē impijssimæ hæresis disceptādi cōtra fidē acciperēt prātē,
 vt q̄tū in ip̄sē latius hoc furore seuerēt, quē frēs & cōep̄i nr̄i q̄ ad nos nup̄ ex Aegypti par-
 tibus cōfugere se pertulisse deplorāt, q̄bus & christianissimo p̄ncipe & à tua fraternitate deo
 placita charitate solatia pietatis impēdi nō ambigerē, etiā si ip̄sē nō scriberes. Opportunū autē
 credidi vt ad ipsos quoq̄ scripta dirigerē q̄ illos possint in cōis fidei p̄posito roborare, & q̄d
 p̄p̄atiētia sua superna remuneratōe mereant, agnoscerēt. Sicut beatus ap̄lus docet, dicens.
 Excipite itaq̄ illos cū gaudio in dño, & hm̄i cū honore habete, q̄m̄ propter fidē Christi vsq̄
 ad mortē accesserūt. Illud sane plurimū mihi displicere significo, q̄ inter dilectiōis tuę clericos
 quidā esse dicunt, q̄ aduersario cōniueāt prauitati, & vasa iræ vasis misericordiæ miscēantur.
 Quibus inuestigādis & sæueritate cōgrua coercēdis debet diligentiā vigilatē insistere. Ita vt
 his qui-

his quibus pdesse nō potuerit correctio, nō parcat absēcio. Oportuit etēn nos euangelici meminisse mādati, qd ipsa veritate p̄cipit, vt si nos oculus, aut pes, aut dextera scādalizauerit, manus à cōpage corporis auferat, quia melius sit his in ecclesia carere mēbris, q̄ cū ipsis in aeterna ire supplicia. Nā supflue extra ecclesiā positus resistimus, si ab his qui ab intus sunt in eis, q̄s decipiūt vulneramur. Abijciēda p̄sūs pestifera hāc sacerdotali vigore patientia est, q̄ subimer p̄tis alioz parcedo nō p̄cit. Sicut hely quodā sacerdos filioz suoz delicta tollerādo, cū ipsis diuinā iustitiā sniam meruit experiri, q̄a segni indulgētia dissimulauit plectere p̄ctōres. Quantū itaq; oportunitas inuitat officiū religiosissimū principē dilectio tua studeat frequētare, & nō solū regiā, sed & sacerdotale ipsius mentē p̄cibus meis obsecrare p̄stite, vt memor cōis fidei quā spū sc̄to docēte suscepimus oīm h̄reticoz machinamenta cōfringat, neq; quicq; illis in ecclesiis Ch̄ri licere patiat, ne in eoz potestate sint diuina mysteria, quibus in domo dei pro scelerū suoz magnitudine nec habitādū ius residet nec orādū. Data pridie Idus Octobris Cōstantino & Russo viris clarissimis consulibus.

¶ Leo ad eundē.

¶ Epistola vigesima sexta.

¶ Leo ep̄s Anatholio ep̄o.

Licet sperem dilectionē tuā ad omne opus bonū esse deuotā, vt tñ efficacior tua fieri possit industria, & hoc cōgruū fuit fratres meos Lucensiu ep̄m & Basiliū p̄b̄m (vt p̄misimus) destinare quibus tua dilectio societ, vt nihil in his q̄ ad vniuersalis ecclesiā statū aut dubie p̄tinēt aut segniter, cū residētibus vobis quibus executōem n̄rā dispositōis iniunximus ea possint agi cūcta moderatōe, vt nec beniuolētiā partes ne iustitiā negligant, sed absq; p̄sonaz acceptōe diuinū in oībus iudiciū cogitet. Qd vt recta obseruatiā valeat custodi catholica primitus fidei seruet integras, vt quia poia angusta & ardua via est, q̄ ducit ad vitā, neq; in sinistra, neq; ad dexterā ab eius tramite deuiet. Et q̄a euāgelica & apostolica fides omnes expugnat errores, & ab vno latere Nestorium deijcit, ab alio Euticem & participes ei⁹ elidit. Hāc regulā memēote seruādā, vt q̄cūq; in illa synodo, q̄ nomē synodi nec h̄re potuit nec meret, & in q̄ maliuolētiā suā Dioscorus, iperitiā aut Iuuenalis ostēdit, dolēt vt dilectōis tuę relatōe cōperimus, se metu victos & terrore supatos ad cōsensum scelestissimi iudiciū potuisse cōpelli, & cōionē catholicā obtinere desiderāt, satisfactiōi eoz pax fraterna p̄stet, ita vt nō dubijs p̄fessōibus Euticem cū suo dogmate cūq; cōsortibus suis anathematis execratōe cōdēnent. De his aut qui in hac causa grauius peccauerunt, & ob hoc superiorē sibi locū in eadē infelici synodo vindicarūt, vt humilioz fratrū simplicitatē arrogātiā suę p̄iudicijs aggrauarēt, si forte respiscūt & à facti sui defensione cessantes in cōdēnatōem p̄prij cōuertunt erroris, hōz si satisfactio talis accedit, q̄ nō refutāda videat, maturioribus aplicā sedis cōcilijs referuet, vt examinatis oībus atq; p̄pensis de ipsis eoz agnitōibus qd cōstitutū debeat āstimet. Neq; prius in ecclesia, cui te dñs voluit p̄sidere cuiusquā taliū (vt añ iā scripsimus) nomē ad altare recitet, quā qd de eis constitutū debeat, rez p̄cessus ostēdat. De cōmonitorio vero à clericis dilectōis tuę nobis oblato necessariū nō fuit ep̄lis quid videret inferere, cū sufficeret legatis cūcta cōmitti, q̄z sermone ex oībus diligētius instrueris. Annitere igit frater charissime, vt q̄ eccl̄ia dei cōgruū fide liter & efficaciter cū his fratribus, q̄s tāte rei idoneos autores elegimus, exequaris, p̄sertim cū ipsa vos causę ratio, spesq; diuini auxiliij cohortētur, & clemētissimoz principū, tā sancta sit fides, tā religiosa deuotio, vt in eis nō solū Ch̄ri annū, sed etiā sacerdotalem experiamur affectū. Qui utiq; p̄ pietate q̄ se dei famulos eē gloriānt oēs suggestiones v̄as fidei catholicę pfuturas dignāter accipiant, vt ipsoz q̄q; ope & pax christiana reparari, & error impius possit aboleri. Ac si de aliquibus amplius fuerit deliberādū, celeriter ad nos relatio dirigat, vt p̄tractata q̄litate causę nostra quid obseruari debeat sollicitudo cōstituat. Data quinto Idus Iunij Adelphio viro clarissimo consule. Era qua supra.

¶ Epistola vigesima septima.

¶ Leo sanctę synodo apud Calcedonam constitutę

Orauerā quidē dilectissimi pro n̄ri charitate collegij oēs dñi sacerdotes in vna catholica fidei deuotōe p̄stere, nec quemq; gratia aut formidine potestati secularium deprauari, vt à via veritatis abscederet. Sed q̄a multa sepe q̄ plenitudinē possint gñare proueniūt, & superat culpas delinquentiū m̄ia dei, atq; ideo suspenditur vltio, vt possit locū habere correctio, amplectendū est clemētissimi principis plenum religione cōsiliū, q̄ sanctā fraternitatē vestrā ad destruendas infidias diaboli & ad reformādā ecclesiasticā pacē voluit cōuenire, beatissimi Petri iure atq; honore seruato, adeo vt nos q̄q; suis ad hoc literis inuitaret, vt venerabili synodo nostrā p̄sentia p̄beremus, qd quidem nec necessitas tēporis, nec vlla consuetudo poterat p̄mittere. Tamen in his fratribus Paschasiano & Lucetio ep̄is Bonifacio & Basilio p̄b̄is, qui ab apostolica sede directi sunt, me

Epistole Leonis pape.

Synodo vestra fraternitas æstimet p̄sidere, nō ab iniuncta à vobis p̄sentia mea qui nūc i viciarijs meis assum & iadudū fidei catholice p̄dicatōe nō desum, vt qui nō potestis ignorare quid ex antiq̄ traditōe credamus, nō possitis dubitare quid cupiā. Vñ fr̄es charissimi reiecta penitus audacia disputādi cōtra fidē diuinitus inspiratā, vana errantiū infidelitas cōquiescat nec liceat defendi, q̄d nō liceat credi, cū secundū euāgelicas auctoritates, secundū p̄pheticas voces apostolicāq̄ doctrinā plerissime & lucidissime p̄ literas, q̄s ad beatæ memoriæ Flauianū ep̄m misimus fuerit declaratum, q̄ sit de sacramēto incarnationis dñi nostri Iesu Christi pia & sincera cōfessio. Quia vero nō ignoramus p̄ prauas æmulatōes multarū ecclesiā statū fuisse turbatū, plurimosq̄ ep̄os qui hæresim nō reciperent sedibus suis pulsos & in exilia deportatos, atq̄ in locū sup̄stitū alios substitutos, vulneribus his primitus adhibeat medicina iustitiæ, nec quisquā ita careat p̄prijs vt alter vtat alienis, cū si vt cupimus errorē om̄es relinquūt, nemini quidē perire honor debeat, sed illis qui pro fide laborauerūt cū om̄i priuilegio oporteat ius propriū reformari. Prioris autē Ephesine synodi cui sanctę memoriæ Cyrillus ep̄s tūc p̄sedit in Nestoriū specialiter statuta p̄maneant, ne tūc damnata impietas, ideo sibi in aliq̄ blandiatur, quia Eutices iusta execratione p̄cellitur. Puritas em̄ fidei atq̄ doctrinæ, quam eodē quo sancti patres nostri sp̄ū p̄dicamus & Nestorianam & Euticianam cū suis autoribus condēnat pariter & p̄sequitur prauitatē. Data quinto Calēdas Iulij Adelphio viro clarissimo consule.

¶ Epistola vigesima octaua.

¶ Leo episcopus Anatholio episcopo.

C Manifestato sicut optauimus p̄ gratiā dei lumine euangelicę veritatis, & ab vniuersali ecclesia p̄niciōssimi erroris nocte depulsa, iestabiliter gaudem⁹ in dño q̄ credite nobis disp̄sationis labor ad desideratū puenit effectū, sicut etiā ep̄lę tuę textus eloquitur, vt secundum apostolicā doctrinā idipsum dicamus om̄es & non sint in nobis schismata. Simus autē p̄fecti in eodē sensu & in eadē snia. In cuius operis deuotione gratulamur dilectionē tuam esse confortē, vt & corrigēdis tua prodesset industria, & ab om̄i te deuiantiū participatione & factiōe purgares, decessore em̄ tuo beatę memoriæ Flauiano, p̄pter defensionē catholicę veritatis eiecto non imerito credebatur, q̄d ordinatores tui cōtra sanctos canonū cōstituta viderētur sui similē cōsecrasse. Sed affuit m̄ia dei in hoc te redigēs atq̄ confirmās, vt malis principijs bñ vtereris, & non te iudicio hominū, sed dei prouectū benignitate mōstrares. Quod ita accipiēdum est, si hanc diuini muneris gratiā alia offensione non p̄das. Virum etiam catholicū & p̄cipue dñi sacerdotem sicut nullo errore ip̄licari, ita nulla oportet cupiditate violari. Dicēte quippe scriptura sancta. Post cōcupiscētijs tuas nō eas, & à volūtate tua vetare, multis mūdi huius illecebris multis vanitatibus resistēdū est, vt vere cōtinētē obtineat integritas, cuius prima est labes sup̄bia initiū transgressiōis, & origo p̄cti. Quoniā mens potētiæ auida, nec abstinere nouit à vetitis nec gaudere cōcessis, dū inordinato prauoq̄ p̄cessu impunitas transgressiōnū augent excessus, & crebescūt culpę, q̄ tolerate sunt studio fidei reparādę & amore cōcordię. Post illa itaq̄ ordinatōis tuę nō culpata principia post cōsecrationē Antiochani ep̄i quā tibimet cōtra canonicā regulā vendicasti, doleo etiā in hoc dilectionē tuā esse plapsam, vt sacratissimas Nicænoq̄ canonū cōstitutōes conareris infringere, tanq̄ oportune se tibi hoc tēpus obtulerit, q̄ secūdi honoris priuilegiū sedes Alexandrina p̄diderit & Antiochana ecclesia p̄prietatē tertię dignitatis amiserit, vt his locis iuri tuo subditis oēs Metropolitani ep̄i, p̄prio honore priuent. Quibus inauditis & nunq̄ antentatis ita priueris excessibus, vt sanctā synodū ad extinguendā solū hæresim & cōfirmationē fidei catholicę studio ch̄ianissimi principis cōgregatā in occasione ambitus trahas, & vt cōniuētā suā tibi det ip̄ellas, tanq̄ refutari nequeat, q̄d illicite voluerit multitudo, & illa Nicænoq̄ canonū p̄ sanctū vere spiritū ordinata cōditio aliq̄ cuiquā sit parte solubilis. Nulla sibi met de multiplicatōe cōgregatōis synodalia cōcilia blandiant, neq̄ trecētis illis decē atq̄ octo copiosior nūerus sacerdotū, cōparare se audeat & p̄ferre, cū tāto diuinitus priuilegio Nicæna sit synodus cōsecrata, vt siue p̄ pauciores, siue p̄ plures eccl̄astica iudicia celnbrētur, omni penitus auctoritate sit vacuū quicquid ab illos fuerit constitutione diuersum. Nimis ergo hæc īproba, nimis sunt praua q̄ sacratissimis canonibus inueniūtur esse cōtraria, in totius ecclesię p̄turbationē superba hæc tēdit elatio, q̄ ita abuti voluit cōcilio synodali, vt fratres in fidei tantūmodo negociū cōuocatos ad cōsentiēdū sibi deprauādo cōpelleret. Inde em̄ fratres nostri ab apostolica sede directi, qui vice mea synodo p̄sidebāt probabiliter atq̄ cōstanter illicitis ausibus obstiterūt, aperte clamātes, ne contra instituta Nicæna p̄sumptio reprobę nouitatis

tatis assurgeret, nec potest de eorū cōtradictione dubitari, de quibus in epistola tua etiam ipse cōquereris, q̄ conatibus tuis voluerint obuiare. In q̄ eos quidē multū mihi hęc scribēdo cōmendas, sed temetipsum qd eis parere nolueris, dum illicita moliris accusas supflue nō cōcedenda appetēs & salubriter cōtraria cōcupiscēs, q̄ nullū vnquā potuerūt nostrum obtinere cōsensum. Absit em̄ a cōsciētia mea vt tam praua cupiditas meis studiis adiuuetur ac nō potius & meo & oīm qui nō alta sapiunt, sed humilibus cōsentiūt opere subruat. Sancti illi & venerabiles patres qui in vrbe Nicæna sacrilego Arrio cū sua impietate dānato māsuras vsq; in finē mūdi leges ecclesiasticorū canonū cōdiderūt, & apud nos in toto orbe terrarū in suis cōstitutōibus munierūt, etsi quid vsq; aliter q̄ illi statuere p̄sumit, sine cunctatione cassatur, vt q̄ ad perpetuā vtilitatē ḡhaliter instituta sunt, nulla cōmutatōe variētur, nec ad priuatū trahant cōmodū, qd bonū sunt cōmune p̄fixa. Et manentibus terminis q̄s cōstituerūt patres nō inuadat alienū. Sed intrā fines p̄prios atq; legitimos prout q̄s valuerit in latitudine se charitatis exerceat, cuius satis vberes fructus Cōstātinopolitanus p̄stantistes acquirere, si magis humilitatis virtute nitatur, q̄ si spū ambitōis inflēt. Noli frater altū sapere sed time, & Ch̄ianissimorū principū p̄ssimas aures ip̄obis petitiōibus inq̄etare desiste, quibus certū habeo modestia te magis q̄ elatione placiturū. Persuasioni em̄ tuæ in nullo penitus suffragat q̄rundā ep̄orū añ sexaginta (vt iactas) annos facta subscriptio, nunquā a p̄decessoribus tuis ad apostolicā sedis trāsmissa notitiā cui ab initio sui caduce dudumq; collapsē, fera nūc & inuilia subijcere fomēta voluisti, eliciēdo a fratribus specie cōsensuōis quā tibi in suā iniuriā verecūdia fatigata p̄beret. Memēto quid dñs ei qui vnum de pusillis scādalizauerit comminat, & sapiēter intellige, q̄le sit iudiciū dei subiturus, qui tot ecclesiis tot sacerdotib⁹ scādalū inferre nō metuit, fateor em̄ ita me dilectiōe vniuersæ fraternitatis obstringi, vt nemini prorſus in his q̄ cōtra se p̄scit assentiat, possisq; euidenter agnoscere me dilectiōi tuæ beniuolo animo cōtrāire, vt saniore cōsilio ab vniuersalis te ecclesiæ p̄turbatōe cōtineas. Nō conuellant p̄uincialiū iura primatū, nec priuilegijs antiquis institutis Metropolitani antistites fraudētur. Nihil Alexandrinæ sedi eius quā p̄ sanctū Marcum euāgelistā beati Petri discipulū meruit pereat dignitatis. Nec Dioscoro impietatis suæ p̄tina cia corruēte splendor tāte ecclesiæ t̄bris obscuret alienis, Antiochæna q̄q; ecclesia, in q̄ primū p̄dicāte apostolo Petro Ch̄ianū nomē exortū ē i paternę cōstitutōis ordine p̄seueret, & in gradu tertio collocata nunq; se fiat inferior. Aliud em̄ sunt sedes aliud p̄sidentes, & magnus vnicuiq; honor ē integritas sua, q̄ cū in quibuslibet locis p̄pria ornamēta nō perdat, quāto magis in Cōstātinopolitanæ vrbis magnificētia p̄tē glorioſa, si p̄ obseruantia tuā & defensionē paterni canones & exēplū p̄bitatis multi habeāt sacerdotes. Hęc tibi scribēs frater in dño hortor ac moneo, vt deposito ambitōis desiderio spū poti⁹ ferueas charitatis eius q̄q; virtutibus scđm doctrinā apostolicā p̄ficiēter orneris. Est em̄ patiens, & benigna & nō æmulatur, nō agit perperā, nō inflatur, nō est ambitiosa, nō q̄rit q̄ sua sunt. Vñ si charitas nō q̄rit p̄pria, quantū peccat qui cōcupiscit aliena? A quibus volo vt te, p̄fus abstineas, memor sis sn̄i q̄ dicit. Tene qd tenes, ne ali⁹ accipiat coronā tuā. Nā si incōcessa q̄ſi eris, ipse tuo ope atq; iudicio vniuersalis ecclesiæ pace priuaberis. Frater autē & coeḡs n̄r Lucianus & filius n̄r Basilius diaconus q̄tū in ipsis fuit, studiose his, q̄ eis iniūxeras affuere. Sed ad actioni eorū iustitia negauit effectū. Data. XI. Calēn. Iulij Herculiano viro clarissimo cōsule, æra qua supra.

Epistola. XIX.

¶ Leo Martino Augusto per Lucianū ep̄m & Basiliū diaconū de Ambitu Anatholi. A
Magno munere misericordiæ dei totius ecclesiæ catholicę multiplicata sunt gaudia, cū sancto & glorioso clemētis vīæ studio perniciosissimus error extinctus est, vt labor noster citius ad desideratū perueniret effectū, quē deo seruies principatū & fidē & potestātē iuuisset. Quia etsi in virtute spiritus sancti inter q̄slibet diffensiones per sedis apostolicę famulatum euangelij erat defendenda libertas, manifestior t̄m apparuit gratia dei q̄ p̄ræstitit mundo, vt in victoria veritatis autores t̄m violatę fidei deperirēt, & sua integritas ecclesiæ redderēt. Bellū igitur qd noster inimicus excitauerat a deo feliciter dextera dñi pugnāte cōfectū est vt triūphante Ch̄o omniū sacerdotum esset vna victoria, & coruscāte lumine veritatis, erroris t̄bre cū suis assertoribus pellerent. Nā sicut i ipsa dñi resurrectiōe credēda ad corroborādā initia fidei multū securitatis accessit qd quidā apostoli de corporea dñi n̄r Iesu Christi veritate dubitauerē, & visu atq; cōtactu fixuras clauorū, & vulnus lanceæ p̄scrutando ambiguitatē cūctis dñi ambigunt abstulerūt. Ita nunc q̄q; cū aliq̄ infidelitas cōfutatur, oīm h̄sitantium corda firmata sunt, & profecit vniuersis ad illuminationē qd quibusdā intulit cæcitatē. In quo opere digne & iuste exultat vestra clementia, quæ fideliter proprię prospexit, vt orientalibus ecclesiis diabolicę

1 2 infidiæ

Epistole Leonis pape.

insidiæ non nocerent, sed ad propitiandū deū efficaciora ubiq; offerrent holocausta, quādo per mediatorē dei & hominū hominē Christū Iesum eadē cōfessio plebiū, eadē sacerdotum, eadē esset & regū. His autē ppter q̄ tanta facta est cōgregatio sacerdotū, bñ & optabilī sine cōpositis miror & doleo, q̄ pacem vniuersalis ecclesiæ diuinitus reformatam, ambitionis rursus spiritus inquietat. Quāuis enī necessarie sibi frater meus Anatholius cōsuluisset videat ut ordinatoz suoz errorē deferens in assensum catholicæ fidei salubri correctione trāsiret, custodire tñ debuit, ut qd vestro bñficio noscit cōsequutus, nullius prauitatis cupiditate turbaret. Nos enī vestræ fidei & interuentionis habētes intuitū, cū secundū suę cōsecrationis autores eius initia turbaret, benigniores circa ipsum q̄ iustiores eē voluimus, quoperturbationes omnes q̄ operatē diabolo fuerāt excitatę, adhibitis remedijs leniremus, q̄ illū modestū magis q̄ immoderatū facere debuere. Qui etiā si p̄cipuis meritis, optimoq; iudicio legitime fuisset ac solēniter ordinatus, cōtra reuerentiā tñ canonū paternoz, cōtra sancti spūs instituta, cōtra antiquitatis exēpla, nullis posset suffragijs adiuuari. Apud christianum & vere religiosum, vere q; orthodoxū principē loqr. Multū Anatholius ep̄s proprio detrahit merito, si illicito crescere optat augmēto. Habeat sicut optamus Cōstantinopolitana cunctā gloriā suā, ac protegēte dextera dei, diuturno clemētiæ vřæ fruāt iperio. Alia tñ ratio est reg; seculariū, alia diuinaz, nec pter illā petrā, quā dñs in fundamēto posuit, stabilis erit vlla cōstructio. Propria perdit, qui indebita cōcupiscit. Satis sit q̄ p̄dicto, vestræ pietatis auxilio, & mei fauoris assensu ep̄atum tātę vrbis obtinuit. Non dedigne regiam ciuitatem, quam apostolicam non p̄t facere sedē. Nec vllō speret modo, q̄ per alioz possit offēsiōes augeri. Priuilegia enī ecclesiæ sanctoz patz canonibus instituta, & venerabilis Nicænæ synodi fixa decretis, nulla possunt ip̄probate conuelli, nulla nouitate mutari. In q̄ opere auxiliantē Christo fideliter exequēdo, necesse est me p̄seueranter exhibere famulatum, qm̄ dispensatio mihi credita est, & ad meū tēdit reatū, si paternaz regulę sanctiōnū quæ in synodo Nicæna ad totius ecclesiæ regimen spū dei instruēte sunt cōditę, me (quod absit) cōnuente violētur, & maior sit apud me vnius fratris volūtas, q̄ vniuersę domus dñi cōis vtilitas. Et ideo sciēs gloriosam clemētiā vestrā ecclesiasticā studere cōcordie, & his quæ pacifice cōgruūt vnitati, piissimū p̄stare cōsensum, p̄cor & sedula suggestione vos obsecro, ut ausus ip̄obos vnitati christianæ paci q; cōtrarios, ab omī pietatis vřæ abdicetis assensu, & fratris mei Anatholiū nociturū ip̄si (si p̄stiterit) cupiditatē salubriter comprimatis, ne ea q̄ vřæ gloriæ atq; tēporibus inimica sunt cupiēs, maior suis velit eē prioribus, liberūq; illi sit quātis potuerit splēdere virtutibus, q̄ nō aliter particeps erit, nisi charitate magis voluerit ornari, q̄ ambitōe distendi. Hāc autē ip̄robi desiderij cōceptionē, nunquā debuit intra cordis sui recipere secretū, sed cū illi fratres, & coep̄i mei, qui vice mea aderāt, obuiarent, ab illicito appetitu eoz saltē salubri cōtradictiōe cessasset. Nā & vřæ pietatis apices, & ip̄sius scripta declarāt, legatos sedis apostolicę (sicut oportuit) cōtradictiōe iustissima refutisse, ut inexcusabilior eēt p̄sumptio, q̄ se nec increpata cohiberet. Vñ q̄a conuenit fidei vřæ vel gloriæ, ut sicut hærēsis deo p̄ vos agētē destructa est, ita etiā oīs ambitus retundat, agite qd & christianæ est p̄bitatis & regiæ, ut p̄dictus ep̄s pareat patrib; cōsulat paci, neq; sibi æstimet licuisse, q̄ Antiochā nā sine vllō exēplo contra statuta canonum ep̄m ordinare p̄æsumpsit, qd amore reparādę fidei, & pacis studio retractare cessauimus. Abstineat ergo ab ecclesiasticaz iniuria regulaz, & illicitos declinet excessus, ne se ab vniuersali ecclesia, dū inimica paci tentat, abscindat. Quē opto magis irrephensibiliter agētē diligere, q̄ in hac p̄sumptiōe q̄ illū ab oībus poterit separare p̄durare. Frater autē & coep̄us meus Lucianus, q̄ cū filio meo Basilio diacono clemētiæ vřæ ad me scripta portauit, omī deuotiōe partē susceptę legationis impleuit, quia nō est æstimādus negocio defuisse, quem potius cusa deseruit. Data. XI. Calendas Iunij, Herculano viro clarissimo consule.

¶ Epistola. XXX.

¶ Leo pulcherrimæ Augustę, de ambitu Anatholiij.

Sanctis & deo placitis clemētiæ vestrę studijs defensam contra hæreticos catholicam fidem, & vniuersę ecclesię redditam pacem ineffabiliter cum vestra pietate gaudemus, gratias agentes misericordiæ omnipotentis dei, q̄ exceptis his, qui magis dilexerunt tenebras, quā lucem, neminem passus est euangelicā veritatē fraudari, ut absterfa erroris caligine, in omnium cordibus purissimū lumen oriret, nec de infirmis quorundam animis tenebrosus ille exultaret inimicus, quem nō solū hi qui illesi steterāt, sed etiā quos fecerat nutare, superauerunt, ut errore abolito, per totū mundū fides vera regnaret, & omīs lingua cōfiteat, qm̄ dñs Iesus Chr̄s in gloria est dei patris. Confirmato autem in vnitatē euangelij vniuerso mūdo, & in eodē spiritu sensus directis cordibus omnium sa-

nium sacerdotū optimū fuerat supra illa, ppter q̄ sancta est synodus cōgregata, & q̄ scdm pietatis vře studiū probabili sunt sine cōclusa, nihil q̄d tanto bono cōtrarium esset inferri, nec p occasione ep̄alis concilij id in cōmune appeti, q̄d nō licuit cōcupisci, frater em̄ & coepiscopus meus Anatholius parū considerauit quanto pietatis vře bñficio, & mei fauoris assensu Cōstantinopolitanę ecclesię sacerdotiū fuerit cōsecutus, non tã de adeptis gauisus q̄ de immodicis appetēdis supra mensurā sui honoris abscessus est, credēs huic tã iperanti cupiditati posse prodesse qui ei q̄rundā cōsensum p̄buisse dicit extorta subscriptio, cū tam destruendis mox conatibus cōtradictio frat̄, & coep̄os meos vicē meā agentiū, fideliter & laudabiliter obuiaret. ¶ Qm̄ cōtra statuta paternorū canonum q̄ añ longissime ætatis annos in vrbe Nicēna sp̄ialibus sunt fraudata decretis, nihil cuiq; addere cōcedit. Ita vt si quis diuersum aliquid decernere velit se potius minuat q̄ illa corrūpat, q̄ si (vt oportet) à cūctis p̄ticipibus intemerata seruent, p̄ vniuersas ecclesias trāquilla erit pax, & firma concordia, nullę de mēsuris hęc dissensioēs, nullę de ordinatōibus lites, nullę de priuilegijs ambiguitates, nulla erunt de alieni vsurpatōe certamina, sed ea q̄ iure charitatis rōnabilis est, & mox, & officiorū seruabit vñanimitas. Et ille vere erit magnus q̄ fuerit totius ambitōis alienus, dicēte dño: Quicūq; voluerit inter vos maior fieri sit vř minister. Et q̄cūq; voluerit inter vos primus ēē, erit vř seruus. Sicut filius hoīs nō venit ministrari, sed ministrare. Et tñ hęc illis tūc insinuabunt, q̄ de pusillo volebāt crescere, & de infimis ad summa trāsire. Cōstantinopolitanę vero p̄sul eccl̄ię, q̄a amplius q̄ assecutus ē cōcupiscit, aut q̄d illi satisfaciet si tātę vrbis magnificētia & claritudo nō sufficit. Superbū nimis ē & imoderatū vltra fines p̄prios tēdere & antiquitate calcata alienū ius velle p̄ripere, atq; vt vnius crescat dignitas tot metropolitanoꝝ ipugnare primatus, q̄tisq; puincijs, & olim sc̄tę synodi Nicēnę moderatōe dispositis bellū nouę p̄turbatōis inferre, atq; vt venerabiliū patrū decreta soluānt q̄rundā ep̄os p̄ferre cōsensum, cui tot annoꝝ series negauit effectū. Nā sexagesimus fere annus huius iactātia esse iactat, q̄ se p̄dictus ep̄s æstimat adiuuari, frustra cupiēs id sibi prodesse, q̄d etiā si quisquā ausus est velle, nullus tñ potuit obtinere. Agnoscat cui successit viro, & repulso om̄i sp̄u elationis, Flauiani modestiā, Flauiani humilitatē, q̄ illū vsq; ad cōfessoris gloriā p̄uexit, imitē. Cuius si velit splēdere virtutibus, laudabilis erit, & in om̄i loco plurimū dilectiōis acquirere, nō ambiendo humana, sed p̄merendo diuina. Hęc aut̄ obseruantia eū quę q̄ illi animū spondet copulandū, & apostolicę sedis dilectiōe, quā Cōstantinopolitanę ecclesię semp̄ impendimus, nulla mobilitate violanda. Quia si interdū imoderati p̄sules aliq̄s incidūt culpas, ecclesię tñ Christi integra gratia p̄seuerat. Cōsensioēs vero ep̄os sanctosq; canonū apud Nicēnā cōditorū regulis repugnātes vnita nobiscū vestrę fidei pietate in irritū mittimus, & p̄ auctoritatē beati Petri apostoli, gñali prorsus definitōe cassamus. In om̄ibus ecclesiasticis his legibus obsequētes, q̄s ad pacificatiōē oīm sacerdotum, p̄ trecētos decē & octo antistes sp̄s sanctus instituit, ita vt etiā si multo plures alij q̄ illi statuere decernere, in nulla reuerētia sit habendū, quicq̄d fuerit à p̄dictosq; cōstitutione diuersum. Prolixitate itaq; epistolę meę quā necesse habui explicare quid sentiā, rogo vt per fratrem & coep̄m meum Lucianū, qui (quantū in ipso est) sollicitudinē susceptę legationis est fideliter executus, & per filiū meum Basilū diaconē pietas vestrā dignāter accipiat. Et quia moris vestrī est pro pace & vñitate ecclesię laborare, fratrem meum Anatholium ep̄m ex vestrā insinuatione dilectum, salubriter in his quę ipsi profutura sint continete, vt gloria clemētię vestrę, sicut magnificat de fide reparata, ita p̄dicet de ambitōe compressa.

Data. XI. Calendas Iunij, Herculiano viro clarissimo consule.

¶ Epistola XXXI

¶ Leo episcopus ad Martianum Augustum.

Multa mihi in om̄ibus clemētię vestrę literis causa gaudij est, dū ex magna prouidentia diuinę misericordia p̄stitū humanis rebus experior, q̄ ecclesiasticam pacē, (quę nō nisi vñitate p̄dicationis euangelicę custoditur) pijsimo studio iuuare dignamini, vt fidei vestrę gloria nō solū vtilitate reipublicę, sed etiam religiois p̄fectibus augeat gloriosissime imperator, vñ ineffabiliter deo gratias ago, q̄ tēporibus quibus obortura hęreticoꝝ scandala p̄sciebat, vos imperij fastigio collocauit. In quibus ad totius mūdi salutē, & regię potētia, & sacerdotalis vigeret industria. Nā vřo p̄cipue opere sit effectū, vt p̄ synodale cōciliū dānatis impij dogmatis defensoribus, om̄es vires sacrilegus error amitteret, ad eiusdē deuotiōis p̄tinet palmā, si malū q̄d in suis ducibus est oppressum, etiā in gbuscūq; reliquijs deleatur. Quod facilius clemētię vestrę arbitretur implendū, si p̄ vniuersas ecclesias definitōes sanctę synodi Calcedonensis apostolicę sedi pla cuius doceantur, de quo q̄dem ratio nō fuit ambigendi, cū ei fidei omnium subscriben-

1 3 di con-

Epistole Leonis pape

di consensus accefferit, quæ ad me scdm Apostolicæ doctrinæ, ac paternæ traditōis emissæ est, & p frēm meū Lucianū Ep̄m talia ad gloriam vram, & ad Constantinopolitanum Antistitē scripta direxerim, quæ euidenter ostēderet me ea quæ de fide Catholica in prædicta synodo definita fuerant, approbare. Sed q̄a in eis dē lris ea quæ p occasionē synodi male sunt attentata reprehēderam, maluit prædictus antistes meam gratulationē tacere, q̄ suū ambitū publicare. Mihi aut̄ multum fidutiē deo p vos opante collatū est, q̄ probassem vos obseruantia de custodia Canonū paternorū pietatis vřæ attatibus indicastis, & merito geminat̄ gaudiū meū, cum vobis religiosissimē placere cognosco, vt fides Nicæna suā teneat firmitatē, & priuilegia Ecclesiæ illibata pmaneat. Quāuis aut̄ de præclaro fidei vřæ ope, nihil vřa pietas indicarit mihi, tñ p veneratōrē vna meū spūalit̄ vřam pietatē per frēm meum Iulianū Ep̄m innotuisse significo, q̄ pio dignati fueritis rñso imperitorū monachorū anios cohibere pariter & docere, vt fillos non penitus deseruerit diuina miseratio, sentiāt se & didicisse quod credāt, & agnouisse quod timeāt. Quia vero oībus modis obediēdum ē pietati vřæ, religiosissimā q̄ voluntati, constitutōibus synodalibus quæ mihi de confirmatōe fidei Catholicæ, & hæreticorū damnatōe placuerunt, libēs adieci sniam meā. Quæ si vt in notitiā oīm sacerdotū Ecclesiarum pueniat, vřæ clemētiæ præceptio ordinare dignabit̄, assuturā credo, & spero grām dei, quæ tā sanctā tāti p̄cipis curā plenissimū desiderij sui fructū faciat obtinere, vt oībus dissentienti occassonibus amputatis, Apostolicæ vbiq; doctrinæ & pax regnet, & veritas. Fratri at̄ meo Iuliano ep̄o nouerit vestra clemētia hoc me propriē delegasse, vt qcqd illic ad custodiā fidei p̄tinere probauerit, meo nomine vřa fidutialit̄ suggerat pietati, qm̄ certus sum vos ad hæc omnia emēdanda vel defendēda (Deo auxiliante) sufficere. Data duodecimo Calēdas Aprilis Opilio ne viro clarissimo consule. Era. CCCCXVI.

¶ Leo Episcopus Martiano Augusto.
EPISTOLA XXXII.

C Vritatē fidei Chřianæ, qua clemētia vestra præfulget, etiam his lris, quas frater & coep̄s meus Nestorianus detulit demonstratis, iustissimū fratri meo Proterio Alexandrinæ vrbis Antistiti impēdentes fauorē, quo mihi p oīa eēt acceptior. Nam cui vřa pietas testimoniū phibere dignat̄, indubitanter eēt probandus etiā si taceret. Sed accedit ad grām quod proprio quoq; sermone cognoscat, & q̄ syncerus sit Catholici dogmatis p̄dicator ipsius p̄fessione clarescit. Vnde plenissimo affectu dilectionē orthodoxi fratris amplector, & deo grās ago, q̄ amoto eo q̄ Euangelio Chři voluit contraire, & a sancti orū p̄m intelligētia dissentire, talē p̄pexit Alexandrinæ Ecclesiæ sacerdotē q̄ p̄cedētibus rectoribus & fide concordaret & vita. Nā cū amplecti se eplām meā quā ad beatæ memoriæ Flavianū contra Euticē impiū misi toto corde p̄fiteat, qd aliud q̄ Ap̄los se discipulū ostēdit, qm̄ doctrina veritatis in lumine suo pmanet, & non p̄t eē diuersum qd vnū est atq; diuinū. Rescripti itaq; p̄dicto fratri qd' debui, atq; in sc̄to studio vt p̄seueraret, admonui. Qui sine dubio constātor erit, si etiā clemētiæ vřæ cohortatōibus adiueat, nec in aliq; eū terreat quorūdā imperita dissensio quos paucorū hæreticorū istigatōibus ignorātia facit obnoxios. Qd' sua ergo diligētia assequi nequeat opportune eorū insinuet auditui, & ne memoratus noua iſſerre, & ppria videat asserere, venerabiliū p̄m q̄ eidē Ecclesiæ p̄fuerūt, scripta relegant̄, & qd beātus Athanasius, qd Theophylus, qd Cyrillus, qd etiā oriētales m̄gri de icarnatōe dñi sentiāt, recognoscāt. Nec repulātibus decipiant erroribus, q̄ olim Euāgelici sermonis sunt virtute p̄strati. Qm̄ oēs ferē hærefes q̄ diuersis tpibus extiterūt, dū sacm corporeę natiuitatis & passiōis ac resurrectōis Chři, nō intelligūt ab Euāgelio deuiare. Et possumus minus laborare in hæreticis repellēdis, si rudes aīos ip̄a nō turbaret mēdacia, q̄ pemit antiquas. Synūc (vt dixi) hic docēdi optim⁹ modus ē, vt paternorū sensuū lineā Alexandrinæ plebis & cleri auribus innotescat, ac si q̄ sunt q̄ nra scripta despiciāt, illis saltē q̄ nobiscū Ap̄licis sensibus congruūt, acquiescāt. In q̄ ope multū confacerdotis mei deuorōe gaudebo, & sp̄ ipsius vnanimite letabor, q̄ fraternā pax nō nisi vna fidei cōfessione seruat. Quia vero quorūdā hæreticorū versuta neqtia ad cōturbandā aliorū simplicitatē eplām meā quā ad beatę memorię Flavianū dedi falsasse phibet, vt cōmutatis q̄busdā verbis vř syllabis, receptorē me Nestoriani erroris assererē obsecro venerabilē clemētiā vřam, vt eandē eplām p frēm meū Iulianū ep̄m, vř eos quos idoneos ad opus pietas vřa delegerit, in grā cum sermonē iubeatis integre diligēterq; trāstatā p̄ idoneū latorē sub vři signaculi im̄ssione deferri, tradēdā iudicibus Alexandrinis q̄ eam clero, & plebi ipsius ciuitatis cū p̄dictorū ep̄orū p̄dicatōibus, q̄ & meo scripto cōfentiūt faciāt recitari, vt agnoscāt se fallaciū hoīm fraude vltērius nō deberi, & pbent Ap̄licæ sedis synceri eē discipuli, apud quā nec Eutices nec Nestorius vlli obtinēt locū, q̄a sicut alios hæreticos ita & istos Ecclesia vřis dānavit. Data, VI. Idus Martij, Etio & Studio viris clarissimis cons. Era. CCCC. Nonagesima secunda.

¶ Item

¶ Leo Episcopus Martino Augusto.

Quod sepiissime p multa iam experimēta sanctum pietatis vřæ studium circa religio-
nem Chřianam gloriosis pfeuerat & crescit augmētis, & hæc fides vřæ clementiæ
non solum me, sed & oēs dñi sacerdotes consolāt & roborat, dum in Chřianissimo
principe sacerdotalē experimur affectum. Quē si oriētalū partium sacerdotes
studeant imitari, nihil scandalorū, neq; pax, neq; fides Chřiana patiet. Vnde cum Constanti-
nopolitanus Epūs ad omnē pietatis profectū pñti clemētiae vřæ doceat exemplo, si fidei ve-
stris acquiescat hortatibus, habet in me syncerā gratiæ animū, tm̄ vt qđ verbis spondet cor-
de pficiat. Si vero qđ deo & pietati vřæ displicet pñaci intētiōe delegerit salua māfuetudis ve-
stræ reuerētia vtar cū oībus, & pro oībus vobis quoq; annitētibus aduersum supbiētē liberio-
re constātia quē (qđ sepe dicēdum est) mallē pro sanctis actibus fraterna charitate complecti
gloriosissime Imperator. Quia vero suggestiones meas, p tranquillitate catholice fidei libēter
accepistis, significatū mihi fratris & coepi mei Iuliani sermonē cognoscite, Euticē ipiū p suis
quidē meritis exulare, sed in ipso suæ dānatōis loco multa aduersus itegritatē catholicā blas-
phemiæ, desperatius venena pfundere, & qđ in illo totus mundus horruit, atq; dānauit ipu-
dētia maiore, vt innocētēs decipere possit euomere. Plenū itaq; rōnis æstimo, vt vřa clemētia
ad longinquiora eum iubeat, & secretiora transferti. Monasterio vero eius Constantinopoli cō-
stituto in qđ habitatores ipsi monachi euāgelica aplicāq; doctrina crebrius sunt, & plenū robo-
randi, salubriter (vt arbitror) fiet, si is qđ ipsi monasterio ppositus ēē dī, à societate veneratoris
vři Iuliani epi quē in speculis ppter fidē illic ēē constitui, non recedat, cuius assidua visitatōe, p-
fectus seruorū dei illic habitātū possit augeri. Petitionē autē de festiuitate paschali gaudeo, ita
à vřa pietate susceptā, vt confestim agētē in rebus Alexādriā mitteretis de errore remouēdo,
quē sanctę memorię Theophyli cōstitutio videt isserre, de qđ re sicut scribere dignamini qđqd
ad pietatis vřæ notitiā platū fuerit, iubere me nosse, vt de obseruātia quā nō licet ēē diuersam
qđ potissimū sit tenēdū Ecclīa vřis agnoscat. Precor at qđ vřa noui clemētis cōuenire, vt eos
maxie tueamini cōtra oēs isidias qđ mihi & vřæ māfuetudini ppter amorē dei placere cogno-
scitis, vt eos Constantinopolitanus Epūs lē dēdi nō habeat facultatē. Data. XVII. Calē. Maij.
Etio, & Studio viris clarissimis consulitis, Era qua supra.

¶ Leo Iuliano epō Choenfi de Etio & Andrea. ¶ Ep̄la XXXIII.

Agnoui in dilectōis tuæ lris fraternæ charitatis affectū qđ de multis malis quæ multa
& seua ptulimus, pio nobiscū dolore cōpateris. Sed hæc quæ ppeti nos dñs aut pmi-
sit, aut voluit ad correctionē proficiāt multorū, & vt defināt aduersitates, finiant of-
fensæ. Quod vtrūq; de magna erit mīa dei, si & flagella remoueat, & ad se suorū cor-
da conuertat. Sicut autē fraternitatē ea quæ apud nos fuit, contristauit hostilitas, ita me anxiū
facit qđ in Constantinopolitana Ecclesiā (quā rūtū indicāt lřæ) hereticorū isidiæ nō quiescūt,
& questitis occasionibus hi q catholice fidei defensores fuere vexant. Nā dum Etius ab officio
archidiaconatus p spēm prouectōis amouet, & in locū eius Andreas q ob hereticorū societate
fuerat abiectus assumit, dum beatæ memoriæ Flauiani accusatoribus honor reddit, & pijsimi
confessoris participes, aut discipuli conerunt, nimis apte q Christo Ecclesię ipsius placeat, de-
monstrat. In quē pro causę merito differo cōmoueri. Et qđ ipse mecū suis eplīs agat, qđ missu-
rum eū filius noster Etius indicauit, exspecto, dans locum voluntarię emēdationi, qua dolorē
meū cupio mitigari. Clemētissimo tm̄ principi & pijsimæ Augustæ de his quæ ad custodiam
pacis Ecclesiasticę ptinēt, scripsi, quos deuotōe suæ fidei prouisuros ēē nō dubito, ne cōtra glo-
riā opis ipsorū dānata hæresis queat pullulare. Studeat ergo dilectio tua frater charissime, piā
& necessariā curā sollicitudini Aplicę sedis ipēdere, quæ tibi apud se nutritio catholicā contra
Nestorianos & Euticianos hereticos actionē materno iure cōmēdat, vt diuio fultus auxilio,
speculari de Cōstātinopolitana vrbis opportunitate vt nō definas, pdictorū dogmatū impius
nunq̄ turbo cōsurgat. Et qđ tāta ē gloriozū picipū clemētia, vt cōfidētē eis possis q sunt in-
finuāda suggerere, pietate iporū ad vtilitatē Ecclesię vřis vtaris. Cōsulēte at dilectōe tua de his
in qbus putaueris ambigēdū, nō deerit relatōibus tuis meę rñsionis istructio, vt seq̄strata eaz
actōe, causę quę in qbuscūq; Ecclesijs pfulū suorū debēt cognitōe firmari, hac speciali cura vi-
ce mea functus vtaris, ne heresis Nestoriana vř Euticiāna in aliqua parte reuirefcat, qđ in Epō
Constantinopolitano catholicus vigor nō est, nec multū aut p sacramēto salutis humanæ, aut
p sua est æstimatōe sollicitus. Cū si qđ illi inesset spūalis idustrie, ita & à qbus ordinatus sit, &
cui viro successerit, cogitare deberet, vt magis btm̄ Flauianū q sui honoris sequerēt authores.
Et ideo cum pijsimi principes scdm obsecratōes meas dignati fuerunt frēm Anatholium de
his quæ merito in qrelā veniūt increpare, vigeat charitas tuā diligētia sua, vt vniuersa scādala

Epistole Leonis pape.

adhibita plenissima correctioe recensent, & a filij nostri ac tua cesset iniuria. Nam apud Catholicum episcopum, etiam si erat utique decus sacerdotale sacerdoti archidiaconus propter fidei reuerentiam debuit praemitteri potius quam locum catholici nequissimus haereticus obtineret. Cum itaque quae sequantur, agnouero, tunc manifestius quod agi oporteat aestimabo. Nam interim dolore cohibito, malim indulgere patientiae, ut locus esset veniae, de Palaestinis vero monachis qui iam pridem in tuum multum dissensionis esse dicunt, quo adhuc animo moueantur, ignoro. Neque cuiusquam sermonem mihi patefactum est, quas causas videantur animi factae praeferre discordiae, utrum scilicet Euticianae peruersitatis talis furor famulentur, an in placabilem doleant ipsam suam in hanc impietatem posse traduci, quae contra ipsorum locorum sanctorum testimonia, quibus totus mundus instruitur, ab incarnationis dominice veritate desciscerit, & quod in alijs per indulgentiam curare placuit, in illo putent non esse veniale. Unde cupio me super his plenius edoceri, ut etiam talium correctioni congruae studeat, quia aliud est contra fidem impietate armari, aliud in errore quempiam detineri. Chartas etiam quas Aetius presbyter asserit indicauit esse directas, & breuiarium fidei quod te misisse significas, nec dum ad me noueris peruenisse. Unde si expeditior occasio se praebuerit per latroes libenter habeo, ut si qua est quae utilis videatur quamprimum ad me mittatur instructio. De Aegyptijs monachis qui quieti, aut cuius sint fidei adhuc sanctae memorie Flauiano ad dilectionem tuam per Basilium diaconum miseram, fraternitati tuae tradita sit scire desidero. Quoniam suspectum habeo, quod de eius textu nullum unquam iudicium reddidisti. Gestorum synodali quae omnibus diebus Concilij in Calcedonensi ciuitate confecta sunt, parum clara linguae diuersitatem apud nos habet instructio, & ideo fraternitati tuae specialiter iniungo, ut in unum codicem vniuersa facias congregari in latinum sermonem absolutissimam interpretatione translata, ut in nulla parte actionum dubitare possimus, neque villo modo esse possit ambiguum quod ad plenam intelligentiam te fuerit studente perductum. Data, V. Idus Martij Opulione viro clarissimo consule.

¶ Leo Martino Augusto de Eritio & Andrea.

EPISTOLA TRIGESIMAQUINTA.

Cuam excellenti pietate & quam glorioso clementiae vestrae studio in integrum nuper fides Christiana reuocata sit, totus mundus agnoscit, & saluti suae singulare praesidium per vos a domino esse reparatum. Ac si quid aduersum tanti operis consummationem de contrario spiritus sentit oboriri, necesse est, ut ad vestrae reuocet pietatis auxilium, quod ad custodiendam Catholicam veritatis diuinam prouidentia praeparauit, ut cum praeteritis vestrae sit, scandala etiam in longinquum nata rescare, multo magis ea quae sub vestris audient oculis surgere, non finatis accrescere. Anatholij Episcopi ordinationem (sicut scia dei testis est) suspectam quod faciendum est mihi fecerant consecrationis eius authores, nec dissimile ab eligentibus arbitrabar electum, secutumque est, ut dum communionem Apostolicam sedis existeret alienus, diu dandis ad eum Epistolis pacis me abstinere. Sed cum illi pietatis vestrae testimonium suffragaretur, cum de fide atque vniuersa te eius opera quaeque & placitura promitteret, professionem eius, ita credidi esse sinceram, ut tandem qua obseruatione se agere deberet non desinerem commouere, sedulo ipsi ac diligenter inculcans, ut de persecutoribus beatae memoriae Flauiani neminem auderet in suo habere consortio, & Euticianae haereseos defensorum se indicaret esse deiectionem. Secutumque est ut de his quae pro Catholica fide in synodali Concilio fuerant definita, talia ad me scriberet, qualia Catholicum sacerdotem scribere congruebat. Cum ergo ad commendanda ipsius primordia ista praecesserint quod causa aut occasionis emergeret, ut vix Catholicorum fidei & Nestorianis atque Euticianis haereticis constanter etiam aduersum archidiaconum sub honoris specie degradaret, & dispensationem totius causae & curae Ecclesiasticae in Andrea Euticianum repete transferret, adeo nimia commotione turbatus ut consecrationem quam pro iniuria dabat, sexta sabbati traditionis Apostolicae, ut nescius aut oblitus inferret, quasi non ad episcopum magis quam ad presbiterum ordinationis illius vitiis pertineret, quod non inuenies quod argueret in fide, quod improbaret in moribus deiectionem innocentis per spiritum prouocatiois impleuit, addens sententiam illud iniuriae, ut eum cimiterio deputando condemneret exilio. Quae tamen pietati vestrae commedare praesumo, ne ullis ulterius noxijs ingravare possit, aut insidijs quae dominis (ut comperi) sub vestra defensione constituit. Adhuc autem etiam hac obsecrationem ut praedicatum episcopum a professione sua dissonum, & nimium testimonij vestri a fauoris oblitum necessarie increpare dignemini. Cesset Catholicos infestare. Cesset eos qui sanctae memoriae Flauiano placere contere, & eorum societatem quae improbauit eligere, fraternam enim illi charitatem non aliter poterimus impedire quam ut se ab inimicis Catholicorum fidei approbet execrari, eorumque se consortium atque commercium abscidat, quod etiam si magna fuisset satisfactio

Epistole Leonis pape.

Fo. CCI.

atisfactōe purgatus, post dubiū tñ reuersus errorē. Catholicis diaconibus postponi debet non preponi. Illud quoq; clemētis vřx beneuolētiā peto, vt veneratorē nostrū frēm meū Iulianū Ep̄m in vřo sicut facere dignamini, habeatis affectu, cuius obsequijs pñtia meā vobis imago reddat. Nā & de fidei eius sinceritate cōfides, vicē ipsi meā cōtra tps nostri hēreticos delegaui, atq; ppter Ecclesiā pacisq; custodiā, vt ā comitatu vřo nō abesset exegi, cuius suggestiones p cōcordia Catholice vnitatis, tanq; meas audire dignemini, placētes deo q vobis pter regiā coronā etiā sacerdotale cōferat palmā. Data. VI. Idus Martij, Opilio viro clarissimo cōf.

¶ Leo pulcherrimæ Augustæ de Etio & Andrea,

EPISTOLA XXXVI.

MVltis extantibus documētis qbus in dilectionē Ecclesiā dei pietatis vřx manifestat affectio, merito quoties aliqd noscīt scādaloz, vřm desiderat auxiliū, vt fides quæ annitētib; vobis contra hēreticōz commēta defēsa ē, securē pacis ppetē obtineat firmitatē. Nā qd pdest foris aduersarios veritatis oppssos, si eosdē habemus intra dñica septa rediuuios? Qd itaq; circa psonā filij mei Etij gestū ēē cognoui, nimitū me anxium facit, & metuere certa rōne compellit, ne pēnitēdum mihi sit, q de Ep̄o Constanti-nopolitano, q ab impugnantibus fuerat ordinatus fidei, vobis adhortātib; acquieui meliora sentire cū tāto pietatis vřx testimonio iuuaret, ne illum grauaret suæ ordinatōis ifirmitas, vbi vřa interuētio præstaret. Vnde gratulari cēperā, q beati Flauiani honoraret memoriā, & hēreticōz conatibus obfistere diceret. Sed doleo illū sicut prædicti lachrymabilis querela demonstrat in deteriora mutātū, & eū nunc constituisse archidiaconē, quē ipse pfectus ē ā se eē reiectū, q Euticianæ hēresis se apud nos pdiderat defensorē. Quē qā nūc Ecclesiasticis negotijs præposuit, ppter hēreticā pueritatē eidē fauorē suū præstare conuincit. Qui etiā si magna satisfactōe potuisset indulgētiam pmereri, nequaquā debuit his q in fide pmanerāt, anteferrī. Vnde qā non latet clemētiā vestrā, quantū periculi, aut p pudēdā socordiā, aut p dolosam nequitia nutriat, dignamini Ep̄m ad professionē suæ fidei authoritatē vřx clemētiæ reuocare ne sibi has maculas supducatur, ne estimatiōē suā quā vřo acquisit fauore, contēnat, societate hēretici quē dudū ā se remouit, abscondat. Cuius innocētiae ita affuisse vos gaudeo, vt mētori eius digna consolatiōe vřa pietas subueniret. Circa frēm meū veneratorē vřm Iulianū Ep̄m, quantum debeat crescere vřa dignatio Apostolica sedis existimate iudicio, cū in causa fidei cui gloria vřa famulat vicē ipsi meā eatenus delegarā, vt ab ea quæ vobis debet obseruatiā non recedēs pietati me vřx pñtare non desinat, exequēs in custodia fidei & in Ecclesiasticis disciplinis p oia sollicitudinē, & opportunis suggestionibus qd vři Ecclesiæ profit insinuās, vt in ipso nec Catholicis vestrū præsidium qbus volumus subuenire, nec vobis meū desit obsequium, Data VI. Idus Martij, Opilio viro clarissimo consulte.

EPISTOLA XXXVII.

¶ Leo Episcopus pulcherrimæ Augustæ.

QVod semp de pietatis vestræ mente præsumpsimus, id plenissime experiendo cognouimus Chriā fidē quamuis diuersis prauoz appetere infidijs, vobis tñ pñsentibus, & in defensionē eius ā dño præparatis nō posse turbari. Non em̄ deus aut sug-misericordiæ sacrm, aut vři laboris deserit meritū, quo dudū subdolū sanctę religionis hōitē ab ipsis visceribus Ecclesię depulstis, cū hēresim suā tueri impietas Nestoriana non potuit, qā non sefellit famulā & discipulā veritatis, quantū simplicibus infunderet veneni p illa loquacis hois colorata mēdacia, de quo virtutū agone processit, vt p sollicitudinē vřam ea quę p Euticē diabolus molitus ē non lateret, vt q sibi singulas partes geminē impietatis elegerāt, vna catholice fidei virtute pcūberet. Scda ergo hęc vobis de pempto Euticetis errore victoria est, quē si qd sani cordis habuisset, dudū in authoribus suis pcussum, olimq; pstratū facile potuerat declinare, ne de sepultis cineribus rediuuiua tētarēt incēdia commouere, vt in eoz trāssisset cōsortiū, quoq; secutus eēt exēplū gloriosissima Augusta. Libet igit exultare cū gaudio, & pro vře clemētię psp̄ritate digna deo vota psoluere, q tibi p oēs mūdi partes, in qbus dñi Euāgelij pdicat, duplicē iam & palmā contulit & coronā. Clemētia igit vřa agnoscat oēm Romanā Ecclesiā vniuersis fidei vře opibus plurimū gratulari, siue qd legationē nřam pio p oia adiunxistis affectu, & qd sacerdotēs catholicos q de Ecclesijs suis iniustā fuerunt eieci snia reduxistis, siue qd reliquias sanctę mēorię Flauiani innocētis, & catholici sacerdotis, ad Ecclesiā (cui bñ pfuit) fecistis cū honore debito reuocari. In qbus vtiq; oibus gl̄ie vře multiplicat augmētum, dñi & sanctos p suis meritis veneramini, & ab agro dñi spinas & tribulos vultis auferri. Quosdā sanē ep̄os de his q rebus impijs vident prębuisse cōsensum, reconciliationē reposcere, & catholicōz communionē desiderare, tam nostroz q fratris & coepi mei Anatholij, cui testimonium ferre dignamini, relatiōē cognouimus, quoq; desiderijs sic prębemus effectum, vt cor-

Epistole Leonis pape.

vt correctis & quæ male sunt facta propria subscriptõe damnantibus participata nostrorū q̄s
misimus cura cū supradicto Ep̄o pacis gr̄a tribuat, q̄a deuotōis vtrunq; est Ch̄riana, vt & p̄ti-
naces veritas iusta coerceat, & conuersos charitas non repellat. Quia vero nouimus quantum
piæ sollicitudinis catholicis sacerdotibus mansuetudo vestra dignè ip̄edere, idicandū esse cu-
rauimus fr̄em & coep̄m nostrum Eusebiū nobiscū degere, & nostræ cōmunionis eē confortē,
cuius commēdamus Ecclesiā quam d̄r vastare, q̄ illi iuste asserit subrogatus. Illud etiam à tua
pietate poscētes, quod vos spontaneo facere non dubitamus arbitrio, vt tam fr̄em & coep̄m
meū Iulianū, quā Cons̄tātinopolitanos clericos, q̄ sanctæ memoriæ Flauiano fidelibus offi-
cijs adhæresere, ea qua debetis gr̄a faueatis. De oībus vero pietatem vestram per nostros, quid
fieri aut declinari deberet, instruximus. Data Idus Aprilis, Adelphio viro clarissimo consule,
Era. CCCCLXXXVIII.

EPISTOLA XXXVIII.

¶ Leo Iuliano Episcopo Choenfi.

Literas dilectōis tuæ quas per filiū meum virum illustre Isiciū direxisti, eo tēpore ac-
cepi, quo recentioribus ep̄lis tuis iterata iam occasione responderam. Vnde q̄a etiam
in his alloquijs tuis eadē de ip̄issimis hæreticis iusto dolore conq̄ustus es, congruū
fuit, quoad scribendi opportunitas extitit, non tacere. In causa itaq; fidei q̄q; d̄ pro
nostro officio oportuit, ac potest iuuante d̄no, & solícite & libèter exequimur, vt Euangelio
& irreprehensibiliter seruiamus, ne per desidiam nostram vlla pars Ecclesiæ Catholice negle-
cta videat. Propter quod sicut oībus notum est, non destiti laborare, vt manifestata atq; defen-
sa incarnatōis d̄nicæ veritate, oīs fraternitas, q̄d vbiq; secundū doctrinam Apostolicam, &
tenendum & docendum esset, agnosceret, accedēte gloriosissimorū principū studio diuinitus
inspirato, vt in ciuitate Calcedonenſi synodo congregata, hæretica damnareſ impietas, ne vī
q̄s quā sectator Nestorij, vī vllus discipulus Euticis libeꝝ possit cum Catholicis habere con-
fortiū, cū (quod ad sancti Cōcilij authoritatē pertinet) nulla vsq̄a remāserit discordia. Si q̄ at
sua obduratōe cæcati, ita in reprobi sensus amētiam transierūt, vt mallēt furere, quā sanari,
ad Imperialē pertinet potestātē, vt pturbatores Ecclesiæ pacis, & Reipublicæ, quæ Ch̄rianis
p̄cipibus merito gloriā, inimici sollicitius comprimant. Vt aut̄ ip̄erialis est (vt diximus) po-
testatis, tumultus publicos ac seditōes sacrilegas s̄uerius coercere, ita authoritatis est sacerdo-
talis monachis p̄dicandi aliquam contra fidē licētiam non p̄bere, & omni virtuti resistē-
re, ne ea quæ ad sacerdotes p̄tinēt, sibi audeāt vēdicare. Vnde miramur fr̄em Thalassium ep̄m
q̄d Georgio (nescio cui) q̄ p̄sumēdo illicita, & propositū monachi, & nomē amisit, scribēdi
vī p̄dicandi aliquā p̄miserit facultatē. Ad quē ep̄m (si dilectōi tuæ visum fuerit) ex hac par-
te competētia scripta mittamus. Agat itaq; fraternitas tua opportunis suggestionibus, vt cle-
mentissimus princeps quæ d̄no sint placitura p̄cipiat, & incētores cruētaz seditiōnū iubeat
competētius coerceri, vt nec illi ip̄uniti sint, quorū manus scelera p̄petrarūt, nec illi q̄ taliū vī
tur isania. Si aut̄ ingitio iudiciaria, & confessio reorū ad eas p̄sonas puenit, quæ vel consilio,
vī impulsu mala tm̄ commissa sunt, nullius fauoris eis p̄stāda sunt solatia. Quātum em̄ melio-
ra de ip̄is sunt credita, tantū sunt amplius detestādi, quorū nunc ip̄ietas quæ p̄ hypocritam fue-
rat velata detegit. Et ideo agat Ch̄rianissimus & piissimus Imperator, quod paci Ecclesiasticæ
intelligit profuturū. Quē sup̄erna inspiratōe ita istruendū esse, confide, vt & disciplina inque-
tos reuocare, & à sanguine eorū iubeat abstineri, quāuis nil vltionū non mereant subire, q̄ au-
si sunt & diuinis & humanis constitutionibus repugnare.

¶ Leo Eudochiæ Augustæ de Palæstinis monachis.

EPISTOLA XXXIX.

CVanta mihi Catholice cura sit fidei, & qua sollicitudine (inquantū D̄ns adiuuat) de-
beat p̄caueri, ne vnquā ab imperitis & ip̄ijs vetitatis Euangelio resistat, pieta-
tem vestram scire non dubito. Et ideo cum salutatōis officio, quo semper mihi est
orāda clemētia, obsecro dominum, vt me tuam incolumitatē in causa fidei, in
quo quorundā prouinciā intra palæstinā monachorū fuerant corda turbata, magis magisq;
faciat adiuuare, vt tantum quod pietatis tuæ studio fieri potest, hæreticæ peruersitati omnis si
dulia subtrahat. Quos em̄ nec ratio sacramētorum, nec authoritas scriptorū, nec ip̄a sacratōꝝ
locorum testimonia commoueant, q̄d eis nisi abruptum periculum timeretur. Profit ergo
Ecclesijs sicut fauente Deo & prodest, & profit generi humano, in verbis Dei vestram ibi esse
voluntatem, vbi d̄m nostrum Iesum Ch̄m vobis sicut deum verum, & verum quoq; homi-
nem in vnitāte p̄sonæ, & mirabilem iudicia, & passionum documēta loquūtur. Si ergo p̄r-
dicti nomen catholicum venerantur, & diligunt, & inter d̄ni corpus se volunt membra nomi-
nari, prauos errores quos temere admiserant, detestent̄, & agant p̄cēnitētiā impiæ blasphemie,

mias, cruentosq; factos. Succumbant pro salute animarum suarum synodalibus quæ in ciuitate Calcedonensi sunt confirmata decretis. Et quæ ad intelligendum sacri sacramentis humanarum, nisi fides vera, & humilitas quæta non puenit, credant in Euangelio, quod continent in symbolo, nec impijs dogmatibus misceant. Fides enim catholica sicut damnat Nestorium qui in vno domino nostro Iesu Christo duas ausus est prædicare personas, ita damnat etiam Euticem cum Dioscoro, quod ab vni genito dei verbo negant in vtero virginis matris veritate carnis humane susceptam. Si quod autem erga prædictorum conuersionem exhortatio vestra profecerit, quod gloria vobis præstabit æternam, peto hoc mihi clementer vestræ lris indicetis, vt & in vobis boni operis fructum, & illis gaudeam misericordiam domini non perisse. Data septimo Calends. Iulij. Opilione viro clarissimo consule.

¶ Epistola Leonis Papæ. XL.

FRequetissime dilectionem tuam ad hanc curam & diligentiam meis sum lris cohortatus, vt de his quæ circa fidem agunt, sollicitudinem meam indefinenter instrueres, & cum omnibus occasionibus scribere non quiescam. Quibusdam tamen scriptis meis idem per filium nostrum Rodanum domesticum filij nostri viri illustrissimi Aspiratij datis, nullum responsum tuæ fraternitatis accepi, tanquam ratio temporis non habuerit, vt quod post mea scripta sit gestum potueris indicare, & ideo per filium meum Rodanum his lris saluto, & vt opportunitatem scribendi non negligas, in quo quæstus sollicitudinis meæ reuelat admoneo. Cum enim in te quandam mei Constantinopolitanam habeant portionem, dignum pro communi amicitia est, & pro totius Ecclesiæ dilectione, incessabili te vigore prospicere, ne quod possit de statu fidei me latere. Quæ ergo per prædictos vel ad gloriosissimum principem, vel ad tuam dilectionem scripsi, vt celerrime tradant effectui opportunis suggestionibus elabora. Et quicquid fuerit (deo auxiliante) dispositum scire me facito, vt perductis in effectum his quæ rationabiliter ordinata sunt, pax fidei canonumque custodia, & securior vbiq; habeatur & fortior. Data. VII. Calends. Iulij. Opilione viro clarissimo consule.

¶ Epistola XLI. ¶ Leo ad Palæstinos.

Sollicitudini meæ quam vniuersali Ecclesiæ omnibusque eius filiis debeo, multorum relatione patefactum est dilectionis vestræ animis quiddam offensionis illatum, dum aut imperiti (vt apparet) interpretes, aut maligni, quædam vos aliter intelligere, quam ad me sunt prædicta fecerunt, non valentes in græcæ eloquiū apte & proprie latina transferre cum in rebus subtilibus & difficultibus explicandis, vix sibi etiam in sua lingua disputator quicquid sufficiat. Quod tamen apud me eo proficit, vt dum ea quæ Catholica fides respuit improbitatis, intelligamus vos veris amiciores esse, quam falsis, & id merito refutare, quod ex antiquæ institutionis doctrinæ etiam ipse Eutices detestatur. Quamuis enim epistola mea ad sanctæ memoriæ Flavianum Episcopum data, satis sibi ad manifestationem sui ipsa sufficiat, neque in aliquo aut purgationis aut expositionis indigeat, & alia tamen cum eadem mea scripta concordant, in quibus sunt prædicationis meæ sensus in aperto est. Necessitate enim habens contra hæreticos, qui multos Christi populos conturbauerant dissendendi, & clementissimis principibus, & sancto Concilio synodali, & Constantinopolitanæ Ecclesiæ quod de incarnatione verbi secundum Euangelicam Apostolicamque doctrinam deberemus sapere ac sentire patefeci, & in nullo à sanctorum primæ confessione discessi, quia vna est vera singularis perfecta inuiolabilis Catholica fides, cui nihil addi, nec minui potest. Quam Nestorius prius, & nunc Eutices diuersa quidem assertione, sed simili impietate impugnare conati sunt, & Ecclesiæ dei duas hæreses sibi met contrarias inferre tentarunt, vt vterque à discipulis veritatis merito damnaretur, quia infanum nimis & sacrilegum fuit quod varia falsitate ambo sensere.

¶ Anathematizet ergo Nestorius qui beatam virginem Mariam hominis tantummodo credidit genitricem, vt aliam personam carnis, aliam faceret deitatis, nec vnum Christum in verbo dei, & carne sentiret, sed separatim ac seiuictum alium filium dei, alium hominis prædicaret, cum manente illa incommutabilis verbi eternitas, quæ ei cum patre & spiritu sancto intertemporalis atque coeterna est, ita intra virgineam viscera verbum caro sit factum, vt in vno conceptu, vnoque partu eadem virgo secundum vniōnem vtriusque substantiæ, & ancilla domini esset, & mater. Quod etiam Elizabeth (sicut Euangelista declarat) intellexit, & dixit. Vnde hoc mihi, vt veniat mater domini mei ad me? Eutices quoque eodem percellat anathemate, qui per impios veterum hereticorum volutatus errores, tertium Apollinaris dogma delegit, vt negata humanæ carnis atque animæ veritate, totum dominum nostrum Iesum Christum vnius asserat esse naturæ, tanquam verbi deitas ipsa se in carnem animamque conuerterit, & concipi ac nasci, nutrire, ac crescere, crucifigi, ac mori, sepeliri, ac resurgere, & ascendere in celum, & in patris dextera, vnde ad iudicandos viuos & mortuos veniet, considerare, eius tamen eternitatis fuerit, quæ nihil horum in se sine carnis veritate recepit, quoniam natura vni geniti, natura est patris, natura est spiritus sancti, simulque impassibilis, simul est incommutabilis, sempiternæ Trinitatis indiuisa vnitas, & consubstantialis æqualitas. Vnde se ab Apollinaris puerilitate hæreticus iste desciscit, ne conuincat deitatem impassibile sentire, atque mortalem, & tamen verbi incarnati, id est, verbi & carnis vnam audes pronuntiare, natu

Epistole Leonis pape.

re naturam, non dubie in Manichæi & Marchionis transit insaniam, & mediatorē dei & hominum hominē Iesum Christū simulatorē credit egisse, nec humanū in ipso corpus, sed phantasticā corporis spēm oculis apparuisse cernētium. Quæ impietatis mēdacia, quoniā olim fides Catholica detestatur, & talium sacrilegia concordibus p totum mundū beatorū p̄f̄m sunt damnata sentētis, quicūq; illi sunt ita obcæcati, & à lumine veritatis alieni, vt verbo dei à tēpore incarnatōis humanā, id nostrā negēt inesse naturā, ostēdant in quo sibi Ch̄fianum nomen vsurpēt, & cum Euāgelio veritatis qua rōne deitatis, aut deitas est orta sine carne. Si enī negari non pōt, q̄ verbū caro factū est, & habitauit in nobis, ita negari non pōt, q̄ deus erat in Christo mundū reconcilians sibi. Quæ at̄ reconciliatio eē pōt qua humano generi pp̄itiaret deus, nisi oīm causam mediator dei hoīm q̄ susciperet. Qua vero rōne veritatē mediatoris imple-ret, nisi q̄ in forma serui particeps eēt & nostris: vt p̄ vnum nouum hoīem fieret renouatio vetustatis, & mortis vinculū vnus pr̄uaricatōe contractū, vnus morte, q̄ solus morti nihil debuit soluere; Effusio enī pro iniustis sanguinis iusti, tam potēs fuit ad priuilegiū, tam diues ad precium vt si vniuersitas captiuorū in redēptorē suum crederet, nullum tyrānica vincula retinerēt, qm̄ sicut Apostolus ait, vbi abundauit p̄c̄m, sup̄abundauit & gr̄a, & cum sub peccati p̄iudicio nati p̄tē accepserint, ad iustitiam renascēdi, validius factum est donū libertatis quam debitū seruitutis. Quam itaq; sibi in huius sacramēti pr̄sidio spem relinquunt, q̄ in saluatoris nostri corpore negant humanæ subst̄tiæ veritatē; Dicant in quo sacrificio reconciliati, dicāt quo sanguine sint redēpti. Quis est q̄ tradidit semetip̄m pro nobis oblationē, & hostiam deo in odore suauitatis, aut qd̄ vnquā sacrificiū sacratius fuit, quam q̄ verus pontifex altari crucis p̄ immolationē suæ carnis imposuit. Quāuis enī multorū sanctorū in conspectu dñi prociola mors fuerit illius tamē infantis occisio, propitiatio fuit mundi. Accepere iusti, non dederūt coronas, & de fortitudine fidelū exēpla nata sunt patiētiae non dona iustitiæ. Singulares qp̄pe in singulis mortes fuere, nec alterius quisq; debitum suo sine p̄soluit, cum inter filios hoīm vnus solus dominus noster Iesus Ch̄sus extiterit, in quo oēs crucifixi, oēs mortui, oēs sepulti, oēs sunt etiam suscitati, de q̄bus ip̄e dicebat: Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me. Fides etenim vera iustificans impios, & creans iustos ad humanitatis suæ tracta participē in illo exquir̄ salutē, in quo solo homo se inuenit innocentē, libeꝝ habēs p̄ grām dei de eius potētia gloriari, q̄ contra hostē superbū in carnis nostræ humilitate congressus, his victoriam suam tribuit, in quorū corpore triumphauit. Quāuis ergo in vno domino nostro Iesu Christo vero dei atq; hominis filio verbi & carnis vna p̄sona sit, & vtraq; essentia communes habeat actiones, intelligēdæ tñ sunt ip̄sorū op̄eꝝ qualitates, & synceræ fidei contēplātōe cernendū est, ad quæ prouehat humilitas infirmitatis, & ad quæ inclinet altitudo virtutis. Quid sit quod caro sine verbo non agit, & quod sit quid verbum sine carne non efficit. Sine verbi enī potētia nec conciperet virgo, nec pareret, & sine veritate carnis obuoluta pannis infantia non iaceret. Sine verbi potētia non adoraret magi puerū nouo sydere declaratū, & sine veritate carnis non iubere transferri in Aegyptū puer, & ab Herodis p̄secutōe subduci. Sine verbi potētia non diceret vox patris missa de celo, hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui, & sine veritate carnis non protestaret Iohannes: Ecce agnus dei, ecce q̄ tollit p̄c̄tā mundi. Sine verbi potētia redintegratio debiliū, & viuificatio mortuorū, & sine veritate carnis, nec cibus ieiuno, nec somnus eēt necessarius fatigato. Postremo sine verbi potētia non se dñs patri profiteretur æqualē, sine veritate carnis non idē diceret patrē eē maiore, cū catholica fides vtrūq; suscipiat vtrūq; defendat, quæ sc̄dm proprietatē diuinæ humanæq; subst̄tiæ, vnum dei filiū & hoīem credit & verbum. Quāuis ergo ab illo initio, quo in vtero virginis verbū caro factū est, nihil vnquā inter diuinā humanamq; subst̄ntiā diuisionis extiterit, vt p̄ oīa incremēta corporea vnus p̄sonæ, fuerint totius tēporis actōes, & ip̄a tamē quæ inseparabilē facta sunt nulla, p̄mixtione confundamus, sed qd̄ cuius formæ sit ex op̄eꝝ qualitate sentimus, nec diuina enī humanis pr̄iudicant, nec humana diuinis cum ita in idip̄m vtraq; concurrant, vt in eis nec proprietas absumat, nec p̄sona germinet. Dicant igit̄ isti ph̄tastici Ch̄fiani, quæ subst̄ntia saluatoris affixa sit ligno, quæ iacuerit in sepulchro, & reuoluto monumēti lapide, quæ tertia die caro surrexit, v̄l quale corpus Iesus discipulorū visui clausis ad eos ostiis ingressus intulerit, cū ad abigēdam cernētium diffidētiā inspici oculis, digitisq; tractari, patētes adhuc fixuras clauorū & recēs compuncti lateris vulnus exigeret. Ac si in tanta luce veritatis tenebras suas hæretica obduratio non relinquit. Ostēdant vnde sibi spem vitæ polliceant æternæ, ad quam nisi per mediatorē dei & hoīm, hoīem Iesum Ch̄m non pōt perueniri. Non est enī aliud nomē datū hominibus sub celo in quo oporteat saluos fieri, nec est redēptio captiuitatis humanæ, nisi in sanguine eius q̄ dedit semetip̄m redemptionē pro oībus. Qui (sicut prædicat beatus Aplus) cum in forma dei eēt non rapinā arbitratus est eē se æqualē deo, sed semetip̄m exinanīuit for-

mam

mam serui accipiens, in similitudine hoim factus, & habitu inuētus vt hō. Humiliauit semet-
ipsum, factus obediēs vsq; ad mortē, mortē autē crucis. Propter qd & deus illū exaltauit, & do-
nauit illi nomē qd est sup omne nomē, vt in noīe Iesu omne genu flectat, cœlestiū, terrestriū,
& infernū, & oīs lingua cōfiteat, qd dñs Iesus Chrūs in gloria est dei patris. Quāuis ergo vn⁹
sit dñs Iesus Chrūs, & veræ deitatis veræq; hūanitatē in ipso vna prorsus eadēq; psona sit, ne
q; huius vnitionis soliditas vlla possit diuisione seiungi, exaltationē tñ qua illū exaltauit deus,
& donauit illi nomē qd est sup omne nomē excellit, ad eā intelligimus ptinere formā quē di-
tanda erat tantæ glorificatiōis augmēto. In forma quippe dei æqualis erat filius patri, & iter
genitorē atq; vnigenitū nulla erat in essentia discretio, nulla in maiestate diuersitas, nec p in-
carnationis mysteriū aliqd decefferat verbo qd ei patris munere redderet. Forma autē serui p
quā impassibilis deitas sacrm magnæ pietatis impleuit, hūana humilitas est, & in gloria diuīæ
ptātis euecta est in tantā vnitate ab ipso cōceptu virginis deitate & hūanitate cōnexa, vt nec
sine hoīe diuina, nec sine deo agerētur hūana. Propter qd sicut dñs maiestatis dicit crucifixus,
ita q ex sempiternitate æqualis est deo, dicit exaltatus. Nec interest ex qua Chrūs substantia
noīet, cū inseparabilī manēte vnitate psonæ, idē sit & totus hoīs filius propter carnē, & totus
dei filius propter vnā cū patre deitatem. Quicqd ergo in tpe accepit Chrūs, secundū hominem
accepit, cuiq; non habuit, conferunt. Nā secundū potentiā verbi indifferenter oīa quæ habet
pater, etiā filius habet, & q in forma serui a patre accepit, eadē in forma patris etiā ipse dona-
uit, & idē ipse & diues & pauper, Diues, qā in principio erat verbū & verbū erat apud deū, &
deus erat verbū. Hoc erat in principio apud deū, oīa p ipsum facta sunt, & sine ipso factū est ni-
hil. Pauper vero qā verbū caro factum est, & habitauit in nobis. Quæ autē est eius exinanitio,
quæ uē paupertas, nisi formæ seruilis acceptio, per quā verbi maiestate velata, dispēlatio hu-
manæ redēptionis impleta est. Nā qā captiuata nra naturæ resolui originalia vincula nō po-
terant, & ab hostis imperio relaxari, nisi existeret hō nostri gñis, nostræq; naturæ quē vete-
ris debiti p̄iudicia nō tenerēt, & q immaculato sanguine suo chyrographū lētale dilueret, si-
cut ab initio erat diuinitus p̄ordinatū, & prophetarū oraculis p̄nuntiātū, ita est in plenitudine
p̄finiti tēporis factū, vt multis modis significata promissio in diu expectatū veniret effectum
nec posset eē ambigū, qd cōtinuis significatōibus semp fuerat nuntiātū. Destructis itaq; tot
hæresibus, q per sanctā deuotionē p̄fidentū patre a corpore sunt catholicæ vnitatis abscessæ
quæq; ideo extorres a Chro eē meruere, qā verbi incarnationē, q singularis est recte creden-
tiū salus, fecerunt sibi lapidē offensionis, & petrā scādali, miror dilectionē vestrā in discernen-
do veritatis lumine laborare, & cū multis manifestationibus declaratū sit, quā recte & Nesto-
riū & Euticē cū Dioscoro fides christiana dānauerit, nec christianus possit vocari, q vel illius,
vel horū impietati p̄ber assensum. Doleo vos euangelicæ & apostolicæ doctrinæ (vt audio) re-
sultare, exagitādo seditionibus ciuitates, cōturbādo ecclesias, nec solū iniuriās, sed etiā cades
p̄bris atq; ep̄is inferēdo, vt prē furore & sœuitia, ppositi vfi, & p̄fessionis sitis imemores. Vbi
est regula māsuetudinis & quietis, vbi longanimitas patiētis, vbi trāquillitas pacis, vbi firma-
mentū dilectiōis & tolerantiæ fortitudo? Quæ vos ab euāgelio Christi aut p̄uasio abduxit, aut
p̄secutio separauit, vel q tanta extitit decipientis astutiæ, vt obliti prophetarū, & ap̄loz, ob-
liti symboli salutaris, & cōfessionis qua pronuntiātes corā multis testibus sacrm baptismi su-
scepistis, diabolicis vos illusionibus subderetis? Quid apud vos acturū fuerāt vngulæ, qd sa-
ua tormēta, si ad expugnādā fidei vīæ integritatē tantū vana hæreticorū commēta valuerūt?
Pro fide vos agere creditis, & fidei cōtrahitis, Ecclesię noīe armamini, & cōtra ecclesiā dimica-
tis. Hoc a prophetis, hoc ab euāgelistis, hoc ab apostolis didicistis, vt negātes Chri carnē, &
ipsam verbi essentia passioni mortiq; subdētes, alienā faciatis nostrā a suo reparatore naturā,
totūq; qd crux intulit, qd lancea vulnerauit, qd sepulchri lapis suscepit & reddidit solū fuisse
opus diuinæ potētiae, nō etiā humilitatis hūanæ? Propter quā ap̄lus dicit, Non em̄ erubescō
euāgelii. Quoniā nouerat quale christianis obijceret opprobriū ab inimicis. Et ideo dñs p-
restabat, dicēs. Qui me cōfessus fuerit corā hoībuz, & ego cōfitebor illū coram patre meo. Hi
em̄ nō erunt digni cōfessione filij & patris, qbus nunc caro Chri verecundiā facit, probabūtq;
se nullā de ligno crucis sumpsisse virtutē, q quod p̄ferendū frontibus acceperūt, promere la-
bīs erubescūt. Declinate filij ab his diabolicis p̄uasiōibus declinate. Veritatē dei nulla res vio-
lat, sed veritas nos nisi in nra carne nō saluat. Veritas quippe (sicut p̄pheta ait) de terra orta
est, & sic verbū Maria cōcepit, vt vniendā sibi carnē de sua substantia ministraret, nec cū adie-
ctione psonæ, nec cū euacuatione naturæ, qm̄ qui erat in forma dei, ita accepit formā serui, vt
vnus atq; idē in forma vtraq; sit Chrūs inclināte se deo vsq; ad infima hoīs, & proficiēte hoīe
vsq; ad summa dietatis, dicēte ap̄lo. Quorū patres & ex quibus Chrūs secundū carnē, qui est
super omnia deus benedictus in secula, Amen.

Epistole Leonis pape.

¶ Leo Theodorico Episcopo de fidei perseverantia. ¶ Epistola. XLII.

ARmeantibus ad nos fratribus & consacerdotibus nostris quos ad sanctum conciliū sedes beati Petri direxit, agnouimus, dilectionē tuam superno adiutorio nobiscū tam Nestorianā impietatis, q̄ Euticianā vesaniā extitisse victtricem. Vnde gloriamur in dño cū prophetā cantātes. A diutoriū nostrū in noīe dñi, qui fecit cælum & terrā. Qui nullū nos in nostris fratribus detrimētum sustinere permisit, sed quā nostro prius ministerio definierat, vniuersā fraternitatis irretractabili firmavit assensu, vt vere à se pdesse ostenderit, quod prius à prima omnīū sede formatū totius christiani orbis iudiciū recepisset, vt in hoc quoq; capite mēbra concordent. In quo amplior nobis in hac re sit gaudendi materia, dum & tanto magis perculit inimicus, quāto cōtra Christi ministros seruus insurrexit. Nā ne aliā sedium ab ea quam ceteris omnium dñs statuit p̄fidere consensu absentatio videretur, aut alia quēlibet subrepere posset aduersa suspitio, inuenti prius sunt qui de iudicijs nostris ambigerent. Et dū nonnulli ad dissentiones incitati ab autore contradictionis ad infana bella profiliunt, ad maius bonū, malum eius autore totius bonitatis dispensante prouētum conuertitur. Dulcius siquidē munera gratiē diuinā proueniunt, quotiēs non sine magnis sudoribus acquirunt. Et minus bonum videri solet pax continuata per otīū, q̄ reddita post laborē. Ipsa quoq; veritas & clarius renitescit, & fortius retinetur dū quā fides prius docuerat, hęc postea examinatio confirmaret. Multū deniq; sacerdotalis officiū meritum splendet vbi sic summog; seruatur autoritas, vt in nullo inferiorē putetur imminuta libertas. Et ad maiorem gloriā proficit finis examinis quando ad hoc se accepit exercendi fiducia, vt vincatur aduersitas, ne quod p se probatur reprobū silentij p̄iudicio videat oppressum. Exulta igitur charissime frater, in vnico filio victor exulta. Vicit p nos ille, cuius carnis veritas negabat, vicit p nos, & pro nobis ille cui vicimus. Secunda est post aduentū domini hęc obsequiū. Redditum seculo est p̄done prostrato incarnationis diuinā mysterium, quod humani generis inimicus, quia rebus ipsis auferre nō poterat, calumnijs obscurabat. Quinimod ab incredulog; corde perierat immortale mysteriū, quia nihil prodest tanta salus incredulis ipsa veritate suis dicente discipulis. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: qui autē non crediderit, condemnabitur. Solis iustitiā iubat, densis per orientē Nestorij & Euticetis nebulis impeditū, pure ab occidente resplenduit, vbi cōmercium in apostolis & doctoribus principalr collocavit, quīs nec illic vnq; defuisse credēdus sit, quo cōfessores sibi egregios reseruauit. Ita vt dum denuo conaret hostis antiquus per secundi Pharaonis impēnites cor, fidei Abrahā semē & filios extinguere, deo miserante languescēs, nisi sibi nocere nihil possit. De quo & illud omnipotēs mirabilius egit, q̄a & quos sibi conscios ad Israelitici populi sedes asciuerat, nō cum tyrannidis autore submersit, sed cum suo populo cōgregauit, & sicut reuera se dignū & soli sibi possibile fons misericordiā nouerat, victos à nobis nobiscū fecit esse victuros. Nā dū solus vere sit humani generis hostis spūs falsitatis, oēs de illo iam triumphare nō dubium est quos sibi veritas vēdicauit. Nunc prorsus illa redēptoris nostri dicta q̄ sint diuinę autoritatis apparet, dū cōtra hostes fidei sic aptant, vt de ipsis dubitare dictis nō liceat. Vos inq; ex patre diabolo estis: Et desideria patris vestri vultis implere. Ille homicida fuit ab initio, & in veritate nō stetit, q̄a veritas in eo nō est. Quādo loquit mēdacium, ex suis proprijs loquit, q̄a mēdax est & pater eius. Nihil ergo mirandū est, q̄ hi q̄ in veritate dei nostrā naturę mēdacium crediderunt, patri suo & circa ista cōcordant, quicq; visum, quicq; auditum, quicq; deniq; teste euangelio tactum est atq; palpatū in vnico dei filio, nō eius cuius probatū est asserētes, sed cōternę & coessentialis patri fuisse substantiā, quasi aut diuinitatis natura, crucis ligno transfixa sit, aut incōuertibilis crescere p̄tates, & in sapiētia proficere, sapiētia sempiterna vel spūs deus, q̄ spūritus est, subinde repleti poterit. In hoc quoq; se acerba vesania, ex quo autore processerit, p̄dit, q̄ quantū in se est, vniuersis nocere molita. Nā qui nos persequēdo afflixit, ceteros ad consensum sceleris impellēdo deprauauit. Sed nec nos, licet in singulis fratribus (q̄a mēbra nostra sunt) vulnerasset, à speciali dolore fecit exceptos, q̄bus noua & inaudita, atq; incredibili audacia inferre cōtra suum caput est molitus iniuriā. Sed vtinā vel post tot pessima resipiscens, nō nos etiā de suo æternę dānatōis interitu cōtristaret. Quā mēsurā sceleris p̄termisit, cui nec hoc sufficere potuit, q̄ nec viuīs parcēdo, nec mortuis etiā in sanguine inocētis & catholici sacerdotis pollutas iā pridē abdicata veritate, atq; approbata falsitate, manus intrinxit, & cū scriptū sit, q̄ odit fratrem suū, homicida est, ille quod odio iam fecisset, addictus est, impleuit operibus, q̄si nec audisset, nec aliud quod dñs ait. Discite à me quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiē animabus vestris. Iugum enī meum suauē est, & onus meū leuē est. Dignus diabolici p̄dicator erroris Aegyptius vastator inuentus est, q̄a tanq; sauiſſimus tyrannus ecclesię nephādas blasphemias per violentem seditioforum turbam, & per cruentas manus militum, venerandis

randis fratribus imponebat, & cū voce nostri redēptoris firmatū sit vnū eundemq; homicidiū & falsitatis autōrē, ille pariter vtcūq; cōpleuit, quasi nō vt caueant, sed vt perpetrent scripta sint, ad pditionis suæ cumulū trahēs, q̄ dei filius monuit ad salutē. Illud q̄q; surda nimis aure p̄teritēs q̄d ab eodē dño dictū est. Ergo q̄d vidi apud patrē meū, loquor, & vos ergo q̄d vidistis apud patrē vestrū facitis. Igit dū sanctæ memoriæ Flauiano vitā p̄sentis seculi moliret auferre se serenæ vitę luce priuauit. Dū vos ab ecclesiis vestris conaret expellere, se à christianorū collegio segregauit. Dū trahit plurimos & impellit ad erroris assensum, multiplici animā suā vulnere sauciāuit, solus vltra oēs & per oēs, ac pro oībus reus q̄ causa reatus oībus fuit. Sed licet his tua fraternitas solido cibo firmata indigere minime videat, tñ quod nostri loci est implemus circa vocē dicentis apostoli. Præter ea q̄ extrinsecus sunt, instātia mea quotidiana sollicitudo omniū ecclesiæ. Quis infirmat & ego nō infirmor? q̄s scandalizat & ego nō vror? Hoc p̄cipue p̄sentī occasione credimus admonendū frater charissime, vt quotiēscūq; diuina gratia ministrāte, illos q̄ foris sunt fonte doctrinæ aut submergimus, aut purgamus. In nullo ab illis quas spūs sancti diuinitas in Calcedonēsi cōcilio protulit fidei regulis recedētes, iter vtrūq; hostē nouellæ pfidiæ sermonē nostrū cū omni cautela liberemus. Non iā (quod absit) tanq̄ de dubijs discēptātes, sed autoritate sua q̄ bene definita sunt astruētes, cū & in apostolicæ sedis eplā vniuersali sanctę synodi assensu firmata tāta diuinæ autoritatis testimonia nouerimus esse cōgesta, vt nullus queat vltius dubitare, nisi q̄ subimetipsi errorē tenebras inferre maluerit, cū synodalia gesta vel q̄bus primū definitio fidei legi esset formata, vel q̄bus p̄fatæ literæ apostolicę sedis, etiā tuæ fraternitatis studio defensę sunt, & maxime ad p̄ssimos principes totius cōcilij allocutio, tot sit p̄cedentiū patrū testimonijs roborata, vt quis imprudētī ac p̄tinaci aīo, si tñ nō iā cū diabolo pro sua impietate dānatus ē, valeant suadere. Vnde hoc quoq; cōtra hostes ecclesiæ providere cōdignū est, vt eis nullā calumniandi occasiōē (quod ad nos attinet) penitus relinquamus, nec vnq̄ contra Nestorianos aut Euticianos agētes alteri eorū videamur terga vertisse. Sed vtrōq; Christi hostes & qua lance vitemus atq; dānemus. Ita vt nos quotiens audientiū quamlibet poscit vtilitas, cū dogmatibus eorum digno anathemate p̄romptissime atq; euidentissime feriamus, ne si à nobis hoc quod obscurius fieri videat aut tardius putet inuitū. Quod quis prudētia tuā res ipsa ammonere sufficiat, nūc tñ & experimēta docuerūt. Sed b̄dīctus deus noster cuius inuincibilis veritas ab omni hæreseos macula munda te secundū sedis apostolicę iudiciū monstrauit. Cui dignā retribuis pro tot laboribus gratiā, si talē te qualē probauimus ac probamus, pro vniuersalis ecclesię defensiōe seruaueris. Nā q̄ deus oīm calūniosorū fallacias soluit, maximā beatissimi Petri curā pro nobis cūctis agnoscimus, q̄ priusq̄ suæ sedis iudiciū in fidei definitiōe firmauit, nec circa cuiusq̄ vestrę q̄ nobiscū pro catholica fide laboratis p̄sonā reprobū videri p̄misit, q̄ nec poterat spūs sancto indicante quisq̄ nō victor exire, quorū iā vicerat fides. Quod superest exhortamur, vt q̄ illic nōnullas Euticiani ac Nestoriani erroris reliquias cognouimus remansisse, nunc etiā sedi apostolicę collabores. Victoria em̄ quā deus noster suæ donauit ecclesię, q̄ diu in hoc mundo versamur, licet fiducia maiorē tribuat, non tñ in totū solitudinē perimit, nec vt dormiamus donata est, sed vt suauius laboremus. Vnde in hoc quoq; tuæ vigilantię solitudinē volumus adiunari, vt tua relatione currēte, q̄d apud illos religionis doctrina dñica proficiat, apostolicā sedē festines instruere, q̄tenus illius religiōis sacerdotes in q̄cūq; vsus exegerit, adiuuemus. De his vero q̄ in supradictō cōcilio illicita cōtra venerabiles Nicænos canones p̄sumptiōe tērata sunt ad patrē & coepiscopū nostrū Antiochænę sedis p̄sulē scripsimus, adiūcentes & illud, q̄d nobis propter improbitatē monachorū quorundā religionis vestrę verbo mandasti per vicarios n̄ros & specialiter statuentes, vt p̄ter dñi sacerdotes, nullus audeat p̄dicare, seu monachus siue ille sit laicus cuiuslibet scientię noīe gloriatur. Quas tamē literas pro vtilitate vniuersalis ecclesię per p̄dictum patrē & coepiscopū nostrū Maximū ad omniū volumus peruenire notitiā, & ob hoc id nolumus eaz̄ exemplar adijcere, q̄a quę p̄dictō fratri iniunximus non dubitamus implenda. Et aliā manu, Deus te incolumē custodiat frater charissime. Data quārto Idus Iunij, Opilione viro clarissimo consule.

¶ Leo Iuliano Episcopo.

¶ Epistola. XLIII.

Christianissimi principis fidē sæpe euidentissimis probauimus documētis, ac de n̄ro A gratias ago q̄ talē dignatus est rebus humanis cōcedere pro sua pietate rectorē, q̄ si dei causas & reipub. summā vigilantię studio tuere, hæreseorū ausibus semp obstitens, & nihil eorū insaniē aduersum catholicā fidē licere p̄mittens, cuius post dēu b̄ficijs hoc debet, q̄ Hierosolymitanus epūs est receptus, & monachos quos perfidię hæreseos falsitatis inuaserat ad sanitatē augusta autoritas reuocauit. Mox itaq; (vt accepi) eplās tuas talia cōtinētes, nō solū eadē die, sed prope eadē die responsum reddere maturavi, vt certior

m 2

de oībus

Epistola Leonis pape.

de oibus q̄ scripseras reddideris. Frat̄e Proterisi Alexandrinæ vrbis ep̄m gratulor satisfactiōis
plenas de fide sua ad nos l̄ras direxisse, & manifeste, quidnā teneat indicasse, cui me dignā gra-
tiā pro fidei ipsius sinceritate necesse est p̄stare, vt honorē in nullo suæ p̄dat ecclesiæ, sedis sue
priuilegia paternæ antiquitatis exemplo, iuxta canonū illibata iura possideat, de p̄sentis anni
pascha, nulla dubitatio eē nobis potuit. Sed de futuro qd̄ sciuius, q̄ Theophylus Alexandri-
næ vrbis ep̄s nono Calēdag. Maiag. die, qd̄ nunq̄ ita à tpe dñicæ resurrectiōis celebratum est
credidit ascribendū. Vnde sollicitus cōgruit inq̄ri, vt oīs occasio tollat erroris. Nā in n̄ris an-
nalibus Calēdag. Maiag. die, aptissime à patribus n̄ris & cōstitutus legit & celebratus. Ac ne
vel apud nos, vel apud oriētales nascat ex hac parte diuersitas, hoc instātius n̄ro noīe cū chri-
stianissimo principe agere tua dignet dilectio. Quāuis & ipse clemētissimus princeps se inq̄-
tione sollicitissima curā hāc Aegyptiis delegasset suis ep̄is dignatus sit indicare. Epistolā sane
meā ad Calcedonēsem synodū datā p̄sentibus ep̄is & clericis lectā fuisse tuis ep̄is obtulisse. Sed
vsq̄ ad illud capitulum quo ea q̄ de fide acta sunt, meus videt̄ firmasse cōsensus. Vnde miratus
sum, q̄ reliqua quæ secuta fuerūt, nō pariter in notitiā eorū qbus sunt lecta, plata sint, cū maxi-
me oibus innotescere debuisset, improbū à nobis ambitū notatū fuisse, & nouis vsurpationi-
bus cōstitutā, iuiolata (vt semp̄ scripsimus) seruarent. Et iā presbyter quē asseris fuisse discus-
sum gratulamur cognitiōe habita in oibus fuisse purgatū. Epistolā q̄q̄ ad christianissimū princi-
pē noueris me misisse in q̄ illi gr̄as egī, q̄ curā mihi suā tā pro fidei cā q̄ pro securitate reip̄, di-
gnatus ē indicare. Aliā q̄q̄ ad nos epistolā dedit interueniēs, p̄ Anatholiū ep̄o, vt n̄ri illi ani-
mi gr̄a p̄beat, qm̄ correctionē eius p̄mittit, & in oibus satisfactus eē qd̄ ad fidei obseruatiā p̄-
tinent, pollicet. Data quinto Idus Ianuarij, Etio & Studio viris clarissimis consulibus.

¶ Epistola beati Leonis papæ ad Anatholiū ep̄m per Patriciū diaconū missa.

¶ Epistola. XLIII.

L Ectis dilectiōis tuæ literis quas p̄ filiū nostrū Patriciū diaconū direxisti, intellexi tibi
studij meæ sollicitudinis displicere, quā secūdū dñicā charitatē, quā tibi à nobis impē-
di experimētis plurimis approbasti, de cauendis his q̄ cōmunis fidei aduersarij dice-
rent admonui, ne ad negligentia rectoris referret, si quisq̄ in ecclesia catholica ea p̄di-
care p̄sumeret quæ hæreticorū sensibus cōuenirēt. Quod utrū veraciter fama iactaret dilectio-
nis tuæ inquirendū iudicio delegaui. Neq̄ in aliquo honorē tuū læsi, cui discutiēda ea quæ ad
me erāt plata cōmissi, vt scilicet Atticus p̄b̄ quē talia audere cognouerā, nisi perfecta se satis-
factione purgasset, & nō solū voce hæreticos, sed etiā propriæ manus subscriptiōe dānasset, à
coionis gr̄a esset alienus. Qui scripta mittēdo dubiæ fidei & professionis incertā cōfirmavit
magis q̄ diluit quicqd̄ ad nos de eo fama ptulerat. Cū si cōscientiā suā voluisset probare synce-
rā, nō Euticen sibi odiosum fuisse, sed q̄ perfidiā ipsius reprobarēt atq̄ dānaret, debuerat con-
fiteri, q̄ aliud sunt humanæ etiā inter catholicos similitudines, aliud diabolici, q̄s fides catholica
dānat, errores. Et ideo frater charissime, in nullo debes de nostra dilectione dubitare si p̄phe-
tæ exēplū sequearis & dicas. Nōne q̄ te oderant dñe oderā illos, & sup̄ inimicos tuos tabesce-
bāt? Per oīa em̄ volo te esse certissimū, q̄ sicut meā æstimationē illāsam cupio p̄manere, ita op-
to te quoq̄ in oibus irreprehensibile reperiri. Prædictus aut̄ vt ab omni suspitiōe contraria li-
ber appareat, qd̄ in Euticen anathematizet ac dānet euidenter ostendat, & in dānationē erro-
ris expressi, remota omni dubitatione subscribat. Ita vt Calcedonēsis symboli diffinitionem
deside, cui etiā dilectio tua subscribēdo consensit, & quā apostolicæ sedis firmavit autoritas
profiteatur se p̄ oīa seruaturū, adiecta subscriptiōe propriæ manus, q̄ in ecclesia christiano po-
pulo præsentē recitet, vt pro catholica fide, neq̄ nos negligentes, neq̄ ipsa vmbra suspectus
habeatur. Qui si in eadē prauitate perdurans præceptis salubribus parere noluerit, suā
synodi Calcedonensis, cuius diffinitionibus resultat, recipiet. Data quintodecimo Calendas
Aprilis, gloria Maioriano augusto consule.

¶ Leo episcopus Anatholio episcopo.

¶ Epistola. XLV.

S I firmo incommutabiliq̄ proposito dilectio tua curam gratie communis habuisset, ni-
hil profecto quod vllam anxietatem tibi ingereret, extitisset. Non em̄ sinebat ratio, vt
eius charitatem spernerē quā amore pacis & studio reparandæ catholicæ fidei inter ip-
sa episcopatus rudimenta iuuissēm, obstant in ecclesiasticis curis talē habere consortē,
vt mihi de sanctis præcursoribus tuis, nec Iohannis specialē copiosamq̄ doctrinā, nec autori-
tatē Attici, nec industriā Procli, nec fidē beati Flauiani deesse sentire, & ita studijs tuis vterer,
vt nullus auderet vel fidei catholicæ resultare, vt Nicænis venerabiliū patrū regulis cōtraire.
Sed cū in iniuriā canonū (vt agnoscis) illa tentata sunt q̄ oibus ecclesiis scandalum maximum
generarent, quid aptius ac modestius facerem q̄ vt te primū vt ab hac intentione discederes,
fraterno animo missis literis admonerem? Ad quas cū non rescriberes, ipse à colloquij mei cō-
sortio

sortio separasti. Denique inde iam tacui, sed clementissimo principi custodi fidei frequenter literarum petitione suggesti, ut pro pace ecclesiarum quam tibi maxime prodesse cognoscis, hæc quæ nunc à dilectione facta sunt implerent. Cui ineffabiles gratias ago, quod secundum eruditionem spiritus sancti, cuius est virtute plenissimus sacerdotali dignatus studere concordare, sciens sibi orationes supplicatum copiosius profuturas, si famuli vnius domini in nullo sint à vera pacis unitate diuisi. Quod ergo in Constantinopolitana ecclesia quædam in officiis clericorum correctæ significas, ut etenim presbiterum in gratiam tuam affectionemque reuocaueris, & Andream archidiaconi actionem submoueris, nobis placuisse rescribo, quia æstimationem tuam (ut optabam) plurimum erigit atque commendat, & merito post correctionem in obliuione deducit quod reprehensionem obnoxium videbat, cum hæreticorum prouectione & sanctæ memoriæ Flauiani iniuria grauaueris quæ nunc simul ab omni offensione cum tui, ut volui, laude cessarunt, quæ in ordinem suum quæ fuerat turbata redierunt. Andream sane quæ rationabiliter archidiaconi est priuatus officio, & Eufratem quæ sanctæ memoriæ Flauiani, ut cõperi, im probus extitit accusator, si professionibus plenissime scriptis, non minus Euticianam hæresim quam Nestorianum execrabile dogma condemnant, quam venia est prestanda correctis, presbiteros consecrabis, ut sibi remedium catholicæ fidei sentiant profuisse, electo primitus & probato quæ archidiaconi officium possit implere, id est quæ nulla vniuersi preditionis impietatum fama respersit. Ceteri vero quos par reatus inuoluerat, si veniam simili professione cum satisfactione deposcunt, suis ordinibus reformantur. His tantum ad officiorum primatum admissis quos ab omni errore liberos fuisse cõfiterit. Illam autem culpam quam de augenda potestate aliena (ut asseris) adhortatione contraxeras efficacius atque syncerius tua charitas diluisset, si quod tibi sine tua voluntate non potuit, non ad sua clericorum consilia transulisses. Quia sic ut in mala suasionem delinquit, ita & in mala cõsensione peccatur. Sed gratum mihi frater charissime est, quod dilectio tua proficere sibi displicere, quod tunc etiam placere non debuit. Sufficit in gratiam communis regressum professio dilectionis tue, & attestatio principis christiani, ne cui detur tarda correctio, cui tam venerabilis assertor accessit. Abijcias penitus in cõcessu iuris quod disensionem fecerat appetitus. Sufficiant limites quos sanctorum patrum prouidentissima decreta posuerunt, ut quieta sit suis meritis & antiquis privilegiis dignitas omnium sacerdotum renouetur, & maneat in te dominicæ charitatis affectio, ad quam dilectionem tuam sepius cohortatus sum cum fratre & coepiscopo nostro Iuliano, quæ cõmunem gratiam semper optauit, cuius industria & sollicitudines tuæ releuabunt, & fides catholica muniet. Super omnia autem fraterna charitate hortor & monco, ut ea quæ ad gloriam vel ad munimen pertinent sacerdotalis officij Nicænorum canonum vniuersalis ecclesiæ pacem seruantia decreta custodias. Sic enim inter domini sacerdotes inuiolata charitas permanebit, si paribus studiis quæ sunt à sanctis patribus constituta, seruentur. Data quarto Calendas Iunii, Etio & Studio viris clarissimis consulibus.

¶ Epistola beati Leonis papæ ad Iuuenalem Hierosolymitanum & cæteros episcopos qui in sancta synodo Calcedonenſi congregati fuerunt, directæ.

¶ Epistola. XLVI.

OMnem quidem fraternitatem vestram nosse non ambigo definitionem sanctæ synodi, quæ ob confirmationem fidei in Calcedonenſi ciuitate celebrata est, toto corde me fuisse cõplexum. Quia nulla sinebat ratio, ut qui unitatem catholicæ fidei dolebam ab hæreticis fuisse turbatam non exultarem in integrum rediisse gaudere. Hoc autem non solum ab ipso beatissimæ cõsensionis effectu, sed etiam ex epistolis meis quas post reditum meorum ad Constantinopolitanam urbem antistitem dedi, potuissetis agnoscere, si vobis responſionem sedis apostolicæ manifestare voluisset. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, vtrum quæ in synodo Calcedonenſi per unitatem vestram de fide statuta sunt, approbent. Hoc ad omnes fratres & coepiscopos nostros quæ predicto cõcilio interfuerunt, scripta direxi, quæ gloriosissimus & clementissimus princeps (sicut poposci) in notitiâ vestram mittere pro catholicæ fidei amore dignabitur, ut & fraterna vniuersitas, & omnium fidelium corda cognoscant me non solum per fratres qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem gestorum synodaliū propriam vobiscum iniisse sententiam in sola videlicet fidei causa quod sæpe dicendum est, propter quod generale conciliū & ex precepto christianorum principum, & ex consensu apostolicæ sedis placuit cõgregari, dānatis hæreticis quæ si cõgrui esse voluissent, nulla penitus resideret de vera domini nostri Iesu Christi incarnatione dubitatio. Vnde si quis vnquam ausus fuerit vel Nestoriani perfidiā tueri, vel Euticetis ac Dioscori impiū dogma defendere, & à catholicorum cõione rescindere, nec habeat eius corporis participationem, cuius abnegat veritatem. De custodiendis quoque sanctorum patrum statutis, quæ in synodo Nicæna inuiolabilibus sunt fixa decretis obseruantiam vestre sanctitatis ammoneo, ut iura ecclesiæ sicut ab illis. CCCXVIII. presbiteribus diuinitus inspirata sunt, ordinata permaneat. Nihil alienum improbus ambitus cõcupiscat, nec per alterius immutationem suam aliquis querat augmentum. Quantūlibet enim exortis assentionibus se instruat vanitatis elatio, & appetitus suos conciliorum æstimet nomine roborados, infirmum atque ir-

Epistole Leonis pape.

ritum erit quicquid à p̄dictorū patrū canonibus discreparit, quorū regulis apostolica sedes q̄-
reuerenter utitur scriptorū meorū, q̄bus Cōstantinopolitani antistitis conatus repulsi pote-
rit sanctitas v̄ra lectiōe cognoscere, me auxiliante dño n̄ro, & catholica fidei & paternarum
traditionū esse custodē. Data duodecimo Calēdas Aprilis, Opilione viro clarissimo consule.

¶ Epistola beati Leonis pape ad Iuvenalem Hierosolymitanū episcopum.

¶ Epistola. XLVII.

B

A Cceptis dilectionis tuæ literis quas ad me filij nostri Andreas p̄b̄, & Petrus diacono
detulerūt, gaudis quidē sum, q̄ ad ep̄atus tui sedē redire licuisset, sed cōsuetudinibus
in recordationē oībus q̄ te per quosdā excessus laborare fecerunt, dolui aduersitatū
tuarū temetipsum tibi fuisse materiā, & resistendi hæreticis cōstantiā perdidisse, qui
æstimant non eē tibi liber: vt eos audeas redarguere, quos tibi professus sis in suo errore pla-
cuisset. Beatæ enī memoriæ Flauiani cōdēnatio & impijssimi Euticetis receptio, qd nisi domi-
ni nostri Iesu Christi secundū carnē negatio fuit: quā ipse grādi misericordia sua fecit resoluī
cū detestandū illud Ephesinū synodi iudiciū ita sancta Calcedonēsis synodi autoritate destit-
xit, vt nullū deprauatorū à remedio correctionis arceret. Vnde q̄ in tpe indulgentiæ respic-
centiā magis q̄ pertinaciā delegisti, ita gaudeo te cōlestē expetisse medicinā, vt fidei ab hære-
ticis impugnatae tandē possis eē defensor. Quāuis enī nulli sacerdotū liceat nescire qd p̄dicat.
Quoniam qui ignorat ignorabit, inexcusabilior tñ est oībus imperitis quilibet Hierosolymis
habitās christianus, qui ad cognoscendā virtutē euangelij non solū paginā eloquijs, sed ip-
sorū locorū testimonijs eruditur, & quod aībi nō licet non credi, ibi nō potest nō videri. Quid
laborat intellectus, vbi est magister aspectus. Et cur lecta vel audita sunt dubia, vbi se vel vi-
sui & tactui tot hūanæ salutis ingerunt sacramēta. Quasi ad singulos quosq; cunctantes dñs
adhuc voce corporea vtatur & dicat, Quid turbati estis, & quare cogitationes ascendūt i cor-
da vestra. Videte manus meas, & pedes meos, quia ipse ego sum. Palpate & videre, quia spūs
ossis & carnē non habet sicut me videtis habere. Vtere ergo frater charissime inuictissimis ca-
tholicę fidei documētis, & euangelistarū p̄dicationē sanctiorū locorū, in q̄bus degis testifi-
catione defende. Apud te est Bethleem in qua salutaris Dauidicę virginis partus illuxit, quem
obuolutū pannis inter angustias diuersorū presepe suscepit. Apud te est declarata ab angelis,
adorata à magis, & per multorū infantū mortes ab Herode q̄sita saluatoris infantia. Apud te
est vbi pueritia eius adoleuit, vbi adolescentia maturauit, & p̄ oīa incrementa corporea in virū
perfectū verū hoīs natura proficit, nō sine cibo eruditionis, nō sine somno quietis, nō sine fle-
tu miserationis, nec sine pauore formidinis. Vnus enī atq; idē est qui & in dei forma operatus
est miracula magna virtutis, & in forma serui subiit sēuitiā passionis. Hoc tibi ipsa crux inde-
finēter loquit, hoc lapis clamat sepulchri, in quo dñs humana conditione iacuit, & de quo di-
uina potētia resurrexit, & cū ad montem Oliueti locū ascensionis veneraturus accedis, nō illa
vox angelica in tuo resultat auditu. Qua eleuatione dñi stupētibz dī. Viri Galilæi qd statis
aspiciētes in cōclū, hic Iesus q̄ assumptus est à vobis, sic veniet quēadmodū vidistis eū euntē in
cōclū. Verā igitur Christi generationē crux vera confirmat, qm̄ ipse in nostra carne nascitur
q̄ in nostra crucifigitur, quē nullo interueniēte peccato, nisi fuisset nostri generis, nō potuisset
eē mortalis. Vt autē repararet oīm vitā, recepit omniū causam, & vim veteris chirographi,
quod solus inter oēs non debuit, pro oībus soluēdo vacauit, vt sicut per vnus reatū oēs facti
fuerant peccatores, ita p̄ vnus innocentiam oēs fierent innocētes. Inde in homines manante
iustitia vbi est humana suscepta natura. Nulla enī ratione extra nostri est corporis veritatem,
de quo euangelista p̄dicationē inchoans dicit. Liber gñationis Iesu Christi filij Dauid filij A-
brahā. Et q̄ Samaritanæ mulieri protestat, qm̄ salus ex Iudæis est, beati Pauli apostoli confo-
nāte doctrina cū dicit. Quorū patres & ex q̄bus Chr̄s secundū carnē, q̄ est super oīa deus be-
nedictus in secula. Itēq; ad Thimoteū. Memēto, inq̄t, Iesum Christū resurrexisse à mortuis ex
semine Dauid secundum carnē. Hæc autē charitas quantis & noui & veteris testamēt authorita-
tibus declaratur, pro antiquitate sacerdotij tui euidenter agnoscis, cum fides patrum & scri-
pta mea ad sanctæ memorię Flauianum data, quorū mentionem ipse fecisti, adiecta vniuer-
salis synodi confirmatione sufficiant. Vnde prospicere oportet dilectionē tuā ne contra re-
dēptionis ac spei nostrę ineffabile sacramētū vllus obmurmuret. Sed si q̄ sunt q̄ adhuc aut
ignorātia caligāt, aut pueritate discordāt, eorū quorū in ecclesia dei ap̄lica fuit & est clara do-
ctrina autoritatibus instrui n̄r. & de incarnatiōe verbi dei hæc nos credere qd illi credidere co-
gnoscat, neq; se extra corpus Ch̄i in q̄ cōmortui & cōresuscitati sumus sua obduratiōe cōsti-
tuant, q̄a nec pietas fidei, nec ratio recipit sacri, vt aut in sua essentia passibilis fuerit deitas, aut
in n̄ræ naturę susceptiōe mētita sit veritas. Particulā dñicę crucis cū eulogijs dilectōis v̄ræ ve-
neranter accepi. Data pridie Nonas Septēbris, Etio & Studio viris clarissimis consulibus.

Epistola

¶ Epistola Rauennij aliorumque episcoporum Galloꝝ ad Leonem papam, fidei eius, quā ad orientē direxit laudes dicentium.

¶ Epistola. XLVIII.

¶ Domino vere sancto, merito in Christo beatissimo & apostolico honore venerando papæ Leonī, Rauennius, Rusticus, Venerius, Constantinus, Maximus, Armatus, Florus, Gauinus, Valerianus, Constantius, Nestorius, Maximus, Asclepius. Item Maximus, Vrsus, Ingenulus, Iustus, Valerius, Superuentus, Crisaphius, Fonteius, Petronius, Hydacius, Etherius, Glalius, Euticius, Fraternus, Venturus, Eugenius, Hilarius, Verus, Amandus, Gerontius, Proculianus, Iulianus, Helladius, Ametrarius, Honoratus, Hepartius, Amenius, Dinatius, Maximus, & Hernantius, Palladius.

Perlata ad nos eplā beatitudinis vꝛæ quā ad orientē pro catholice fidei assertiōe missis, optasemus, & statim apostolatu vꝛo pro tā immenso munere grāz actionē referre, nisi nobis difficultatē qua in vnū celeriter nō potuimus cōuenire, vel spacia quibus ā nobis disparati sumus longa terraz nostraz, q̄ in regionibus nꝛis, preter cōsuetudinē fuit intēperies, attulisset. Det ergo aplatus vester nꝛæ veniā tarditati, q̄ nō ocio aut dissimulatiōe, sed de certa necessitate descendit, quæ q̄ ā nobis etſi celeritatis grām abstulit, exultandi tñ materiā auferre nō potuit. Exultamus itaq; christiano populo lectis beatitudinis vestræ literis, & oīm instructiōe patefacta, oēs intra Gallias cōstitutos exultare mox fecim⁹, doctes pariter pro his nobiscū q̄ catholicæ fidei lumine derelicto, errorz tenebras inciderunt. Quæ apostolatus vestri scripta, ita vt symbolū fidei quisq; redēptionis sacra nō negligit tabulis cordis ascripſit, & tenaci quo ad cōfundendos hæreticorū errores paratior sit memoriæ cōmendauit. Multi itaq; in ea pariter gaudentes exultantes recognouerunt fidei suæ sensum, & ita se semp ex traditione paterna tenuisse, vt vester aplatus exposuit iure lætant. Nōnulli sollicitiores facti, beatitudinis vestræ admonitiōe pcepta, modis oibus se gratulatur instructos, datamq; sibi occasiōē gaudēt, qua libere ac fiducialiter, suffragāte etiā apostolicæ sedis auctoritate eloquant & asserit vnusquisq; quod credit. Quis autē apostolatu vestro pro hoc tāto munere quod nō solū Gallias, sed totū mundū velut quibusdā pꝛiosissimis gemis ornauit, dignas æstimet grās posse persoluī doctrinæ post deū vestræ debet fidelis, vt cōstanter teneat quod credebat, debet etiā infidelis, vt ā pꝛidia sua agnita veritate discedat, & apostolicæ institutiōis luce pꝛius erroris sui tenebras derelinquat, magisq; sequat & credat quod p os vestrū dñs noster Iesus Chrūs de sacramēto incarnatiōis suæ docet, q̄ id teneat qd diabolus hūanæ salutis & veritatis inimicus stillat. Optasemus etiā ad filiū vestrū gloriosissimū ac fidelissimū principē sup eandē causam literas dare quibus congratulātes fidei ipsius, humilitatis q̄q; nꝛæ sollicitudinē qua vos in Christo sequimur proderemus, nisi ad nos de orientibus nuntio plato fieri hoc minime necessariū putaremus. Meritis autē apostolatus vestri pius dñs pꝛstitit, vt hæc res iam diu occulte nutritā vestris rēporibus proderet. Ad laudē em sollicitudinis vꝛæ pꝛtinet, q̄ malorū error latere non potuit ad gloriosæ fidei reddidat, quod praua pꝛuasio participes, aut non inuenit, aut inuētos amisit. Respiciat itaq; conseruando apostolatu vestrū misericors dñs ecclesiā suā toto orbe diffusam. Vobis em ita inuigilātibz, & hi q̄ curā animæ suæ gerunt sollicitiores in fide reddunt, & hi q̄ paulo desides sunt, tanto ad sollicitudinē accēduntur exēplo. Quod nos ante oculos semp habētes, non desinemus deo ac dño nostro gratias agere, & pariter sup plicare gratulātes, q̄ tāte sanctitatis, tāte fidei, tāteq; doctrinæ, apostolicæ sedis, vnde religio nis nostrę propicio Christo fons & origo manauit antistitē dederit, petētes etiā vt datū concessumq; munus pontificij vestri longissima ad ædificationem ecclesiæ suæ ætate custodiatur. Nos autē & si impares meritis, pari tā fidei, si qd (quod absit) contra ecclesiā catholicā prophana infestatione tēretur, parati sumus confortāte dño cum beatitudine vestrā pro veritate fidei animas nostras ponere, & vitā hāc auctori salutis nostræ, & largitori æternitatis impendere. Et alia manu. Ora pro me dñe beatissime merito & apostolico honore venerande papa Rusticus episcopus, apostolatu tuum in dño venerāde saluto, & vt digneris pro me orare sup plex rogo. Venerius. Te dñm in Christo meum reuerendissime saluto, & vt digneris p me orare supplex rogo, Constantinus episcopus, beatitudinē vestrā saluto, Simiter & oēs episcopi suprascripti salutauerunt.

¶ Item ad omnes episcopos Galliarum de damnatione hæreticorum.

¶ Epistola. XLIX.

¶ Leo Rauēnio, Rustico, Venerio, Cōstātino, Maxio, Armētario, Floro, Samio, Valeriano, Cōstātino, Nectario, Maxio, Asclipio maxio, Vrsio, Ingenulo, Iusto, Valeriano, Superueto, Crisaphio, Fōreio, Petronio, Hydacio, Etherio, Eulalio, Euticeo, Fraterno, Vēturo, Eugenio, Hilario, Vero, Amādo, Gerōtio, Proculiano, Iuliano, Helladio, Armētario, Honorato, Hepartio, Amenio, Dinātio, Maximinio, Hirnātio, & Palladio epis p. Gallias constitutis

Epistole Leonis pape.

B Prassemus quidē fraternitatis vřæ lřas eo tpe quo pmisseratis accipere, vt pfecturis ad orientē fratribus nřis, qđ ad sanctā synodū vice nřa pro catholice fidei defensione direximus, etiā vestřa snřa pfectio iungeret. Sed cū multa obstacula inopinatā nobis intulerint tarditatē, quālibet seras & diu expectatas epistolas p fratřē & coepm nostrū Ingenulum grātanter accepimus, easq; cum gaudio recētes probauimus sicut confidebamus eruditione spiritus sancti cōlestē in vobis vigere doctrinā, quā in orientalibus ecclesiis versutia hostis antiqui, p eos qđ sequaces suos reperit falsitas fatigare conata est, cū catholica fides q̄ nulla sui est parte mutabilis, p ipsas aduersantiū exercitationes & validior efficiat semp & clarior, operāte hęc gratia dei, vt si qui forte ad hęc subtilia inimici iacula declināda min⁹ erāt instructi minusq; solliciti pceptis veritatis armis fierent cōtra impiorū mendacia fortiores. Qđ ergo sicut causa poscebat fiduciā nostrā quā de vobis habemus in dño fideliter atq; obediēter auxillis multa exultatione gaudemus & merito nos cognoscimus fratres & coepis nřis orientalibus intimasse, qđ secundū euāgelicā & apostolicā traditionē de incarnatione dñi nostri Iesu Christi vna esset oīm nostrū & indiscreta cōfessio, neq; vllis eorū disputationibus detineri, vt aliter aliquid de summi & salutaris sacramenti veritate sapiamus, & ex pđicatione sanctorū patrū, & ex autoritate incommutabilis symboli didicimus & docem⁹ dñatis ab vniuersali ecclesia, & nūc Eutice & antea Nestorio, qđ si quis nō ferendis impietatibus inherere delegerit ipse se a corpore christiane vnitatis abscedit. Nō em̄ vltra iā cuiquā exultationis refugiu de ignorantia & insciētia, vř de intelligentie difficultate concedit, cū hoc ipso sexcentorū fere fratřū coeporūq; nostrorū synodus cōgregata nullā artē ratiocinandi, nullum eloquiū differendi contra fundamētū fidei inspirare pmiserit, qm̄ admittentibus per auxiliū gratiæ dei fratribus vicariis nostris, qđ plenissima extitit in oīm actione deuotio, nō solū sacerdotibus Christi, sed etiā principibus & potestatibus christianis, cunctisq; clericis, plebibus, ordinibus plene atq; euidenter apparuit, hanc esse vere apostolicā fidem ex diuinæ pietatis fonte manantē, quā syncerā & ab oīm fece totius erroris alienā (sicut accepimus) pđicamus, & vniuerso iā mundo cōsentiente defendimus, extinctis toto orbe dogmatibus q̄ vř pcedens hæreticus ausus est inferre vel subsequēs, dissimili quidē cōmento, sed impietate cōpari. Nā sicut Nestorius nō est toleratus, affirmās beatā Mariā hominis tm̄modo fuisse genitricē qui postmodū sit a verbo deitatis susceptus, duabus scilicet naturis ex psonis distinctis, vt neq; ipse esset filius hominis qui filius dei, nec vnus Christus in vtraq; natura, sed alter sempiternus ex patre, alter tēporalis ex matre, cū euāgelica autoritas ita verbū pđicat carnē factū, vt nō duos Christos nec duos filios, sed in vno dño Iesu Christo & dei & hominis nobis insinuet veritatem, vt vtriusq; substantiæ, i. saluantis atq; saluate, nec pprietas possit cōfundi, nec psona geminari. Sicut ergo Nestorius in suo dogmate execrabilis, sic & Eutices dñatū olim seclatus errorē, alia pphanitate blasphemās a catholice soliditatis cōpage rescatus ē, quia idocis q̄busdā nimisq; simplicibus psuadere tētauit, qđ verbum dei ita caro sit factum, vt verā carnem de ventre virginis nō sumpserit, nec nostri illum gñis corpus habuisse, sed diuinitatis etiā & carnis vna esset natura, vt vnum dñm nostrū Iesum & falsum hominē & deum diceret esse passibilē. Quod nec pietas fidei, nec ratio recipit sacramēti, vt aut in sua natura passibilis fuerit deitas, aut in susceptione humana mentita sit veritas. Quæ diabolicorum sensuum prodigiosa commenta, sancta nunc synodus humilitatis nostræ scriptis autoritate dñi mei beatissimi Petri apostoli, & merito roboratis religiosa vnanimitate consentiēs abominando ab ecclesia dei amputauit. Dioscorū qđ Alexandrinū in sua impietate manētē, ne illa ecclesia quæ inter ipsa euangelij principia beatum Marcum beatissimi Petri apostoli discipulū in oībus vtiq; doctrinis sui doctoris magisterio consonatē habuit fundatorem, quæq; postea recentioribus a nostra ætate temporibus Athanasium Teophilū, & proxime Cirillum probatissimos præsules habuit indignam captiuitatē sub hæretici dominatione pateretur. Vnde secundum magnam misericordiam dei vniuersos diaboli conatus, quibus ecclesiam domini conturbare molitus est, noueritis esse destructos. Reddite igitur deo gratias fratres charissimi dignam gratiarum actionē, & oret nobiscum vestra dilectio, vt fratres nostros, quos expectatio nostra desiderat, incolumes q̄ primum rediisse letemur, & de omnibus quæ domino adiuuante sunt gesta plenius vos possemus instruere. Nā fratrem Ingenulum nolumus hac expectatione tardari, cū ob hoc ipsum properatius remeare debuerit, nec diutius vobis esset incognita omnium materia gaudiorum, quæ volumus per curam dilectionis vestræ etiam ad fratres nostros Hispaniæ episcopos peruenire, vt quod deus operatus est, nulli esse possit incognitum. Data Calendis Februarij Herculano viro clarissimo consule.

Ad Mar-

¶ Ad Martianū Augustum de pascha.

¶ Epistola. L.

TAm multis documētis p̄ oēs Chrī ecclesias fides v̄r̄ pietatis innotuit, vt si qd solici tudinū pro cōi religione generat, merito vestrū gr̄at auxiliū. Et q̄a memor dispen sationis, mihi credite, necesse habeo curas meas, etiā in ea q̄ sunt futura, p̄mittere, nō improbe cupio clemētię v̄r̄ studijs adiuuari, vt in ea obseruatiā q̄ certa semp̄ ra tione variat, nihil possit erroris incurri. Paschale etenim festū q̄ sacri saluti hūanę maxie con tineat, quis in primo semp̄ mēse celebrādū sit, ita tñ est lunaris cursus cōditiōe mutabile, vt ple rūq; sacratissimi diei ambigua currat electio, & ex hoc fiat plerūq; qd nō licet, vt nō simul oīs ecclesia, q̄ nō nisi vnū esse oportet, obseruet. Studuere q; sancti patres occasionē huius erroris auferre, omnē hanc curā Alexandrino ep̄o delegātes, qm̄ apud Aegyptios huius supputatio nis antiquitas tradita esse videbat peritia, p̄ quā qui annis singulis dies p̄dictę solēnitatis eue niret, sed i apostolicę indicaret, huius scripti ad lōginquiores ecclesias iudiciū gñaliter pcurri. Sed sanctę memorię Theophilus Alexandrinę ecclesię vrbis ep̄s cū huius obseruatōis annos centū nūero collegisset, septuagesimosexto paschale festū longe aliter q̄ alię decreuerāt tenen dū esse cōstituit, ā primo augustę memorię Theodosii senioris cōsultu, succedētes sibi sacrę obseruatię ordines ponēs, vt lōgioris t̄pis ratio eius literis teneret ascripta, cuius cōplexionis septuagesimus & q̄rtus est annus. In q̄ pridie Idus Aprilis sanctū pascha celebrauimus, sequēti vero anno pridie Nonas Aprilis eadē propitio deo erit hñda festiuitas, sicut regulariter cēte narię annoz rōnis ordo declarat. Sed in anno q̄ erit septuagesimusextus paschę dies inueniet ascriptus, quē ā passiōe dñi nullius exēpli, nullius cōstitutiōis admittit autoritas. Nā diē octa uū Calendę Maię ab eo cognoscimus p̄finitū, q̄ anni limitē antiquitus cōstitutū excedit, cū aliq̄ quododecimo Calēdag; Maię huic festiuitati deputauerint diē. Siquidē ab vndecimo Calēdag; Aprilis vsq; in decimo Calēdag; Maię legitimū spaciū sit p̄finitū. Intra qd omniū varietatū necessitas cōcludat, vt pascha dominicū, nec prius possimus habere nec tardius. Qd̄ etiā in decimū & in nonū Calēdag; Maię videt nōnunq; puenisse festiuitas, quadā rōne de fendit, Quia etsi dies resurrexiōis vltra terminū videt exisse, dies tñ passionis limitē positum nō inueniet egressus. Ad octauū autē Calendę Maię paschalē obseruantiā pducere nimis insolēs & aperta trāsgressio est. Quia ergo in illa, vt dixi, cētenaria supputatiōe Theophili se ptuagesimusextus annus diē paschę cōtra morē ecclesiasticū statuisse mōstrat, & non leuiter delinquit si in principio sacramēti veritas & vnitas ab vniuersali ecclesia nō teneat. Obsecro ele mentiā vestrā, vt studiū vestrū p̄stare dignemini, q̄tenus Aegyptij, vel si q̄ sunt aliq̄ certam huius supputationis vident habere notitiā, scrupulū huius sollicitudinis absoluāt, vt eū diē ge neralis obseruantia dirigat, qui nec paternaz constitutionū normā relinquat, nec vltra prę fixos terminos euaget. Quicqd̄ autē pietas vestrā de hac cōsultatione cognouerit, ad meam ius beat mox notitiā peruenire, vt in diuinis mysterijs nulla dissonantię culpa nascat. Data sex todecimo Calendas Iulij, Opilione viro clarissimo consule.

¶ Leo Eudochię Augustę de pascha.

¶ Epistola. LI.

Sanctę memorię Theophilus ad Augustū Theodosiū seniorē scribēs, per centū an nos ā primo p̄dicti principis cōsultu digessit ordinē festi. Cuius instructionis septua gesimusquartus nunc annus euoluit Opilione cōsule pridie Idus Aprilis celebrata est sacra solennitas, vnde sequenti anno pridie Nonas Aprilis eadē festiuitas rationabili ter consequitur. Sed annus q̄ erat septuagesimusextus memoratū episcopi annotationē habe re cognoscitur, quę ā totius antiquitatis exēplo, & ab omni autoritate patrū discordat. Siqui dē in octauū Calendę Maię dominicū pascha transfulerit, pręfinitos antiquitatis limites nimis audenter excedēs, cum diē quododecimo Calendę Maię paschalem solennitatem (sicut constituere aliq̄) potuerit annotare. Vnde q̄a non mediocris mihi sollicitudo generatur, ne apud Aegyptios hęc persuasio probaret, ad christianissimū & clementissimū principē scri pta direximus, quibus causam scrupuli diligēter exposui, & suppliciter postulauī, vt operam suā, quē admodū cōsuevit religionis cultui dignāter impēdat, vt eos q̄ huius supputatiōis p̄fe ctiā vident habere notitiā, in vnū iubeat conuenire, & diligēter inquirere, ne forte hęc diffini tio teneat, & hic excessus qui prioribus videt repugnare tēporibus nostrę cōniuentię vel ne gligentię deputeat, & fiat in nostris diebus, quod nunq̄ ante pręsumptū est. Quia vero oportet fraternitatē tuā curę istius mecū esse participē, & ne quid tale accadat pręcauere, crebrius religiosissimo & fidelissimo principi dignare suggerere vt indissimulāter iubeat Aegyptios admonere, ne in summe festiuitatis diē, aut dissensionē aliqua, aut trāsgressiōe peccet. Quicqd̄ autē de hac re diligētius inuestigare sollicitudo vestrā potuerit, cito ad notitiā meam glo riosissimus imperator iubeat peruenire, quia & ad ipsius, & ad omnium salutem pertinet, vt dei cultus nullo errore lædatur. Data sextodecimo Calendas Iulij, Opilione clarissimo cōsule.

Ep̄la

Epistole Leonis pape.

¶ Epistola. LII.

¶ Leo episcopus, Leoni Augusto.

C M Vltio gaudio mens mea exultat in dño, & magna est mihi ratio gloriandi, cum clemētiā vřā excellentissimā fide augeri p omia donis gratiā cōlestis agnosco & per incrementa diligentīe deuotionē in vobis animi sacerdotalis experior. Nā in vestrā pietatis alloquijs nō dubie pater, q p vos in totius ecclesie salutē spūs sanctus operetur, & quātum vniuersorū fideliū p̄cibus sit optandū, vt in oēm gloriā vestrū extendat imperiū, qui supra curā rez tēporaliū religiosā puidentiā famulatū diuinis & æternis dispositōibus pseuerāter impenditis, vt scilicet catholica fides, q humanū genus sola viuificat, sola sanctificat, in vna cōfessione pmaneat, & dissensiones q de terrenarū opinionū varietate nascunt, a soliditate illius petræ supra quā ciuitas dei ædificat, abigat. Hæc autē dei munera ita diuinitus demū nobis cōferent, si de his q præstita sunt nō inueniamur ingrati, & tanquā nulla sint q adepti sumus cōtraria potius expectemus. Nā q patefacta sunt q̄rere, q pfecta sunt retractare, & q sunt diffinita cōuellere, qd aliud est q de adeptis gratiā nō referre, & ad interdīctū arboris cibū ip̄obos appetitus mortiferę cupiditatis extendere. Vñ q̄ ad pacē vniuersalis ecclesie, & ad custodiā catholicę fidei cura dignamini sollicitiore respicere, euidenter agnoscitis q̄ magis hæreticorū firmatū ē, hoc etiā ap̄ Nicēā mysticus ille pat̄ nūerus definiuit, ne catholicorū cōfessio, aut vnigenitū dei filiū in aliq̄ crede ret patri ip̄are, aut eundē cū factus est filius hoīs nō verā carnis nrę atq; anīe habuisse naturā. De restādū ergo nobis est pseuerāterq; vitādū, qd fraus hæretica nitit̄ obtinere, nec in ali quā disceptatōe pie & plene definita reuocāda sunt, ne ad arbitriū dānatorū ip̄i de his vide amur ambigere, q manifestū est p oīa, pphetis & euāgelicis & ap̄licis autoritatibus cōsonare. Vñ si q sunt qui ab his q celitus sunt cōstituta dissentiūt, suis opinionibus relinquunt, & ab vnitatē ecclesie cū ea quā elegere pueritate discedāt. Nā nullomō fieri p̄t, vt q diuinis audēt cōtradicare sacramētis, aliqua nobis cōiōne socient. Iactēt se in sui eloquiū vanitate, & de argumētationū suarū versutia q̄ inimica est fidei gloriē, nobis placet ap̄licis obediēre pceptis, dicētibz. Videte ne quis vos decipiat p philosophiā & inanē seductionē hoīm. Nā scdm eundē apostolū si q destruxi hæc ædifico, p̄uaricator me cōstituo, & eis me vltiō nū cōditōibus subdo, q̄s nō solū autoritas beatę memorię principis Martiani, sed etiā ego mea cōfensioe firmaui. Quia sicut sanctę veraciterq; dixistis pfectio incrementū, & adiectiōne plenitudo nō recipit. Vñ cū sciā te venerabilis princeps syncerissimo veritatis lumī ne imbutū in nulla fidei parte nutare, sed sc̄to pfecto iudicio a prauis recta discernere, & a refutādis amplectēda diuidere, obsecro tene hūilitatē meā de diffidētia putes eē culpandā cū hæc mea cautio nō solū vniuersali ecclesie cōsulat, sed etiā tux glorię famuleē, ne sub imperij tui tpe, & hæreticorum aucta videatur improbitas, & catholicorū pturbata securitas. Quāuis ergo multū p omia de pietatis vestrę corde cōfidā, & pinhabitantē in vobis spm̄ dei satis vos instructū esse p̄spiciā, ne fidei vestrę vllus possit error illudere, p̄ceptioni tamen vestrę in eo adnitar obedire. vt aliq̄s de fratribz meis dirigam, qui apud vos p̄sentie meę instar exhibeāt, & q sit apostolicę fidei regula licet (vt dixi) vobis bñ sit nota demōstrent, patefaciētes in omibz & probātes nō esse omnino inter catholicos cōputādos, qui definitionē venerabilis synodi Nicēnē, vel sancti Calcedonēsis cōcilij regulas nō sequunt, cū vtrorūq; sancta decreta ex euāgelico & apostolico sit manifestū fonte prodire, & quicquid nō est de irrigatione Christi, poculi esse viperei. Prænoscat igit pietas vřa venerabilis imperator hos, q̄s spondeo dirigēdos nō ad cōfligendū cū hostibus fidei, nec ad certandū cōtra illos a sede apostolica p̄fecturos, quia de rebus & apud Nicēā & apud Calcedonam (sicut deo placuit) definitis, nullū audemus inire tractatū, tanquā dubia vel infirma sint q̄ tanta p spiritū sanctū fixit autoritas. Instructioni autē paruulorū nostrorū qui post lactis alimonia cibo desiderāt solidiore satiari, ministerij nostri p̄sidiū nō negamus. Et sicut simpli ciores nō spernimus, ita a rebellibus hæreticis abstinemus, memores p̄cepti dñici dicētis. Nolite dare sanctū canibus, neq; miseritis margaritas vřas añ porcos. Nimis quippe indignū, nimis iniustū est eos ad libertatē disceptationis admitti, q̄s significat spūs sanctus per prophetā dicens. Filij alieni mētiti sunt mihi. Qui etiā si euāgelio nō resisterēt de illis tamē se esse monstrarent, de quibus scriptum est. Deum se profitentur scire, factis autem negant. Clamante adhuc iusti Abel sanguine aduersum impiū Chain, qui increpatus a dño

domino non requirit ad poenitendum, sed exarsit ad cædē, cuius vindictam sic domini iudicio volumus reservari, ut improbus, & parricida crudelis in seipsum recidat, & nostra non teneat, neq; sanctæ ecclesiæ Alexandrinę lamentabilē captiuitatem patiamini ulterius prolongari, cui oportet fidei vestre iustitięq; p̄sidio suam restitui libertatē, & per omnes Aegypti vrbes dignitas patrū & ius sacerdotale reparat. Data vndecimo Calendas Aprilis, Calipio, Maioriano Augusto consulis.

¶ Incipiunt Capitula.

¶ De blasphemijs Nestorij & Euticetis, eorūq; digno anathemate.

Cap. primum

¶ Qd̄ in vna dñi Iesu p̄sona gemina sit deitatis & hūanitatē asserēda natura.

Cap. secundū

¶ De capitulis fidei & sanctorum patrum libris collectis.

Cap. tertium

¶ Leo Episcopus, Leoni Augusto. ¶ Epistola. LIII.

¶ Capitulum primum.

P Romississe me memini venerabilis imperator in causa fidelē de qua clemētiā tuā nō ui pie esse sollicitam pleniorē humilitatis meæ dirigendum esse sermonē, quem nunc auxiliante dño fidei occasione perfoluo, ut sancto pietatis tue studio, utilis (quantum arbitror) deesse non possit instructio. Quamuis enī sciam clementiam tuam humanis institutionibus non egere, & syncerissimam de abundantia spūs sancti hausisse doctrinā, officij tamen mei est & patefacere quod intelligis, & prædicare quod credis, ut ignis ille quē dominus veniens misit in terram motu crebræ meditationis agitatus sic concalescat ut ferueat, & sic inflāmetur ut luceat. Magnas enī caligines Euticianæ hæresis orientis partibus inferre molita est, & ab illa luce quę (sicut euangelium loquitur) lucet in tenebris, & tenebræ eam nō comprehenderūt, imperitorum oculos tentauit auertere. Cumq; ipsa in suam reciderit cecitatē, nunc in discipulis recrudescit quod in actore defecit. Non longo nāq; tēporis intervallo catholica fides, quæ est singularis & vera, cui nihil addi nec minui potest, à duobus est hostibus appetita, quos prior Nestorius, Eutices secundus emerfit, q̄ ecclesiæ dei duas hæreses sibi met cōtrarias inferre voluerunt, ut vterq; à p̄dicatoribus veritatis merito damnaret, q̄ infanū nimis & sacrilegiū fuit quod varia falsitate ambo senserunt. Anathematizet ergo Nestorius q̄ beatā virginē Mariā non dei, sed hoīs tantūmodo credidit genitricē esse, ut aliā p̄sonā carnis, aliā faceret deitatis, nec vnū Christū in verbo dei & carne sentiret, sed separatim atq; seiunctim alterū filiū dei, alterū hominis p̄dicaret, cū manente illa incommutabilis verbi essentia quæ ei cū patre & spū sancto in temporalis atq; cōternæ est, ita intra virginea viscera verbū caro fit factū, ut p̄ id quod ineffabile est sacramentū vno cōceptu, vnoq; partu secundū veritatē vtriusq; nature ea virgo & ancilla dñi esset & mater. Qd̄ etiā Elisabet (sicut Lucas euāgē declarat) intellexit & dixit. Vñ hoc mihi, ut veniat m̄ dñi mei ad me. Eutices q̄q; eodē percellat anathemate, q̄ p̄ impios veterē hæreticorū volutatus errores, tertium Apollinaris dogma delegit, ut negata humanę carnis atq; anime veritate totum dñm nostrum Iesum Christum vnus asserat eē nature, tanq̄ verbi deitas ipsa se in carnē conuerterit, & concipi ac nasci, nutrirī & crescere, crucifigi ac mori, sepeliri ac resurgere, & ascendere in cœlū, & in patris dextera, vnde ad iudicādos viuos & mortuos veniet cōsidere, diuinę tantū essentię fuerit, quę nihil horū in se sine carnis recipit veritate, qm̄ natura vnigeniti natura est patris, natura est spūs sancti. Simulq; impassibilis, simul est incommutabilis sempiternę trinitatis indiuisa vnitas & cōsubstantialis æqualitas. Vnde si Apollinaris pueritate Euticianus quisq; desciscit ne cōuincaat deitatem passibilē sentire atq; mortale, & tñ verbi incarnati. i. verbi & carnis vnā audet pronūtiare naturā, manifeste in Valēti & Manichęi transit infantiā, & mediatorē dei & hoīm, hominē Iesum Christū simulatorie credit oīa egisse, nec humanū in ipso corpus, sed phātasmatīcā corporis speciē oculis apparuisse cernentiū. Quę impietatis mēdacia, qm̄ olim fides catholica detestat, & aliāq; assertionū sacrilegia cōcordibus p̄ totū mundū beatorū patrū dudum sunt dānata sentētijs, nō dubiū est eā vos fidē p̄dicare atq; defendere, quā sancta synodus Nicæna cōfirmavit dicēs: Credimus in vnū deū patrē omnipotētē visibilū & inuisibilū factōrē, & in vnū dñm Iesum Christū filiū dei, natū de patre vnigenitū, hoc est in substantia patris. Deū de deo, lumen de lumine, deū verē de deo vero, natū, nō factū vnus substantię cum patre (quod Græci dicunt Homousion) per quē oīa facta sunt, siue quę in cœlo, siue q̄ in terra. Qui p̄pter nos & p̄pter nostrā salutē descendit de cœlo, incarnatus est, & homo factus, passus est, & resurrexit tertia die, ascendit ad cœlos, v̄turus iudicare viuos & mortuos. Et in spm̄ sanctū In qua professione hoc euidentissime continet, quod etiā nos de dñi incarnatione cōfitemur, & credimus q̄ ad salutē humani gñis reformandā, verā carnē nrę fragilitatis non de cœlo secum detulit, sed in vtero virginis matris assumpsit.

II. ¶ Quicūq; ergo sunt ita obsecrati & à lumine veritatis alieni ut verbo dei à tēpore incarnationis

Epistole Leonis pape.

nationis humanæ carnis denegēt veritatē, ostendāt in q̄ sibi christianū nomen vsurpēt. Et cū euāgelio veritatis q̄ ratione cōcordent, si beatæ virginis partu aut caro sine deitate, aut deitas est orta sine carne. Sicut em̄ negari nō p̄t euāgelista dicēte, q̄ verbū caro factū est, & habitauit in nobis. Ita negari nō p̄t beato Paulo apostolo p̄dicāte, q̄ deus erat in Ch̄so mū dum recōcilians sibi. Quæ aut̄ recōciliatio eē posset q̄ humano ḡni p̄cipiaret deus nisi oīm causam mediator dei hoīm q̄ susciperet. Qua vero ratione veritatē mediatoris ipleret, nisi qui in forma dei æqualis est patri, in forma serui particeps esset, & n̄rī, vt mortis vinculum vnus p̄uaricatione cōtractum, vnus morte (q̄ solus morti nihil debuit) solueretur. Effusio em̄ p̄ iniustis sanguinis iusti tā potens fuit ad priuilegiū, tā diues ad p̄cium, vt si vniuersitas captiuorū in redēptorē suū crederet, nulla diaboli vincula retineret, q̄m̄ sicut ap̄lus ait, vbi abūdauit peccatū superabūdauit & gratia. Et cū sub peccati p̄iudicio nati potestātē acceperunt ad iustitiā renascēdi, validius factū est donū libertatis q̄ debitū seruitutis. Quā itaq; sibi in huius sacramēti p̄sidio spem relinquit, qui in saluatore n̄ro negant humani corporis veritatē. Dicant q̄ sacrificio recōciliati, dicāt q̄ sanguine sint redēpti. Quis est (vt apostolus ait) qui tradidit semetip̄m pro nobis oblationē & hostiā deo in odore suauitatis. Aut quod vnq̄ sacrificiū sacratius fuit, q̄ q̄d verus & æternus p̄tífex altari crucis p̄ immolationē suæ carnis iposuit. Quāuis em̄ multorū sanctorū in cōspectu dñi p̄ciosa mors fuerit, nullius tñ infantis occisiō redēptio fuit mundi. Acceperunt iusti, nō dederūt coronas, & de fortitudine fidelū exēpla nata sunt patientiæ, nō dona iustitiæ. Singulares q̄ppe in singulis mortēs fuerunt, nec alterius q̄sq̄a debitum suo fine p̄soluit, cū inter filios hoīm vnus solus dñs noster Iesus Ch̄sus qui vere erat agnus imaculatus extiterit. In q̄ oēs crucifixi, oēs mortui, oēs sepulti, oēs sunt etiā suscitati. De quibus ipse dicebat, Cū exaltatus fuero à terra oīa traham ad meipsum. Fides em̄ v̄a iustificās ip̄ios & creans iustos ad humanitatis suæ tracta participē in illo acquirit salutē, in q̄ solo, homo se inuenit innocentē, liberū habēs p̄ gratiam dei de potētia eius gloriari qui cōtra hostē humani ḡnis in carnis n̄ræ humilitate cōgressus his victoriā suā tribuit, in q̄ corpore triūphauit. Licet ergo in vno dño Iesu Ch̄so vero dei atq; hoīs filio verbi & carnis vna p̄sona sit, q̄ inseparabiliter atq; indiuisē cōmunes habeat actiōes, intelligēdā tñ sunt ip̄sorū op̄orū qualitates, & sincere fidei cōtemplatōe cernendū est, ad q̄ prouehat humilitas carnis, & ad q̄ inclinet altitudo diuinitatis. Quid sit q̄d caro sine verbo nō agit, quid sit q̄d verbū sine carne nō efficit. Sine verbi em̄ potētia nec cōciperet virgo nec pareret, & sine verbi veritate carnis obuoluta p̄anis infantia nō iaceret. Sine verbi potētia nō adoraret magi puerū stella indice declaratū, & sine veritate carnis nō iuberet in Aegyptū trāsferri puer & ab Herodis p̄secutōe abduci. Sine verbi potētia nō diceret vox p̄ris missa de cōelo, hic est filius meus dilectus, in q̄ mihi bñ cōplacui, ip̄m audite. Et sine veritate carnis nō p̄testaret Iohānes: Ecce agnus dei, ecce q̄ tollit p̄ctā mūdi. Sine verbi potētia non fieret redintegratio debiliū, & viuificatio mortuorū, & sine veritate carnis nec cibus ieiunio, nec somnus eēt necessariis fatigato. Postremo sine verbi potētia nō se dñs patri, p̄fiteret æqualē, & sine veritate carnis nō idē diceret patrē esse maiore, cū catholica fides vtrūq; suscipiat, vtrūq; defendat, q̄ scdm̄ cōfessionē beati ap̄li Petri vnum Ch̄m dei viui filiū & hoīm credit & verbū. Quāuis itaq; ab illo initio q̄ in vtero virginis verbū caro factū est nihil vnquā inter vtrūq; formā diuiniōis extiterit, & p̄ oīa incrementa corporea vnus p̄sona fuerint totius tp̄is actiōes, ea ipsa tñ q̄ inseparabiliter facta sunt, nulla cōmixtione cōfundinus, sed q̄d cuius formæ sit ex operū q̄litate sentimus. Dicant ergo isti hypocritæ, qui cecis mētibus lumē nolūt recipere veritatis, in q̄ forma crucis ligno dñs maiestatis Ch̄s affixus sit, quid iacuerit in sepulchro, & reuoluto monumēti lapide, q̄ tertio die caro resurrexit, & in q̄ post resurrectionē suā nō credētes q̄sdā discipulos arguebat, & h̄sitationē cūctantiū cōfutebat cū diceret. Palpate & videte, quia spūs carnē & ossa nō habet sicut me videtis habere. Et ap̄lo Thomæ, Infer manū tuā in latus meū, & vide manus meas & pedes, & noli eē incredulus sed fidelis. Quāta manifestatiōe corporis sui iā h̄reticorū mēdacia destruebat, vt vniuersa ecclesia Ch̄ri imbuēda doctrinis hoc nō sibi dubitaret credendū q̄d apostoli susceperāt p̄dicādū. Ac si in tanta luce veritatis tñbras suas h̄retica obduratio nō relinquit, ostēdāt vñ sibi spem vitę polliceātur æternā, ad quē nisi p̄ mediatorē dei & hoīm, hominē Iesum Christū nō p̄t pueniri. Sicut em̄ ait bt̄s Petrus apostolus, nō est aliud nomē datū hoīb̄s sub cōelo, in q̄ oporteat nos saluos fieri, nec redēptio captiuitatis humanæ nisi in sanguine eius qui dedit semetip̄m redēptionē p̄ oīibus, & quisque p̄dicat beat⁹ apostolus Paulus, cū in forma dei esset nō rapinā arbitrat⁹ est eē se equale deo, sed semetip̄m exinaniuit formā serui accipiēs in similitudinē hoīm factus, & habitu inuentus vt homo. Humiliāuit semetip̄sum factus obediens vsq; ad mortē, mortē autem crucis

crucis. Propter qd & deus exaltauit illū & donauit illi nomē qd est sup omē nomē, vt in nō mine Iesu omē genu flectat cœlestiū terrestriū & infernōz, & omīs lingua cōfiteatur quia dñs Iesus Christus in gloria est dei patris. Cū ergo vnus sit dñs Iesus Christus & vere deitas vereq; humanitatis in ipso vna prorsus eadēq; psona sit, exaltationē tñ qua illū sicut doctor gentiū dicit, exaltauit deus & donauit illi nomen, qd est sup omne nomen excellit, ad eā intelligimus p̄tinere formā q̄ ditanda erat tātā glorificationis augmento.

¶ In forma qppe dei æqualis erat filius p̄ri, & inter genitorē atq; vnigenitū nulla in essentia discretio, nulla in maiestate diuersitas, nec p̄ incarnatōis mysteriū aliqd decesserat verbo qd ei patris munere redderet. Forma autē serui p̄ quā ipassibilis deitas sacramentū magnæ pietatis impleuit, humana humilitas est, q̄ in gloriā diuinæ p̄tatis euecta est, in tātā vnitate ab ipso cōceptu virginis deitate & humanitate cōserta, vt nec sine hoīe diuina, nec sine deo agerent hūana. Propter qd sicut dñs maiestatis dī crucifixus, ita qui ex sempiternitate æqualis ē deo, dī exaltat⁹, q̄ inseparabiliter manēte vnitate p̄sonę, vnus atq; idē est, & totus dei filius p̄pter vnā cū patre deitatē. Quicquid em̄ in tpe accepit Ch̄sus sc̄dm hoīem accepit, cui q̄ nō habuit cōferrent. Nā sc̄dm potētiā deitatis indifferēter oīa q̄ habet pater, etiā filius habet, & q̄ in forma serui à patre accepit, eadē in forma dei etiā ipse donauit.

¶ Secundū formā em̄ dei ipse & pater vnū sunt, secundum formā autem serui non venit facere voluntatē suā, sed voluntatem eius qui misit eum.

¶ Sc̄dm formā dei sicut p̄r habet vitā in semetipso, sic dedit & filio vitā h̄re in semetipso.

¶ Sc̄dm formā serui tristis est aīa mea vsq; ad mortē, & idē ipse est sicut ait ap̄s & diues & paup̄. ¶ Diues, q̄ euāgelista dicēte. In p̄cipio erat verbū & verbū erat ap̄d deū, & de⁹ erat verbū. Hoc erat in p̄cipio apud deū, oīa p̄ ipsum facta sunt, & sine ipso factū est nihil.

¶ Pauper vero, quia propter nos verbū caro factū est, & habitauit in nobis. Quæ autē eius exinanitio, quæ paupertas: nisi formę seruilis acceptio: p̄ quā verbi maiestate velata dispensatio humanæ redēptionis impleta est. Nā quia captiuitatis nr̄e resolui originalia vincula nō poterāt, nisi existeret homo nr̄i gñis nostræq; nature, quē peccati p̄iudicia nō tenerent, & qui imaculato sanguine suo chyrographū letale dilueret, sicut ab initio erat diuinitus p̄ordinatū, ita est in plenitudine p̄finiti tēporis factū, vt multis modis significata p̄missio in diu expectatū veniat effectū. Nec posset esse ambigū qd cōtinuis testificatōibus semper fuerat nuntiātū. In magno autē sacrilegio se versari h̄reticorū manifestat impietas, cū sub specie deitatis honorandæ humanæ carnis in Ch̄so denegāt veritatē, & religiose æstimāt credi si dicat in saluatore nr̄o, verū non esse qd saluat cū ita sc̄dm p̄missionē oīa secula p̄currentē, mūdus sit deo recōciliatus in Ch̄so, vt nisi verbū dignaret caro fieri, nulla posset caro saluari. Omē em̄ sacramentū fidei ch̄rianæ magno (vt h̄retici volūt) decolorat obscuro, si lux veritatis sub mēdacio putat latuisse phantasmatis. Nō ergo quisquā sibi erubescendū existimet christianus de nr̄i in Ch̄ri corpore veritate, q̄ oēs ap̄li apostolorūq; discipuli & p̄clari ecclesiæ quicq; doctores qui ad martyrii coronā, vel cōfessionis meruere gloriā peruenire, in huius fidei lumine splenduerē cōsonis vbiq; sentētijs intonātes, qd in dño Iesu Christo deitatis & carnis vna sit cōsitenda p̄sona. Qua autē rationis similitudine, qua diuinorū voluminū portione h̄retica impietas se existimat adiuuari, q̄ veritatē negat corporis Ch̄ri, cū h̄c nō lex testificari, nō p̄phetia p̄cinere, nō euāgelista docere, non ipse destiterit Ch̄s ostēdere. Querant p̄ omne seriem scripturarū, q̄ t̄bras suas fugiant, in q̄ verū lumen obscurēt. Et p̄ omia secula ita veritatē inuenient choruscantē, vt magnū hoc & mirabile sacramentū ab initio videant creditū, qd est in fine cōpletū. De q̄ cū sanctarū literarū nulla pars fileat, sufficit quædā cōsona veritatis signa paruissē, quibus diligētia fidei splendidissima latitudine dirigat, & sincera intelligētē lucē p̄spiciat, qd in filio dei qui se incessabiliter filiū hominis & hominē profitei nō sit christianis erubescēdum, sed cōstantissime gloriantū. Vt autē pietas tua cū venerabiliū pat̄r p̄dicatōibus nos cōcordari cognoscat, aliquātas eorū sn̄ias huic credidi subiūciēdas esse sermoni. Quibus si digneris attēdere recēditis nō aliud nos p̄dicare reperies, quā qd sc̄ti patres nr̄i toto orbe docuere, nec quēquā ab illis nisi solos ipsos h̄reticos discrepare. His igit gloriōsissime & venerabilis impator q̄nta potui breuitate p̄scrip̄tis, cū inspirata tibi diuinitus fide etiā nostrā p̄dicationē vnitā eē cognosce, nec in aliq̄ nos ab euāgelica apostolicaq; doctrina, vel à catholicæ p̄fessionis symbolo discrepare, qm̄ sicut docet beatus apostolus Paulus magnū est pietatis sacramētū qd manifestatū ē i carne, iustificatū ē spū, apparuit angelis, p̄dicatū ē gētib⁹, creditū ē in mūdo, assumptum est in gloria. Quid igit tuæ vtilius est salutē, quid tuæ congruētius p̄tati, q̄ vt paci ecclesiæ dñitua cōstitutōe p̄spicias, & in oībus tibi subditis dona dei defēdas, neq; vlla ratione patiaris p̄ inuidiā diaboli ministros ipsi⁹ in cuiusq; s̄uere p̄niciē, vt q̄ in hoc sancto

n tēporali

Epistole Leonis pape.

tēporali emines regno in aeternū merearis regnare cum Christo.

¶ Epistola.

LIII.

S Ancti Hilarij Pictauiensis epi & confessoris in libro secundo inter cætera. Vñ igit hoc est immobile fundamentū, vñ hæc felix fidei petra petri ore confessa. Tu es inquit Christus filius dei viui, tanta in se argumenta sustinens veritatis, quāta pueritatum quæstiones infidelitatis calūnia mouebunt. Iam in cæteris dispensatio voluntatis paternæ sit, virgo, partus & corpus, post quæ crux, mors, inferi, salus nostra est. Humani enim gñis causa dei filius natus ex virgine est, & spiritu sancto ipso sibi in hac operatione famulāte, & sua dei videlicet inumbrāte virtute corporis sibi initia conseqvit, & exordia carnis instituit, vt hō factus ex virgine naturā in se carnis exciperet, p̄ q̄ huius admixtiōis societas sanctificatū in eo vniuersi gñis humani corpus existeret, vt quēadmodū omnes in se per id qd corporeum se esse voluit cōdere, ita rursū in omnes ipse p̄ id qd eius est inuisibile referretur. Dei igitur imago inuisibilis pudorē humani exordij nō recusauit, & p̄ cōceptionem partū, vagitū & cunas, omnes naturæ nostræ cōtumelias trāscurrit. Quid tandē dignationis affectui rependeretur? Inenarrabilis à deo originis vnus vnigenitus deus i corpūculi humani formā sanctæ virginis vtero insertus accrescit. Qui oīa cōtinet, & intra quem & p̄ quem cuncta sunt, humani partus lege pfertur, & ad cuius vocē archangeli atq; angeli tremunt, cœlū & terra & oīa huius mundi resoluunt elementa vagitu infantia auditur. Qui inuisibilis & incōprehensibilis est, nō visu, sensu tractūq; moderādus, cunis est obuolutus. Hæc si quis indigna deo recolit, tāto se maioris bñficiij obnoxium cōfitebit, quanto minus hæc dei cōuenerint maiestati. Nō ille eguit hō effici, p̄ quē homo factus est, sed nos eguim⁹ vt deus caro fieret & habitaret in nobis. i. assumptione carnis vnus interna vniuersæ carnis incoheret. Humilitas eius nra nobilitas est, cōtumelia eius nra honor est. Quod ille deus in carne consistens, hoc nos vicissim in dñi carne renouati. Item eiusdē in libro nono inter cætera. Nescit plane vitā suā, nescit q̄ Chrm Iesum vt vēr deū ita & vēr hōiem ignorat, & eiusdē periculi res est Christū Iesum vel spm̄ deum vel carnē nostri corporis denegare. Omnis ergo qui cōfitebit me corā hominib⁹, cōfitebor & ego eū corā p̄re meo qui est in cœlis. Qui aut negauerit me corā hominibus, negabo & ego eū corā patre meo qui est in cœlis. Hoc verbū caro factū loquebatur, & homo Iesus Christus dñs maiestatis docebat, mediator ipse in se ad salutem ecclesiæ cōstitutus, & ipso illo inter deū & hōies mediatoris sacramento vtrūq; vnus existens, dū ipse ex vnitis in idipsum naturæ vtriusq; res eadem est ita tñ vt neutro careret in vtroq; ne forte deus esse hō nascendo defineret, & hō rursus deus manendo nō esset. Hæc vtiq; humanæ beatitudinis fides vera est deū & hominē p̄dicare verbū & carnē confiteri, neq; deū nescire qd & homo sit, neq; carnē ignorare qd verbū sit. Item eiusdē i eodē libro inter cætera. Natus igit vnigenitus deus ex virgine homo & scdm plenitudinē tempore in semetipso p̄fecturus in deū hōiem, hunc p̄ oīa euāgelici sermonis modū tenuit, vt se filiū dei credi doceret, & hominis filiū p̄dicari admoneret locutus & gerens homo vniuersa q̄ dei sunt, loquēs deinde & gerens deus vniuersa q̄ hōis sunt. Ita tamen vt ipso illo vtriusq; gñis sermone nunquā nisi cum significatione & hominis locutus & dei sit. Item alio loco in eodē libro inter cætera. Hinc itaq; fallendi simplices atq; ignorantes hæretici occasio est, vt q̄ ab eo scdm hōiem dicta sunt, dicta esse scdm naturæ diuinæ infirmitatē mentiātur, & q̄ vnus atq; idē est loquēs oīa q̄ loquit de semetipso oīa eum locutū esse contendāt. Ne sane negamus totū illū qui eius manet naturæ suæ esse sermonē. Sed si Iesus Chrs & homo & deus, & neq; cū homo tum primū deus, neq; tum cū & homo tum nō etiā & deus, neq; post hōiem in deo nō totus homo totus est deū, dei tū atq; hominis discerne sermonē. Et cū deū atq; hominē in tpe confiteberis, dei atq; hominis in tēpore dicta diiudica. Cum vero ex homine & deo rursū totius hominis totius iā dei tps cta sunt, vt cū aliud sit añ hōiem deus, aliud sit homo & deus, aliud sit post hominē & deum totus homo & totus deus non confundas tpibus & gñibus dispensationis sacramētum, cū pro qualitate gñm ac naturæ, aliū ei in sacramēto hominis necesse ē sermonē fuisse nō nato, aliū adhuc morituro, aliū iam aeterno. Nostri igitur causa hæc omnia Iesus Chrs nō tñ omittēs naturæ suæ esse qd deus est. Nā tametſi in partu & passione & morte, naturæ nra res pegerit, res tñ ipsas oēs virtute naturæ sue gessit. Et reliq̄. Itē alio loco in eodē libro inter cætera. Vides ne ita deū & hominē p̄dicari vt mors homini, deo vero carnis exercitatio deputet? Nō tñ vt ali⁹ sit qui mortuus ē, & ali⁹ sit p̄ quē mortu⁹ resurgit, Spoliata ei carne

Chrūs

ne Christus est mortuus & rursus Christum à mortuis excitans idem Christus est carne se expolians. Naturam dei in virtute resurrectionis intellige, dispensationem hominis in morte cognosce. Et cum sint utraque suis gestis naturis, unum tamen Christum Iesum eum memeto esse qui utrumque est. Item post pauca. Hec igitur demonstranda à me paucis fuerunt, ut utriusque naturę personam tractari in domino Iesu Christo meminissimus, quia manens in forma dei formam serui suscepit. Item sancti Athanasii Alexandria ecclesię episcopi & cõfessoris ad Epictetum corinthiorum episcopum, Quo autem vel dubitare ausi sunt qui dicunt christiani, si dominus qui ex Maria virgine, processit filius quidē substantia & natura dei est, quod secundum carnem ex semine David est & carne sanctę Marię? Item sancti Ambrosii episcopi & cõfessoris Medionalensis ecclesię, quod misit ad imperatorem Gratianum in libro secundo de fide inter cetera. Vñ illud quod lectum est dominum maiestatis crucifixum esse, non quoniam in maiestate crucifixum putemus. Sed quia idem deus, idem homo, per diuinitatem deus, per suspensionem carnis homo. Christus Iesus dominus maiestatis dicitur crucifixus, quia cõsors utriusque naturę, id est humanę atque diuinę in natura hominis subiit passionem, ut indiscrète & dominus maiestatis dicat eum qui passus est, & filius hominis sicuti scriptum est qui descendit de cœlo. Item alio loco in eodem libro inter cetera. Sileant igitur inanes de sermonibus questiones, quia regnum dei (sicut scriptum est) non in persuasione verbi est, sed ostensione virtutis. Seruamus distinctionem diuinitatis & carnis, vnus in utroque loquitur dei filius, quia in eodem utraque natura est, & si idem loquitur, non vno semper loquitur modo. Intende mecum nunc gloriam dei, nunc hominis passiones. Quasi deus loquitur quod sunt diuina, quia verbum est, quoniam homo dicit quod sunt humana, quia in ea substantia loquebatur. Item eiusdem in libro de incarnatione domini contra Apollinaristas. Sed dum dominus redarguimus emergunt alij qui carnem domini dicant & diuinitatem vnus naturę. Quare tamen sacrilegium inferna vomere? Iam tolerabiliores sunt Arriani, quę pistos perfidie robur adolescit, ut maiore contentione asserant patrem & filium & spiritum sanctum vnus non esse substantiam, quia isti diuinitatem domini & carnem substantię vnius dicere tetauerunt. Item infra. Et hi mihi frequenter Nicęni cõcilij tractatum se tenere commemorant, sed in illo tractatu presens noster non carnem sed dei verbum vnius substantię cum patre esse dixere. Et verbum quod ex patre processisse substantiam, carnem autem ex virgine esse cõfessi sunt. Quo igitur Nicęni cõcilij nomen obtendit & noua inducunt quod nunquam nostri sensere maiores? Et reliquum. Item eiusdem ad Sabinum episcopum inter cetera. Vñ pulchrę apostolus eiusdem verbi repetitio vsus est dicens de domino Iesu Christo. Cum in forma dei esset non rapinam arbitrat? est esse se æquale deo, sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens. Quid est in forma dei nisi in plenitudine deitatis in illa perfectionis diuinę expressio? Ergo cum esset in plenitudine diuinitatis, exinaniuit se & accepit plenitudinem naturę & perfectionis humanę. Sicut deo nihil deerat, ita nec homini cõsummaris ut esset perfectus in utraque forma. Vnde & David dicit, Speciosus forma p̄ filiis hominum. Cõcludit Apollinarista, nec quod se vertat habet, suis claudit retibus. Ipse enim dixit formam serui accepit non seruus locutus est. Item ergo interrogo. Quid est in forma dei? Respondit in natura dei. Sicut enim (ait apostolus) qui non sunt natura dei. Quæro quid sit formam serui accipiens sine dubio perfectionem naturę & cõditionis ut dixi humanę ut esset in hominem similitudine. Et pulchrę non carnis sed hominem dixit similitudinem, quia in carne eadem est. Sed quia sine peccato erat solus, omnis autem homo in peccato, in specie hominis videbatur. Vñ & propheta ait. Et homo est & quis cognoscit eum? homo secundum carnem, sed ultra hominem diuina operatio. Denique cum leprosum tangeret homo videbatur, sed ultra hominem cum mundaret. Et cum Lazarum mortuum fletet, mortuum quoniam homo flebat, sed supra hominem erat cum mortuum vincentem iubebat pedibus exire. Homo videbatur cum pederet in cruce, sed supra hominem cum referatis tumulis mortuos suscitaret. Sancti Augustini episcopi Iponensis ecclesię ad Dardanum inter cetera. Noli itaque dubitare ibi nunc esse hominem Christum vñ vterus est, memoriterque recole, & fideliter tene christianam cõfessionem quoniam resurrexit à mortuis, ascendit in cœlum sedet ad dexteram patris, nec aliunde quā inde ad iudicandos vterus est viuos & mortuos. Et sic vterus illa angelica voce testate quęadmodum est ire visus in cœlum, id est in eadem forma carnis atque substantia cui perfectio immortalitatem dedit, naturam non abstulit. Item eiusdem in epistola ad Volusianum inter cetera. Nunc vero ita inter deum & homines mediator apparuit & in vnitatem personę copulās utraque naturam, ut solita sublimaret insolitis, & insolita solitis temperaret. Item eiusdem in expositioe euāgelij secundum Iohannem inter cetera. Quid igitur hæretice cum Christus sit deus & homo loquitur ut homo & calūniaris deo? Ille in se naturam cõmendat humanam, tu in illo audes deformare diuinam. Et item infra. Agnoscamus geminam substantiam Christi, diuinam scilicet quę equalis est patri, humanam quę minor est patre. Utrumque autem simul non duo sed vnus Christus, ne sit trinitas non trinitas deus. Sicut enim vnus est homo anima rationalis & caro, sic vnus est deus, Christus & homo, ac pro hoc Christus est deus anima rationalis & caro. Christum in his omnibus, Christum in singulis cõfitemur. Quis est ergo pro quę factus est mundus? Christus Iesus sed in forma dei. Quis est sub Pontio Pilato crucifixus? Christus Iesus, sed in forma serui. Item eiusdem cuius supra. Quis non est derelictus in infernos? Christus Iesus, sed in anima sola. Quis resur-

Epistole Leonis pape.

reatus triduo iacuit in sepulchro: Chrs Iesus, sed in carne sola. Dicit ergo in his singulis Chrus, Vex hac oia no duo vel tres, sed vnus est Christus, Ideo ergo dicit, si diligeretis me gauderetis vtiq, qd vado ad patre, qm natura humana gratulandu est, eo qd sic assumpta est a verbo vnigenito vt immortalis constitueret in celo, atq, ita fieret terra sublimis, vt incorruptibilis puluis sederet ad dexteram patris. Sancti Iohannis Constantinopolitani epi & coessoris in homelia de cruce & latrone, Sed cur cu cruce veniat, videamus, scilicet vt hi qui eu crucifixerunt, suam sentiant demeriti cecitatem, ideo ipudeti eorum signu portat. Ideo ppheta ait: Tunc lamentabunt oes tribus terre videtes ac cusatore agnoscentes pctm. Et qd miru si cruce portat adueniet, qm & vulnera corporis ipsa demonstrat. Tunc em (inqt) videbunt que cofixere. Et sicut post resurrectione Thomae voluit diffidentia cofutare, & illi clauorum loca monstrauit, & lateris vulnera declarauit, & dixit, mitte manu tua & vide qm sps carne & ossa non habet sicut me vides hie. Sic & tunc ostendens vulnera crucisq, demonstrabit, vt ostendat illu se ee q, fuerat crucifixus. Itē eiusdē in homelia de ascensione dñi. Nā sicut duobus iurgio se paratis vn⁹ in medio positus altercatu litē discordiaq, dissoluit, ita & Chrs nobis fecit. Deus nobis iuste irascebat, & nos cōtemnebamur iratū, & clementē dñm declinabamus, & se medium Chrs ingessit, & sociauit vtrāq, naturā, & nobis qd iminebat suppliciu ipse sustinuit. Item eiusdē in eadē homelia. v. inter cetera, Chrus igit nra naturae primitias obtulit pri, & oblatu donu miratus est pr. Qd tāta dignitas offerebat, & qd offerebat nulla macula sedebatur. Nā & suis manibus suscepit oblatu, & suae sedis fecit ee participē, & qd plus est ad prem suae dexterae collocauit. Cognoscamus qs ille est q audiuit. Sede ad dexteram meā q natura ē, cui dixit, esto meq, particeps sedis, illa natura q audiuit, terra es & in terrā ibis. Itē eiusdē in eadē homelia inter cetera. Quo sermone vtar, q verbo dicā reperire nō possum. Natura fragilis, natura cōtempa, & oibus monstrata deterior oia vicit, oia supauit, oibus hodierna die meruit excelsior reperiri. Hodie angeli diu vota desiderata ceperūt, hodie archangeli, quod multo tpe cupiebāt, inspicere valuerūt, naturā nostrā in sede dñica immortalī fulgentē gloria pviderūt. Scti Theophili epi Alexandrini de epla paschali, quā p Aegyptū destinauit. Cuius rei testis est ille q loquit. Oēs declinare simul inutiles facti sunt. Et pphete Christi auxiliu deprecantes, dñe inclina celos tuos & descēde. Nō vt mutaret loca i q oia sunt, sed vt ppter salutē nostrā carnē humanae fragilitatis assumeret. Paulo aplo eadē cōcinnente. Cum esset diues p nobis paup factus est, vt nos illius paupate ditaremur, venitq, in terras, & de virginali vtero, quē sanctificauit egressus hō, interpretationē nois sui Emanuel, i. nobiscum deus, dispensatōe cōfirmās, mix in vno dū cepit esse qd nos sum⁹, & nō desit ee qd erat. Sic assumens naturā nostrā, vt qd erat ipse nō pderet. Quāquā em Iohānes scribat, verbū caro factū est. i. alijs verbis deus hō factus est, verbū tñ nō est versum in carnē, quia nunquā deus esse cessauit. Ad quē & spūs sanctus loquit. Tu aut idem ipse es. Et pr de celo cōtestat. & dicit, tu es filius meus dilectus, in q mihi bñ cōplacui. Vt & hō factus nra cōfessione pmanere dicat, qd fuit priusquā hō fieret Paulo nobiscū eadem pdicante. Iesus Chrus heri & hodie idem ipse & in aeternū. In eo em qd ait ipse, ostendit eū pristinā nō mutasse naturā, nec diuinitatis suae imminuisse diuitias, quia ppter nos paup effectus plenā similitudinē nra cōditionis assumpserat. Itē eiusdē in alia epistola paschali cōtra Originē inter cetera. Vnus filius us pr is nostri mediator, nec qilitatē eius amisit, nec a nro cōsortio separatus est. Inuisibilis deus & visibilis homo, forma serui absconditus & dñs gloriae cōfessione credentiu cōprobat. Neq, em priuauit eū pr naturae suae noie postquā p nobis hō & paup effectus est, nec in Iordane fluuio baptizatu altero appellauit vocabulo, sed filiū vnigenitū, tu es filius me⁹ dilectus in q mihi bñ cōplacui. Nec similitudo nra in diuinitatis est mutata naturā, nec diuinitas in nra naturae versa est similitudinem. Sancti Gregorij epi Nazanzeni in homelia de Epiphania inter cetera. Cū ergo pcessisset ex virgine deus in ea quā assumpserat, humana natura, vnū ē duobus sibi inuicē cōtrarijs existens carne & spū aliud in deum assumit, aliud deitatis gratia pstat. Itē infra. Missus ē quidē sed vt homo, duplex em erat in eo natura. Inde deniq, & laborauit ex itinere, ide & esuriit, & sitiuit, & cōtristatus ē, & fleuit hūani corporis lege. Sancti Basilij epi Capadocis. Cū ergo qdā in Chro ita videmus hūana, vt nihil à cōi mortalium, fragilitate distare videant, qdā ita diuina q nulli aliq nisi illi ineffabili naturae cōueniāt deitatis, heret humani intellectus angustia, & tāte admirationis stupore pculsa q declinet, quid teneat, q se vertat ignorat. Si hominē putet deuicō mortis regno cū spolijs redeūtē à mortuis cernit. Propter qd cū omni metu & reuerētia cōtēplandū est, vt in vno eodēq, ita vtriusq, naturae veritas demonstrē, vt neq, aliqd indignū & indecēs de diuina illa & ineffabili substantia sentiat, neq, rursum q gesta sunt falsis illusa imaginib⁹ aestimetur. Sancti Cirilli epi Alexandrini. Hō noiat⁹ est cū sit natura deus dei patris verbū qm similitur

militer vt nos sanguini cōcavit & carni. Si em̄ in terris apparuit nō amittēs id qd erat, sed assumens humanitatis naturā in sua ratione perfectā. Itē eiusdē in libro qui dī Colia. Vnus igitur est & añ incarnationē deus verus, & q in diuinitate māsit in q erat, est, & erit. Nō discernendū igit vñ dñm Iesum Christū in hominē seorsum, & seorsum in deū, sed vñ eundēq; Iesum Christū eē dicimus, nō ignorātes differēcias naturāz, sed eas incōfusas inter se seruātes. Itē cuius supra. Diciturq; nā tāquā aliud in alio habitare. i. diuina natura in humanitate nō ppeffa cōmixtionē vt esset qd nō erat. Quicqd em̄ in alio habitare dī nō ipsum sit tale quale est id in q habitat, sed aliud in alio magis intelligit. At vero in verbi psona, & humanitatis nobis solā differentia designat diuerfitas naturāz. Vnus em̄ ex vtroq; intelligit Christus. Ergo in cōfusione vt añ dixi seruata inhabitasse ait verbū in nobis. Scit em̄ vñ esse filiū vnigenitū carnē factū & hominem. Item cuius supra ad Nestorium.

¶ Ait igitur sancta & magna synodus ipsum qui est ex deo patre natus naturaliter filiū vñ genitū deū verū de deo vero, lumen de lumine. Per quem & cum quo om̄ia fecerit pater hunc descēdisse, incarnatū esse, & hominē factū, passum esse, resurrexisse tertia die, & ascēdisse rursus ad cōelos. Hęc nos sequi verba debemus, his nos cōuenit obtēperare dogmatibus, cōsiderātes quid sit incarnatū esse & hominē factū dei verbum. Nō em̄ dicimus qd dei natura cōuersa vel immutata facta sit caro, nec qd in totū hoīem qui est ex anima & corpore transformata sit, sed illud magis qd carnē animatā animā rationali sibi copulauerit verbum, & substantialiter, ineffabiliter & irreprehensibiliter factus sit homo, & nuncupatus sit etiā filius hominis, nō nuda tātūmodo volūtatē, sed nec assumptione sola psonā, sed quod diuerse quidē naturāz, in vñ cōuenerint, vnus tñ ex ambabus Chr̄s & filius, non euacuata aut sublata diuerfitate naturāz p cōiunctionē, sed quia simul in nobis effecerunt vñ dñm & Christū & filiū, id est diuinitas & humanitas p archanā illā ineffabilemq; copulatōis aduinationē. Itaq; is qui añ secula omnia est natus ex patre, etiā ex muliere carnaliter dicitur procreat⁹. Nō quia diuina ipsius natura de sacra virgine sumpsit exordiū, nec qd propter seipsam opus habuit, secundo nasci post illā natiuitatē quā habebat ex patre. Est em̄ ineptū & stultū hoc dicere, qd is qui añ omnia secula est cōsempiternus patri secundā gñationis eguerit vt esse inciperet. Sed quia propter nos & nostrā salutem naturā filij copulauit humanam & processit ex muliere, idcirco dicitur natus esse carnaliter. Neq; em̄ prius natus est homo cōis de sancta virgine, & tunc demū habitauit in eo verbū, sed in ipsa vulua vteroq; virginali secū carnē cōiunxit & sustinuit gñationē carnalē, carnis suę natiuitatē suā faciens. Sic illū dicimus & passum eē & resurrexisse, nō qd deus verbū in sua natura passus sit, aut clauorū trāsfixiōes, aut alia vulnera, deus nāq; incorporalis extra passionē est, sed qd corp⁹ illud qd ipsius ppriū factū est, passum est, ideo hęc oīa p nobis ipse dī passus. Inerat em̄ in eo corpore qd patiebat deus qui pati nō poterat. Simili mō & mortē ipsius intelligimus. Immortale em̄ & incorruptibile est naturaliter & vita & viuificās dei verbū. Sed qd corp⁹ ipsius ppriū gratia dei iuxta Pauli vocē p oībus mortē gustauit, idcirco ipse dī mortē passus esse p nobis, nō q in se mortē esset expertus quātū ad ipsius naturā ptinet. Infamia est enim hoc vel sentire vel dicere. Sed qd (vt supra diximus) caro ipsius mortē gustauit. Ita & resurgēte carnis ipsius rursus resurrectionē diximus, nō qd incorruptionē ceciderit qd absit, sed qd eius surrexit corpus. Ita Chr̄m & dñm vñ cōfitemur, nō tāquā hoīem cū verbo coadorates, ne diuisionis qdā species inducat, sed vñ iā & eundē adorātes, qd nō est alienū à verbo corpus suū, cū qd ipsi etiā assidet patri. Nec hoc ita dicimus qd duobus filiis assidentibus, sed vno cū carne p vnitatē. Qui si talē copulationē factā p substantiā, aut qd si passibilem, aut quasi parū decorā noluerimus accipere in id incidimus vt duos filios esse dicam⁹. Necesse ē em̄ discernere & dicere hoīem separatim fuisse solā filij psonā honoratū, & rursus verbū qd est ex deo & noīe & veritate filiū dei, sed discernere in duos filios nō debemus vñ dñm Iesum Christū. Neq; em̄ id adiuuat rectā fidei rationē, licet nōnulli nescio quā phibeāt diuisionē psonāz. Nō dixit em̄ scriptura verbū dei psonā hoīs sibi assumpsisse, sed carnē factū esse. Id autē est ostēdere dei verbū similiter ad nos participationē habuisse carnis & sanguinis, & corpus nostrū proprie suū fecisse, & hominē ex muliere pcessisse, nō abiecta nec deposita deitate aut gñatione illa quā habebat ex patre, sed māsisse etiā in assumptione carnis dñm qd erat. Hoc vbiq; recte fidei ratio protestat, in tali sensu sanctos patres fuisse cōperimus. Ideo illi nō dubitauere sanctā virginē dicere theothocon, nō qd verbi natura deitasq; in sancta virgine sumpsit exordiū, sed qd ex ea natū sit sacrū illud corpus animatū, animā rationali, cui substantialiter adunatū dei verbū carnaliter natū esse dicitur.

¶ Epistola decretalis Leonis papæ ad Anastasiū ep̄m Thessalonicensem.

¶ Epistola. LIII.

n s Quanta

Epistole Leonis pape.

B Vanta fraternitati tuæ à beatissimo p̄re ap̄lo sint cōmissa, & qualia etiā n̄o tibi fauore sint credita, si vera ratione p̄spiceres, & iusto examine pōderares, multū possemus de iniuncta tibi sollicitudinis deuotiōe gaudere. Quā sicut p̄cessores mei p̄cessoribus tuis, ita etiā ego dilectiōi tuę priorū secutus exēplū vices mei moderaminis delegavi, vt curā quā vniuersis ecclesiis principaliter ex diuina institutiōe debemus imitator n̄ræ māsuetudinis adiuuare, & longinquis ab ap̄lica sede puincijs p̄sentiam q̄dāmodo n̄ræ visitatiōis impenderes, q̄a de cōtinenti oportunūq; p̄fectū, proptū tibi eēt agnoscere qd vel in q̄b⁹ reb⁹ vel studio cōponeres v̄l n̄o iudicio referuare. Nā cū maiora negotia & difficiliore causaz exitus libez tibi esset sub n̄ræ sn̄r expectatiōe suspēdere, nec ratio nec necessitas fuit in id qd mēsurā tuā excederet deuīadi. Abundāt em̄ apud te monumentoz scripta nostrorū, q̄bus te de oīm actionū tēperatiā frequēter instruximus, vt commēdatis tibi eccl̄as p̄ exhortationē charitatis ad salubritatē obediētia puocares. Quia et si plerūq; existūt inter negligētes vel desidēs fratres, q̄ oporteat maiore austeritate curari, sic tñ est adhibēda correctiō, vt semp sit salua dilectiō. Vñ & beatus ap̄lus Paulus ad eccl̄asticū regimē Timotheū ibues dicit. Seniore ne increpaueris, sed oblectra vt patrē, iuuenes vt fratres, anus vt matres, iuueculas vt sorores in oī castitate. Quæ moderatio si q̄buscūq; inferiorib⁹ mēbris ex ap̄lica institutiōe debet, quāto magis fratribus & coep̄is sine offensiōe red dēda est? Vt licet nō nunquā accidāt, q̄ in sacerdotalibus sint respēdēda p̄sonis, plus tñ erga corrigēda se agat beniuolentia q̄ seueritas, plus cohortatio q̄ commotio, plus charitas q̄ ptās. Sed hi qui q̄ sua sunt q̄rūt, nō q̄ Iesu Ch̄ri, facile ab hac lege discernunt, & dū dñari magis q̄ cōsulere subditis q̄rūt placet honor, inflat supbia, & qd puissum est ad cōcordiā tēdit ad noxā. Qd vt necesse habeamus ita dicere nō de paruo animi dolore p̄cedit. Meispm em̄ qdāmodo in culpa sentio, cū te à traditis tibi regulis in modico deuīasse cognosco. Qui si tuę æstimatiōis pax diligēs eras meę saltē famę parcere debuisti, ne q̄ tuo tñ facta sunt an̄o nostro viderent gesta iudicio. Relegat fraternitas tua paginas n̄ras, oīaq; ad tuos missa maiores ap̄licæ sedis p̄sulū scripta decurrat, & vel à me vel à p̄cessoribus meis inueniat ordinatū, qd à te cognoui esse p̄sumptū. Venit nāq; ad nos cū ep̄is puinciæ suæ frater n̄r Atticus veteris Ephiri metropolitanus antistes, & de indignissima astrictiōe, quā ptulit lachrymabili actione cōquestus est corā astātibus diaconibus tuis, qui q̄relis flebilibus nihil cōtra referendo ea q̄ nobis ingerebant fide nō carere mōstrabant. Legebat q̄q; in literis tuis, quas idem diaconi detulere, q̄ frater Atticus Thessalonicā venisset, qd q̄q; in literis tuis, quas tanex deuotiōis fuisse q̄ venerat, q̄q; chartulā de obediētie sp̄osiōe cōscripserat. In cuius tñ chartulę mētiōe signū p̄debat iniuriæ. Nō em̄ necessariū fuerat vt obligaret scripto, q̄ obediētia suā ipso iam volūtarij aduentus, p̄babat officio. Vñ deploratiōibus supradictis, hæc verba epistolę tuę testimoniū ptulere. Et p̄ hoc qd nō est tacitū nudatū est illud qd silentiō fuerat ad opertū, adhibita scilicet illyrici p̄fecturā & sublimissimā inter mūdānos ap̄ices ptatem in exhibitionē infontis antistitis incitatā, vt missa executiōe terribili q̄ oīa sibi officia publica ad effectū p̄ceptiōis adiūgeret, a sacris eccl̄æ abditis nullo vel falso infimulatus crimine extraheret sacerdos, cui nō ob molestiā egritudinis obstātis hyemis darent inducię, sed iter aspidū & piculis plenū p̄ inuias cautes agere cogeret. Qd tāti laboris tantiq; discriminis fuit, vt ex his q̄ ep̄m comitati sunt qdā defecisse dicant. Multū stupeo ff charissime, sed & plurimū doleo, q̄ in eū de q̄ nihil amplius indicaueras q̄ puocatus adeē differret, & excusationē infirmitatis obtēderet tā atrociter, & tā vehemēter potueris cōmoueri p̄sertim cū et si tale aliquid mereret, expectādū tibi fuerat quid ad tua cōsulta rescriberet. S; vt vides bñ de moribus meis æstimasti, & quā ciuilia p̄ cōseruāda sacerdotali cōcordia respōsurus eēm, verissime p̄uidisti, & ideo mot⁹ tuos exequi sine dilatiōe p̄perasti, ne cū moderatiōis n̄ræ aliud disponētis scripta sumpsisses, faciēdi id qd sc̄tm est licētiā nō haberes. An forte aliqd tibi facinus fratris innotuerat, & metropolitanū ep̄m noui ap̄ te criminis pōdus vrgebat? Qd quidē alienū ab illo etiā tu nihil ei obiciēdo cōfirmas. Sed etiā si quid intolerādum gessisset, n̄ræ erat expectāda cēsura, vt nihil pri⁹ ip̄e decerneres q̄ quid nobis placeret agnosceres. Vices em̄ n̄ras ita tuę credidim⁹ charitati vt in partē sis vocatus sollicitudinis, nō plenitudinē ptātis. Vñ sicut multū nos ea q̄ à te pie sunt curata letificāt, ita nimis ea q̄ p̄perā sunt gesta cōtristāt. Et necesse ē post multaz experimēta causaz solliciti⁹ p̄spici & diligētius p̄caueri, q̄tenus p̄ sp̄m charitatis & pacis oīs materia scādalog; de eccl̄is dñi (q̄s tibi cōmendaui) auferat, p̄eminēte quidē in illis puincijs ep̄atus tui fastigio, sed amputato totius vsurpatōis excessu. Igit sc̄dm sc̄tōz patrū canones sp̄u dei cōditos & totius mūdireuerētia consecratos, metropolitanos singulaz puinciāz ep̄os, quibus ex delegatione

nostra

nostra fraternitatis cura prætendit, ius traditæ sibi antiquæ dignitatis intemeratū habere discernimus, ita ut à regulis præstitutis nulla aut negligētia, aut præsumptōe discedant

¶ In ciuitatibus, quæ rectores obierint, de substitutis episcopis hæc forma seruet, ut quod ordinandus est, etiā si bonæ vitæ habeat testimoniū nō laicus, nō Neophytus, nec secūdæ cōiugis maritus, aut quod vnam quodē habeat, vlt habuerit, sed quā sibi viduā copularit. Sacerdotū em̄ tam excel lens electio ut hæc quæ in alijs Ecclesiæ mēbris nō vocant in culpā, in illis tñ habeant illicita. Nam cū extra clericorū ordinē constitutis nuptiæ societati & pcreationi liberorū studere sit libere, ad exhibēdam tñ pfectē cōtinētā puritatē, nec subdiaconibus carnale cōubiū concedit, ut quod habet sint tanq̄ non hñtes, & quod non habet, pmaneāt singulares. Qd' si in hoc ordine quod quartus capite ē, dignū est custodiri, quāto magis in primo, aut scdo, vlt tertio seruandū est, ne aut Leuitico ministerio, aut psbyterali honore, aut epali excellētia quod idoneus est timeat, qui se à voluptate vxoria necdum frenasse detegitur.

¶ Cum ergo de summi sacerdotis electōe tractabit, ille oībus pponat, quē cleri plebisq̄ cōsensu cōcorditer postulerit. Ita ut si in aliā forte psonā partiū se vota diuiserint, metropolitani iudicio, is alteri pferat, quod maioribus & studijs iuuat, & meritis. Tantū ut nullus iūitis & non petētibus ordinet, ne ciuitas episcopum nō optatū, aut contēnat, aut oderit, ut fiat minus religiosa quod cōuenit, cui nō licuerit hñe quem voluit. De psona at cōsecrati episcopi, & de cleri plebisq̄ cōsensu metropolitani episcopus ad fraternitatē tuā referat, quod quod in puincia bñ placuit, scire te faciat, ut ordinationē ritē celebrādā tua quoq̄ firmet authoritas. Quæ rectis dispositōibus nihil morę, aut difficultatis debet afferre, ne gregibus dñi diu desit cura pastorum.

¶ Metropolitano vero defuncto, cū in loco eius alius fuerit subrogādus, puiciales episcopi ad ciuitatē metropolitā cōuenire debebūt, ut oīm clericorū atq̄ oīm ciuiū volūtate discussa, ex psbyteris eiūsdē ecclesię, vlt ex diaconib' optim' eligat, de cuius noīe ad tuā notitiā, puiciales referat sacerdotes, ipluri vota poscētū, si quod ipsis placuit, tibi quoq̄ placuisse cognouerit. Si cut em̄ iustas electōes nullis dilatōibus volum' fatigari, ita nihil pmittimus te ignorātē psumi.

¶ De cōcilijs autē epalibus nō aliud iudicamus q̄ sancti p̄s salubriter ordinari, ut, si bini cōuentus p annos singulos habeant, in quibus de oībus querelis quæ inter diuersos Ecclesiæ ordines nasci assolēt, iudicet. Et si fortē inter ipsos quod præ sunt de maioribus (quod ab sit) p̄cis, causa nascatur, quæ prouinciali nequeat examine diffiniri, fraternitatem tuam de totius negotij qualitate metropolitani curabit instruere, & si coram positis partibus, nec tuo fuerit res sopita iudicio ad nostrā cognitionē quod illud est, transferatur.

¶ Si episcopus mediocritate ciuitatis suæ despecta admiñstrationē loci celebrioris ambierit, & ad maiore se plebē quacūq̄ occasione trāstulerit, à cathedra quod pellat aliena, sed carebit & ppria, ut nec illis p̄s deat quos paupertatē concupiuit, nec ill quos p supbiam spreuit, suis igit terminis contētus sit quisq̄, nec supra mensuram iuris sui affectet augeri.

¶ Alienū clericū inuito episcopus ipsius nemo suscipiat, & nemo sollicitet, nisi forte ex placito charitatis id iter dantē accipientēq̄ conuenerit. Nā grauis iniurię reus est quod de fratris Ecclesiā id quod est vtilius aut p̄ciosius, audet vlt allicere, vlt tenere. Itaq̄ si intra puinciā res agat transugā clericū ad suā Ecclesiā metropolitani redire compellat. Si aut lōgius p̄cessit, tui p̄cepti authoritate reuocabit, ut nec cupiditati, nec ambitioni occasio relinquantur.

¶ In euocādis at ad te episcopis, moderatissimū te eē volumus, ne p maioris diligētia spēm, fraternitatis videaris gloriari iniurijs. Vñ si cā aliq̄ maior extiterit, ob quā necessariū sit fraternū aduocare conuētū, binos de singulis puincijs episcopos, quos metropolitani crediderit eē mittēdos ad fraternitatē tuā venire sufficiat. Ita ut in p̄stituto tpe nō vltra quoddecim dies quod cōuenerit, retardetur. Si at in eo quod cū fratribus tractādū, definiēdūq̄ credideris diuersa eorū fuerit à tua volūtate snia, ad nos oīa sub gestorū testificatōe referant, ut remotis ambiguitatib' quod deo placeat discernat. Ad hūc em̄ finē, oēm effectū nrm curāq̄ dirigimus, ut quod ad vnitatē cōcordiæ, & quod ad custodiā p̄tinet disciplinę, nulla dissensioe vi oleat, nulla desidia negligat. Et te igit frater charissime, & eos frēs nros quod de tuis offendunt excessibus, cū tñ nō sñs sit oīm materia q̄relarū, horroret & moneo, ut quod pie sunt ordiata, salubriterq̄ disposita, nulla cōcertatōe turbent. Nemo quod suū ē q̄rat, sed quod alterius, sicut apl's ait: Vnusq̄q̄ vrm proximo suo placeat in bono ad ædificationē. Nec em̄ poterit veritatis nre firma eē cōpago, nisi nos ad iseparabilē soliditatē vinculū charitatis astrixerit, quod sicut in vno corpore multa mēbra habemus, oīa aut mēbra nō eundē actū habet, ita multi vnū corpus sumus in Ch̄so, singuli aut alter alterius mēbra. Hæc cōnexio totius quod corpis vnanimitatē requirit, sed p̄cipue exigit cōcordiā sacerdotū, Quibus cū dignitas sit cōmunis, non est tamē ordo generalis, q̄niā & inter beatissimos aplos in similitudinē honoris fuit quædam discretio potestatis, & cum oīm par esset electio. vni tamē datū est, ut cæteris p̄mineret, de qua forma eorum quoq̄ est orta distinctio, & magna dispositōe, puissimū ē,

Epistole Leonis pape

ne omnes sibi oīa vendicārēt, sed essent in singulis prouincijs singuli, quorū inter frēs habereſ prima ſnia, & rursus qdam in maioribus vrbibus cōstituti, sollicitudinē ſuſciperēt ampliorē, p quos ad vnā Petri ſedē vſis Eccleſiæ cura confluereſ, & nihil vnq̃ a ſuo capite diffideret, Qui ergo quibſdā ſcit ſe eē præpoſitū, non moleſte ferat aliq̃ ſibi eē prælatū, ſed obediētiā quā exigit, etiā ipſe depēdat, & ſicut nō vult grauis oneris ſarcinā ferre ita non audeat alij importabile pōdus imponere, Diſcipuli eſm ſumus, humilis & mitis mgrī dicētis: Diſcite a me, q̃a mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requiē aīabus vſis, Iugū eſm meū ſuaue eſt, & onus meū leue eſt, Qd' q̃m̃o experiemur, niſi & illud in obſeruantiā veniat, qd' idē dñs ait: Qui maior ē vſm, erit miniſter veſter, q̃ aut ſe exaltat, humiliabit; & q̃ ſe humiliat, exaltabit.

¶ Leo Septimo epiſcopo Altino.

¶ Epistola LV.

Lectis tuæ fraternitatis lris vigorē fidei tuæ quam olim noueram, agnouimus, con gratulantes tibi, q̃ ad custodiā gregū Chriſti paſtoralē curam vigilanter exequeris, ne Lupi q̃ ſub ſpecie ouium ſubintrant, beſtiarū ſequitia ſimplices quosq̃ dilacerēt, non ſolum ipſi nulla correſtōe proficiāt, ſed etiam ea quæ ſunt ſana corrūpant q̃ſtione q̃ viperea poſſit obtinere fallacia. Ad metropolitanū eſm puiciā Venetiæ ſcripta direximus q̃ bus ad ſtatuſ ſui periculū cognoscerēt ptinere, ſi q̃ſq̃ de Pelagianorū & Sceleſtianoꝝ cōſortio veniēs in cōione catholica ſine pfeſſione legitime ſatiſfactōis habeat. Saluberrimū eſm eſt, & ſpūalis medicinæ vtilitate pleniffimū, vt ſiue pbrī, ſiue diaconi, ſiue alij cuiuſlibet ordinis cleri ci q̃ ſe correſtos videri volūt, errorē ſuū & ipſos erroris authores dānari a ſe ſine ambiguitate fateant, vt ſenſibus prauis & dudū pemptis nulla ſperādi ſupſit occaſio, ne vllū mēbrū Eccleſie taliū poſſit ſocietate violari, cū p oīa illis pfeſſio ppria ceperit obuiare, circa quos etiā illā Ca nonū cōſtitutionē p̄cipimus custodiri, ne ab his Eccleſijs ad q̃s ppriē ptinēt, ſinanī abſcedere, & p ſuo arbitrio ad loca ſibi nō deputata trāſire. Qd' rectē nō pmittit inculpatis, multo minus debeat licere ſuſpectis. Proinde dilectio tua cuius deuotōe gaudemus, iūgat curā ſuā diſpoſitōi bus nſis, & cū ſupradictō metropolitanō det opam, vt circūſpectē velociter impleant ea quæ ad totius Eccleſiæ incolumitatē & laudabiſ ſunt geſta, & ſalubriter ordinata.

¶ Item eiufdem ad eundem.

¶ Epistola LVI.

Relationē fratribus & coeſi noſtri Septimi, quæ in ſubditis habet, agnouimus quos dam pbrōs, diacones, ac diuerſi ordinis clericos, quos Pelagiana, vſ Sceleſtiana hæ reſis habuerit implicatos, ita in vſam puiciā ad communionē catholicā pueniſſe, vt nulla ab eis dānatio pprii exigereſ erroris, vt paſtoralibus excubijs, nimīū dormitantibus, lupus ouīū pellibus tectus in ouile dñici nō deſiſtis beſtialibus animis introiret. Et p authoritatē Canonū decretorū q̃ noſtroꝝ, ne in ſontibus qdē concedit, vſurparet, vt re liſtis Eccleſijs in qbus clericatū aut acceperāt, aut receperāt, inſtabilitate ſua p diuerſa circūſe rant, amātes ſemp errare, & nunq̃ in fundamēto Aplico pmanere. Qm̃ q̃ nullo diſcuſſi exami ne, nullo ſunt p̄iudicio ſuæ pfeſſiōis obſtricti, hūc maxie fructū, vt ſub velamēto cōionis plu res domos adeāt, & p falſi noīs ſciam, multorū corda corrūpant. Quodq̃ vtiq̃ efficere nō po ſſent, ſi Eccleſiæ p̄ſules neceſſariā diligētā in taliū receptōe ſeruareſ, nec cuiq̃ eorū euagari li cuiſſet. Ne ergo vltiꝝ audeat, neve p q̃rūdā negligētā introducta p̄nices ad euerſionē mul tag̃ tēdat aīarū, hac nſi autoritate p̄cepti induſtriæ tuæ fraternitatis idicimus, vt cōgregata apd vos ſynodo puincialiū ſacerdotū, oēs ſiue pbrī, ſiue diaconi, ſiue cuiuſq̃ ordiſ cleri ci, q̃ de Pe lagianoꝝ Sceleſtianoꝝ q̃ cōſortio in cōionē ſui catholicā iprudētia ſunt p̄cepti vt nō prius ad dānationē coarctarent erroris, nūc ſaltē poſtea quā hypocriſis eorū ex qdā pte detegit, ad ve rā correſtione q̃ & ipſis pdeſſe, & nullis poſſit nocere cogant, dānēt aptis pfeſſiōibus ſui ſup bi erroris authores, & qcqd in doctria eorū vſis Eccleſia exhorruit, deteſtent, oīaq̃ decreta ſy nodalia q̃ ad exciſionē hereſeos Aplice ſedis cōfirmavit authoritas amplecti ſe, & in oībus ap probare plenīs & aptis, ac ppria manu ſubſcriptis, pteſtatōibꝝ eloq̃nt. Nihil in verbis eorū ob ſcuꝝ, nihil inueniatur ambiguū. Qm̃ nouimus hāc iſtoꝝ eē verſutiā, quacūq̃ p̄tula dogma tis execrādi, qua ſe a dānatoꝝ ſocietate diſcreuerit, nihil ſibi ſenſu ſuorū æſtimēt eē nō ſaluū. Cūq̃ oēs diſſinitōes ſuas ad tantā facilitatē improbare ſe ſimulent, atq̃ deponere, hoc ſibi to ta arte fallēdi, niſi intelligatur, excipiūt, vt g̃ra dei ſcđm merita dari accipiētū ſentiantur. Quæ niſi gratis datur, nō eſt g̃ra, ſed merces retributioq̃ meritoꝝ, dicēte b̄to Aplo: Gratia ſalutis fa cti eſtis p fidē, hoc nō ex vobis, ſed dei donū eſt. Nō ex opibus ne forte q̃s extollatur, ipſius eſm ſumꝝ figmētū creati i Chſo Ieſu in opibꝝ quæ pparauit deꝝ, vt in illꝝ ambulemus. Oīs itaq̃ bono rū opēꝝ deuotio diuina pparatio eſt, nec ppria q̃ſq̃ iuſtificatur virtute, quoniā g̃ra vnicuiq̃ principum iuſtitie & bonorū ſons, atq̃ origo meritorum eſt. Sed ab iſtis ideo per naturalem induſtriam dicitur perueniri, vt quæ ad gratiam proprio clara ſit ſtudio, nullo videatur pec cāti originalis vulnere ſauciata. Ideo etiam paruulos dicunt, ſi ſine baptiſmo hinc de ſeculo exierint

exierint non posse damnari, neque reos in p[er]tō Adā teneri, sed ad regnū dei, v[er]o ad vitam æternam sine vlla cunctatōe venire, cū Apl[us] dicat, p[er] vnū hoīem p[er]t[ra]m intrauit in mundū, & p[er] p[er]t[ra]m mors, & ita in oēs hoīes p[er]t[ra]siit, p[ro]pter qd' & ipsi paruuli baptizant. Quāuis in illo vno possint intelligi plura p[er]t[ra]ta, si vnum ipsū in sua quasi mēbra singula diuidat. Nam & supbia est illic, qā in sua homo potius ē quā in dei p[re]s[ent]e dilexit, & sacrilegiū, qā deo non credidit, & homicidiū, qā se p[re]cipitauit in morē, & fornicatio spūalis, qā integritas mētis humanæ serpērina suasionē corrupta est, & furtū, qā prohibitus vsurpatus est cibus, & auaritia, qā plus q[ua]m sufficere illi debuit, appetiuit, & si qd aliud in hoc vno admissio diligētī consideratōe poterit inueniri. Parentū quoq[ue] peccatis paruulos obligari non solū primorū hoīm, sed etiā suorū de q[ui]bus ipsi nati sunt, non improbabili d[icitur]. Illa q[ui]ppe snia reddā p[er]t[ra]tā p[ri]m in filios, tenet eos vtique anteq[ua]m per regenerationē ad testamētum nouum incipiāt p[er]tinere, qd' testamētum propheta- bas, cum diceret p[er] Ezechielē, non accepturos filios p[er]t[ra]tā p[ri]m suorū, nec vltius futuram in Is- rael pabolā illā, p[re]s[ent]es manducauerūt vnam acerbā, & dētes filiorū obstupescunt. Ideo em[en]d[ati] q[ui]q[ue] renascit, vt soluat in eo q[ui]q[ue] peccati est cū quo nascit. Nam p[er]t[ra]tā quæ male agēdo postea cō- mittunt, possunt & p[en]itēdo sanari, sicut etiā post baptismū fieri videmus. Ac p[ro] hoc non est instituta regnatio, nisi qā vitiosa ē generatio, vsq[ue] adeo, vt etiā de legitimo matrimonio pro- creatus dicat. In iniquitatibus conceptus sum, & in p[er]t[ra]tis mater me in vtero aluit. Neq[ue] hic dixit iniquitate, v[er]o in p[er]t[ra]tō, cum hoc rectē dici posset, sed iniquitates & p[er]t[ra]ta dicere maluit, qā & in illo vno qd' in oēs hoīes p[er]t[ra]nsiuit, atq[ue] tam magnū est, vt eo mutaret, & cōuerteret in necessitatē mortis humana natura, sicut supra disserui, reperiunt plura p[er]t[ra]ta & alia parentū, quæ nō pos- sunt mutare naturā, reatu t[ame]n obligant filios, nisi gratuita g[ra]tia, & m[er]ita diuina subueniat. A par- uulo em[en]d[ati] recēs nato, vsq[ue] ad decrepitū senē quālibet corporis ætatē gerant, sicut nullus pro- hibēdus est à baptismo, ita nullus est qui non p[er]t[ra]tō moriat in baptismo. Sed paruuli originali, maiores autē etiā his oībus moriunt p[er]t[ra]tis quæ cūq[ue] male viuēdo addidere ad illud qd' nascēdo traxere. Cauēdum ergo dilectioni tuæ ē magnāq[ue] diligētia prouidēdū, ne p[ri]mō hoīes extin- ctā dudū scandala fuscitent, & de exciso olim dogmate aliqd in prouincia eiusdē mali germē oriat, qd' non solū in radicibus suis crescat, sed etiā sanctæ Ecclesiæ soboles veneno sui odoris inficiat, q[ui] correctos se videri vult ab omni suspitōe se purgēt, & obediēdo nobis p[ro]bēt se ēē nostros. Quorū si q[ui]q[ue] salubribus p[re]ceptis satisfacere detrectarit, siue ille clericus siue sit laicus ab Ecclesiæ societate pellat, ne p[er]ditor aīæ suæ saluti infidiet alienæ. Illā quoq[ue] partē Ecclesiasti- cæ disciplinæ qua olim à sanctis p[re]s[ent]ibus & à nobis sepe decretū est, vt nec in p[re]sbyteratus gradu nec in diaconatus ordine, nec in subseq[ue]nti officio clericorū ab Ecclesia cuiq[ue] t[ra]nsire sit libere, vt in integrū reuocet, admonemus. Et vnusq[ue]q[ue] nō ambitōe illectus, nō cupiditate seductus, non p[er]suasione hoīm deprauatus, ibi vbi ordinatus ē p[er]seueret. Ita vt si q[ui]s sua querēs, nō quē Iesu Chrī ad Ecclesiā suā redire neglexerit, & ab honoris p[ri]uilegio, & a cōmunionis vinculo habeat ex- traneus. Nō autē dubitet dilectio tua nos si (vt nō arbitramur) neglecta fuerint, quæ p[er] custodiam Canonū, & p[er] fidei integritate decernimus, vehemētius cōmouēdos, qā inferiorū ordinū cul- pæ ad nullos magis referēdæ sunt, q[ua]m ad desides negligētesq[ue] rectores, q[ui] multā sepe nutriūt pe- stilentia, dum austeriore dissimulant adhibere medicinam.

¶ Leo vniuersis Episcopis per Campaniam, Sannium, Picenium.

¶ Epistola LVII.

Magna indignatōe cōmoueor, & multo dolore cōtristor, q[ui] quosdā ex vobis cōpe- A- ri ēē Apl[ic]æ traditōis oblitos, & studio sui erroris intētos, vt p[ro]pter paschæ festū cu- sola p[er]theostes solēnitas cōparatur, audeāt sibi met nō aliqua humanę infirmitatis necessitate cogēte, sed sola i disciplinati arbitrii libertate, ius baptismatis v[er]dicare, & in natalibus marty[rum] quorū finis al[ter] honorā dus ē, q[ui] dies dñicæ passiōis, regnātōis celebrare mysteria, ac sine vllis spūaliū eruditōibus p[re]parationū, ita rudibus & iperitis tradere sac[ra]m[entum], vt circa renouādos nihil doct[ri]na Ecclesiastica, nihil exorcismis i positio manūū, nihil ipa ieiunia q[ui]bus vetus hō destruit, operent, neq[ue] in tāto mysterio salutis humanę nulla ei[us] diei habeatur ex- ceptio, q[ui] i[m]m[en]sū donū ecōditū renascētib[us]. Admonem[us] igit[ur] & nō sine piculo status eorū q[ui] hęc fa- ciūt, p[re]testamur, vt ab hac p[re]sumptōe cessetur, & summā hāc potētissimāq[ue] dei grām non nisi in paschali & p[er]theostes die desideratibus & credētibus cōferatis, manēte q[ui]libet t[em]p[or]e grauiū ne- cessitatū ac piculo[rum] cōsideratōe scdm quā opteat subueniri, ne cōditōe mortali coarctata ifir- mitas necessaria liberatōe fraudei, cū seruata (sicut p[ro]locuti sumus) duarū t[ri]mō festiuitatū reue- rētia, p[ro]pter multa picula sit cauēdū, ne cuiq[ue] aut i disperata ægritudine, aut in hostilitatis icursu, aut in timore naufragij p[er] sacerdotes dñi regeneratio denegat. Si q[ui]s vero post interdictū in ea dē fuerit vsurpatōe detectus, dignam p[er]tinaciæ suæ incidet vltionē, q[ui]m ondit se turpe poti[us] lu- crum q[ua]m religionis cultū ēē sectatū. Illā etiā cōtra Apostolicā regulā p[re]sumptionē, quam nuper agnouit

Epistole Leonis pape.

agnoui à quibusdam illicita usurpatōe committi, modis oībus constituo submoueri. De pœniā videlicet quæ à fidelibus postulat, ne de singulorū gñe libellis scripta p̄fessio publicæ recitet, cū reatus conscia sufficiat solis sacerdotibus idicare confessione secreta. Quāuis em̄ plenitudo fidei videat eē laudabilis quæ p̄pter dei timorē apud hoīes erubescere nō veret, tñ q̄ nō oīm hmōi sunt p̄ctā, vt ea p̄ctam possunt nō timeāt publicare, remoueat improbabilis cōsuetudo, ne multi à pœniā remedijs arceant, dū aut erubescūt, aut metuūt inimicis suis sua facta referare, quibus p̄nt legū constitutōes p̄celli. Sufficit em̄ illa cōfessio quæ primū deo offert, tunc etiā sacerdoti p̄ delictis pœnitentiū p̄cator accedit. Tūc em̄ demū plures ad pœniā poterūt p̄uocari, si populi auribus non publicet conscia confitentis.

EPISTOLA LVIII. INCIPIUNT CAPITVLA.

- ¶ Ut nullus Episcopus seruū alterius ad officium clericatus promoueat. 1
- ¶ Ut quicunq; ad sacerdotium vel viduarum mariti, vel habentes numerosa coniugia promoti fuerint, ab Ecclesiasticis officijs arceantur. 2
- ¶ Quod vsuras non solum clerici exigere non debeant sed nec laici. 3
- ¶ Ut clericus nec suo nec alieno nomine scenus exerceat. 4
- ¶ Ut si quis sacerdotum contra interdicta fecerit à suo submoueat officio. 5

¶ Leo eps vrbis Romæ vniuersis epis p̄ Campaniam, & Picenum, vñ Tusciam, & per vniuersas provincias constitutis in domino salutem.

B **V**T nobis gratulationē facit Ecclesiæ status salubri dispositōe cōpositus, ita nō leui nos merore cōtristat, quies aliqua cōtra statuta Canonū Ecclesiasticamq; disciplinā p̄sumpta vñ cōmissa cognoscimus, quæ si nō qua debem⁹ vigilātia recedemus illi q̄ nos speculatores eē voluit excusare nō possumus, p̄mittētes syncræ corpus Ecclesiæ qd' ab omni puræ macula custodire debemus ambiētium improba cōtagione scēdari, cum ipsa sibi mēbroz p̄ dissimulationē cōpago nō cōgruat. Admittunt passim ad ordinē sacrū quibus nulla nataliū, nulla morū dignitas suffragat, & q̄ à dñis suis libertatē cōsequi minime potuerūt ad fastigium sacerdotij, tanq̄ seruilitas honorē capiat, p̄uehunt, & probari deo se posse credif, q̄ dño suo necdū p̄bare se potuit. Duplex itaq; in hac pte reatus est, qd' & sacrū mysterium talis cōsortij vilitate polluit, & dñorū quantū ad illicitæ usurpatōis temeritatē p̄tinet iura soluunt. Ab his itaq; frēs charissimī oēs vestræ provinciæ abstineāt sacerdotes, & nō tm̄ ab his, sed ab illis etiā q̄ ab originali aut alicui cōditioni obligati suut, volumus tēperari, nisi forte eorū petitio, aut voluntas acceperit, q̄ aliqd sibi in eis vendicāt p̄tatis. Debet em̄ eē imunis ab alijs qui diuinæ militiæ fuerit aggregandus, vt à castris dñicis quibus nomen eius ascribitur nullis necessitatis vinculis abstrahatur.

C **I** Qualis vero cū vnicuiq; confiterit nataliū honestas, & morū esse debeat sacri altaris mysterio sociandus, & Ap̄lo nos docēte, & diuinā p̄ceptōe didicimus, & Canonū regulis, à quibus plerosq; fratrū declinasse, & penitus deuiasse reperimus. Nā cōstat ad sacerdotiū puenisse viduæ maritos, quosdā etiā quibus fuerit numerosa cōiugia, & cū omni licētia vitæ liberioris, ad sacrū ordinē passim patefactis obicibus fuisse p̄missos, cōtra illā beati ap̄l vocē qua talibus exclamat, dicēs: Vnius vxoris virū, cōtra illud antiquæ legis p̄ceptū quo dñs & cauet. Sacerdos virginē vxorē accipiat, nō viduā, nō repudiātā. Hos ergo quicunq; tales admissi sunt ab Ecclesiasticis officijs, & à sacerdotali noīe, Ap̄licæ sedis autoritate iubemus arceri. Nec hoc em̄ sibi poterūt p̄ arbitrio vēdicare, cuius capaces p̄ hoc qd' illis obstiterat, nō fuerūt. Huius discussionis curā nobis specialit̄ vēdicātes, vt si qua forsītā de his cōmissa sunt, corrigant, ne liceat vltra cōmitti, & ne excusatio de ignoratōe nascat, quāq; ignorare nunq̄ licuerit sacerdotē qd' Canonū fuerit regulis definitū. Hæc ergo ad puincias vras p̄ Innocētiū Legitimū, & Segeriū frēs & coep̄os n̄os scripta direximus, vt quæ male pullulasse noscuntur, radicitus euellant, & messem dñicā zizania nulla corrūpant. Ita em̄ fructū vberē quæ sunt sincera p̄stabunt, si ea q̄ natā segetē enecare consueuerunt, diligētius amputent.

D **I** Nec hoc quoq; p̄tereundū duximus quosdā lucri turpis cupiditate captos vsurariā exercere pecuniā, & fenore velle ditescere. Qd' nos nō dicā in eos q̄ sunt in clericali officio cōstituti, sed in laicos cadere, q̄ Ch̄ianos se dici cupiūt, cōdolemus, qd' vindicari acrius in eos q̄ fuerint comprobati decernimus, vt omnis peccandi opportunitas adimā.

E **I** Illud etiā duximus p̄monēdum, vt sicut non suo, ita nec alieno nomine aliq; clericorū exercēdum scenus attētet. Indecēs em̄ est crimē suum commodis alienis impēdere. Scenus autem hoc solum aspicere, & exercere debemus, vt quod hic misericorditer tribuimus, à

Domini

Domino qui multipliciter & in perpetuum mensura retribuet, recipere valeamus.

V Hoc itaq; ammonitio nostra denūtiat, qd si qs fratru contra hæc constituta venerit, vel venire tētauerit, & prohibita fuerit ausus admittere, a suo se nouerit officio submouendū, nec communionis nostræ futurū eē confortē q socius eē noluit disciplinæ. Ne quid vero sit quod prætermisum a nobis forte credat, oia decretalia constituta tam beate recordatōis Innocentiū q oim decessorū nostrorū quæ de Ecclesiasticis ordinatōibus Canonū ordinata sunt disciplinis, ita vestrā dilectionem custodire debere mandamus, vt si quis illa contempserit, veniam sibi deinceps nouerit denegari. Data sexto Idus Octobris, Maximo vero & Paterio viris clarissimis consulibus.

¶ Leo Nicetæ Episcopo Aquileiensi.

EPISTOLA LIX.

R Egressus ad nos filius meus, Adeodatus diaconus sedis nostræ dilectionē tuam poposcisse memorauit, vt de his a nobis autoritatē Apostolicæ sedis acciperes, quæ quidē magnam difficultatē iudicatōis vident afferre, sed pro inspectōe tēporaliū necessitatum adhibēda curatio est, vt vulnera quæ hostilitatis aduersitate illata sunt religionis maxime rōnesanent. Cum ergo p bellicā cladē, & p grauiissimos hostilitatis incursus, ita quædam dicatis diuisa eē coniugia vt abductis in captiuitatē viris scēminæ eorū remanserint destitute, quæ viros, priores aut interemptos putarint, aut nunq a dñatōe crediderint liberandos, & ad aliorū coniugiū solitudine cogēte transferint, cūq; nunc statu regū auxiliante dñō in meliore cōuersō, nonnulli eorū q putabant periisse remeauerint, merito charitas tua videt ambigere qd de mulieribus quæ alijs iunctæ sunt viris, a nobis debeat ordinari. Sed qā nouimus scriptū, qd a deo iūgit mulier viro, & ite; præceptū agnouimus, vt quod deus iunxit, homo nō separet, necesse est, vt legitimæ fœdera nuptiæ reintegrāda credamus, & remotis malis quæ hostilitas intulit, vnicuiq; hoc qd legitime habuit, reformet. Omniq; studio procurandū est, vt recipiat vnusq; qd propriū est. Nec tñ culpabilis iudicet, & tanq alieni iuris puafor, q psonā eius mariti q iam non esse æstimabat, assumpsit. Sic enī multa quæ ad eos q in captiuitatē ducti sunt, ptinebant, in ius alienū transire potuerunt, & tñ plenū iustitiæ est, vt his dē reuersis propria reformet. Qd si in mācipijs vñ in agris, aut etiā in domibus ac possessiōnibus ritē seruāt, quāto magis in cōiugiō; reintegratōe faciēdū est, vt qd bellica necessitate turbatū est pacis remedio reformet. Et ideo si q post longā captiuitatē reuersi, ita in dilectōe suæ coniugiū pseruat, vt eas cupiat in suū redire consortiū, omittendū est & inculpabile iudicandū qd necessitas intulit, & restituēdū qd fides poscit. Si aut aliquæ mulieres ita posteriorum viorū amore sunt captæ vt malint his cohærere, q in legitimū redire consortiū merito sunt notandæ, ita vt etiā Ecclesiastica communione priuētur qā iexcusabilr contaminationē criminis elegerūt, ostēdētes sibi met pro sua incōtinētia placuisse qd iusta remissio potuit expiare. Redeat ergo in suū statū volūtaria reintegratōe cōiugia, neq; vllō modo ad opprobriū malæ volūtatis trahat, qd cōditio necessitatis extorsit, qā sicut hæ mulieres quæ reuerti ad viros suos nolūt impig habēde sunt, ita ille quē in affectū initū ex deo redeūt merito sunt laudāde iudicio. De his aut Chriānis q inter eos a qbus fuerāt captiuati imolaticijs cibis asserunt poluti, cōsultationi charitatis tuæ hoc etiā rñdendū eē credimus vt pœnitētiæ satisfactōe purgent. Quæ non tam tps longitudine q cordis compunctōe pēsanda est, & siue hoc terror extorserit, siue fames suaserit, non dubitet abolendū, cū hmōi cibus pro metu, aut indigētia non preligionis veneratōe sit sumptus. His vero de qbus dilectio tua silt nos credidit consulēdos, qui ad iterandum baptismum vñ metu coacti sunt, vñ errore traducti, & nunc se contra catholicæ fidei sacm egisse cognoscunt, ea custodiēda est ratio, qua in societate nostrā non nisi per pœnitētiæ remediū, & p impositionē episcopalis manus, communionis recipiant vnitatē, tēporis penitudinis habita mōdatōe tuo constituēte iudicio, put cōuersorū animos pspexeris eē deuotos, pariter etiam habēs senilis ætatis intuitū, & periculorū quorumq; aut ægritudinis respiciēs necessitates, in qbus si quis ita grauitē yrgeat, vt dum adhuc pœnitet de salute ipsius desperet, oportet ei p sacerdotalem sollicitudinē communionis grā subueniri. Nam hi qui baptismum ab hæreticis acceperunt cum baptizati antea non fuissent, sola iuocatōe spūs sancti p impositionē manū confirmandi sunt, qā formam tm baptismi sine sanctificatōis virtute sumpserunt. Et hanc regulam vt sciatīs seruandam oibus Ecclesijs prædicamus vt lauacrū semel initum nulla iteratōe violet, dicēte Apostolo: Vnus dñs, vna fides, vnū baptisma, cuius ablutio nulla iteratōe tētanda est, sed (vt diximus) sola sanctificatio sancti spūs inuocāda est, vt qd ab hereticis nemo accipit, a catholicis sacerdotibus cōsequat. Hanc at eplam nostrā quā ad cōsultationē tuæ fraternitatis emisimus, ad oēs frēs cōprouinciales epōs facies puenire, vt omnium obseruantia data profit autoritas.

¶ Epistola

Epistole Leonis pape.

¶ Epistola Leonis Papæ ad Iulianum Episcopum Aquileiensem,

EPISTOLA LX.

¶ Leo Episcopo Iuliano Episcopo Aquileiensi.

Lectis fraternitatis tuæ lris vigorē fidei tuæ quem olim noueramur, agnouimus, con-
gratulates, q̄ ad custodiam gregum Chri pastoralē curam vigilanter exequeris, ne
Lupi q̄ sub specie ouium subintrant bestiali scuitia simplices quosq̄ dilacerēt, & non
solum ipsi nulla correctōe proficiant, sed etiam ea quæ sunt sana corrumpant. Quod
ne viperea possit obtinere fallacia, dilectionē tuam duximus commonēdam, insinuātes ad ani-
mæ periculum ptinere, si quisq̄ de his q̄ a nobis in hæreticorū sectā delapsus, & se vtcūq̄ hæ-
reticæ communionis contagione macularit, respiscēs in communione catholica sine pmo-
tione legitimæ satisfactōis habeat. Saluberrimū em̄ & spūali medicinæ vtilitate plenissimū ē,
vt siue p̄bri, siue diaconi, aut cuiuslibet ordinis clerici, q̄ se correctos videri volunt, atq̄ ad ca-
tholicam fidē, quam iam pridē amiserant, rursus reuerti ambiunt, prius errores suos, & ipsos
authores errorū damnari à se sine ambiguitate fateant, vt sensibus prauis etiā peremptis, nulla
sperandi supsit occasio, ne vllum mēbrū taliū possit societate violari, cū p oīa illis professio p-
pria cœperit obuiare. Circa quos etiā illam Canonum constitutionē præcipimus custodiri,
vt in magno habeāt bñficio, si adempta sibi omnino spe promotōis, in quo inueniunt ordine
stabilitate ppetua maneant, si tñ iterata tinctiōe non fuerit maculati. Nō leuē apud deū noxā
incurrit, q̄ de talibus ad sacros promouēdos ordines iudicari. Quod si cū grandi examinatiōe
p̄motio concedit inculpatis, multo magis non debet licere suspectis. Proinde dilectio tua cu-
ius deuotiōe gaudemus, iungat ad totius curā suā dispositōibus nostris, & det opam, vt circū-
specte atq̄ velociter impleant, quæ ad totius Ecclesiæ icolumitatē, & laudabilē suggesta sunt
& salubriter ordinata. Non aut debilit dilectio tua nos, si (qđ non arbitramur) neglecta fue-
rint, quæ p custodia Canonū, & p fidei integritate decernimus, vehemētius commouēdos, qā
inferiorū ordinum culpæ ad nullos magis referēda sunt, q̄ ad desides, negligētesq̄ rectores, q̄
multā sepe nutriūt pestilētiā dum necessariā dissimulant adhibere medicinā. Data pridie Calē-
das Iulij, Alipio & Ardaburæ consulis.

¶ Item Epistola eiusdem ad Dorum Beneuentanum Episcopum.

EPISTOLA LXI.

¶ Dilectissimo fratri Doro, Leo episcopus.

Dividium quod de te sperabamus dolemus eē frustratū, quādo ea te cōmisisse p̄spicimus
quæ omnē Ecclesiasticæ sanctōis regulā culpabili nouitate scedarēt, cum plenissimē no-
ueris, quāta solitudine p oēs dñi Ecclesias paternorū velimus Canonū præcepta serua-
re, & hāc maxime curā ad sacerdotes vniuersarū plebiū ptinere, vt sanctasq̄ cōstitutionū
regulæ nullis corrūpant excessibus. Vnde miramur te quē authoritatū apostolicæ sedis obser-
uantissimū eē conuenerat, tam negligētē, ac potius insolenter egisse, vt traditæ tibi legum
non custos sed transgressor existeres. Libello etem̄ Pauli p̄bri tui q̄ in subditis habent, cogno-
uimus apud te nouo ambitu, scđoq̄ colluuiō p̄sbyterij ordinē fuisse turbatū ita vt vnus, festi-
na, & immatura p̄uēctio quæ dā eorū deiectio facta sit, qđ ætas cōmēdabat, & nulla culpa mi-
nuebat. Qđ si ambiētis intētiō, aut iperita fauētium studia id qđ nunq̄ habuit consuetudo po-
scebat, vt incipiēs emeritis, & nouellus præferret antiqs, tuæ fuerat industriæ atq̄ doctrinæ,
vt iniuste petētium desideria rationabili authoritate cohiberes, ne quem in sacerdotali pro-
perē, p̄uehebas honore ad iniuriā eorū qbus sociebat inciperet. Miror q̄ si fieret in illo non hu-
militatis virtus, sed elatōis vitiū roboraret. Neq̄ em̄ ignorabas dixisse dñm, q̄ qui se humiliat
exaltabit, q̄ vero se exaltat, humiliabit. Eundēq̄ dixisse vos at̄ quæritis de pusillo crescere, &
de honore maiores eē. Vtrūq̄ em̄ inordinatū, vtrūq̄ præpostē est, & oīs laborū fructus au-
feri, oīs meritōrū mēsurā vacuā, si tantum qs has sequit dignitates quantum adulatōis obti-
nuit, vt cupiditas eminedi non solum supbiētē minuat, sed etiā conuiuentē. Si vero (vt asse-
ritur) primi secundiq̄ p̄sbyteri circa Episcopium sibi met præponēdum, tam huic assentatio
fuit, vt illum cum sui dedecore posceret honorari. Nec hoc qđem illis p̄prio se iudicio deiiciē-
tibus tribui debuit, qđ volebant, cui tam miseræ voluntati te dignius fuerat obuiare, q̄ cede-
re. Deformis aut̄ & ignaua subiectio bñ sibi conscius, & non irritam faciētibus grām Dei præ-
iudicare non potuit, vt primatus suos quocūq̄ commercio in alterutrum transferētes suble-
quentiū suorū minueret dignitatē, & qā vltimū sibi anteposuerant cæteris præmineret. Præ-
dicti igit̄ p̄sbyteri q̄ indignos se honoris sui ordīe sunt p̄fessi licet priuari etiam sacerdotio me-
rerent, tñ vt pro Apostolicæ sedis pietate parcat, vltimi inter oēs Ecclesiæ p̄sbyteros habeant
tur. Et vt iudiciū sui sniam ferant, inferiores etiā illo erunt quē propria snia sibi met prætulere,
cæteris oībus p̄sbyteris in eo ordine p̄manentibus quem vniciq̄ ordinatōis suæ tēpus ascri-
psit.

psit. Nec quisq̃ præter p̃dictos duos imminutæ dignitatis patiat̃ iniuriã, sed in eor̃ statũ tantũmodo hoc recurrat opprobriũ q̃ nouello & immature ordinato inferiorẽ fieri elegere, vt il-
lã euãgelicã sniam ad se sentiãt p̃tinere, qua dicit, quo iudicio iudicaueritis iudicabit de vobis,
& qua m̃sura m̃si fueritis, eadẽ remetiẽt vobis. Paulus vero p̃b̃ ordinẽ suũ de q̃ laudabili fir-
mitate nõ cessit, obtineat. Nec vlt̃erius aliqd̃ in cuiusq̃ p̃sumat̃ iniuriã, ita vt dilectio tua quam
nõ imerito tota facti huius pulsat̃ inuidiã hoc saltẽ remedio curare se p̃peret, vt sine dissimu-
latiõẽ hęc q̃ decernimus tradant̃ effectũ, ne si iterato ad nos ip̃loratio iusta cõfugerit, necesse
sit sauerius cõmoueri cũ his quæ male sunt facta correctis malimus reintegrare disciplinam
q̃ augere vindictam. Executionẽ vero p̃ceptionum nostrar̃ fratri & coepiscopo nostro Iu-
lio cõmississe nos noueris, vt omnia illi quemadmodum constituimus roborentur. Data Idus
Martij, Posthumiano viro clarissimo consule.

¶ Leo vniuersis episcopis per Siciliam constitutis. ¶ Epistola. LXII.

Diuinis p̃ceptis & apostolicis monitis incitatur, vt pro oĩm ecclesiæ statu impi-
gro vigilemus affectu, aut si qd̃ vsquã reprehensionĩ inueniat obnoxium celeri solici-
tudine, aut ab ignorantia imperitia, aut à p̃sumptiõis vsurpatione reuocemus. Mo-
nẽtẽ enĩ dñicæ vocis imperio, quo beatissimus ap̃lus Petrus trina repetitiõẽ my-
sticæ sanctionis imbuĩt, vt Christi oues q̃ Christũ diligit pascat, ipsius sedis cui p̃ abundantia
diuinæ gratiæ p̃sumus reuerentiã cohortamur vt periculũ desidia q̃tũ possumus declinemus,
ne professio summi apostoli q̃ se amatorẽ dñi eẽ testatus est nõ inueniat in nobis. Quia negli-
gens totiẽs cõmendatũ gregẽ conuincit suũ non amare pastorẽ. Cũ ergo mihi de charitatis
vestræ actibus fraterna actiõẽ sollicito certis indicijis innotuerit, vos in eo qd̃ inter sacra-
menta ecclesię principale est, ab apostolicę institutionis cõsuetudine discrepare, ita vt baptismi sa-
cramẽtũ numerosius in die Epiphaniæ q̃ paschali tpe celebratis, miror vos vel p̃cessores ṽos
tã irrationabilẽ nouitatẽ vsurpare potuisse, vt confuso t̃pis vtriusq̃ mysterio nullã esse diffe-
rentiã crederetis inter diem quo adoratus est Christus à Magis, & diẽ quo resurrexit à mortuis.
Quã culpã nullo mō potuissetis incidere si vñ cõsecrationẽ honoris accipitis, inde legẽ totius
obseruat̃iẽ sumeretis, & beati Petri apostoli sedes q̃ vobis sacerdotalis mater eẽ dignitatis, ef-
fet ecclesiasticę magistratiõis. A cuius vos regulis recessisse minus posset æquanimiter tole-
rari, si aliqua cõmonitionis nostræ pagina p̃cessisset. Nunc aut̃ q̃ nõ desperat̃ correctio, m̃-
suetudo seruanda est. Et licet vix ferẽda sit sacerdotalis excusatio q̃ p̃tẽdat̃ inscientiã, malui-
mus tñ & cẽsurã necessariã tẽperare, & rōne vos apertissimẽ veritatis instruere. Semp̃ quidẽ
in æterno consilio dei m̃sistit humani generis in cõmutabiliter p̃ordinata reparatio, sed or-
do reg̃ p̃ Iesum Christũ dñm nostrũ tẽporaliter gerendarũ incarnatiõẽ verbi sumpsit exor-
diũ. Vnde aliud tẽpus est quo annuntiãtẽ angelo beata Maria fœcundandã se p̃ sp̃m sanctũ
credidit & cõcepit, aliud quo salua integritate virginea puer æditus, exultãtẽ gaudio cœlesti-
um ministror̃ pastoribus indicat̃, aliud q̃ infans circũcidit̃, aliud q̃ hostia pro eo regularis of-
fertur, aliud quo tres Magi claritate noui syderis incitati in Bethleem ab oriente pueniũt, &
adoratũ paruulũ mystica munẽ oblatione venerant̃. Nec idẽ sunt dies q̃bus impio Herodi
ordinata diuinitus in Aegyptũ translatione subtractus est, vel q̃bus ab Aegypto in Galilæam
p̃secutore mortuo reuocatus est. Inter has aut̃ dispensationũ varietates accedũt augmẽta cor-
porea, crescit dñs (sicut euãgelista testat̃) profectibus ætatis & gratiæ. Per dies paschæ in tem-
plũ cũ parentibus venit, & cũ abesset societate, redeuntũ sedens cũ senioribus & inter ammi-
rantes magistros inuenit̃, rationẽq̃ remansioniẽ suę reddẽs, quid est inq̃t quod me quæreba-
tis? Nesciebatis q̃ in his quę patris mei sunt oportet me esse? Significãs eius se esse filium cuius
esset & tẽplum. Iã vero cũ in annis maioribus apertius declarãdus baptismũ p̃cursoris sui Io-
hannis expetijt qd̃ deitatis eius remãsit ambigũ quando sp̃s sanctus in columbę specie sup̃
eũ descendit & m̃sistit, audita de cœlis patris voce dicẽtis, Tu es filius meus dilectus in te bene
cõplacui. Quę oĩa ideo quanta potuimus breuitate p̃strinximus, vt notũ sit dilectioni vestræ
vniuersos dies Christi innumeris cõsecratos fuisse virtutibus & in cunctis eius actionibus sa-
cramẽtor̃ mysteria choruscasse, sed aliter signis denuntiari, aliter rebus impleri, nec quęcũq̃
numerant̃ in operibus saluatoris, ad tẽpus p̃tinuere baptismatis. Nã si etiã illa q̃ post beati Io-
hannis lauacrũ ab eo gesta cognouimus, sub indiscreto honore colamus, oĩa tẽpora cõtinua-
tis erũt deputada festis, q̃ oĩa sunt plena miraculis. Verũ quia sp̃s sapientiẽ & intellectus, ita
ap̃ ostolos & totius ecclesię erudiuit magistros, vt in christiana obseruantia nihil inordinatũ,
nihil pateretur esse cõsum, discernendẽ erant̃ causę solennitatũ, & in omnibus constitutis
patrum principib̃q̃ nostrorum rationabilis seruanda discretio. Quia non aliter vnus grex,
& vnus pastor sumus, nisi (quemadmodum apostolus docet) idipsum dicamus omnes. Simus
autem perfecti in eodem sensu, & in eadem scientia. Quamuis ergo & illa quæ ad humilira-

Epistole Leonis pape.

tem, & q̄ ad gloriā pertinet Christi in vnā percurrat eadēq̄ personā, totūq̄ quicqd in illo, & virtutis diuinæ est, & infirmitatis hūanæ ad nostræ reparatiōis tendat effectū, proprie tñ in morte crucifixi, & in resurrectione mortui potētia baptismatis nouā creaturā condit ex veteri, vt renascētibz, & mors Christi operet & vita, dicēte beato ap̄lo Paulo, an ignoratis q̄a quicūq̄ baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus? Consepulti em̄ sumus cū illo p̄ baptismū in mortē, vt q̄uo surrexit Christus a mortuis p̄ gloriā patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus. Si em̄ cōplantati facti sumus similitudinē mortis eius, simul & resurrectionis erimus. Et cætera q̄ latius magister gentiū ad commendandū sacramentū baptismatis deputauit, vt apparet ex huius doctrinæ spū regenerandis filiis hominum, & in dei filiis adoptandis illū diē esse, illud tēpus electū, in quo per similitudinē mysterij ea q̄rantur mēbris quæ in ipso capite sunt gesta congruere, dū baptismatis regula mors interuenit interfectioni peccati, & sepulturā triduanā imitatur trina dimersio, & ab aquis lauatio insurgentis ad instar est de sepulchro. Ipsa igit operis qualitas docet celebrādæ generaliter gratiæ eū esse legitimū diē, in quo orta est, & virtus muneris, & species actionis. Ad cuius rei confirmationē plurimū valet quod ipse dñs Iesus Christus postea q̄ resurrexit a mortuis discipulis in q̄bus omnes ecclesiæ p̄sules docebant, & formā & potēstatē tradidit baptizandi, dicens: Euntes ergo nunc docete oēs gentes, baptizantes eos in noīe patris & filij & spūs sancti. De quo utiq̄ eos etiam ante passionē potuisset instruere, nisi propriæ voluisset intelligi regenerationis grām ex sua resurrectione cepisse. Addit sane huic obseruantie etiā pentecostes ex aduentu spūs sancti cōsecrata solennitas, q̄ de paschalis festi pendet articulo, & cū ad alios dies alia festa ptineāt, hæc semp ad eundē qui resurrectione dñi est insignis, occurrit, porrigens quodāmodo auxiliantis gratiæ manū, vt hi quos a die paschæ, aut molestia infirmitatis, aut longinquitas itineris, aut nauigationis difficultas intercludit inuitos, aut quibuslibet necessitatibus impeditis, desiderij sui effectū dono spūs sancti consequant. Ipse em̄ vnigenitus dei in fide credentiū, & in virtute ope: nullā inter se & spm̄ sanctum voluit esse distantiam, q̄a nulla est diuersitas in natura, dicens, ego rogabo patrem & alium paracletū dabit vobis, vt vobiscū sit in æternū, spm̄ veritatis. Et iterum, Paracletus autem spūs quem mittet pater in nomine meo, ille vos docebit oīa, & suggeret vniuersa quæcūq̄ dixi vobis. Et itez, Cū venerit ille spūs veritatis, ille diriget vos in omnē veritatem. Cum itaq̄ veritas Christus est, & spūs veritatis spūs sanctus, nomēq̄ paracleti vtriq̄ propriū, non dissimile est festū vbi vnum est sacramentū. Hoc autem nos non ex nostra persuasione defendere, sed ex apostolica autoritate seruare, satis idoneo probamus exēplo sequentes beatū apostolū Petrū qui in eo die quo omnem credentiū numez promissus spūs sancti repleuit aduentus trium milliū populū sua prædicatione conuersum, lauacro baptismatis cōsecrauit, quod sancta scriptura quæ apostoloz actus continet, fidei historia docet dicens. His auditis cōpuncti sunt corde, & dixere ad Petrū, & ad reliquos apostolos, qd faciemus viri fratres? Petrus vero ait ad illos, p̄nitentiā inquit agite, & baptizet vnusquisq̄ in nomine Iesu Christi in remedium peccatoz, & accipietis donum spūs sancti, vobis em̄ remissio est, & filijs vestris, & oībus qui longe sunt quoscunq̄ aduocauerit dominus deus noster. Alijs etiā verbis testificatus exhortabatur eos, dicens, Saluamini à generatione ista praua. Qui ergo receperunt sermonē eius baptizati sunt, & appositæ sunt in illa die animæ circiter tria millia. Vnde q̄a manifestissime patet baptizandis in ecclesia electis hæc duo tpa (de q̄bus locuti sumus) esse legitima, dilectionem vestrā monemus, vt nullos alios dies huic obseruantie misceatis. Quia etsi sunt alia quoq̄ festa q̄bus multa in honorē dei reuerētia debeat, principalis tñ & maximi sacramenti custodienda nobis mysticæ rōnis exceptio, nō interdicta licētia qua in baptismo tribuendo quolibet tpe periclitantibus subuenit. Ita em̄ ad has duas festiuitates cōnexas sibi met atq̄ cognatas incolumiū, & in pacis securitate degentiū libera vota differimus, vt in mortis periculo, in obsidionis discrimine, in p̄secutiōis angustiis, in timore naufragij, nullo tpe hoc verē salutis remediū cuiq̄ denegemus. Si quis aut Epiphaniæ festiuitatē q̄ in suo ordine debito honore venerāda est ob hoc æstimat priuilegiū habere baptismatis, q̄a hoc quidā dicūt q̄ in eadē die ad baptismū dñs sancti Iohannis accesserit, sciat illius baptismi aliā grām, aliam fuisse rationē, nec ad eandē pertinuisse virtutē, qua per spm̄ sanctū renascuntur, de quibus dicitur, qui non ex sanguine, neq̄ ex voluptate carnis, neq̄ ex voluptate viri, sed ex deo nati sunt. Dominus em̄ nullius indigens remissione peccati, nec quærens remedium renascendi, sic voluit baptizari, sicut voluit circumcidi, hostiamq̄ pro se mundationis offerri, vt qui factus erat ex muliere (sicut apostolus ait) fieret sub lege quam non venerat soluere, sed adimplere, & implendo finire, sicut beatus apostolus prædicat, dicens. Finis autē legis Chrūs ad iustitiam omni credenti. Baptismi autem sui in se condidit sacramentum, quia in omnibus primatum tenens se docuit esse principium. Et tunc regenerationis potentiam sanxit,

sanxit, quando de latere ipsius fluxerunt sanguis redemptionis, & aqua baptismatis. Sicut ergo vetus testamentum testificatio fuit noui, & lex per Moysen data est, gratia autem & veritas per Iesum Christum facta est, sic diuersa sacrificia vnam hostiam præformare & multorum agnorum occisio illius immolatione finita est, de quo dicitur. Ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. Sic & Iohannes, non Christus, sed Christi præuius, non sponsus, sed sponsi amicus, fuit adeo fidei, & non sua quærens, sed quæ Iesu Christi, vt se profiteretur ad soluenda calciamenta pedum eius indignum, quoniam ipse quidem baptizaret in aqua in penitentiam, ille baptizaturus esset in spū sancto & igni, qui duplici potestate & vitam redderet, & peccata consumeret. His itaq; fratres tot tantisq; existentibus documentis, quibus omni ambiguitate submota euidenter agnoscitis, in baptizandis electis qui secundum apostolicam regulam & exorcismis scrutandi, & ieiunijs sanctificandi, & frequentibus sunt prædicationibus imbuendi, duo tantum tempora, id est pascha & pentecosten, esse seruanda. Hoc vestra indicimus charitati, vt apostolicis institutis nullo vltius recedatis excessu. Quia multum post hæc esse non poterit, si quisquam apostolicas regulas in aliquo crediderit negligendas. Quare illud primitus pro custodia concordissimæ vnitatis exigimus, vt quia saluberrime à sanctis patribus constitutum est binos in annis episcoporum debere esse conuentus, terni semper ex vobis ad diem tertium Calendarum Octobrium Romam fraterno concilio sociandi occurrant, & indissimulanter à vobis hæc consuetudo seruetur. Quoniam adiuuante gratia dei facilius poterit prouideri, vt in ecclesijs Christi nulla scandala, nulli nascantur errores, cum coram beatissimo apostolo Petro semper in cōmunionem tractatum fuerit, vt omnia instituta canonumq; decreta apud omnes dñi sacerdotes inuiolata permaneant. Hæc autē quæ vobis inspirante dño insinuanda credidimus, per fratres & coepiscopos nostros Bachillum atq; Paschasium ad vestram volumus notitiam peruenire. Quibus referentibus agnoscamus q̄ reuerēter à vobis apostolicæ sedis instituta seruentur.

¶ Epistola. LXIII.

¶ Leo vniuersis episcopis per Italiae provincias constitutis in dño salutem.

IN consortium vos nostræ sollicitudinis dilectissimi fratres aduocamus, vt vigilantia pastoralis ne quid diabolice licere possit astutiæ cōmissis vobis gregibus diligentius consulatis, ne is qui domini misericordia reuelante per nostram curam à nostris ouibus moribus abijcitur, necdum vobis præmonitis & adhuc quid agatur ignaris, per vestras se dispergat ecclesias, & suarum furtim cuniculos inueniat latebrarum, vt quod à nobis in vrbe extinguitur, tenebrosis apud vos radicibus seminetur. Plurimos impietatis Manichææ sequaces doctores in vrbe inuestigatio nostra repperit, vigilantia diuulgauit, autoritas & censura coercuit, quos potuimus emendare, correximus, & vt damnarent Manichæum cum prædicationibus & discipulis suis, publica in ecclesia confessione & manus suæ subscriptione compulimus, & ita de voragine impietatis suæ confessos penitentiam concedendo leuauimus. Aliquantum vero qui ita se demerferant, vt nullum his auxiliantis posset auxilium subuenire subditi legibus secundum christianorum principum constituta, ne sanctū gregem sua contagione polluerent per publicos iudices perpetuo sunt exilio relegati. Et omnia quæ tam in scripturis q̄ in occultis traditionibus suis habēt prophana vel turpia, vt nosset populus qd refugeret aut vitaret, oculis christianæ plebis certa manifestatione probauimus, adeo vt ipse qui eorū dicebatur episcopus à nobis tentus proderet flagitiosa in suis mysterijs quæ teneret, sicut gestorum vos series potest edocere, ad instructionem em vestram etiā ista direximus, quibus lectis, omnia quæ à nobis deprehensa sunt, nosse poteritis. Et quia aliquantos de his quos ne ab soluerent, arctior reatus inuoluerat, cognouimus aufugisse, hanc ad dilectionē vestrā epistolam misimus per accolitū nostrū, vt effecta certior sanctitas vestra sollicitius agere dignetur & cautius, nec vbi Manichææ peruersitatis homines plebes vestras facultatē lædendi & huius sacrilegij possint inuenire doctores. Aliter em nobis cōmissos regere nō possumus, nisi hos qui sunt perditores & perditū zelo fidei dñicæ persequamur, & à sanis mentibus, ne pestis latius diuulget sæueritate qua possumus abscindamus. Vnde hortor dilectionē vestram, obrestor & moneo, vt q̄ debetis & potestis sollicitudine vigiletis ad inuestigandos eos, nec vbi occultadi se reperiāt facultatē. Vt em habeat adeo ingēs remunerationis pmiū q̄ diligētius qd ad salutē cōmissæ sibi plebis proficiat fuerit executus, ita ante tribunal dñi de reatu negligētiæ se nō poterit excusare, quicunq; plebē suam contra sacrilegæ persuasionis autores noluerit custodire. Data tertio Calendas Februarij, Theodosio. XVIII, & Aluino viris clarissimis consulibus.

¶ Leo Neonix episcopo Rauennati de his qui redeuntes de captiuitate, incertū habent, vtrum ante captiuitatem baptisma consecui sunt.

¶ Epistola. LXIII.

Epistole Leonis pape.

F Requēter quidē in diuersarū ambiguo quæstionū titubantia fratrum corda spū dei instituente solidauimus, responsionis formā vel ex sanctarū scripturarū disciplinis, vel ex patrum regulis colligētes. Sed nup in synodo nouū & inauditū antea genus cōsultationis exortū est. Nā quorūdā fratrum suggestiōe cōperimus aliquos captiuorū ad sedes suas libertatēq; redeūtes, q; scilicet in captiuitatē illa ætate puenierint q; nullius rei firmā potuerit habere notitiā, remediū qdē implorare baptisui. Sed vtrū eiusdē remediū ante sacramēta pceperint, infantia in sciētia nō posse reminisci, & ideo sub hoc latētis recordatiōis incerto aīas suas in discrimē adduci dū sub specie cautionis negat his gratia, q; ideo nō impēdit, q; putatur impēsa. Cū itaq; tribuere talibus dñici sacramēta mysterij non immerito quorundā fratrum formido dubitaret, in synodali (vt diximus) cœtu formā huiuscemodi cōsultationis accepimus. Quā diligētius discuti, & pro vniuscuiusq; sensu sollicita volumus rōne tractari, q; ad veritatē adhibita cogitatōe multorū certius puenire possemus. Eadē ergo q; in sensum nostrū diuina inspiratōe venere, frequēs etiā fratrum firmavit assensio. Imprimis itaq; puidere debemus, ne dū speciē quandā cautionis tenemus, damnum regenerandaz incidamus aīaz. Quis em̄ ita sit suspicatōibus suis deditus, vt vērē esse definiat, q; omni manifestatōe cessante ex opīnione ambigua suspicatur? Cū itaq; baptizatū se, nec ille recordet q; regeneratiōis est cupidus, nec alter attestari de eo possit qd nesciat, cōsecratū nihil est in quo peccatū possit obrepere, cū in hac parte cōscientiā suā nec ille reus sit q; consecratur, nec ille q; consecrat. Scimus qdē in expiabile esse facinus, quotiens iuxta hæreticorū dānata à sanctis patribus instituta cogit aliquis lauacrum qd regenerādis semel tributū est, bis subire apostolica reclamāte doctrina, q; nobis vnā p̄dicat in trinitate deitatē, vnā in fide cōfessionē, vnū in baptismo sacm. Sed in hoc nihil simile formidat, qm̄ nō p̄t in iterationis crimen deuenire, qd factū esse oīno nescit. Atq; ideo quotiēs psona talis inciderit, sollicita primū examinatōe discutite, & lōgo tpe, nisi forte sup̄mus finis imineat, indagate, vtrū nemo sit penitus q; testimonio suo iurare possit ignorantiā nesciētis. Et cū cōstiterit hūc q; baptismatis indiget sacro, sola inaniter suspitiōe prohiberi accedat intrepidus ad cōsequēdā grām, cuius in se nullū scit eē vestigiū. Nec veneramur huic salutis ianuā aperire, quā nunq; docet ingressus, q; si ab hereticis baptizatū quēpiā fuisse cōstiterit, erga hūc nullatenus sacm regnationis iteret, sed hoc tm̄ qd ibi defuit, cōferat, vt p epālē manus ipositionē virtutē sancti spūs cōsequat. Quārē frater charissime ideo ghaliter ad oīm vestrū volumus puenire notitiā, ne dū plus iusto metuī misericordia dei saluari cupiētibus de neget. Data nono Calēdas Nouēbris, consulatu Martiani augusti.

¶ Leo vniuersis episcopis per Aphricam constitutis in domino salutem.

¶ Epistola. LXV.

C Vm in ordinationibus sacerdotū quædā apud vos illicite vsurpata crebrior fama narraret rō pietatis exegit, vt pro sollicitudine quā vniuersæ ecclesiæ ex diuina institutione depēdimus, rez fidē studeremus agnoscere, vicē curæ nræ proficiētiā à nobis fratri & cōsacerdoti nro Potētio iniungētes, q; secūdū scripta q; per ipm̄ ad vos direximus de epis, q; culpabilis ferebat electio, qd veritas haberet inqueret, nobisq; oīa fidei indicaret. Vnde quidē plenissime notitiā nræ cūcta referauit, & sub qbus qualibsq; rectoribus qdā Chri plebes in partibus prouinciæ Cæsariēsis habeat, syncera nobis relatiōe patefecit, necessariū fuit vt dolorē cordis nrī quo pro dñicorū gregū periculis estuamus, datis ad vos literis promeremus. Mirātes tantū apud vos p occasione tps impacati aut ambiētū p̄sumptionē, aut tumultū valuisse populare, vt indignis qbusq; & lōge extra sacerdotale meritum cōstitutis pastore fastigiū, & gubernatio ecclesiæ crederet. Non est hoc cōsulere populis, sed nocere, nec p̄stare regimē, sed augere discrimē. Integritas em̄ p̄sidentū salus est subditorū & vbi est incolumitas obediētia, ibi sana est forma doctrinæ. Principatus autē quē aut seditio extorsit, aut ambitus occupauit, etiā si moribus atq; actibus nō offēdit, ip̄ius tñ in itij sui est p̄niciosus exemplo, & difficile est, vt bono pagant exitu, q; malo sunt inchoata principio. Qd si in qbuslibet ecclesiæ gradibus, puidēter sciēterq; curādū est, vt in dñi domo nihil sit inordinatū, nihilq; p̄posterū, q; to magis elaborādū est, vt in electiōe eius q; sup oēs gradus cōstituit, nō erret. Nā totius familiæ dñi status & ordo nutabit, si qd sequit in corpore nō inueniat in capite. Vbi est beati Pauli apostoli p spm̄ dei emissā pceptio, qua in psona Timothei oīm sacerdotū Chri nr̄us erudit, & p̄inde vnicuiq; nostrū dicit. Manus cito nemini imposueris, neq; cōmunicaueris p̄ctis alienis. Quid est cito manus iponere, nisi ante ætatē maturitatis, an tēpus examinis, an meritū laboris, an experiētia disciplinæ, sacerdotalem honorē tribuere nō probatis? & qd est cōicare p̄ctis alienis, nisi talē effici ordinantē q̄lis ille est q; nō meruit ordinari? Sicut em̄ boni operis sibi comparat fructum, q; rectum sectat in eligēdo sacerdote iudiciū, ita graui semetipsum afficit damno, qui ad suæ dignitatis collegiū sublimat indignū.

Non

Non enim in cuiusq[ue] p[er]sona p[re]mittendū est q[uo]d institutis g[en]eralibus cōtineat, nec putandus est honor ille legitimus q[uo]d fuerit de p[re]uaricatione collatus, dicēte enī ap[osto]lo. Vt inter electiōis regulas, is ep[iscop]us ordinet, quē vnus vxoris vix fuisse, aut esse cōstituerit. Tā sacra semp[er] habita est ista p[re]ceptio, vt etiā de muliere sacerdotis eligendi eadem intelligat seruāda cōditio, ne forte illa priusq[ue] in matrimoniū eius veniret q[uam] aliā nō habuisset vxorē, alterius viri esset experta cōiugiū. Quis ergo dissimulare audeat q[uo]d in tanti sacramēti p[re]petrat iniuriā? Cū huic magno venerādoq[ue] mysterio ne legis quidē statuta defuerint, q[ui]bus euidenter est definitū, vt virginē sacerdos accipiat & alterius th[em]e nesciat coniugis q[uam] vxor est futura pontificis: lā tunc enī in sacerdotibus figurabat Christi & ecclesię spūale cōiugiū, vt q[ui]m vir caput est mulieris, discat sp[ous]a verbi non aliū virū nosse Christū, q[uam] eā vnā quā legit, vnā diligit, & aliā p[ro]pter ipsam suo cōsortio nō adiungit. Si ergo etiā in veteri testamēto hęc sacerdotaliū cōiugior[um] forma seruata ē, q[uo]to magis subreuelata iā gratia cōstituti apostolicis debemus seruire p[re]ceptis, vt quolibet q[ui]s bonis moribus p[re]ditus, & sanctis operibus inueniat ornatus, nequaquā t[ame]n vel ad diaconij gradū, vel ad p[re]b[ite]i honorē, vel ad ep[iscop]atus culmē ascendat, si aut ipsum nō vnus vxoris virū, aut vxorē eius nō vnus viri fuisse claruerit. Monēte vero ap[osto]lo atq[ue] dicēte, & hi aut probent primū, & sic ministrent. Quid aliud intelligendū putemus, nisi vt in his prouectionibus nō solū matrimoni[um] priuilegia, sed etiā labor[um] merita cogitemus, ne aut à baptismo rudibus, aut à seculari actu rep[er]te cōuersis officiū pastorale credat, cum omnis gradus militię christianę de incrementis profectū debeat estimari, an possint cuiq[ue] maiora cōmitti? Merito sanctor[um] pat[rum] venerabiles sanctiones cū de sacerdotū electione loquerent[ur] eos demū idoneos sacris administrationibus cēsuere, quor[um] o[mn]is ætas à puerilibus exordiis vsq[ue] ad prouectiores annos p[er] disciplinā ecclesiasticā st[et] p[er]dicia cucurrisset, vt vniciq[ue] testimoniū prior vitę p[re]beret, nec posset de eius prouectiōe dubitari, cui pro laboribus multis, pro moribus castis, pro actibus strenuis celsioris loci p[re]miū deberet. Si enī ad honorē mūdi sine suffragio tp[er]is, sine merito laboris indignū est puenire, & notari ambitus solent, quos probitatis documēta nō adiuuant, q[uam] diligēs, & q[uam] prudēs habēda est disp[en]satio diuinor[um] muner[um], & celestiu[m] dignitatū, ne in aliquo apostolica, & canonica decreta violent, & his ecclesia d[omi]ni regēda credat quilegitimę institutionū nesci, & totius humilitatis ignari nō ab infimis fūere incrementū, sed à summis volunt habere principiu[m]: cū valde iniquū sit & absurdū vt imperiti magistris, noui antiquis, & rudes p[re]ferant emeritis. In domo q[uam] dē magna necesse est (sicut ap[osto]lus ait) vasa diuersa sint, quędā aurea, argētea, quędā vero lignea, & fictilia, sed hor[um] ministeriū pro materię qualitate discernit, nec q[uod] est p[re]tiosior, idem vsus est viliū. Nā inordinata sunt o[mn]ia si fictilia aureis, & lignea p[re]ferant argenteis. Sicut autē in ligneis & fictilibus eor[um] omniū species figurat, qui nullis adhuc virtutibus nitent, ita in aureis & argenteis, hi sine dubio declarant, q[uod] per longum eruditionis ignē, & per fornacē diuturni laboris excocti, auge probatum & argentū purum esse meruere. Quibus si merces pro deuotione non redditur, omnis ecclesiastica disciplina resoluit, omnis ordo turbatur, dū in ecclesia, q[uod] nullū subiere ministeriū peruerso eligētū iudicio debitū obtinent principatū. Cū ergo inter vos tantū valuerint, aut studia populariū, aut ambitus superbor[um], vt non solū laicos, sed etiam secundar[um] vxorum viros, aut viduar[um] maritos ad officiū cognoscamus postorale prouectos, nonne aptissime exigunt causę, vt ecclesię in q[ui]bus ista commissā sunt, iudicio s[er]uatore purgent, & non solum in tales p[re]sules, sed etiā in ordinatores eor[um] vltio competens proferat? Sed circumstant nos hinc mansuetudo clemētię, hinc censura iustitię. Et q[uia] vniuersę vię d[omi]ni misericordia & veritas, cogimur secundū sedis apostolicę pietatē, ita nostrā temperare s[er]uam, vt trutinato pondere delictor[um], quę constat non vnus esse mensurę quędā definiamus vt cūq[ue] toleranda, q[uam]dā vero penitus amputāda. Eos enī q[uod] vel secundas nuptias inierunt, vel viduar[um] se coniugio sociarūt, nec apostolica, nec legalis autoritas sacerdotū obtinere p[er]mittit, & m[ult]o magis illū, si fuerit v[er]o iudicio cōsultatus, q[uod] sicut ad nos relatū est duar[um] simul est maritus vxor[is] vel illū qui à prima vxore dimissus, alterā duxisse perhibet. Ceteros vero quorum prouectio hoc tantū reprehensionis incurrit, quod ex laicis ad officium episcopale delecti sunt, neq[ue] ex hoc q[uod] vxores habeant, possunt eē culpabiles, susceptū sacerdotū tenere p[er]mittimus, non p[re]dicantes apostolicę sedis statutis, nec p[re]cessor[um] nostror[um] nostrisq[ue] decretis q[ui]bus salubriter statutū est, ne primū vel secundū, aut tertium in ecclesia gradū quisquam laicor[um] quib[us]libet suffragijs fultus ascendat, priusq[ue] ad hoc meritū per legitima augmenta perueniat, quod enim vtrūq[ue] patimur esse veniale multū postmodū esse non poterit, si quisq[ue] omnino id quod iter dicimus vsurpare p[re]sumperit, q[uia] remissio peccati nō dat licentiā delinquendi, nec quod potuit aliqua ratione concedi, phas erit amplius impune cōmitti. Donatū autē Salicinensem ex Nouatiano cū sua (vt comperimus) plebe conuersum, ita d[omi]nico volumus gregi p[re]fidere, vt libellū fidei suę ad nos meminerit dirigendū, quod & Nouatiani dogmatis damnet errorem & p[er]niciem

Epistole Leonis pape.

nissime confiteatur catholicā veritatē. Maximū quoq; ex laico licet reprehensibiliter ordinatum, tñ si Donatista iā non est, & à spū schismaticæ prauitatis alienus, ab ep̄ali quam quoquo modo adeptus est nō repellamus dignitate, ita vt & ipse libello ad nos ædito catholicū se esse manifestet. De Aggaro & Tyberiano, q̄q; à cæteris q̄ ex laicis ordinati sunt in hoc cā diuersa est, q̄ eorū ordinationi atroces tumultus, & sæuē seditiōes memorant esse famulatē, vestro iudicio cuncta cōmisimus, vt relata habiti apud vos examinis fide qd de supradictis statuendū sit, scire possimus. Ille aut̄ famulæ dei q̄ integritatē pudoris oppressiōe barbarica p̄didere, laudabiliores erūt in humilitate ac verecundia si se incōtaminatis nō audeant cōparare virginibus. Quāuis em̄ omne peccatū ex voluntate nascat, & potuerit corruptione carnis mens inuita non pollui, minus tñ eis dē oberit, si quod potuerint animo nō amittere doleant se vel corpore p̄didisse. Cū itaq; de oibus fere q̄ fratris n̄stri Potentij relatio cōtinebat plenissime dilectiōe vestrā per Dauid fratrē & coep̄m n̄strū, qui & sacerdotij merito nobis est probatus, & moribus videatis instructū, Superest fr̄s, vt concordī obedientia salubres suscipiatis hortatus, & nihil p̄ contentiōe agentes, sed ad omne studiū deuotionis vnanimis diuinis & apostolicis cōstitutionibus pareatis, & in nullo patiamini pia canonū decreta violari. Quæ enim nūc certaz remissimus consideratione causaz, antiquis deinceps custodienda sunt regulis, ne quod ad rēpus pia lenitate concessimus, iusta post hęc vltione plectamus.

¶ Leo papa de priuilegio episcopoz siue presbyteroz, ad vniuersos Germaniæ atq; Galliæ ecclesiarum episcopos.

¶ Epistola. LXVI.

A Vm in dei noīe in Romana ecclesia synodū episcopoz siue cæteroz confacerdotū Christi q̄q; fidelū coadunatum habuissimus, & de ordinationibus illicitis, super quibus crebrior ad nos illaz partiū cōmeantium sermo peruenerat, atq; de alijs necessitatibus ecclesiasticis negotijs tractātes, sacrosq; canones relegētes solerter egissimus, à multis lachrymabili vultu relatu est nobis, q̄ quidā Germaniæ ac Galliæ vrbū episcopifrequēter coepiscopos, q̄ iuxta canones Neocæsarienses, siue secundū aliorū decreta patrū idē sunt qui & presbyteri vel p̄bros destinaret, qui absente pontifice altaria erigerēt, basilicasq; consecraret. Quod quidē non est mirum, id præcepisse viros ecclesiasticæ disciplinæ ignaros quod est canonicæ regulæ contrariū, & statim à seculari militia in sacerdotale ministeriū delegatos atq; promotos. Ergo ne vltra talis à vobis licētia vsurpet communi sn̄a statuendū oportuit scientes quia sicut coepiscopo vel p̄bfo illicita consecratio est altaris, ita & constitutio. In diuinis em̄ literis p̄cipiente dño, solus Moyses in tabernaculo dei erexit altare, solus ipse vnxit, q̄ vtiq; summus sacerdos dei erat, sicut scriptū est de eo, Moyses & Aaron in sacerdotibus eius. Ideoq; id quod tantū facere principibus sacerdotū iustum est, quoz typum Moyses & Aaron tenuerunt, oīno decretū est vt coepiscopi vel p̄bfi qui filiorū Aaron gestāt figuram arripere non p̄sumant. Nam quīs cum ep̄is plurima illis ministeriorū communis sit dispensatio, quadā tñ autoritate veteris legis, quā dā nouæ etiā ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint, sicut presbyteroz & diaconoz, aut virginum consecratio, sicut constitutio altaris ac b̄dictio vel vnctio. Siquidē nec erigere eis altaria, nec ecclesias vel altaria consecrare licet, nec p̄impositiones manūū fidelibus baptizandis vel conuersis, vel ex h̄resi paracletum sp̄m sanctū tradere, nec chr̄isma cōficere, nec chr̄ismate baptizatoz frontes signare, nec publice quidē in missa quenq; p̄nitentē reconciliare, nec formatas cuilibet ep̄stolas mittere. Hæc em̄ oīa illicita sunt coepiscopis, qui ad exēplum & formā septuaginta discipuloz eē nō scuntur, vel presbyteris qui eandē gestant figurā. Quoniā quanq; consecrationē habeāt, pontificatus tamen apicē non habēt. Quæ omnia solis debere summis pontificibus autoritate canonū p̄cipitur, vt p̄ hoc & discretio graduum, & dignitatis fastigiū summi pontificis demonstret. Sed neq; corā ep̄o licet presbyteris in baptisteriū introire, nec p̄sente antistite infantem tingere, aut signare, nec p̄nitentē sine p̄ceptione ep̄i sui reconciliare, nec eo p̄sente, nisi illo iubete sacramētum corporis & sanguinis Chr̄i cōficere, nec eo corā posito populū docere, vel b̄ndicere aut salutare, nec plebē vtiq; exhortari, in eos specialius & propēsius cōmouēdi q̄ in ep̄is ordinandis sanctoz patrū statuta neglexerint, & q̄s refutare debuerāt, cōsecrari. Vnde si q̄ ep̄i talē cōsecrauerint sacerdotē, qualem nō liceat, etiā si aliquo mō damnuū proprii honoris euaserint, ordinatōis tñ ius vltius nō habebūt, nec ei sacramēto interesse, q̄ neglecto diuī no iudicio immerito p̄stiterit. Illud sane qd ad sacerdotale p̄tinet dignitatē, inter oīa volumus canonum statuta seruari. Cum vbi minores sunt plebes, minoresq; conuētus, presbyterorū cura sufficiat, Episcopalia autē gubernacula non nisi maioribus populis, & frequentioribus ciuitatibus oporteat p̄fidere, ne quod sanctoz patrū diuinitus inspirata decreta vetere vinculis, & possessionibus vel obscuris & solitarijs municipijs tribuatur sacerdotale fastigium, & honor

honor cui debet excellētia cōmitti, ipse sui nūerositate vilescat. Quod nūc in sua diocesi re-
stitutus ep̄s factū esse causatus est, & rōnabiliter postulauit, vt ep̄i eorū locorū, in qbus non de-
buerant ordinari hūana cōditiōe decesserint, loca ipsa ad ius eius antistitis redigant. Cuius aū
fuerāt aū priora. Et inuile est vt sacerdotalis dignitas incōsiderata ordinātis facilitate & sup-
flua multiplicatiōe minuat. De his aū q in sacro virginitatis pposito cōstitutę barbaricā pru-
lere violētiā, & integritatē pudoris, nō aio, sed corpore p̄didere, ea nobis seruāda videt̄ mode-
ratio, vt neq; in viduaz deſciant gradū, nec in sacraz & pseueratiū virginū nūero cēseantur.
Quibus si in oibus virginalibus pseuerāt & castimoniz soliditatē mēte custodiūt sacramēto-
rū nō est negāda cōio, q̄a iniustū est eas in eo argui, vel notari, qd nō voluntas admisit, sed vis
hostilis eripuit. Causam q̄q; Lupicini ep̄i illic iubemus audiri. Cui multū & sapius postulanti
cōmunionē hac rōne reddidimus, qm̄ ad nostrū iudiciū prouocasset immerito eū pēdente ne-
gotio à cōione videbamus fuisse suspēsum. Adiectū etiā illud est qd huic temere supordina-
tus esse cognoscit, q nō debuit ordinari anteq; Lupicinus in presenti positus, aut cōfatus, aut
certe cōfessus, iuste posset subiacere sn̄az, vt vacantē locū, quēadmodū disciplina ecclesiastica
exigit, is q cōsecrabaſ, exciperet. Siue vero alię emerſerint causę q ad statū ecclesię, & ad cō-
cordiā pertineāt sacerdotū, illic sub timore dñi volumus ventulenti, & de cōponendis atq; cō-
positis oibus ad nos relatiō plena mittat, vt ea q iuxta ecclesiasticū morē iuste & rōnabilr fue-
rint definita, mea quoq; sn̄a roborētur. Data quarto Idus Augusti.

¶ Leo dilectissimis fratribus vniuersis ep̄is per Viennensem prouinciā cōstitutis

¶ Epistola. LXVII.

Diuinæ cultū religionis, quē in oēs gentes, oēsq; nationes dei voluit gr̄a choruscare, A
ita dñs n̄r Iesus Chr̄s hūani gñis saluator instituit, vt veritas q̄ antea legis & pro-
phetaz p̄conio continebat, p apostolicā tubā in salutē vniuersitatis exiret, sicut
scriptū est. In omnē terrā exiuit sonus eorū, & in fines orbis terrę verba eorū. Sed
huius muneris sacramētū ita dñs ad oim ap̄orū officiū pertinere voluit, vt in beatissimo Pe-
tro ap̄orū oim summo principaliter collocaret, vt ab ipso quasi quodā capite dona sua velut
in corpus omne diffunderet, vt exortem se mysterij intelligeret esse diuini, q ausus fuisset à Pe-
tri soliditate recedere. Hunc em̄ in consortium indiuiduę vnitatis assumptum id quod ipse
erat, voluit dominari, dicēdo, tu es Petrus & sup hanc petram ædificabo ecclesiam meam, vt
æterni ædificatio tēpli mirabili munere gratiæ dei in Petri soliditate cōsisteret. Hac ecclesiam
suā firmitate corroborās vt illā, nec humana temeritas posset appetere, nec portæ cōtra illam
inferi p̄ualerēt. Vez hanc petrā istius sacratissimā firmitatē, deo (vt diximus) ædificante con-
structā nimis impia vult p̄sumptione violare quisquis eius potestātē tentat infringere, fauen-
do cupiditatibus suis, & id qd accepit a veteribus non sequēdo, cū nulli se subditū legi, nullis
institutionis dñicę credit regulis cōtineri, à vestro nostroq; per nouā vsurpationis ambitum
more desciscēs, p̄sumendo illicita, & q custodire debuit negligendo. Vez hęc nos deo (vt cre-
dimus) aspirante seruata circa vos n̄ræ charitatis gratia quā sanctitati vestrę aplica semp se-
des, vt meministis impēdit, nitimur cōsilio maturiore corrigere, & v̄rę ecclesię statū cō-
municato vobiscū labore cōponere nō noua instituētes, sed vetera renouātes, vt in status cō-
suetudine q nobis à nostris patribus est tradita pduremus, & de nostro p boni opis ministe-
riū, remotis pturbationū scandalis, placeamus. Nobiscū itaq; vestra fraternitas recognoscat
apostolicā sedē pro sui reuerētiā à v̄rę etiā prouincię sacerdotibus inn̄teris relatiōibus eē cō-
sultā, & pro diuersaz (quēadmodū vetus consuetudo poscebat) appellatōe causaz, aut retra-
cta aut confirmata fuisse iudicia, adeo vt seruata vnitate spūs in vinculo pacis cōmeantibus,
hinc inde l̄is q sanctę agebat perpetuę proficeret charitati. Quā sollicitudo n̄ra nō sua q̄rēs,
sed q sunt Chr̄i dignitatē diuinitus datā, nec ecclesiis, nec ecclesię sacerdotibus arrogabat.
Sed hūc tramitē semp iter maiores n̄ros & bñ tētū & salubiter cōstitutū, Hilarius ecclesię sta-
tū & cōcordiā sacerdotū nouis p̄sumptiōibus turbaturus excessit, iteq; suę vos cupiēs subdere
potestati, vt se beato ap̄o Petro nō patiat esse subiectū, ordinatōes sibi omniū per Gallias ec-
clesię vēdicans, & debitā Metropolitanis sacerdotibus in suū ius transferēs dignitatē, ip̄s
q̄q; beatissimi Petri reuerētiā verbis arrogantioribus minuēdo, cui cū prę cæteris soluēdi, &
ligādi tradita sit potestas, pascēdarū tñ ouīū cura specialis mādada est. Cui quisq; principatū
æstimat denegādū, illius quidē nullo modo potest minuere dignitatē, sed inflatus spū super-
bię suę semetipm̄ in inferna demergit. Quę igit apud nos in causa Celedonij ep̄i gesta confe-
sta sint & quę Hilarius dixerit dū cū eodē p̄sente supradicto episcopo audiret, inditus chartis
rerum ordo demonstrat. Vbi postq; Hilarius rationabile quod in sanctorū concilio sacerdo-
tum posset respondere non habuit, ad ea se occulta cordis ip̄s transulerunt, q nullus laico-
rū dicere, nullus sacerdotum posset audire. Doluimus fateor fratres, & hūc eius meritis timorē

Epistole Leonis pape.

medelis patiētiae nra curare tētauimus. Nolebamus em̄ ea illi exacerbare vulnera q̄ suā aīaē in solētibz subinde sermōibz infligebat, & quē suscepamus vt fratres, delinire magis ipm̄, q̄ uis ipse suis rñsionibus inuitaret, q̄ cōtristare inter locutiōibz nitebatur. Absolutus est Cele donius ep̄s, qm̄ se iniuste sacerdotio fuisse deiectū manifeste testiū respōsione ipso etiā p̄sente monstauerat, ita vt quod Hilarius nobiscū residens posset opponere nō haberet. Remorū est ergo iudiciū quod prolatum in hac sn̄a legebat, q̄ tanq̄ viduā maritus sacerdotiū tenere nō posset. Quod nos quidē seruātes legalia cōstituta sollicitius volumus custodiri nō solum circa sacerdotes, sed circa clericos q̄q̄ minoris officiū, ne ad sacrā militiā hi permittant accedere, q̄bus sit tale coniugiū, vel cōtra apostolicā disciplinā nō vnus tantū vxoris viri fuisse mōstren̄. Sed sicut eos q̄ factū suū nō p̄t excusare, aut nō admittēdos, aut si fuerint decernimus remouēdos, ita q̄bus hoc falsum obicit, ab ea necesse est examinationē purgemus, & suū officiū pdere nō sinamus. Mansisset nāq̄ in illū prolata sn̄a, si obiectoꝝ veritas extitisset. Redditus itaq̄ est ecclesiā fug, & huic quā amittere nō debuit dignitati coeꝝ n̄r Cele donius, sicut gestoꝝ series & post decursam cognitionē sn̄a q̄ a nobis est, plata testat. Huic negotio sic finito fratris & coeꝝ n̄r proiecti q̄rela successit. Cuius ad nos l̄r lachrymabiles & dolēdā desup ordinari si bi ep̄o sunt directā. Ep̄la q̄q̄ ingesta est ciuiū ipsius & nūmerosa subscriptiōe singuloꝝ firmata inuidiosissimis cōtra Hilariū plena q̄rimonijs, q̄ piecto ep̄o suo agrotare libeꝝ non fuisset, eiusq̄ sacerdotiū i aliū p̄ter suā notitiā eē trāslatū, & tāq̄ in vacuā possessionē ab Hilario puer fore h̄redē viuētis inductū. Quid hic fraternitas v̄ra sentiat cupem⁹ audire, q̄q̄ de v̄ris aīs n̄ra nō debeat sn̄a dubitare, cū fratre in lectulo cōstitutū, nō tā infirmitate corporis aggrauari, q̄ alio videatis dolore torq̄ri, q̄ spes illi de vita relinquit, cui de sacerdotio suo dū illi aliter substi tuit, irrogat desp̄atio. Apparet ergo q̄ mitis sit corde Hilarius, q̄ obesse p̄sumptōi suę fraternae mortis credidit tarditatē. Quātū em̄ in se fuit, illi subtraxit lucē, abstulit vitā, q̄ hunc dolorē in locū eius, alteꝝ subrogādo, ne ad salutē illi recursus eēt, iniecit. Esto vt breuis fratri euenerit hūanā cōditiōis cōsuetā migratio, qd̄ sibi Hilarius q̄rit in aliena puincia, & id qd̄ nullus decel soꝝ ipsius aut Patroclus habuerit cur vsurpat, cū & ipm̄ qd̄ Patroclo a sede aplicā t̄paliter videbat eē cōcēsum, postmodū sit sn̄a meliore sublatū. Epectaret certe vota ciuiū, testimonia p̄loꝝ, q̄reret honoratoꝝ arbitriū, electiō clericōꝝ, q̄ in sacerdotiū solēt ordinatōibz ab his q̄ norūt patrū regulas custodiri, vt aplicā autoritatis norma in oībz seruaret, q̄ p̄cipit vt sacerdos ecclesię p̄futurus nō solū attestatōe fideiū, sed etiā eoꝝ q̄ foris sunt testimonio muniat neq̄ vllius scādali relinquat occasio, cū p̄ pacē & deo placitā cōcordiā cōsonis oīm studijs, q̄ doct̄or pacis futurus est, ordinat⁹. Sed insperat⁹ nesciētibus supuenit & iprouisus abscessit, cur su, vt didicim⁹ celeri itinera multa cōficiēs, & p̄ lōginquas, puincias tāta imaturitate discurreēs vt videat gloriā de scurrili velocitate potius q̄ sacerdotali moderatōe captasse. Hęc em̄ directā ad nos ciuiū verba sunt l̄rā. Ante abscessit q̄ eū venisse nossemus. Nō est hoc redire, sed fugere, nec salubritatē impedere diligētē pastoralis, sed vim inferre latronis & furis, dicēte dño Qui nō intrat p̄ ianuā in curtē ouīū, sed ascēdit aliūde, hic fur & latro est. Nō ergo Hilarius tā studuit ep̄m cōsecrare, q̄ eū potius q̄ agrotabat occidere, & ipm̄ quē supposuit male ordinan do decipere. Nos tñ qd̄ vobis credimus deo iudice placitū, in cōe cūctis fratribz cōsulētes, & male ordinatū submoueri & ep̄m & proiectū in suo sacerdotio pmanere debere decreuim⁹. Id statuētes, vt si quisq̄ fratrū n̄roꝝ in quacūq̄ puincia decesserit, is sibi ordinationē vēdicet sacerdotis, quē illius puinciae Metropolitanū eē cōstituerit, q̄a (vt videmus) causę trāsactę sunt, in q̄bus em̄ multa sunt, q̄ p̄ter rōnem ecclesiasticā videant eē cōmissa, & iusti iudiciū debeant expectare cēsūrā. Sed nos diutius hic nō possumus imorari, cū ad alia q̄ nobiscū vestra sancti tate conferēda sunt, prouocemur. Militaris manus, vt didicimus, p̄ puincias sequitur sacer dotē, & armatis p̄sumptione suffultū ad inuadēdas famulatus ecclesias q̄ proprios amiserint. Trahunt ordinādi ante hoc officiū his q̄bus p̄ficiēdi sunt ciuitatibus ignorati. Vt em̄ notus q̄ fuerit probatus p̄ pacē petitur, ita p̄ vim necesse est q̄ ignorus adducitur, imponat. Obtestor & obsecro, & sub dei vos inuocatione conuenio, prohibere frēs talia, & omnē dissensiois ma teriā de vestris puincijs remouere. Certe nos ante deū absoluimus, q̄ vos ne pmittatis vltra hęc fieri cōuenimus. Per pacē & quietē sacerdotes, q̄ futuri sunt postulētur. Teneat subscrip tio clericōꝝ, honoratoꝝ testimoniū, ordinis consensus & plebis. Qui p̄futurus est oībz ab oībz eligatur. Ordinationē sibi (vt añ iā diximus) singuli Metropolitanī suāꝝ puinciarum cū his q̄ cāteros sacerdoti antiquitate pueniunt, restituto sibi iure defendāt. Alienū ius alter sibi non audeat vēdicare. Suis limitibus, suis terminis, sit vnusq̄sq̄ cōtētus. Et priuilegiū sibi debitū in aliū trāsferre se nosse nouerit non licere. Quod si q̄s negligēs apostolicas sanctio nes, plus gratiā tribuēs psonali, sui honoris desertor eē voluerit, priuilegiū suū in aliū trās ferre posse se credēs, non is cui cesserit, sed is q̄ intra puinciam antiquitate ep̄ali cāteros puenit

præuenit sacerdotes ordinandi sibi vendicet potestatem, non quæ passim, sed die legitimo celebratur. Nec sibi constare status sui nouerit firmitatem, qui non die sabbati vespere quod lucefcit in primâ sabbati vel ipso dominico die fuerit ordinatus. Soli enim maiores nostri resurrectionis dominicæ diuinitate honore dignum iudicauere, ut sacerdotes qui sumuntur hoc die potissimum tribuantur. Suis una quæque prouincia sit cõtenta cõsilijs, nec ultra Hilarius audeat cõuentus indicere synodales, & sacerdotum domini iudicia se interfereudo turbare, qui non tantum nouerit se ab alieno iure depulsum, sed etiâ Viennensis prouinciæ quâ male usurpauerat potestate priuatum. Dignum est enim fratres antiquitatis statuta reparari, cum is qui sibi ordinationem prouinciæ indebitè vëdicabat, talis in presenti etiâ pbatu fuerit, ut cum ipse frequētius temerarijs & insolentibus verbis sniam dñationis expeteret, suæ tñ ciuitatis illi sacerdoti p sedis apostolicæ pietate pceptio nostra seruauerit. Nō ergo fit illi ordinationi nō ordini, qui meriti sui cõscius cum quæreret ad accusandū, turpi fuga se credidit subtrahendū ex oris apostolicæ cõmunionis, cuius particeps esse nō meruit, deo (ut credimus) hoc agēte, qui illū opinantibus nobis & ad iudicia nra ptraxit, & inter examinationes habitas, ne cõmunionis nostræ cõsors fieret, ut abscederet latenter effecit, nulli christiānoꝝ facile cõmunio, denegēt, nec ad indignatōis fiat hoc arbitriū sacerdotis quod in magni reatus ultionē inuitus & dolēs quodammodo debet animus vindicātis. Cognouimus enim p cõmissis & leuibus verbis quod a gratia cõmunionis exclusos, & animā pro qua Christi sanguis effusus est, irrogatōe tā savi supplij fauciatā, & inermē quodammodo exutam quā omni munimine diabolicis incurfibus, ut facile caperetur obiectā. Certe si quā causa talis emerferit, ut pro cõmissi criminis q̄litate aliquem iuste faciat cõmunionē priuari, is tñ pene subdēdus est, quē reatus inuoluit, nec particeps esse supplicij, qui cõsors nō docet cõmissi. Sed quid miror eū in laicos talē existere, qui soleat sacerdoti dñationē gaudere. Vñ quia nra longe alia videt intētio, nā oīm ecclesiæ statum & cōcordiā custodiā cupimus sacerdoti, ad vnitatē vos vinculo charitatis hortātes obtestamur, & affectione cōgrua cōmonemus, ut ea quæ a nobis deo inspirāte & beatissimo Petro aplo discussis pbatu nūc oibus causis decreta sunt, p vestra pace, & dignitate seruetis, certi nō tā nro honori proficere quā talia statuisse cognoscimur. Nō enim nobis ordinationes vestras prouinciæ defendimus quod pōt forfitan ad deprauādos vñ sanctitatis animos Hilarius p suo more mētiri, sed p vestrā sollicitudinē vindicamus, nequid ulterius liceat nouitati, nec psumptori locus ultra itā pateat priuilegia nra cassandi. Nra enim gratulatōi hoc solū crescere pfitemur, si apostolicæ sedis diligentia apud vos illibata seruet, & p sacerdotali disciplina custodiā ori vñ perire quod suū est pro nouis usurpatōibus nō sinamus. Et quā honorāda est semp antiquitas, fratres & cōfem nōstrū Leontii probabile sacerdotem, hac (si vobis placet) dignitate volumus decorari, ut pter eius cōsensum alterius prouinciæ nō indicatur a vñ sanctitate cōciliū, & a vobis omnibus, quēadmodū vetustas eius & pbitas exigit, honoretur metropolitanis priuilegiū sui dignitate seruata. Aequū est enim nec vlli fratribus fieri videretur iniuriā, si his qui vetustate præcedūt, pro ætatis suæ merito in suis prouincijs a sacerdotibus ceteris deferatur. Deus vos incolumes custodiat fratres mei.

¶ Epistola eiusdē ad Rauennis Arelatēsem archiep̄m. ¶ Epistola. LXVIII.

Prouocationē dilectionis tuæ quæ summi sacerdotij adepta est dignitatē ita nobis placere cognosce, ut nō solū tibi de honoris augmēto, sed etiā Arelatenſi ecclesiæ, cui te dñs pposuit, gaudeamus. Ad oīm enim fidelium decus atque vtilitatem redundat cū talis habetur antistes, cuius plurimi & adiuuētur p̄sidio, & incitētur exemplo. Vñ quia non ignoras quid de sinceritate animi tui secundum præsentē notitiā senserim? iustitiæ nos agnoscitis exigere, ut quod psumimus hoc probemus frater charissime. Modestitiæ igitur tuæ nō autoritas cōstantiā, sed māsuetudo cōmendat, iustitiā lenitas tēperet, patientia cōtineat libertatē, & declinata supbia cui proximū est, ut decidat ametur humilitas cui semp debetur ut crescat, Ecclesiasticæ legū nō ignara ē delectio tua, ut intra earū regulas atque mēsuras omnia potestatis tuæ iura cōtineas, iusto tñ dicitur lex non eē posita, quia normā pceptionis implet iudicio voluntatis, cū verus recti amor in semetipso habet & apostolicas auctoritates & canonicas sanctiones. Quæ deuotus sectator & diligēs executor in eoꝝ proculdubio cōsortio gloriaberis, qui de creditorib; sibi pfectibus talentorū audire meruerūt. Euge serue bone & fidelis, quia sup pauca fuisti fidelis, supra multa te cōstituiam intra in gaudiū dñi tui. Ut autē fiduciā dilectionis erga te nostræ habere nō dubites, sapius nos de processu actuum tuorū facias certiores, quonia iudicij nri memores cupimus semp de tuis pfectibus in dño gloriari, deus te incolumen custodiat frater charissime.

¶ Leo Theodoro episcopo Foroiulienſi.

¶ Epistola. LXIX.

Sollicitu-

Sollicitudinis quidē tuæ is ordo esse debuerat, vt cū Metropolitano tuo primitus, de eo q̄ quærendū videbat esse, conferres, ac si id quod ignorabat dilectio tua, etiā ipse nesciret, instrui vos pariter posceretis, q̄a in causis quæ ad generalē obseruantia p̄tinent omnium dñi sacerdotum sine primatibus oportet inquiri. Sed vt quoquo modo instruat ambiguitas consulenti, quid de p̄nitentiū statu ecclesiastica habeat regula non tacebo. Multiplex misericordia dei ita lapsibus subuenit humanis, vt non solum per baptismi grām, sed etiā per p̄nitentiæ medicinā spes vitæ reparetur æternæ, & qui regenerationis donū violasset proprio se iudicio condēnantes ad remissionē criminum peruenirent, sic diuinæ bonitatis p̄sidijs ordinatis, vt indulgentia dei, nisi supplicatione sacerdotum nequeat obtineri. Mediator em̄ dei & hominū, homo Christus Iesus, hanc p̄positis ecclesiæ tradidit potestatem, vt & cōfidentibus actionē p̄nitentiæ darent, & salubri satisfactione purgatos cōionē sacramentorum per ianuam reconciliationis admitterent. Cui vtq; operi ipse saluator interuenit, nec vnquam ab his abest q̄ ministris suis ex æquēda cōmisit dicens, Ecce ego vobiscū sum oībus diebus vsq; ad consummationē seculi, vt si quid per seruitutē nostrā bono ordine & gratulando impletur effectu, non ambigamus per sp̄m sanctum fuisse donatū. Si aut aliquis eorū pro quibus dño supplicamus quocunq; interceptus obstaculo à munere indulgentiæ p̄sentis exciderit, & priusq; ad constituta remedia perueniret, temporale vitam humana conditione finiret, quod manens in corpore, non receperit consequi, exutus carne non poterit. Nec necesse est nobis eorū qui sic obierint merita actusq; discutere, cum dñs deus noster, cuius iudicia nequeunt cōprehendi, quod sacerdotale ministeriū implere nō potuit suæ iustitiæ reseruauerit. Ita potestatem suā timeri volens vt hic terror oībus proficiat, & q̄ quibusdā tepidis aut negligētib; accidit, nemo nō metuat, multū em̄ utile ac necessariū est, vt peccatorū reatus ante vltimū diē sacerdotali supplicatione soluat. His aut qui in tpe necessitatis & in periculi vrgētis instātia p̄sidiū p̄nitentiæ & mox reconciliatiōis implorat, nec satisfactio interdicēda est, nec reconciliatio denegāda, q̄a mīa dei nec mēsuras possumus ponere, nec tpa definire, apud quē nullas patit venire moras cōuersio, dicēte sp̄u dei p̄ prophetā. Cū cōuersus igemueris, tūc saluus eris. Et alibi, Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris. Et itez. Quia apud dñm mīa est, & copiosa ap̄ eū redēptio. In dispēsandis itaq; dei donis nō debemus eē difficiles, nec accusantiū se lachrymas gemitusq; negligere, cū ipsam p̄nitentiā ex dei credamus inspiratōe cōceptā, dicēte ap̄lo, Ne forte det illis deus p̄nitentiā vt respiciāt à diaboli laq̄is, à q̄ capti tenent ad ipsius volūtatem. Vñ oportet vnūquēq; christianū cōsciētia suę habere iudiciū, ne cōueri ad dñm de die in diē differat, nec satisfactiōis sibi tēpus in fine vitæ suę cōstituat, quē periculose ignorātia hūana cōcludit, vt ad paucarū horarū se reseruet incertū, & cū possit pleniorē satisfactiōe indulgentiā promereri, illius tps angustias eligat, quo vix inueniat spaciū vel cōfessio p̄nitētis vel reconciliatio sacerdotis. Vez. (vt dixi) etiā taliū necessitati ita auxiliādū est, vt nec actio illis p̄nitentiæ, nec cōionis gratia denegē, si eā etiā amisso vocis officio p̄ iudiciū integri sensus q̄rere cōproben, q̄ si aliqua in egritudine ita fuerint aggrauati, vt quod paulo ante poscebāt, sub p̄sentia sacerdotis significare nō valeant, testimonia eis fidelium circūstantium prodesse debebūt, vt si mul & p̄nitentiæ & reconciliatiōis bñficiū cōsequant, seruata tñ regula canonū paternorū circa eorū p̄sonas q̄ in deū à fide discēdo peccarūt. Hæc aut frater q̄ ad interrogationē dilectionis tuæ, ideo respōdi, ne aliqd cōtrariū sub ignorātiæ excusatōe gereret in Metropolitani tui notitiā facies puenire, vt si qui forte sunt fratru q̄ de his antea putauerāt ambigendū, p̄ ipsum de omnibus quæ ad te scripta sunt, instruantur.

¶ Leo episcopus, Rustico Narbonensi ep̄o. ¶ Epistola. LXX.

Epistolas fraternitatis tuę q̄s Hermes archidiacon⁹ tuus detulit libet̄ accēpi, diuersarū qdē causarū cōnexiōe multiplices, sed nō ita patiētię onerosas vt aliqd eorū p̄ incurrētes vndiq; sollicitudines fuerit p̄termisum, Vnde totius sermōis tui allegatōe cōperta & gestis q̄ in ep̄orū honoratorūq; examine cōfecta sunt recēsitis, Sauiniano & Leoni p̄b̄fisa cōiōis suæ intelleximus fiduciā defuisse, nec eis iustā sup̄esse q̄rimoniā q̄ se ab inchoatis disceptatiōibus sponte subduxerint. Circa quos quā formā quamū mensurā debeas tenere iustitię tuo relinquo moderamini. Suadens tamē charitatis hortatu vt sanandis egris spirituales adhibere debeas medicinā, & dicente scriptura, Noli esse nimium iustus mitius agas cū eis q̄ impuditię zelo videntur modum excessisse vindiētæ, ne diabolus q̄ decepit adulteros de adulteriū exultet vltoribus. Miror autem dilectionem tuam in tantū scandalorum quacūq; occasione nascētium aduersitate turbari, vt vacationem ab ep̄iscopatus laboribus optare te dicas, & male in filēio atq; otio vitā degere, q̄ in his quę tibi cōmissa sunt pmanere. Dicēte vero dño, Beatus q̄ pseuerauerit vsq; in finē, vñ beata erit pseuerātia, nisi de virtute patiētię. Nā scdm apostolicā p̄dicationē, oīs qui voluerit pie viuere in Christo Iesu p̄secutionē patietur.

tietur. Quæ nō in eo tñ cōputāda q̄ cōtra christi anā pietatē aut ferro, aut ignibus agit, aut q̄buscūq; supplicijs, cū psecutionū sēuitiā suppleāt & dissimilitudines morū, & cōrumacię inobediētia, & malignarū telalingarū, quibus cōsistatōibus cū oīa sēp ecclēsiæ mēbra pulsent, & nulla pioꝝ portio hic à tētātōe sit libera, ita vt periculis nec ocia careāt, nec labores, quis iter fluctus maris naues dirigit, si gubernator abscedat? Quis ab insidijs luporū oues custodiet, si pastoris cura nō vigilet? Quis deniq; latronibus obfistet & furibus si speculatorē in cōspectu exploratōis locatū, ab intentōe sollicitudinis amor q̄etis abducatur? Permanēdū ergo in ope ē credito & labore suscepto. Cōstāter tenēda ē iustitia, & benigne p̄standa clemētia. Odio habeant p̄cā nō hoīes. Nūc corripiant timidi, nūc tolerant infirmi & q̄d in p̄cīs seueri⁹ castigare necesse ē, nō seuiētis plectat aīo s; medētis. At si vehemētior tribulatio incubuerit, nō ita expauescam⁹ q̄si illi aduersitati, p̄p̄ijs sit virib⁹ resistēdū, cū & cōsiliū nīm & fortitudo sit Chr̄s, vt sine q̄ nihil possum⁹ p̄ipm cūcta possim⁹, q̄a cōfirmās p̄dicatores euāgelij, & sacramētorū ministros. Ecce ego iqt vobiscū sū vsq; ad cōsūmatōē seclī. Et itē. Hęc iqt locut⁹ sū vobis vt in me pacē habeatis. In mūdo at tribulatōēz habebitis. Sed bono aīo estote, q̄a ego vici mūdū, q̄ pollicitatōēs q̄a sine dubitatōe manifeste sunt nullis debem⁹ scandalis infirmari ne electiōi dei videamur ingrati, cui⁹ tā potētia sunt adiutoria q̄ vera p̄missa. De cōsultatōibus aut dilectionis tuæ q̄s separatim cōscriptas archidiaconus tu⁹ detulit, quid sentiendū sit inter p̄sentes opportuni⁹ q̄reret si nobis tui cōspectus copia pueniret. Nā cū q̄dā interrogatōēs modū diligentē videant excedere, intelligo eas colloquijs aptiores esse q̄ scriptis. Quia sicut q̄dā sunt q̄ nulla possunt traditōe conuelli, ita multa sunt, q̄ aut p cōsideratione ætatū, aut p necessitudine rerū oporteat tēperari, illa sēp conditōe seruata, vt in his q̄ vel dubia fuerint aut obscura, id nouerimus sequendū, q̄d ne p̄ceptis euāgelicis cōtrarium, nec decretis sanctorū pat̄z inueniatur aduersum.

¶ Incipit ad inquisitionē eiusdē epi subiecta respōsa. I. Qd nō habeant epi, q̄s nec clerus elegit, nec populus exquisiuit, nec prouinciales epi consecrarunt. A

¶ Nulla ratio finit, vt inter epos habeant, qui nec à clericis sunt electi, nec à plebibus expetiti, nec à prouincialibus epis cū metropolitani iudicio cōsecrati. Vñ cū sēpe q̄stio de male accepto honore nascat, quis ambigat nequāq; istis eē tribuēdū, q̄d nō doceat fuisse collatū? Si qui at clerici ab istis pseudo epis in eis ecclesijs ordinati sunt, q̄ ad p̄p̄ios epos ptinebāt, & ordinatio eorū cōsensu & iudicio p̄sidentū facta est p̄rata haberi, ita vt in ip̄is ecclesijs p̄seuerent. Aliter aut vana est habenda ordinatio, q̄ nec loco fundata est, nec autore munita.

¶ Quod p̄bri aut diaconi, si in aliquo crimine dilapsi fuerint, nō possunt p manus impositionē penitendi remedium consequi. B

¶ Alienū est à cōsuetudine ecclesiastica, vt qui presbyteralē honorem aut diaconi gradum fuerint cōsecuti, hi qui p crimine aliq̄ suo p manus impositionē remediū accipiāt penitendi, q̄d sine apostolica traditōe descendit secundū q̄d scriptum est, Sacerdos si peccauerit quis orabit pro eo. Vnde hmōi lapsus ad promerēdā misericordiā dei priuata est expectāda secessio, vbi illis satisfactio digna sit etiam fructuosa.

¶ Qd diacon⁹ sicut epi & p̄bri cessare debet ab ope cōiugali nō tñ repudiare cōiugia. C

¶ Lex cōtinētis eadē est ministris altaris q̄ epis atq; p̄bris. Qui cū essent laici siue lectores, li cite & vxores ducere & filios pcreare potuerūt. Sed cū ad p̄dictos puenirent gradus cepit eis nō licere q̄d licuit. Vñ vt de carnali fiat spūale cōiugiū, oportet eos nec dimittere vxores & q̄si nō habeāt sic h̄re, q̄d & salua sit charitas cōiugiorū, & cessent opa nuptiarum.

¶ Quod aliud sit vxor, aliud cōcubina, nec erret quisq; si filiam suam in matrimonium concubinam habenti tradiderit.

¶ Non oīs mulier iuncta viro vxor est viri, quia nec oīs filius heres est p̄ris. Nuptiatū autē d fœderat inter ingenuos sunt legitima & inter æquales, multo prius hoc ip̄m dño cōstituere q̄ initiū Romani iuris extiterit. Itaq; aliud vxor, aliud cōcubina, sicut aliud ancilla aliud libera. Propter q̄d etiā Ap̄lus ad manifestādā h̄arū psonarū discretionē testimoniū ponit ex Genesi vbi d̄r Abrahā, Ejce ancillā & filiū eius. Nō em̄ heres erit fili⁹ ancillę cū filio libere, Vñ societas nuptiarū ita ab initio cōstitutā sit, vt p̄ter seruū cōiunctionem haberēt in se Chr̄i & ecclēsiæ sacramētū, dubiū nō ē eā mulierē nō ptinere ad m̄rimoniū in q̄ non docetur nuptiale fuisse mysteriū. Igr̄ cuiuslibet loci cleric⁹ si filiā suā viro habēti concubinā in m̄rimoniū dederit, nō ita accipiēdū ē q̄si de cōiugato eā dederit, nisi forte illa mulier ingenua facta & dotata legitime & publicis nuptijs honestata videat. P̄no arbitrio viris iūctę carent culpa si mulieres q̄ a viris habebāt in m̄rimonio nō fuerūt, q̄a aliud ē nupta aliud cōcubina.

¶ Quod nō sit coniugij duplicatio, quando ancillareiecta assumitur vxor.

¶ Ancillā à thoro abijcere & vxorē certę ingenuitatis accipere, nō duplicatio cōiugij, s; p̄fectus est

Epistole Leonis pape.

ctus est honestatis. Culpāda est taliū negligētia, sed nō penitus discutienda, vt crebris cohortatiōibus iocitati q̄ necessarie experierūt fidelē & exa quant. Nemo em̄ desperādus est dum in corpore cōstituit. Quia nōnunq̄ qd diffidētia & tatis differē, cōsilio maturiore pficitur.

¶ De communione priuatis, & vita defunctis.

F ¶ Hōz cā dei iudicio referuāda est, in cuius manu fuit, vt taliū obitus vsq; ad cōionis remediū differret. Nos aut̄ qbus viuētibus nō cōicauimus, mortuis cōmunicare nō possumus.

¶ De his qui pēnitentiā agere differunt.

G ¶ Dissimulatio hēc p̄t nō de cōtēptu eē remediū, sed de mō grauius delinquēdi, vt pēnitētia q̄ dilata ē cū studiosius petita fuerit nō neget, vt quoquo mō ad indulgētia medicinā aīa vulne-

H ¶ Quod oporteat eū q̄ pro illicitis veniā poscit, etiā à mltis licitis abstinere. (rata pueniat. Aliud qd ē est debita iuste reposcere, aliud ppria pfectiōis amore cōtēnere. Sed illicitoz veniā postulatē oportet multis etiā licitis abstinere, dicēte ap̄lo. Oīa licēt, sed nō oīa expediūt. Vnde si pēnitēs habet causam quā negligere nō debeat, melius exigit ecclesiasticū q̄ forēse iu-

¶ Quod pēnitēti nulla lucra negotiationis exercere cōueniat.

I ¶ Qualitas lucri negotiantē aut excusat, aut arguit, q̄a est honestus q̄stus & turpis. Verūtamē pēnitēti melius est dispēdia pati, q̄ periculis negotiationis obstringi, quia difficile est inter ementis vendentisq; cōmercium non interuenire peccatum.

¶ Quod ad militiā secularē post pēnitentiā redire non debeat.

K ¶ Contrariū est oīno ecclesiasticis regulis post pēnitētia actionē redire ad militiā secularē, cū ap̄lus dicat, Nemo militans deo implicat se negotijs secularibus, vnde non est liber laqueis qui se militiā mundanā voluerit implicare.

¶ Quod adolescēs se vrgente quocūq; periculo pēnitentiā gessit, & nō se contineat ab vxoris amplexu, potest remedium sustinere.

L ¶ In adolescētia cōstitutus si vrgēte aut metu, aut captiuitatis piculo pēnitētiā gessit, & postea timēs lapsū incōtinētē iuuenis copulā vxoris elegit, ne crimē fornicatiōis incurreret, rē videt fecisse veniale, si p̄ter cōiugē nullā oīno cognouerit. In quo tñ nō regulā cōstituiū, sed qd sit tolerabilius, & estimamus. Nā secundū verā cognitionē nihil magis ei congruit q̄ pēnitentiā gessit, q̄ castitas perseverans & mentis & corporis.

¶ Quod si quis propositū monachi deseruerit, publica sit satisfactiōe purgādus.

M ¶ Propositū monachi pprio arbitrio aut volūate susceptū, deserui non p̄t absq; p̄cō. Qd em̄ quis vouit deo, debet & reddere. Vnde q̄ relicta singularitatis p̄fessiōe ad militiā, vel ad nuptias deuolutus est, publicā pēnitētia satisfactiōe purgandus est, quia et̄ innocens militiā, & honestū potest esse coniugiū, electiōē melioz deseruisse, transgressio est.

¶ Quod puellā q̄ non coactā, sed volūate propria virginitatis propositū susceperunt, delinquant cū nupserint, & si nondū fuerint consecratæ.

N ¶ Puellā q̄ nō coactā parentū imperio, sed spontaneo iudicio virginitatis propositū atq; habitū susceperūt, si postea nuptias eligunt, p̄uaricant, & si cōsecratio nō accessit, cuius utiq; nō fraudarentur munere, si in proposito permanerent.

¶ De his qbus dubiū est, utrū baptisma receperint, necesse est vt renascantur.

O ¶ Si nulla existāt iudicia inter p̄pinqs aut familiares, nulla iter clericos atq; vicinos, qbus hi de qbus q̄ritur, baptizati fuissent, doceant, agendū est vt renascant, ne manifeste pereāt. In qbus q̄ nō ostendit gestū, ratio nō finit vt videat iteratū. Qui aut̄ possunt reminisci, q̄ ad ecclesiā veniebāt cū parētibus suis, possent recordari an quod eoz parentibus dabat, acceperint. Sed si hoc etiā ab eoz memoria alienū est, conferendū eis videtur quod collatū esse nesciūt. Quia non temeritas interuenit p̄sumptionis, vbi est diligentia pietatis.

P ¶ Qd eos q̄ se baptizatos agnoscut, sed in q̄ fide nesciūt, p̄ manus ip̄ositionē suscipi cōueniat. Si aut̄ de qbus scripsisti nō se baptizatos nesciūt, sed cuius fidei fuerint q̄ eos baptizauere se nescire, p̄fitent, q̄libet mō formā baptismatis acceperint, baptizadi nō sunt, sed p̄ manus ip̄ositionē iuocata virtute spūs sc̄ti quā ab h̄reticis accipere nō potuerūt, catholicis copulādi sūt.

¶ De his qui conuiuijs gentiliū & escis immolatitijs vsi sunt.

Q ¶ Si cōuiuio solo gētiliū & escis imolatitijs vsi sunt, p̄nt ieiunijs & manus ip̄ositōe purgari, vt deiceps ab idolatris abstinētes, sac̄ oꝝ Ch̄ri possint eē participes. Si aut̄ idola adorauere aut homicidijs vel fornicatiōib; cōtaminati sunt, ad cōiōnē eos, nisi p̄ pēnitētiā publicā, nō oportet admitti.

¶ Leo Tornulo ep̄o Austorigēsi. ¶ Ep̄la. LXXI.

R ¶ Vā laudabilr pro catholicē fidei veritate mouearis, & q̄ solite dñico gregi deuotionē officij pastoralis ip̄edas tradita nobis p̄ diaconū tuū fr̄nitatis tuæ scripta demonstrāt, qbus lætitię nr̄æ insinuare curasti, q̄lis in regiōibus v̄ris de antiquis pestilētijs reliquijs error ac morbus exarserit. Nā & ep̄læ sermo & commonitoriū series &

ries & libelli tui textus demonstrat, Priscillianistarum scetidissimam apud vos recaluisse sententiam. Nihil est enim sordidum, in quorumque sensibus impiorum quod in hoc dogmate non confluxerit, quam de omnium terrenarum opinionum luto multiplicem sibi fecerit commiscuerunt, ut soli totum biberent quicquid alij ex parte gustassent. Denique si vniuersae haereses quae ante Priscilliani tempus exortae sunt diligentius retractentur, nullus penitus inuenietur error, de quo non traxerit impietas ista contagium, quae non commeta eorum receperit falsitas quae ab Euangelio Christi sub Christi nomine deuiauerunt tenebris etiam paganitatis immergi, ut per Magicarum artium prophana secreta, & Mathematicorum vana mendacia religionis fidei, morumque ratione in parte demonum & effectu syderum collocaretur. Quod si credi liceat & doceri, nec virtutibus praemium, nec vicij poena debet, omniaque non solum humanae legum, sed etiam diuinarum constitutione decreta soluent, quia neque de bonis neque de malis actibus vllum poterit esse iudicium, si in vtraque parte fatalis necessitas motum mentis impellit, & quicquid ab hominibus agitur non est hominum, sed astrorum. Ad hanc insaniam pertinet prodigiosa illa totius humani corporis per duodecim coeli signa distinctio, ut diuersis partibus diuersae praesideant potestates, & creatura quae deus ad imaginem suam fecit in tanta sit obligatio syderum in quanta est connexione membrorum, merito praesentis nostri sub quorum temporibus haeresis haec nephanda prorupit per totum mundum instantanter egere, ut impius furor ab vniuersa Ecclesia pelleretur. Quoniam etiam principes mundi ita hanc sacrilega amentia detestati sunt, ut auctor eius ac plerisque discipulos legum publicarum ense prosternerent, videbant enim omnem curam honestatis auferri, omnem coniugiorum copulam solui, simulque diuinum ius humanumque subuertere, si hominum hominibus vsquam viuere cum tali professione licuisset. Et profuit diu ista distinctio Ecclesiasticae lenitatis, quae & si sacerdotali contenta iudicio cruetas refugit ultiones, sceleris tamen Christianorum principum constitutionibus adiuuat, dum ad spiritale nonnunquam recurrunt remedium quod timet corporale supplicium. Ex quo autem multas prouincias hostilis occupauit irruptio, & executione legum tempestates interdixere bello, ex quo iter sacerdotes dei difficiles comest, & rari ceperunt esse conuentus, iuenit ad publicam perturbationem secreta perfidia libertate, & ad multas mentium subuersionem his malis est incitata quibus debuit esse correctio. Quae vero illic aut quanta pars plebium pestis huius aliena est, ubi (sicut charitas tua indicat) letali morbo etiam quorundam sacerdotum corda corrupta sunt, & per quos opprimenda falsitas, & defendenda veritas fuerat per ipsos doctrinae Priscilliani Euangelium subditum Christi, ut ad perperanos sensus pietate sanctorum voluminum deprauata, sub nominibus prophetarum, & apostolorum non hoc predicet, quod spiritus sanctus docuit, sed quod diaboli minister inseruit. Quia ergo dilectio tuae fidei quantum potuit diligentia data tas olim opiniones decem & septem capitulis comprehendit, nos quoque strictum omnia retractemus, ne aliquid harum blasphemiarum aut tolerabile videatur aut dubium.

¶ Capitulum Primum.

¶ Primo itaque capitulo demonstratur quod impii sentiant de Trinitate diuina, qui & patris, & filij & A spiritus sancti vnam atque eandem asserunt esse personam, tanquam idem deus nunc pater, nunc filius, nunc spiritus sanctus nomine, nec alius sit qui genuit, alius qui genitus est, alius qui de vtroque processit, sed singularis unitas in tribus quodem vocabulis sed non tribus sit accipienda personis. Quod blasphemie genus de Sabellij opinione sumpserunt, cuius discipuli etiam praeparationi merito nuncupant, quia si ipse est filius qui & per crucem filij patris est passio, & quicquid in forma serui filius patris obediendo sustinuit, totum in se per ipse suscepit. Quod catholicae fidei sine ambiguitate contrarium est, quae Trinitatem unitatis sic omouisionem confitetur, ut patrem & filium & spiritum sine confusione indiuisos, si ne tempore sempiternos, sine differentia credat aequales, quia unitate in Trinitate non ex eadem persona sed eadem implent essentia.

II ¶ In secundo capitulo ostendit ineptum vanumque commentum de processionibus quarundam vir B tutum ex deo quas haec coeperit, & quas essentia sua ipse praecesserit. In quo Arrianorum suffragatur errori dicendum, quod per filio prior sit, quia fuerit aliquando sine filio, & tunc per eum coeperit quando filium genuerit. Sed sicut illos catholica Ecclesia detestat, ita & istos qui putant, vnum deo id quod eiusdem est essentiae defuisse. Quae sicut mutabilem ita proficientem dicere nephastum est. Quam enim mutat quod minuit, tam mutat etiam quod augetur.

III ¶ Tertij vero capitulo sermo designat, quod idem impii asserant, ideo vnigenitum dici filium dei, quia C solus sit natus ex virgine. Quod vtrique non auderent dicere nisi Pauli Samosatani & Fotini virus haussissent, qui dixerunt dominum nostrum Iesum Christum antequam nasceretur ex virgine Maria non fuisse. Si autem isti aliud de suo sensu intelligi volunt atque principium de matre dant Christo, asserant necesse est non vnum esse filium dei, sed alios quoque ex summo patre progenitos, quorum hic vnus sit natus ex femina, & hic ob hoc appellatur vnigenitus, quia hanc nascendi conditionem alius filiorum dei nemo suscepit. Quoquo versum, igitur se contulerint, in magnae tendunt impietatis abruptum si Christum deum vel ex matre volunt habere principium, vel patris dei vnigenitum diffident, cum & de matre is natus sit qui erat deus verbum, & de patre nemo sit genitus praeter verbum.

P ¶ Quar-

Epistole Leonis pape.

- D IIII** ¶ Quarto aut capitulo continetur qd natalē Christi quē secundum susceptionē veri hominis catholica ecclesia veneratur, quia verbū caro factum est, & habitauit in nobis, nō vere isti honorent, sed honorare se simulent, ieiunātes eodem die sicut & die dominico, qd est dies resurrectionis Christi, qd utiq; ideo faciunt, quia Christū dñm in vera hominis natura natū esse nō credunt, sed p quandā illusione ostentata videri volunt, qd vera nō fuerint, sequentes dogma Cerdonis atq; Marcionis, & cognatis suis Manichæis p omnia concordantes. Qui sicut in nostro examine detecti atq; conuicti sunt, dominicū diē quē nobis saluatoris nostri resurrectio cōsecrauit, exigunt in merore ieiunij, soli (vt proditū est) reuerētiā hāc continentiam deuouentes, vt p omnia sint à nostrā fidei vnitāte discordes, & dies qui à nobis cū lætitiā habetur, ab illis in afflictione ducatur. Vñ dignū est, vt inimici crucis Christi & resurrectionis talem accipiat sniam qualem elegere doctrinam.
- E V** ¶ Quinto aut capitulo refertur qd animā hominis diuine asserant esse substantiā, nec à natura creatoris sui cōditionis nostrā distare naturā. Quā impietatem ex philosophorū qd rundā & Manichæorū opione manantem catholica fides dānat, sciens nullā tam sublimē tamq; p̄cipuam esse facturā cui deus ipse natura sit. Quod em̄ de seipso est, id est quod ipse. Nec id aliud est quam filius & spiritus sanctus. Præter hāc autem summæ trinitatis, vnam consubstantialē & sempiternā atq; incōmutabilem deitatē, nihil omnium creaturarum est, quod non in exordio sui ex nihilo creatū sit. Nō autem quicquid inter creaturas eminet deus est, nec si quid magnū est atq; mirabile hoc est quod ille qui facit mirabilia magna solus. Nemo hoīm veritas, nemo iustitia est, sed multi participes sunt veritatis & sapiētiæ atq; iustitiæ. Solus aut deus nullius participationis dignus est. De q̄ quicquid digne vtcūq; sentitur, nō qualitas est sed essentia. Incōmutabili em̄ nihil accedit, nihil deperit, quia eē illi quod est sempiternū semp est propriū. Vñ in se manēs innouat omnia, & nihil accipit quod ipse nō dedit. Nimiū igitur superbi, nimiumq; sunt cæci, qui cū dicant humanam animam diuinā esse substantiā, non intelligunt nihil se aliud dicere quā deū esse mutabilem, & ipm perpeti quicquid potest naturæ eius inferri.
- F VI** ¶ Sexta annotatio indicat eos dicere, qd diabolus nunquā fuerit bonus, nec natura eius opificiū dei sit, sed eū ex Chao & t̄bris emerisse, quia scilicet nullū sui habeat autorē, sed oīs mali ipse sit principiū atq; substantia, cū fides vera q̄ ē catholica oīm creaturæ, siue spūaliū, siue corporaliū, bonā cōfiteatur substantiā, & mali nullā eē naturā, quia deus qui vniuersitatis est cōditor nihil nō bonū fecit. Vñ & diabolus bonus eēt, si in eo qd factus ē pmaneret. Sed quia naturali excellētiā male vsus ē, & in veritate nō stetit, nō in cōtrariam trāsiit substantiā, sed à summo bono cui debuit adherere desciiuit, sicut ipsi qui talia asserūt à veris in falsā prouūt, & naturā in eo arguūt, in q̄ sponte deliquit, ac p sua volūtaria puer sitate dānant. Qd utiq; in ipsis malū erit & ipm malū nō erit substantia sed p̄na substantiæ.
- G VII** ¶ Septimo loco sequitur qd nuptias damnant & procreationē nascētium phorrescunt. In quo sicut pene in omnibus cū Manichæorū prophātate cōcordāt. Ideo sicut iporum mores probant coniugalē copulam detestantes, quia non est illic libertas turpitudinis vbi pudor matrimonij seruatur & sobolis.
- H VIII** ¶ Octauū eorū est plasmationē humanorū corporū diaboli dicere eē figmētum, & semina cōceptionū opere dæmonū in mulieris vteris figurari. Propterea resurrectionē carnis nō eē credēdam, quia cōcreatio corporis nō sit cōgruēs animæ dignitati. Quæ falsitas si ne dubio opus diaboli ē & talia prodigia opinionū figmēta sunt dæmonū, qui nō in foeminarum vētribus formant homines, sed in hæreticorum cordibus tales fabricātur errores. Quod immundissimum virus de Manichææ impietatis specialiter fonte procedēs, olim fides catholica deprehēdit atq; damnavit.
- I IX** ¶ Nona aut annotatio manifestat qd filios p̄missionis ex mulieribus quidē natos, sed ex spū sc̄to dicāt eē cōceptos, ne illa soboles q̄ de carnis semine nascit ad dei cōditionē p̄tinere videat. Quod catholicæ fidei repugnās atq; cōtrariū est, q̄ oēm hominem & corporis animæq; substantiā à cōditore vniuersitatis formari atq; animari intra materna viscera cōfitetur, manēte quidē illo p̄cti mortalitatisq; cōtagio qd in prole à primo parēte trāscurrit sed regeneratōis sacramēto subueniēte, q̄ ex spū sancto p̄missionis filij renascuntur, non in vtero carnis sed in virtute baptismatis. Vñ & David q; utiq; erat p̄missionis filius dicit ad deum. Manus tuæ fecerunt me & plasmauerunt me. Et ad Hieremiā dñs ait: Priusquam te formarē in vtero noui te, & in vulua matris tuæ sanctificauī te.
- K X** ¶ Decimo aut capitulo referunt asserere animas q̄ humanis corporibus inserunt fuisse in corpore, & in cōlesti habitatōe peccasse, atq; à sublimibus ad inferiora dilapsas in diuersæ qualitatis principes incidisse, & p aerias ac sydereas ptātes, alias duriores, alias mitiores corpori-

corporibus esse inclusas à sorte diuersa & cōditiōe dissimili, vt quicquid in hac vita variæ & inæqualiter puenit ex pcedentibus causis videat accidere. Quā impietatis fabulā ex multoꝝ sibi erroribus texuerūt, sed oēs eos catholica fides à corpore suæ vnitatis abscedit constanter p̄dicās atq; veraciter qd animæ hoīm priusquā suis inspirarent corporibus nō fuere nec ab vllō incorporant nisi ab opifice deo, qui & ipsa est creator & corpoꝝ. Et quia per primi hominis p̄uicationē tota humani gñis propago vitata sit neminē posse à conditiōe veteris hoīs liberari, nisi p sacramētū baptismatis Christi, in q̄ nulla est discretio renatoꝝ. Dicente Apostolo. Quicūq; em̄ in Chrō baptizati estis Christū induistis. Nō est Iudæus, neq; Grecus, nō est seruus neq; liber, nō est masculus neq; fœmina, omnes em̄ vnū estis in Chrō Iesu. Quid em̄ agūt cursus sydereꝝ, quid figmēta fatoꝝ, quid mundanaꝝ res mobilis status, inquieta diuersitas? Ecce tot impares gratia dei facit æquales, qui inter q̄slibet vitæ huius labores si fideles pmanēt miseri esse nō possunt, apostolicū illud in tēratione dicētes. Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio an angustia, an psecutio, an fames, an nuditas, an periculū, an gladius? Sicut scriptū est, quia propter te morte afficimur tota die, æstimati sumus vt oues occisionis. Sed in his oībus superamus in eo qui nos dilexit. Et ideo ecclesia q̄ corpus ē Christi nihil de mūdi inæqualitatibus metuit, q̄ nihil de bonis corporalibus cōcupiscit. Nec timet inani strepitu fatoꝝ grauari, q̄ patiētia tribulationū nouit augeri.

XI ¶ Vndecima ipsoꝝ blasphemia ē, q̄ fatalibus stellis & anias hoīm & corpora opinā-
tur astringi, p quā amentia necesse est, vt oībus paganorū erroribus implicati & fauētia sibi
(vt putāt) sydera colere, & aduersantia studeāt mitigare. Vex ista sectatibus nullus in ec-
clesia catholica locus est, qm̄ qui se talibus psuasionibus dedit, à Christi corpore tot⁹ abscessit.

XII ¶ Duodecimū inter hæc illud qd est sub alijs prātibus partes animæ, sub alijs corpis
mēbra describūt & q̄litates interiorū præsulū in patriarchaꝝ noībus statuūt, quibus ediu-
er so signa sydereæ, q̄ virtuti corpora subiiciātur opponūt. Et in his oībus inextricabili se er-
rore p̄pediunt, nō audientes dicentē apostolū. Videte ne qs vos decipiat p philosophiā &
inanem fallaciā scdm traditionē hoīm, secundū elemēta mūdi & nō secundū Christū, quia
in ipso inhabitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter, & estis in illo repleti, qui est caput
oīs principatus & potestatis. Et iteꝝ. Nemo vos seducat volēs in humilitate & religione
angelorū, q̄ nō vidit ambulās, frustra inflatus sensu carnis suæ, nō tenens caput, ex q̄ totum
corpus p̄nexū & cōiunctiones sub ministratū & cōiunctū crescit in augmētum dei. Quid
ergo opus est in cor admittere, qd lex nō docuit, qd prophetia nō cecinit, qd euāgelij veri-
tas nō p̄dicauit, qd apostolica doctrina nō tradidit? Sed hæc operta sunt eoꝝ mentibus de
quibus apostolus dicit: Erit em̄ tēpus cū sanā doctrinā nō sustinebunt, sed ad sua desideria
coaceruabunt sibi magistros pruriētes auribus, & à veritate quidē auditū auertēt, ad fabu-
las autē conuertentur. Nihil itaq; nobiscū cōmune habeant, qui talia audent vel docere, vel
credere, & quibuslibet modis nitunt astruere qd substantia carnis ab spe resurrectionis ali-
ena sit, atq; ita omne sacramētū incarnationis Christi resoluunt. Quia indignū fuit integrū
hominē suscipi, si indignū erat integrum liberari.

XIII ¶ Tertiodecimo loco positū est eosdē dicere, qd omne corpus scripturaꝝ canonica
rum sub patriarchaꝝ noībus accipiendū sit, q̄ ille duodecim virtutes q̄ reformationē ho-
minis interioris operātur, in hoꝝ vocabulis indicētur, sine qua scia nullā animā posse asse-
qui, vt in eam substantiā, de qua prodijt reformet. Sed hāc impiā vanitatē despectui habet
christiana sapiētia q̄ nouit vere deitatis inuiolabilē & incōuertibilē esse naturā, animā autē
siue in corpore viuente siue à corpore separatā multis passionibus subiacere. Quæ utiq; si
diuinæ esset essentia nihil aduersi posset incidere. Et ideo incorporealiter aliud creator est,
aliud creatura. Ille em̄ semp idē est, & nulla varietate mutatur, hæc autē mutabilis est etiam
nō mutata, q̄ vt nō mutetur datū poterit habere nō propriū.

XIII ¶ Sub quartodecimo vero capitulo de statu corporis sentire dicunt, qd sub prāte
syderū atq; signorū p terrena qualitate teneat, & ideo multa in sanctis libris, q̄ ad exteri-
orem hoīem ptineat reperiri, vt in ipsis scripturis inter diuinā terrenāq; naturā qdā sibi re-
pugnet aduersitas, & aliud sit quod sibi vendicēt animæ p̄sules, & aliud qd corporis condi-
tores. Quæ fabulæ ideo differunt, vt & aiæ diuinæ affirmētur eē substantiæ & caro credatur
malē eē naturæ qm̄ & ipsum mūdū cū elemētis suis nō opus dei boni sed cōditiōē malī
p̄fitetur autoris, atq; vt hæc mēdacioꝝ suorū sacrilegia bonis titulis colorarēt, omnia p̄-
ne diuina eloquia sensuum nephandoꝝ immiissione violarunt.

XV ¶ De qua re quintidecimi capituli sermo cōquerit & p̄sumptionē diabolicam meri-
to detestatur, q̄ & nos istud vera cū testimonioꝝ relatione cōperimus, & multos corru-
ptissimos eoꝝ codices q̄ canonici titulātur inuenimus. Quō em̄ decipere simplices possent,

nisi venenata pocula qđā melle plinirent, ne vsquequaq; sentirent in suauia q̄ essent futura mortifera. Curandū ergo est & sacerdotali diligētia maxime puidendū, vt falsati codices & a sincera veritate discordes in nullo vsu lectōis habeant. Apocriphe autē scripturæ q̄ sub noībus apostolorū multaq; habēt seminariū falsitatū nō solū intercedē, sed etiā penitus auferēde sunt atq; ignibus cōcremādæ. Quāuis em̄ sint in illis quæ dā q̄ videātur specię habere pietatis, nunquā tñ vacua sunt venenis, & p̄ fabulæ illecebras hoc latēter operant, vt mirabiliū narratōe seductos, laqueis cuiuscūq; erroris inuoluāt. Vñ si quis ep̄os vel apocripa haberi p̄ domos nō prohibuerit, vel sub canonicorū noīe eos codices pmiserit legere, qui Priscilliani adulterina sunt emēdatione corrupti hæreticū se nouerit iudicādū. Qm̄ qui aliū ab errore non reuocat seipsum errare demonstrat.

F XVI ¶ Postremo autē capitulo hoc prodidit iusta q̄rimonia, qđ Dicitini tractus q̄s secundū Priscilliani dogma cōscripsit a multis cū veneratōe legerētur, cū si aliquid memoriæ Dicitinio tribuēdum putāt reparationē eius magis debeāt amare quā lapsum. Non ergo Dicitiniū sed Priscillianiū legūt, & illud probant qđ errans docuit nō qđ correctus elegit. Sed nemo hoc ip̄one p̄sumat, nec inter catholicos censeat, quisq; vtitur scripturis, non ab ecclesia solūmodo catholica, sed a suo autore dānatis. Non sit pueris liberū simulare qđ fingunt, nec sub velamine noīis Christiani, decretorū imperialiū statuta declinēt. Ideo em̄ ad ecclesiā catholicā cū tāta cordis diuersitate cōueniūt, vt & q̄s possunt suos faciāt, & legū seueritatē dū se nostros mētiūtur effugiāt. Faciūt hoc Priscillianistæ, faciūt hoc Manichæi, quorū cū istis tā fēderata sunt corda, vt solis noībus discreti, sacrilegus autē suis inueniantur vniti. Quia etiā vetus testamētum qđ isti se suscipere simulāt, Manichæi refutāt, ad vnū tamen finē vtrorūq; tēdit intētio, cū isti recipiēdo corrūpunt, illi abdicādo ipugnant. Inexcrabilibus autē mysterijs eorū, q̄ quāto immūdiōra sunt, tāto diligētius occultantur, vnum prorsus nefas est, vna est obscenitas, & similis turpitudō. Quā si eloquij erubescimus sollicitissimis tñ inquisitionibus iudicata, & Manichæorū qui cōprehensi sunt cōfessionibus detecta, ad publicā fecimus puenire notitiā, ne vilo modo possit dubiū videri, qđ in iudicio nostro, cui nō solū frequētissima p̄sentia sacerdotū, sed etiā illustriū viroū dignitas, & pars q̄dam senatus ac plebis interfuit, ip̄os qui om̄ne facinus p̄petrarant, ore referatū est, sicut ea quæ ad dilectionē tuā nūc direximus gesta demonstrāt. Quod autē de Manichæorū fēdissimo scelere, hoc etiā de Priscillianistarū incestissima cōsuetudine olim cōpertū, multūq; vulgatum est. Qui em̄ p̄ omnia sunt impietate sensuum pares, nō possunt in sacris suis esse dissimiles. Decursis itaq; om̄ibus q̄ libelli series cōprehendit, & a quibus cōmonitorij forma non discrepet, sufficiēter (vt opinor) ostēdimus, quid de his q̄ ad nos fraternitas tua retulit, censeamus, & quā nō sit ferendū si tā p̄phanis erroribus etiā quorundā sacerdotū corda cōsentiūt, vel vt mirius dixerim, nō resistūt, quā cōscientiā honorē sibi debitiū vendicāt, q̄ pro animabus sibi creditis nō laborant. Bestiæ irruūt, & ouī septa nō claudūt, fures insidiant, & excubias nō prætendūt, Morbi crebrescūt, & remedia nulla cōficiūt. Cū autē etiā illud addunt, vt his qui sollicitius agunt, cōsentire detrectent, & impietates olim toto orbe dānatas subscriptōibus suis se anathematizare dissimulent, quid de se intelligi volunt, nisi quod de numero fratrum non sunt, sed de parte hostium.

G XVII ¶ In eo vero qđ extrema familiaris epistolæ tuæ partē posuisti, miror cuiusquam catholici intelligentiā laborare, tanquā incertū sit, an descendēte ad inferna Ch̄so, caro eius requieuerit in sepulchro. Quæ sicut vere & mortua est & sepulta, ita vere ē die tertia resuscitata. Hoc em̄ ip̄e dñs denūtiauerat, dicēs ad Iudæos. Soluite tēplū hoc, & in triduo resuscitabo illud. Vbi euāgelista subiungit, hoc autē dicebat de templo corporis sui. Cuius rei veritatē etiā Dauid, p̄pheta p̄dixerat loquēs sub p̄sona dñi saluatoris dicens. In sup̄ & caro mea req̄scet in spe. Qm̄ nō derelinques animā meā in inferno, nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Quibus vtiq; verbis manifestū est, qđ caro dñi & vere sepulta requeuit, & corruptionē nō subiit, q̄a celeriter viuificata reditu aīæ resurrexit. Qđ non credere satis impiū est, & ad Manichæi Priscillianiq; doctrinā p̄tinere non dubium est, qđ sacrilego sensu, ita se Ch̄m simulāt cōfiteri, vt incarnatōis & mortis & resurrectionis auferāt veritatē. Habeat ergo inter vos ep̄ale cōciliū, & ad eū locū q̄ oībus opportunus sit, vicināq; puinciāq; cōueniant sacerdotes, vt scđm ea q̄ ad tuā cōsulta respōdimus plenissimo exgrat examine, an sint aliq̄ inter ep̄os, q̄ huius hæreseos cōtagio polluātur a cōione sine dubio separādī, si nephādisimā sectā per oīm sensuū prauitates dānare noluerint. Nulla em̄ ratione tolerandum est vt qui prædicādæ fidei suscepit officiū, is contra euāgeliū Christi, contra apostolicā doctrinā, cōtra vniuersalis ecclesiæ symbolū audeat disputare. Quales illic erunt discipuli, vbi tales docebūt magistri. Quæ illic religio populi, q̄ salus plebis, vbi cōtra humanā societate

pudo-

pudoris scissi verecundia tollit, cōiugioꝝ fēdera auferuntur, ppagatio gñationis inhihetur, carnis natura dānatur, cōtra vērē autē dei cultū trinitas deitatis negat, psonaꝝ pprietas cōfundit, anima hominis diuina essentia p̄dicatur, & eadē ad diaboli arbitriū carne cōcludit, dei filius p̄ id qđ ex virgine ortus, nō per id qđ ex patre natus est, vnigenitus p̄dicat, idēq; nec vera dei proles, nec verus filius virginis asserit, vt p̄ falsam passionē, mortēq; nō veram mēdax etiā resurrectionē resump̄t de sepulchro carnis habeat, Frustra autē vtuntur catholico noīe, q̄ istis ipietatibus nō resistūt, Posunt hāc credere, q̄ possunt talia patiēter audire. De dimis itaq; lras ad frēs & coep̄os n̄ros Tarragonēses, Carthaginēses, Lusitanos, atq; Gallicos, eisq; cōciliū synodi gñalis indiximus, Ad tuā dilectionis sollicitudinē ptinebit, vt n̄rē ordinatōis autoritas, ad p̄dictāꝝ prouinciāꝝ ep̄os deferat. Si autē aliqd (qđ absit) obstiterit, quo minus possit celebrari gñale cōciliū, Gallicia saltem in vno cōueniāt sacerdotes, qbus cōgregatis fratres nostri Hydacius & Ceponius imminēbūt cōiuncta cū eis instātia tua, q̄tenus de prouinciali cōuentu remedium tantis vulneribus afferatur.

¶ Epistola. LXXII. Aurelij Carthaginensis ep̄i ad oēs ep̄os p̄ Bizanzenā & Arzidnitanam, puincia cōstitutos de dānatione Pelagij atq; Celestij h̄reticoꝝ, Dilectissimis ac desiderabilibus & cōsacerdotibꝰ Primiano Gaiano, & alij Gaiano, Ianuario & Victorino, ceteris p̄ tractū prouinciāꝝ Bizanzenę & Arzidnitanę cōstitutis Aurelius ep̄iscopus.

S Vper Celestij & Pelagij dānatione eoꝝq; dogmatibus participē sanctā dilectionē **A** vestrā in plenario cōcilio fuisse cognoui dilectissimi & desiderabiles frēs. Sed qm̄ p̄ honore dei, in cuius manu cor regis est cōstitutū gloriosissimoz principū christiano rum fidē rectā & catholicā custodientiū accessit autoritas, quā p̄ humilitatē meā vni uersis ep̄is meis volui intimare. Idcirco honorabilē fraternitatē vestrā missis exemplaribus instruere curauī, ne in aliqua parte prouinciāꝝ supradictoz serpētina p̄uasio ab vniuersali ecclesia totiꝰ orbis exclusa fortasse subrepat. Ob hoc ergo tā necessaria cōstitutio principū christianoꝝ charitatē vestrā latere nō debuit, & ad me ab eis datę literę, q̄z simul exēplari bus lectis, quēadmodū subscribere vnusq;q; vestrū debeat) dilectio v̄ra cognoscet, siue q̄z synodalibus gestis subscriptio iā teneat, siue qui nō potuistis eidē plenario totius Aphricę interesse cōcilio, qđ cū in supra dictoz h̄reticoꝝ dānatione oīm vestrum fuerit integrata subscriptio, nihil omnino vnde illis dissimulatōis vel negligētie, vel occultatę forsitā prauitatis, aliqua videat meritorē m̄ā fuisse suspitio, Alia manu. Opto fratres bñ viuatis mei memores. Data Calendas Augusti Carthagine Monaxio & Pluita cōsulibus.

¶ Excerpta ex gestis habitis cōtra Pelagiū h̄reticū, & alia de libellis eiusdem, quę in Palestina sibi obiecta damnare compulsus est.

Q VOD ad Hierusalē nolentē colligi filios suos dñs clamabat, hoc nos clamamus **B** aduersus eos qui filios ecclesię colligi nolūt. Nec saltē post iudiciū, qđ de ipso Pelagio in Palestina factū est, corrigunt, de quo dānatus exisset, nisi obiecta sibi cōtra gratiā dei dicta, q̄ obscurare nō potuit, ipse dānasset. Præter illa q̄ quō potuit, ausus est qualicunq; ratione defendere. Obiecta sunt quę dā, q̄ nisi remota omni tergiuerlatōe anathematizasset ipse anathema factus fuisset.

¶ Dogma Pelagij h̄retici.

C VM diceret Adam mortale factum, qui siue peccasset, siue nō peccasset, mortu- **C** rus esset, & quad peccatum ipsius ipsum solū leserit, nō genus humanū, & qđ infantes nup̄ nati in illo statu sunt, in quo Adā fuit añ p̄uaricationē, & qđ neq; per mortem, vel p̄uaricationē Ade, omne genus moriatur, neq; resurrectionem Christi omne genus hominum resurgat. Infantes em̄ si non baptizentur habere vitā æternam, & diuites baptizatos, nisi omnibus abrenuntiēt, si quid boni visi sunt facere, nō reponere illos, nec eos habere posse regnum dei, & gratiā dei, atq; adiutoriū, nō ad singulos actus dari, sed in libero arbitrio esse, vel in lege atq; doctrina, & dei gratiam secūdum merita nostra dari, & filios dei non posse vocari, nisi omnimodo absq; peccato fuerint effecti, & non esse liberum arbitrium, si dei eger auxilio, quoniam in propria voluntate habet vnusq;q; facere aliquid, aut non facere, & victoriā nostram non esse ex dei adiutorio, sed ex libero arbitrio, & quod p̄nitentibus venia non detur secundum gratiam & misericordiam dei, sed secundum meritum & laborem eorum, qui per p̄nitentiam, digni fuerint misericordia. Hęc omnia Pelagius sic anathematizauit. Quod satis gesta ipsa testantur, vt nihil ad ea quoquomodo defendenda disputationis attulerit, vnde fit cōsequens, vt quisquis se- curor illius fuerit ep̄iscopalis autoritate iudicij, & ipsius Pelagij confessione, hęc tenere de- beat, quę semper tenuit catholica ecclesia.

¶ Dogma catholicoꝝ contra Pelagium.

Epistole Leonis pape.

D **Q**uod Adam nisi peccasset, moriturus non fuisset. Secundo quod peccatum eius non ipsum solum laeserit, sed & genus humanum. Tertio, quod infantes nuper nati non sunt in illo statu, in quo Adam fuit ante praeparationem. Quarto, ut ad ipsos etiam pertineat, quod breuiter ait Apostolus: Per unum hominem mors & per unum hominem resurrectio mortuorum. Sicut enim in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes uiuificabuntur. Vnde fit, ut infantes non baptizati, non solum regnum coelorum, uerum etiam vitam aeternam habere non possunt. Quinto, ut confiteatur diuites baptizatos, etiam si diuitiis suis non careant, & sint tales quales ad Timotheum describit Apostolus, dicens: Praeceptum diuitibus huius seculi non superbe sapere, neque sperare in incerto diuitiarum suarum, sed in deum uiuum, qui praestat nobis abundanter ad fruendum, diuites sint in operibus bonis, facile tribuant, communicent, thesaurizent sibi fundamentum bonum in futuro, ut apprehendant ueram uitam, non eos regno dei posse priuari. Sexto, ut confiteatur gratiam Dei, & adiutorium etiam ad singulos actus dari, eamque non secundum merita nostra, ut uera sit gratia, id est, gratis data per eius misericordiam, quod dixit: Miserebor cui miseratus fuero, & misericordiam praestabo, cui misericors fuero. Septimo, ut filios Dei fateatur illos posse uocari, quod quotidie dicunt: Dimitte nobis debita nostra, quod utique ueraciter non dicerent, si essent omnino absque peccato. Octauo, ut fateatur esse liberum arbitrium, etiam si diuino indiget adiutorio. Nono, ut fateatur quando contra tentationes concupiscentiarumque illicitas dimicamus, quamuis illic habeamus & propria uoluntate, non tamen ex illa, sed ex Dei misericordia nostram salutem, quia non aliter uerum erit, quod Apostolus dicit: Non uolentis, neque currentis, sed ut saluemur, miseretur est Dei. Decimo, ut fateatur secundum gratiam & misericordiam Dei, ueniam petentibus dari, non secundum meritum eorum, quandoquidem ipsam poenitentiam donum Dei dixit Apostolus, ubi ait de quibusdam: Ne forte det illis deus poenitentiam. Haec omnia simpliciter sine ullis fateatur ambagibus. Si quis in auctoritatem Catholicam, & ipsius Pelagii expressa Ecclesiasticis gestis uerba consentit, neque enim illa quae his sunt contraria, ueraciter anathematizata esse credendum est, nisi haec quibus sunt contraria fide & corde teneant, & aperta confessione promantur.

¶ Epistola Leonis papae ad Rusticum Rauennium Veneriūm, & ceteros episcopos Galliarum.

¶ Epistola LXXIII.

E **I**mpletis per misericordiam Dei communibus votis, dignum est fraternitatem uestram sanctorum gaudiorum habere confortium. Nam fratres mei qui uice mea orientali synodo praesederunt, quae uota retulere significo confirmata Catholica fide, & glorificato Apostolica praedicationis triumpho. Quod etiam hi ad quod deuiant uel seducti fuerant, uel impulsu, recepta ueritate luce laetant. Si quidem omnes Domini sacerdotes in una sententia sancto spiritu docete consentire, & de sacro dominicae incarnationis in qua multorum intelligentia caligabat, ita tenebre erroris ablatae sunt, ut in uno Domino nostro uero Dei & hominis filio, nec de humanitatis ambigatur natura, nec de deitatis essentia. In impios autem nefandi erroris auctores qui indignos se Dei gratia iudicantes correctionis uel remedium noluere, quales sit lata sententia exemplaria quae misimus edocebunt, ut agnoscat uestra dilectio fratres charissimi in sancto examine diuinum non defuisse iudicium, quo & uindicta tributa est obduratis, & pax impensa correctis. Dominus uos incolumes custodiat fratres charissimi.

¶ Eiusdem ad Iulianum Episcopum.

¶ Epistola LXXIII.

F **I**terum dilectionis tuae quae mihi nuper sunt reddita, quam spirituali catholica fidei uigilans amore demonstrat, & multum gaudere me faciunt, quod in eadem sententia pia corda concurrunt ut secundum doctrinam spiritus sancti impleat in nobis, quod Apostolus ait: Obsecro autem uos fratres per nomen domini nostri Iesu Christi, ut id ipsum dicatis omnes, & non sint in uobis schismata. Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia, cuius unitatis nimirum se Eutices fecit extraneum, si in sua puerilitate ueterascit, nec adhuc quibus uinculis a Domino sit obligatus, intelligit. Et quamquam sacerdotem domini reperiendum putat, qui eius imperitia, amentiaque consentiat, diu apud nos incertum fuit, quod in ipso Catholicis displiceret, & cum fratris nostris Flauiani nullas lites sumeremus, ipse autem scriptis suis Nestorianam heresim repullulare quereretur, non plene potuimus discedere, uel procederet, uel quo tederet tam dolosa causatio. Sed postea quod gestorum ad nos episcoporum documenta placuerunt, omnia illa quae fallacium querele uelamine tegebant, quae essent detestanda patuerunt. Et quaclementissimus Imperator, per beneuolentiam ac pietatem animi sui, de statu huius qui ante honorabilis uidebatur, diligentius uoluit iudicari, atque ob hoc indicendum credidit episcopale Concilium, per fratres nostros Iulianum Episcopum & Renatum presbyterum, sed & filium meum diaconum Hylarium, & quos ex latere meo uice mea misi ad fratrem nostrum Flavianum sufficiens per qualitate causae scripta direxi, quibus & uestra dilectio & Ecclesia uniuersa cognoscat de antiqua & singulari fide, quam indoctus impugnator incessit, quod diuinitus traditum teneamus, & quod incommutabiliter praedicemus. Quia tamen non debemus partes miseratōis omittere, congrua moderatōe credidimus sciendum, ut si condemnatus presbyter plena satisfactōe corrigatur, sententia qua obstrictus est, relaxetur. Si uero in eodem insipientiae suae luto iacere delegerit, statuta permaneant, & cum eis habeat sortem quorum est secutus errorem.

Data

Data Idus Iunii, Asturio & Protogene consulibus.

¶ Item ad Flavianum Constantinopolitanum.

¶ Epistola LXXV.

Literas tuas dilectionis accepi, cum gestis quae apud vos fidei questione cōfecta sunt. Et quā clemētissimus Imperator p Ecclesiae pace sollicitus synodum voluit cōgregari, quis euidenter appareat, de qua agit nequaquam synodali idigere tractatu, tñ frater charissimē subsecutos eē significo, quos in hac re placuit destinare. Nec necessariū fuit nūc amplius scribi, cum ppitio de his quae causae credidimus cōuenire, p ea quae ipsi portabūt scripta, sis plenus instrūdus. Data, XV. Calēdas Iulij, Asturio & Protogene cōsulibus.

¶ Item eiusdem ad Theodosium Augustum.

¶ Epistola LXXVI.

Acceptis clemētiae vīae lris, & multū vī Ecclesiae gaudendū eē prospexi, quod Chriānā fidē qua diuinitas honorat, & colit, in nullo dissimile, in nullo vult eē discordē. Quid em̄ rebus humanis ad exorandā mīam Dei efficacius suffraget, quā si vna grāz actio, & vnius cōfessionis sacrificiū maiestati eius ab oībus offerat. In quo & sacerdotū, & cunctoz fidelū, ita demū erit plena deuotio, si in his quae p vnicū Deifiliū Deū verbū pro nra redemptōe sunt gesta, nihil aliud sentiat, quā ipse praedicari de se iussit, & credi. Vnde quis ad diem concilij ep̄alis quē pietas vestra cōstituit occurrere me rō nulla pmittat, cum nec aliqua ex hoc exēpla praecesserint, & tp̄alis necessitas me nō patiat deferere ciuitatē, p̄sertim cū tam evidēs fidei causa sit, vt rōnalibus causis ab indicēda synodo fuisset abstinendū, tñ in quantum dñs iuuare dignat meū studiū cōmodauit, vt clemētiae vīae statutis aliquatenus pareat, ordinatis hinc fratribus meis quae amputandis scādalis p causae aequitate sufficiat, quicquid p̄ntiae meae impleant vicē, quā non talis quāstio orta est, vnde aut possit, aut debeat dubitari. Data XII. Calēdas Iulij, Asturio & Protogene cōsulibus.

¶ Eiusdem ad Flavianum Ep̄m.

¶ Epistola LXXVII.

Profectis iam nris quae ad vos in fidei causa direximus p filiū nostrum Basilium diaconum scripta tuae dilectionis accepimus, quibus merito parum de negotio cōis sollicitudinis indidisses, quoniam & gesta aū delata de oībus nos sufficēter instruxerant, & ad familiarē interrogatiōnē idoneus erat sermo praedicti p quē nunc alloquia reddētes dilectionē tuam p Dei grām, in qua fidimus, cohortamur vtētes verbis Apostolicis atque dicētes: In nullo terreamini ab aduersariis, quae est illis causa p̄ditōis, vobis autē salutis. Quid em̄ tam exitiabile quā negata veritate incarnatiōis Chri, oēm spem salutis humanae velle dissoluere, & Apostolus contraire dicēti manifeste Magnum est pietatis sacm̄ quod manifestatum est in carne. Quid tam gloriosum quā contra inimicos natiuitatis & crucis Chri pro fide Euangelica dimicare. De cuius purissimo lumine inuicta quae virtute datis iam ad tuā dilectionē lris, quod in nostro esset corde patefecimus, ne de illis quae secundum doctrinā Catholicā didicimus, & docemus, aliquid inter nos videri possit ambiguum. Quia vero tam valida, & tā clara sunt testimonia veritatis, vt nimis cæcus nimisque obduratus habēdus sit, quod ad choruscationē lucis atque rōnis nō cōfestim se a tenebris falsitatis excusserit, ad curādā imperitorz insaniam, etiā patiētiē volumus adhibere medicinā, vt p̄nas increpatōes hī qui in senectute carnis suae mēte sunt paruuli, discant obedire maioribus, ac si deposita imperitiā suae vanitate respiscunt, omnique errore damnato fidem verā singularemque suscipiūt, mīa eis dē ep̄alis beneuolētiā non neget, mansuro iudicio quod praecessit, si impietas merito condemnata in sua prauitate p̄stiterit. Data, X. Calēdas Augusti, Asturio & Protogene cōsulibus.

¶ Iterum ad eundem Constantinopolitanum Episcopum.

¶ Epistola LXXVIII.

Avger solitudinē nostrā taciturnitas tua, quae iamdiu nulla dilectionis tuae scripta suscepimus, cum nos curae tuae participes pro fidei defensione solliciti frequēter p occasionē idoneas ad dilectionē tuam lras miserimus, vt adhortationū nostraz cōsolatōibus te iuuaremus, vt aduersarioz stimulis pro fidei defensione non cederes, cū laboris tui p̄cipies nos probares. Olim ad fraternitatē tuam nostros credimus puenisse, p quos plenius scriptis, mandatisque nostris instructū te esse retines, & Basilium ad te (vt volueras) ipsi remisimus. Nunc ne aliq̄ praetermissum occasione te crederes p filiū nostrū honorabilem & amabilem nobis vīz. Eū hanc paginā dedimus, vt tota celeritate ad scripta nostra rīdeas, nosque subinde de tuis actibus, nostrorumque, & de totius causae absolutōe facias certiores, vt solitudinē quam nunc p fidei defensione gerimus, p̄superioribus nuncijs molliamus. Data, III. Idus Augusti, Asturio & Protogene cōsulibus.

¶ Leo & sancta synodus quae in vrbe cōuenit, clericos, honoratis, & plebi Constantinopolitanae

¶ Epistola LXXIX.

Epistole Leonis pape

E N notitiam nostrā quæ Ephesi contra opinionē oīm sunt acta prælati, magno animum nostrū fatemur mœrore cōsum, nec tm̄ licuisse iniquitati facile potuissimus credere, nisi filius noster Hilarius diaconus, q̄ à nobis vice nostra cū alijs, vt iteresset synodo, missus fuerat, fugiēs reuertisset, declinās iniuste particeps eē sn̄x. Quippe quum vox illic à nostris contradicōis emissā sit, quā Alexandrinus Antistes q̄ totum solus potētix suæ vēdicauit audire contēpsit, in consortiū suę voluntatis iuitos protrahēs sacerdotes, vt p̄ vim coacti subscriberēt q̄ nullam damnatōis causam idoneā reperissent. Sed hos ausus pio & Chřianissimō p̄icipi confidimus mīme placituros. Nunc q̄ Ecclesiā vřam hac rōne cognouimus dissipatā, consolādos adhortādosq̄ vos eē credimus nostris epl̄is, vt pro Catholicę fidei defensione pfidog; neqtix resistatis. Nolumus em̄ dilectionē vřam hoc mœrore pcelli, cū maior gloria vřa sit subsecutura constantiā si à pbabili sacerdote vřo nullæ minx vos nulla formido diuulserit. Quisq̄ em̄ incolumi atq̄ sup̄stite Flauiano Ep̄o vřo sacerdotiū eius fuerit ausus inuadere, nunq̄ in cōione nostra habebit, nec inter ep̄os poterit numerari. Nos em̄ sicut Nestoriū in sua puerfuitate anathematizauimus, ita eos q̄ veritatē carnis nostrę in Dño Iesu Chřo dene-gant, pari execratōe dānamus. State igit̄ in spiritu Catholicę veritatis, & Apostolicę cohortationē ministerio vřī oris accipite, q̄a vobis donatū est p̄ Chřo non solū, vt in eum credatis, sed etiā vt p̄ illo patiamini. Nolite arbitrari dilectissimi, q̄ sanctę Ecclesię suę desit, aut defutura sit diuina p̄ctio. Splēdescit em̄ fidei puritas, cū ab ea sordes separant̄ erroz. Vnde itez itezq̄ vos añ conspectū dñi obtestamur pariter & monemus, v̄ a fide in q̄ fundati estis, & in q̄ Chřianissimū principē nouimus pmanere, nō infidijs, non cuiusquā psuasionibus moueamini sed in psonā Ep̄i vřī illū in cordis oculis habeatis, p̄ quo idē oīa pati quæ fuerit illata, non me-tuit, cuius p̄ oīa imitatores vos eē cupimus, vt cōmune cū ipso p̄m̄ium fidei hře possitis. Data Idus Octobris Asturio & Protogene consulibus.

F ¶ Item Leo papa ad Anastatium Ep̄m Thessalonicēsem ¶ Ep̄la LXXX.
Vantum relatōe Hylarij diaconi nřī cognouimus magnū facinus Alexandrino Ep̄o auctore vřē exectore commissum ē, vt dum in frēm nřm Flavianū veteres & mulatōnes, & odia priuata desguisat, nec innocētię probatissimi sacerdotis, nec Chřianę fidei parceret. Vnde multū dilectioni tuę congratulamur, q̄ te ad illam synodū ire cupientē opportunis obstaculis manus diuina obtinuit. Ne abstēturus pculdubio à tāto scelere idignis iniurijs subiaceres, & furori ip̄io militibus quātū didicimus armisq̄ suffulto cōtraire nō posses. Quia ergo, prupit in aptū pfidia q̄ latebat, & i nefandissimā hēresim vni⁹ imperitissimi senis ascleq̄ trāsierūt, tps̄ pbatōis nřę debem⁹ agnoscere, & cōtra ipet⁹ aduersantiū munitōibus celestibus freti incōmutabil̄ animi cōstantiā pparare. Scimus frater charissime q̄a sacro magne pietatis suę aderit diuina p̄ctio. Si q̄d igit̄ fraternitati tuę de impijs cōstitutōibus fuerit ingestū, p̄testamur pariter ac monemus, ne vřm dānationē fratris ifontis, vřm receptōe nefarij dogmatis cōsensum tui cordis imisceas. Maior ē em̄ q̄ in nobis est, q̄ q̄ aduersus nos. Annitere potius q̄ntū te ip̄e naturę nřę susceptor & glorificator adiuerit, vt oīm fratrū nřoz corda confirmes. Nobis em̄ ab Euāgelio gñatōis & mortis ac resurrectōis dñi Iesu Chřī nullaten⁹ recedētibus, diffinitissimū ē in nřę cōionis nūero nō futuros eos q̄ conant̄ antiq̄ Catholicę fidei fundamēta cōuellere. Data. III. Idus Octobris, Asturio & Protogene consulibus.

G ¶ Item eiusdē ad Theodosium Augustum. ¶ Ep̄la LXXXI.
Pro integritate fidei catholicę Chřianissimū principē cōuenit eē sollicitū, & hoc indefessis p̄cijs diuinā mīam posco, vt cordi vřo id quod est veritatis inspiret, neq̄ falli vos in aliq̄ hūanę calliditatē emulatōe patiat̄. A me atq̄ ab oībus catholicis sacerdotib⁹ q̄ angelicę fidei pietas defēdat, satis plenē ac lucide lřis meis q̄s clemētiā vřam iam dudū p̄ famulū vřm Epiphaniū tribunū q̄ pro hac causa missus est arbitror accepisse. Ratū est, nec ambigi pōt hoc nos purissime credere, hoc cōstanter asserere qd̄ etiā venerādī p̄res q̄n dam apud Nicęā cōgregati scđm fidē symboli credendū & cōfitendū sacratissima autoritate sanxerūt. Nos em̄ venerabilis Imperator, sicut Nestorij dogma puerfū merito anathematizauimus, ita iuste etiā hōz impietatē q̄ veritatē carnis nostrę negāt à dño Iesu Chřīo suscep-tam eē dānamus. Vnde si pietas vestra suggestioni ac supplicationi nostrę dignet̄ annuere, vt intra Italiā haberi iubeatis ep̄ale cōciliū, cito (auxiliāte deo) poterūt oīa scādala quę in pturbationē totius Ecclesię sunt cōmota refecari, vt p̄ vniuersum regnū vestrū catholicę fidei integritate seruata, & pacē Chřistianā manere, & vestrā apud deū crescere gloriā gaudeamus. Data. VIII. Calēdas Iunias Asturio & Protogene consulibus.

H ¶ Eiusdē ad Flavianū Cōstantinopolitanum Ep̄m ¶ Ep̄la LXXXII.
Vx̄ & quāta dilectio tua p̄ Catholicę fidei defensione patiat̄, q̄ diaconum q̄ ab Epheso furtim est lapsus, cognouimus. Et licet magnificemus deum qui te gratiā suę virtute confor-

confortat, necesse est tñ nos dolere eorum ruinas, p quos veritas impugnata, & ipsa totius Ecclesie fundamēta quatunf. Quia vero prouidentia Dei semp suis necessariū prætāt auxilium, scire debet fraternitas tua nos p cōi causa nihil eoz quæ agēda sunt præterire, vt primitus ad ea quæ vniuersitati fidelium pñnt, puenire mereamur. Sin est vt fortiter iterim dilectio tua toleret, quæ sibi ad æternā gloriā nō dubitat pfutura. Perlator sanē breuis huius eplæ fidei, sermo ne poterit enarrare qd illud est, ad qd adiuuante Dño, studio fidei & charitatis intendimus. Data, III. Calēdas Octobris, Asturio & Protogene consulis.

¶ Cuius superior ad Iulianum Ep̄m.

¶ Ep̄la LXXXIII.

Cognitis quæ apud Ephesum vnius hoīs præsumptōe sunt gesta, magno qdē dolore affecti sumus, de his quæ impiē furiosēq; cōmissa sunt, sed ad Dñm nostrū animos dirigētes, multā fidutiā ab ipsa quam sequimur veritate concipimus, nō omittētes oīa agere, quæ auxiliāte Dei grā credimus profutura. Tenendū ergo nobis est qd tenemus, & seuiēte vnius turbinis pcella, serenissima fidei est amplectēda trāquillitas, donec a dios suos veritas p vniuersa diffundat, & caliginē infidelitatis cōsumat. Quæ at disposita sunt p latoris sermonē agnosces. Data, III. Idus Octobris, Asturio & Protogene cōsulis.

¶ Leo ad Faustum & ceteros Archimandritas Constantinopolitanis,

¶ Ep̄stola

LXXXIII.

¶ Leo & sc̄a synodus quæ in vrbe Roma cōuenit, Fausto, Martino, Petro & Magno, & Helix pbr̄s, & Archimandritas Cōstātinopolitanis, dilectissimis filiis, in dño, S.

Vāmus ea quæ ad Cōstātinopolitanā Ecclesiā scripsimus, sollicitudinē deuotōis vestræ latere non possunt, tñ etiā specialibus dilectionē vestrā lris cohortandā eē credidimus, vt memores sanctæ p̄fessionis vestræ quæ ppriē in fide & charitate consistit, oīa scādala quæ cōtra pacē Ecclesie orta sunt, à vestris cordibus repellatis, beati Ap̄lī inīam pia mēte retinētes. Si qs vobis euāgelizauerit præter id qd accepistis, anathema sit, custodiētes vnitatē cū fratre nr̄o Flauiano ep̄o, quē ad tps dñs pmisit impioz factōe tētari, vt pbatū sibi sacerdotē suum p̄seueratūz merito faceret clariorē. Hæ at pturbatōes, necesse est auxiliāte Dei grā celeriter destruant, & omne qd reprobū est ab Ecclesie puritate, quæ nec maculā, nec rugā recipit, respuat, maxime cū ab insana ip̄eritia in hoc vsq; pr̄ruptū sit, vt cōtra sacm salutis humanæ incarnatōis dñi nostri Iesu Christi veritas denegēt, atq; antiquæ fidei p̄dicator atq; defensor, qā nō acceperit blasphemijs, quas olim sancti patres nostri in multis h̄reticis dānauere, subiiciat iniurijs. In q̄ vtiq; oīm dñi sacerdotū reuerētia cedit, & vniuersa corporis Christi mēbra pulsant. Sed qā gloriosum nobis est, qd nos pati deus voluerit, p veritate tolerare, in consortiū vos patiētīz paternis exhortatōibus aduocamus, vt p dilectionē vestrā, oibus deo seruitibus, quæ scripsimus inotescāt, & inimicis Euāgelij resistētes, nec pastoris vestri dilectionē, nec vnitatē catholicæ fidei deseratis. Qm̄ ea quæ in Epheso nup cōtra iustitiā v̄ canonū disciplinā p vnius hoīs impudētā gesta sunt, nulla catholicæ fidei rō rata eē permittit. Data, VIII. Idus Octobris, Asturio & Protogene cōsulis.

¶ Itē Leonis ad Martinum presbyterū.

¶ Ep̄la LXXXV.

Ratias agimus deo, & multā fiduciā piæ exultatōis accepimus, cū dilectionē tuā & catholicā fraternitatē, ita spū fidei vigere cognoscimus, vt cordibus vestris nihil infirmitatis h̄retica possit inferre tētatio, ad quā diuinitus destruendā, nec defuit, (vt scitis) sollicitudo nostra, nec deerit, donec oipotēs dextera oīa diaboli arma cōfringat. Cui ob hoc aliqd audere pmittit, vt à fidelibus Christi gloria maiore vincat. Sed qd autē difficultatum interuenit, aut moraz, cum æquanimitate tolerandū est, qm̄ vbi veritas est magistra, nunq̄ defunt diuina solatia fr̄es charissimi. Quāuis ergo magna locoz intervalla nos diuidāt, vnitatē tñ fidei vobiscū sumus, & toto corde Iesum Christū dñm nostrū v̄z deum & v̄z hoīem confitētes, nulla in vobis detrimēta p̄petimur, cum de vestræ p̄fessionis cōcordia gloriāmur, tñ vt sit (auxiliāte dño) cōstantia p̄seuerans, dicēte Ap̄lo: Vobis em̄ datū ē pro Christo nō solū vt in eum credatis, sed etiā vt pro illo patiamini. Ad quā fortitudinē sanctaz mētium roborādā, fr̄es nostros atq; legatos, quos p Apostolicæ fidei libertate direximus, & quos dudū apud vos eē confidimus, plurimū credimus pfuturos, cum totius actōis nostræ didiceritis affectū, & curam vestram atq; consiliū operi iunxeritis, de qua re non necesse ē nunc latius scribere, cum iam per supradictos sufficientes epl̄as miserimus, qbus abundāissime oīs Catholica fraternitas instruat, diuinæ erit virtutis & gratiæ, vt dei filius q naturā humani gñis suam fecit, amplius q̄ videmus, aut sapimus, magnum pietatis suæ asserat sacramentū, qd impia temeritas sibi qdem fraudauit, sed rectis cordibus non potuit. Data Idus Septēbris, Valentiniano & Auennio consulis.

¶ Eiusdem ad Martianum Augustum.

¶ Ep̄la LXXXVI.

Literas

Epistole Leonis pape

D Iteras pietatis vestre accepiſſe me gaudeo, & ad ſignificationē totius proſperitatis pertinere cognoſco, cū ſermones vſi vos faciant integritate ſecuros. Quanta itaq; Clementiæ vſa grās referamus, non ex verbis noſtris, ſed ex bñficijs vſis, quæ Eccleſiæ cōtulitſis, agnoſcite, non ambigētes qualē illum retributorē in oībus habeatis, pro cuius eſtis tam pia religione ſolicitus, & q; vos (vt reſipſa demonſtrat) ad hoc vt fides catholica ab inſidijs inimicorū ſuorū defenderet, elegit. Hæc à me nunc breuiter p fratris mei Anatholij clericos pietas vſa dignāter accipiat. Pleniora autē de oībus quæ ad curā meam pro ſtatu Eccleſiarum & concordia pertinent Domini ſacerdotum, p legatos noſtros ſcripta direximus. Data Idus Aprilis, Adelphio conſule.

E Cuius ſupra ad Iulianum Episcopum. ¶ Epſa LXXXVII.
Iteras fraternitatis tuæ p filios noſtros Conſtātinopolitanos clericos nuncias tuæ ſalutis accepi, qbus te magnis tribulatiōibus grauati fuiſſe ſignificas, cum vtiq; non deſuerit materia ſollicitudini & laboribus, quæ inter procaces catholicæ fidei aduerſarios inhærentē veritati animū fatigaret, idq; vt ſcribis, fuerit animo vt p occaſionē neceſſitatis & nobis te & pſiā pntares. Qd' vero futurū ſperauerā, vt aptius oīm hereticorū ambages tuo ore cognoſcerē. S; grās ago deo q; ita icolumitis tua & Eccleſiæ cauſa, pſecit, vt libet tibi fuerit apud eos interim degere, quorū nobis parabolis cōſenſus innotuit, ſicut & fratris Anatholij ſcripta proſitent, & geſta quæ apud ipſm corā noſtris ſunt conſecta demonſtrāt fratribus remeātibus. Ergo p dictis ſalutatiōibus vicifſitudinē reddo, & vt contra falſitatis aſtutias pſeuerantē diligentiā teneas fidēter exhortor, cū tibi ad hoc & tuus animus & nſa authoritas ſuffrageſ. Qm̄ licet de multis meliora indicata ſunt, q; ſ. doleāt ſe deceptos, & dānata pſidia cū authoribus ſuis grām noſtræ cōiōnis expoſcāt, qd' nos adeo libēter accepimus reddiduri, his hanc quā deſiderāt cōmunionē cū promiſſa cōpleuerint, quosdā pſiſtere in ſua obduratiōe cognouimus, quos oportet diſtictius comprimī, ſi nequeūt benignitate ſanari. Ad quā rē nſos poſt diē venerabilē dirigemus, q; tecū participato cōſilio ea quæ à nobis cōſtituta fuerint exequant. Data Idus Aprilis, Adelphio viro clariffimo conſule.

F Leo ad pulcherrimam Auguſtam. ¶ Epſa LXXXVIII.
Eligioſam pietatis vſe ſollicitudinē qua vniuerſo mundo Deo inſpirante conſulitis crebrioribus alloquijs incitare præſumo, vt opes vſorum pſectum neceſſaria pſectio ſubſequat, ac ſicut de ſtatu Conſtātinopolitanæ Eccleſiæ gratulamur, cuius & ſacerdos & populus Catholicæ puritatis fidē iam tenere cognoſcit, ita etiā aliorum concors nobiſcū ſit de verbi incarnatiōe conſeſſio. Vnde qd' factū me alijs lſis indicaueram Lucenſem Ep̄m, & Baſilium pb̄m fr̄es meos dirigere præparauī, q; diſpoſitiōes meas fratris mei Anatholij deuotiōe ſociata ſc̄dm eas quas acceperunt regulas exequant. Sicut em̄ prædicti Ep̄i ſcriptis, & clericorū eius ſuggeſtiones patefactum ē, multa ſunt, quæ indulgētius ſunt curanda, multa quæ iuſtius coerceda, vt in cauſa tantæ pturbatiōis, nec diſtictio nimis ſit aſpera, nec remiſſio parum cauta, quum aliud ſatiſfaciētibus, aliud p̄naciſ ſubeat. Offert ergo pietati vſa digna materia, quæ placitam domino curam ſancti cordis exerceat, & præcedentiū meritō coronas etiā de p̄ntis erroris abolitiōe multiplicet. Sicut Neſtoriana impietas ita & Euticiana blaſphemia ab omnium ē Catholicorum eliminanda conſortio. Quia tam impium ē conſubſtātiālē & conſempiternum p̄i filij deitātē etiam ex vtero virginis m̄ſis partu æditam negare corporeo, quā vnā in dei filio poſt incarnatiōis ſac̄m affirmare naturā, vt. ſ. aut humanitas eius reſuteſ, aut deitas, cum vnione vtriuſq; eētētiæ, nec altera ſit in alterutram verſa, nec aſſumpta in aſſumēte finita. Sed & verbi incommutabilitas, & carnis atq; animæ veritas maneāt inſeparabilē in vnitate pſonæ, qd' qui teſtificātē lege, credētibus p̄iarchis, annuentibus prophetis, prædicātē Euāgelio, docētibus Apoſtolis, & toto mundo conſitēte nō credunt, extra ſac̄m corporis Ch̄i, extra vnitatē ſunt noiſ Ch̄iani. Quorū ſicut ruinā dolemus, ita pſidiam deſteſtamur. Vt autem circa taliū pſonas ſyncerum ſeruet vbiq; iudicium, & aliud correctis, & aliud p̄naciſ repēdaſ, vſa pietas noſtros, q; ab Apoſtolica ſede ſunt miſſi, fouere digneſ, eorumq; oēs quas iniūximus adiuuet actiōes, quo citius ac facilius, auxiliātē domino quæ ad vſam gloriā, & ad totius Eccleſiæ pacē p̄ficiāt, exequant. De Eutice autē totius ſcandalī & prauitatis authore, hoc clemētia vſa præcipiat, vt ab eo loco q; Conſtātinopolitanæ vrbi nimis vicinus eſt, longius trāſſeraſ, ne frequētioribus ſolatijs eorū quos ad ipietatē ſuā traxit, vtaſ. Monafterio quoq; ipſius cui p̄niſioſe indigneq; præſedit, Catholiciū abbātē iubete præponi, q; illam ſeruorū dei congregationē, & à prauo dogmate liberare, & inſtitutis veritatibus poſſit imbuere. Data Idus Iunij Adelphio viro clariffimo conſule.

¶ Item eiufdem ad Anatholium Episcopum.

¶ Epistola LXXXIX.

Ad declinā

AD declinandā erroris maculā, qua nōnullos aut Nestoriana impietas, aut Euticianā la-
befactauit isania, laudabilē curā filij nri Basilij & Iohānes pbi suae æstimationis ha-
buerūt, vt iter pugnātia dogmata falsitatis, vera catholicę fidei pace gauderēt. Si q-
dē lōginq̃ pegrinatōis labore suscepto, sensum cordis sui in Aplica sede patefecere,
dānātes vtrāq̃ heresim, quæ supra fecim⁹ mētionē, & de incarnatōe dñi nri Iesu Chri nō aliud
recipiētes q̃ q̃ instruētē sc̃to spū & didicimus & docemus. Per hos ergo frater charissime cū te
stimonio nro ad ppria reuertētes, dilectōi tūc nra scripta direxim⁹, fidēter orātes, vt grā q̃ apli-
cæ cōionis ornant, etiā tuo fauore p oīa se gaudeāt adiuuari. Data. XIII. Calē. Iulij, Adelphio
viro clarissimo cōsule. ¶ Cuius supra ad Martiānū Augustū. ¶ Ep̃la XC.

CRedebamus clemētiā vram id desiderio nostro posse p̃stare, vt p̃nti necessitate respe-
cta differri ad opportunius tps sacerdotālē synodum iuberetis, vt vocatis de cunctis
prouincijs sacerdotibus vere posset eē vlt Conciliū. Sed q̃a vos amore catholicæ fi-
dei congregationē nunc fieri voluistis, ne deuoto obuiare viderer arbitrio, frēm &
coepm meū Paschasij de eadē prouincia quæ videt eē securior euocatum q̃ vicē p̃ntiæ meæ
possit implere direxi, Bonifacio fratre nostro compbfo sociato, & his quos antea miseramus
adiūtis, confortē illis frēm quoq̃ meum Iulianū addētes Ep̃m. Quos ea moderatōe vnuerſa
Dño auxiliāte credimus eē gesturos, vt quæ cūq̃ in quērelā p̃urbationēq̃ venerūt ad vnitatē
pacis, & fidei cōpressa omni dissensione reuocent, nec vllū in aliquorū cordibus sacerdotū, vel
Nestorianæ, vlt Euticianæ impietatis vestigiū relinquat, qm̃ catholica fides quā instruētē nos
spū dei p̃ sanctos p̃res à beatis Apostolis didicimus, & docemus, neutrū subrepere pmittat er-
rorē. Si qd ergo morboz, si qd est vulnēz, qd̃ sincera possit correctōe curari, vt ad veram sa-
nitatē reuocet, optamus. Quæ nunc vtiq̃ non erāt dubia, nec cuiusquā simplicitati deinceps
nocitura, si nullis se excusatiōibus voluerit obumbrare, cum absolutionē p̃cti nō obtineat, nisi
vera confessio. Quia vero qdam de fratribus (qd̃ sine dolore non dicimus) contra turbines fal-
sitatis non valere catholicā tenere constantiā, prædictū frēm & coepm meū vice mea syno-
do conuenit præfidere, certus q̃ absq̃ odio & grā ibidē ab his qbus hoc cōmissimus labore, vt
cum solius hereticæ impietatis excidio in oībus Ecclesijs Dei veritas regnet & charitas. Data
VI. Calēdas Iulij, Adelphio viro clarissimo consule.

¶ Cuius supra ad Pulcherrimam Augustam.

¶ Ep̃la XCI.

Quamuis nullas nunc lras tuæ pietatis acceperim, scribēte tamē gloriosissimo prin-
cipe, non alr dignatōe ipsius sum gauisus, q̃ si mihi etiā tūc serenitatis redderent al-
loquia. Vnde cōsuetudinē me debitā mei officij oportuit custodire, p̃ quā signifi-
carē clemētiā vram absolute me gaudere, & incessabilibus à Deo p̃cibus postula-
re, vt vos & Romanæ Reipublicæ Catholicæ Ecclesiæ in oīni p̃speritate cōseruet. De vigore
autē dei, vram q̃ indefinētē Dño sacrificiū laudis offertis, quātas Deo grās agā enarrare nō va-
leo, qm̃ principibus tps nostri nō solū potētiā regiā, sed etiā sacerdotālē cognoscimus inesse
doctrinā. Iudicāte em̃ fratre meo Iuliano ep̃o, puenerūt ad nos in exēplaribus p̃ceptionū vram
saluberrimæ sanctōes qbus insanā imperitiā monachorū dignati estis parcēdo plectere &
docēdo punire, vt si eos ad pœniā miseratio diuina cōuerterit, multis lachrymis, & à nephā-
dis cædibus, & ab hereticorū blasphemijs diluant. Qd̃ vero piissimus Imperator ad oēs ep̃os
qui Calcedonēsi synodo itersuere, voluit me scripta dirigere, qbus quæ illic de fidei sunt regu-
la definita firmarē, libētē ipleui, nec fallax qsq̃ simulatio sniām meā haberi vellet incertā, cū
p̃ Constantinopolitanū ep̃m, cui lætitiā meā largiter indicaui, in oīm potuerit notitiā pueni-
re qd̃ scripseram, nisi maluisset meū gaudiū tacere q̃ repulsam sui ambitus publicare, fratri &
coepo meo Iuliano cui sollicitudinē meā in causam fidei delegaui, rogo vt eam fiduciā p̃bere di-
gnemini qua pietati vram possit quæ vlt Ecclesiæ sint profutura suggerere. Data. XII. Calēdas
Aprilis, Opilione viro clarissimo consule.

¶ Ep̃la Leonis Papæ ad Maximum Antiochenum Ep̃m. XCII.

Quamvis dilectioni tuæ placeat cōis fidei sacratissima vnitas, & pacis Ecclesiasticæ
tranquilla concordia, lras tuas textus ostēdit, quas ad nos filij nostri Martianus
pbi, & Olympius diaconus detulere, eo nobis gratiores qd̃ p̃ ipsas alloquia alter-
na miscemus, & magis magisq̃ innotescere grām Dei, qua sit vt p̃ totum mun-
dum de manifesto catholicæ veritatis lumine gaudeat. Quamuis (quod multum dolemus) qui
dam adhuc sicut sermo indicat nunciorum, tenebras suas diligant, & cum vbiq̃ diei splendor
exortus sit, etiam nunc cæcitatē suæ delectent obscuro, & perdita fide solo & vacuo reman-
ferint nomine Christiani, non habentes intelligentiam, qua errorem ab errore discernant, &
blasphemiam Nestorij ab Euticis impietate distinguant. Nec enim ideo excusabilis videri
aliqua eorum falsitas potest, quia ipsi sunt in sua peruersitate contrarij. Nam cum Nestorium
Eutice-

Epistole Leonis pape.

Euticetis discipuli detestentur, & Euticē anathematizēt Nestorij sectatores, catholicōꝝ iudicio pars vtraq; dānat, & ambæ simul hæreses à corpe Ecclesię resecant, q̃a neutra falsitas nobiscū pōt hñe concordia. Nec interest quo sacrilegio ab incarnatōis dhicæ veritate discordēt, dum id qđ prauissimē sentiūt, nec autoritas Euāgelij, nec rō recipiat sacri. Et ideo frater charissime, oportet dilectionē tuā toto corde p̃spicere, cuius Ecclesię gubernaculis te dñs voluerit p̃fide-
re, & eius meminisse doctrinā, quā prācipuus Apostolorū oīm bñssimus Petrus p̃ totum mū-
dum qđē vniformi prādicatōe, sed speciali magisterio in Antiochenā & Romanā vrbe fun-
dauit, vt illum in suā glorificatōis domicilio p̃geminēt, ea itelligas reposcere istituta quę tra-
didit, sicut ab ipā quā cōfessus est veritate suscepit. Neq; vllō mō finas in oriētalibus Ecclesijs
maximēq; in his quas Antiochenę sedis sacratissimorū p̃m Nicēni Canones deputare ab ipro
bis hæreticis Euangelio resultari, & vñ Nestorij, vñ Euticetis à quorū dogma defendi. Qm̃ (sicut
dixi) catholicę fidei petra, cuius cognomē bñs Ap̃lus Petrus sumpsit, à dño dñs Ch̃s veritatē ab
vtraq; ipietate vestigiū, sed euidenter atq; p̃spicue & Nestorij anathematizat, q̃ verbi carnisq;
naturā in beatę virginis cōiunctōe se iungēs, vnūq; Ch̃m in duos diuidēs, aliā deitatis, & aliā
humanitatis voluit, eē p̃sonā, cum oīno vnus idēq; sit, q̃ & scđm sempiternā deitatē de p̃fe est
natus sine tpe, & de m̃e natus in tpe. Et Euticen s̃lt excreat, q̃ in dño dñs Ch̃s veritatē hu-
manę carnis euacuans ip̃m verbū in carnē asserit transformatū, vt nasci, nutriri, p̃ficere, pati,
mori, atq; sepeliri, & die tertio suscitari, solius fuerit deitatis, quā seruilis formę non veritatē
susceperit, sed figurā. Summa itaq; vigilātia cautū te eē conuenit, ne qđ sibi hæretica prauitas
audeat vēdicare, cum te deceat his sacerdotali autoritate resistere, nosq; sēpius de p̃fe-
ctu Ecclesię tuis relatōibus qđ agat instruere. Dignū est em̃ te Apostolicę sedis in hac soli-
tudine consortem, & ad augendam fiduciam priuilegia tertię sedis agnoscere, in nullo cu-
iusquā ambitōe minuant, q̃a tanta apud me ē Nicēnorū Canonū reuerētia, vt ea quę sunt à san-
ctis p̃ribus constituta, nec p̃miserim, nec patiar aliqua nouitate violari. Et si em̃ diuersa non-
nunq; sunt merita prāsulū tñ iura p̃manēt sedij qbus possunt æmuli pturbationē aliquā for-
tassis iſerre, non tñ p̃nt minuere dignitatē. Vnde cū aliqd p̃ Antiochenę Ecclesię priuilegijs
dilectio tua agēdum eē crediderit, p̃prijs lris studeat explicare, & vt nos consultatōi tuę abso-
lute & congrue rñdere possimus. Nunc autē ad oīa gñāl̃ p̃nuntiare sufficiat, qđ si qđ à quorū
contra Nicēnorū Canonū statuta in quacuncq; synodo vñ tentatū est, vñ ad tēpus videt exor-
tum, nihil prāiudicij pōt inuiolabilibus inferre decretis, & facilius erit quarumlibet consensio-
num pactū dissolui q̃ prādictorū Canonū regulas ex vlla parte corrumpi. Subrepēdi em̃ occa-
siones nō prātermittit ambitio, & quotiēs ob incurrētēs causas gñalis cōgregatio facta fuerit
sacerdotū, difficile ē vt cupiditas improborū nō aliqd supra mēsurā suā moliat appetere. Sicut
etiam de Ephesina synodo quā impiū Nestorij cum dogmate suo ptulit, luuenalis ep̃s ad ob-
tinēdum Palęstinę prouincię principatum credidit se posse sufficere, & insolētes ausus p̃ cō-
mentitia scripta firmare, qđ sanctę memorię Cyrillus Alexandrinus ep̃s merito phorrescēs
scriptis suis mihi qđ prādicta cupiditas ausa sit, idicauit, & sollicita p̃ce multū poposcit, vt nul-
la illicitis conatibus prāberet assensio. Nam cuius ep̃lę ad nos exēplaria direxisti sanctę me-
morię Cyrilli eam in ñro scrinio requisitā nos autēticam noueris reperisse, hoc tñ p̃priū diffi-
nitōis mę est, vt quantumlibet numerus sacerdotū amplior aliqd p̃ quorundā surreptionē
decernat, qđ illis trecetorū decē & octo constitutōibus inueniat aduersum, id iustitię confi-
deratōe casset, qm̃ vniuersę pacis tranquillitas non al̃ poterit custodi, nisi sua canonibus re-
uerētia intemerata seruet. Si qđ sanē ab his fratribus qđ ad sanctā synodū vice mea nisi prāter
id qđ ad causam fidei prinebat gestū fuisse perhibet, nullius erit penitus firmitatis, q̃a ad hoc
tñ ab Ap̃lica sede sunt directi, vt excussis hæresibus Catholicę eēnt fidei defensores. Quicqđ
em̃ prāter speciales causas synodaliū concilioꝝ ad examē ep̃ale deferret, pōt aliquā dñudicandī
hñe rōnē, si nihil de eo est à sanctis p̃ribus apud Nicęam diffinitū. Nam qđ ab illoꝝ regulis cō-
stitutōēq; discordat, ap̃licę sedis nūq; obtinebit cōsensum. Quāta vero hoc diligētia custodiat
à nobis exēplaribus eius ep̃lę quam ad Constantinopolitanū ep̃m refrenātes ip̃ius cupidita-
tem direximus instruere, quam in oīm fratrum & sacerdotū nostrorū facias notitiā perueni-
re, vt nouerint pacē Ecclesiasticam per concordiam deo placitam debere seruari. Illud quoq;
dilectionē tuam conuenit p̃cauere, vt prāter eos q̃ sunt dñi sacerdotes, nullus sibi ius docēdi,
& prādicandi audeat vēdicare, siue sit ille monachus, siue sit laicus, q̃ alicuius sc̃iæ noie glorie-
tur. Quia & si optandū est, vt oēs Ecclesię filij quę recta & sana sunt, sapiant, non tñ permit-
tēdum est, vt qsq; extra sacerdotalem ordinem constitutus gradum prādicatoris assumat,
cum in Ecclesia dei oīa ordinata eē conueniat, vt in vno Ch̃i corpore, & excellētiora mēbra
suum officium impleant, & inferiora superioribus non resulent. Data, III. Idus Iunij, Opilio-
ne viro clarissimo consule.

¶ Cuius

¶ Cuius supra ad Leonem Augustum.

¶ Epistola. XCII.

Officij quæ ad gratulationem imperij vestri pertinet p̄solutis, etiã hanc paginã necessariæ supplicationis adieci, quia catholica fidei diuinitus p̄paratũ fauoris vestri posco p̄sidiũ. Nã talia in Alexandrina ecclesia ppetrata fratris & coepiscopi mei Anatholij relatione cognoui, vt ois christiana religio sentiat se impeti, atq; violari, nisi vniuersali fidei vestra deuotione prospiciat, & memoratæ ecclesiæ q̄ antea catholicis fuit clara doctoribus reddat christiana libertas, vt cessantibus hæreticorũ impugnationibus, euãgelica doctrina q̄ illic ante Dioscorũ viguit, vnita cũ totius ecclesiæ pace reparet. Qd̄ opus virtutibus vestris gloria q̄ cõueniẽs, celerẽ & deo placitũ habebit effectũ, si apud sanctã Calcedonensem synodũ de dñi Christi incarnatione firmata nulla p̄miseritis retractatõe pulsari. Quia in illo concilio p̄ sp̄m sanctũ cõgregato, tã plenis atq; p̄fectis diffinitionibus cuncta firmata sunt, vt nihil ei regula q̄ ex diuina inspiratõe prolata est, aut addi possit, aut minui. Hoc aut̄ etiam apud clemẽtiã vestrã scientiã nõ ambigimus esse p̄spiciũ, siquidẽ vt multorũ ante relationẽ cõperimus, molitões hæreticorũ q̄ cõtra p̄dictã synodi auctoritatem conabant assurgere, nihil ex hoc p̄miseritis audere. Vnde qd̄ negandũ illis sponte vidistis gloriosum vobis est vniuersali ecclesiæ me suspicãte cõcedere, & in cõmutabiliter ppetuã q̄ p̄stare, vt q̄ secundũ euãgeliũ Christi & p̄dicationis euangelicæ veritatẽ oĩbus retro seculis, vna fide, vnaq; intelligentia roborata sunt, nulla vltius possint actione conuelli. Prout ergo misericordia dei consilio sp̄s sui mentẽ vestrã pietatis instruxerit, sanctæ primitus Alexandrinæ ecclesiæ pacis reparationi cõsulte, & p̄ catholicos sacerdotes talẽ prouideri iubete pontificẽ, in quo & in actũ probitate, & in fidei p̄fectione nihil possit reprehensibile reperiri, vt oĩbus rite cõpositis, eadẽ vtiq; seruetur p̄dicatio veritatis. Data quinto Idus Iunij, Constante & Rufo consulibus.

¶ Eiusdem ad Leonem Augustum.

¶ Epistola XCIII.

Licet proxime ad clemẽtiã vestrã gemina scripta direxerim, quorũ vnũ debitũ salutationis impleveret, aliud p̄ statu ecclesiæ supplicaret, tñ occasione q̄ deo providente se s̄buit iterari vtrunq; cõuenit. Secundũ ergo fiduciã illã quã ex dei inspiratõe vniuersali ecclesiæ prætististis ante cuiusq; preces constituendo quod maxime ab omnibus fuerat expetendũ, non definimus gratias agere, & providentiam dei in fidei vestræ feruore benedicere, qui sancto & catholico spiritu, sicut fratris & coepiscopi mei Anatholij sermone cognoui. Ita hæreticorum impudentiã restitistis, vt profiteremini totius mundi pacem Calcedonensis synodi vos esse custodem. Quod cum ex vestræ fidei sententia saluberrime diffinitum sit, quanto studiosius vniuersali ecclesiæ est conferendum, vt tranquillitas fidei christianæ etiam vestro profit imperio, nec improbitas hæretica in aliquo suo molimine gloriatur. Cuius pertinax infidiosa contentio illic conquiescet si imperiali potestate frenetur. Data Calendas Septembris, Constantio & Rufo consulibus.

¶ Item, eiusdem ad eundem Epistola. XCIII.

Literas clemẽtiæ tuæ plenas virtute fidei & lumine veritatis veneranter accepi, qbus cupere etiam in eo q̄ præsentiã meam pietas vestra necessarium existimat obedire, vt maiori fructu conspectũ vestri splendoris assequeretur, sed magis id vobis arbitror placitũ, quod eligendũ ratio demonstrauit. Nam cum sancto sp̄aliq; studio vniuersam pacẽ ecclesię munias, nihilq; sit cõueniẽtius fidei defendendã, q̄ his quæ p̄ omnia instruẽte sp̄u sancto irreprensibiliter diffinita sunt inherere, ipsi bñ videbimur statuta cõuellerẽ, & auctoritates quas ecclesia vniuersalis amplexa est ad arbitriũ hęreticę petitionis infringere, atq; ita nullũ colligẽdis ecclesiis modũ ponere, sed data licẽtia debellandi dilatare magis q̄ sopire certamina. Vnde q̄a post illas Ephesinę synodi impietates, qbus Dioscori scelere fides catholica refutata pueritas Euticianã suscepta est, nihil ad confirmationẽ fidei christianæ vtilius potuit ordinari, q̄ vt p̄dicti facinus sancta synodus Calcedonensis aboleret, & tanta illic habere cõseleis cura doctrinę, vt nihil cuiusq; opinione resideret qd̄ à p̄dicationibus vel prophetis & apostolicis dissonaret, ea scilicet moderatõe seruata, vt rebellibus tantũ ac p̄tinacibus ab ecclesię vnitatẽ reiectis, nulli correctio venia negaret, qd̄ probabilius, qd̄ religiosius poterit pietas vestra decernere q̄ vt q̄ non tã humanis q̄ diuinis sunt statuta decretis, nullus vltra sinat̄ impetere, ne vere digni sint dei munus amittere qui de veritate ipsius aui fuerint dubitare. Cũ ergo vniuersalis ecclesia p̄ illius principalis petrę ædificationẽ facta sit petra, & primus apostolorũ beatissimus Petrus voce dñi audierit, Tu es Petrus & sup̄ hanc petrã ædificabo ecclesiã meã. Quis est nisi aut Antichristus, aut diabolus q̄ pulsare audeat inexpugnabilẽ veritatẽ, qui in malitia sua in cõuertibilis pseuerans, p̄ vasa irę & suḡ apta fallacię falso diligentis nomine dum veritatẽ se mētur inquirere, mēdacia desiderat seminare, atq; contēnenda & vitanda merito sibi incontinens furor & impietas cæca p̄scripsit, vt diabolico instructũ

q

quod

Epistole Leonis pape.

quod in sanctā Alexandrinā seuit ecclesiā, quales essent q Calcedonensem synodū retractari cupiunt discere, in qua nullo modo accedere potuit, vt à vobis contra sanctā Nicænā synodū sentiret, quod hæretici mentiunt, q se fidē Nicæni cōcilij tenere cōfingunt, in quo sancti & venerabiles patres nostri cōtra Arriū congregati, nō carnē dñi, sed deitātē filiū Homouision patri esse firmauerunt. In Calcedonensi aut concilio aduersum Euticianā impietātē definitū est, de substantia virginis matris dñm Iesum Christū sumpsisse nostri corporis veritatem. Apud christianissimū principē igitur & inter Christi p̄dicatores digno honore numerādum vtor catholicæ fidei libertate, & ad cōfortiū te apostolorū ac prophetarū securus exhortor, vt constanter despicias ac repellas eos q se christiano noīe priuauere, nec patiaris impios parricidas sacrilega simulatione de fide agere, q̄s constat à fide deuiare. Cum em̄ clementiā tuā dñs tanta sacramenti sui illuminatione ditauerit, debes incunctanter aduertere regiam potestātē tibi non solū ad mūdi regimen, sed maxime ad ecclesiæ p̄sidij esse collatā, vt ausus nepharios cōprimēdo, & q̄ bñ sunt statuta defendas, & veram pacē his quæ sunt turbata restituas, depellendo scilicet peruafores iuris alieni, & antiquæ fidei sedē Alexandrinæ ecclesiæ reformando vt correctionibus tuis dei iracundia mitigata, regiæ antea ciuitati nō retribuat q̄ admissa sunt sed remittat. Constitue ante oculos cordis tui venerabilis furoris attēdas, nō solū ad facerdo tñ sacerdotēs pro ea tibi fide, in qua totius mundi est redemptio supplicare, in qua re specialius ambiunt, qui apostolicæ fidei sectatores Alexandrinæ ecclesiæ p̄sidere, agentes apud pietatē tuā ne hæreticos homines & merito pro sua peruerfitate dānatos, vtī sua persuasione patiamini, cū siue impietātē erroꝝ aspicias, siue opus p̄petrati furoris attēdas, nō solū ad facerdo tñ honorē admitti nequeant, sed ab ipso christiano noīe mereant abscindi. Nā quod exorata pietatis vestræ venia dixerim, quodā contagio splendorē vestræ serenitatis obfucant, cū sacrilegi parricidæ id audeant petere, qd nec innocentes liceat obtinere. Oblatæ sunt pietati vestræ p̄ces, quæ exēpla vestris literis subdidistis, sed in his q̄ catholicos sunt deplorantiū subscriptio continet, & q̄a causa probabilis est, fiducialiter noīa singulorū, & dignitas sui honoris aperit. In illis aut quas orthodoxo principi hæretica porrigere non formidauit obreptio, sub incerto cōfusse vnitatis vocabulo, ideo certū nomen retrahit, ne non solū paucitas p̄sonarum, sed etiam meritū detegat. Latere em̄ sibi vtile æstimat eoꝝ q̄ritas, quorū est qualitas iudicata, nec incongrue cuius loci hoīes sunt, profiteri metuunt, q̄ meruere dānari. In vna ergo catholicos supplicatione continet, in alia hereticos cōmenta pandunt. Hic sacerdotū dñi, & totius christiani populi ac monasteriorū defletur euerfio, ibi immanū sceles cōtinuatio demonstratur, vt quod nō licuit audiri, liceat dilari. Nōne p̄spicuū est quibus pietas vestra succurre, & qbus debeat obuiare, ne Alexandrina ecclesia, quæ semp fuit domus orationis, spelunca nūc sit latronū. Manifestū quippe est p̄ crudelissimā insanissimāq̄ sæuitiā, omne illic cœlestiū sacramentorū lumen extinctū. Intercepta est sacrificij oblatio, defecit chris̄matis sanctificatio & parricidalibus manibus impiorū oīa se subtraxere mysteria. Nec vllō modo ambigi potest, qd de his decernēdū sit, q post nephanda sacrilegia, post sanguinē probatissimi sacerdotis effusum, & cōcremati corporis cinerē in cōtumeliā aeris cœliq̄ dispersum audēt sibi ius p̄uasæ dignitatis expetere, & apostolicæ doctrinæ inuolabile fidē ad cōcilia prouocare. Magnū ergo vobis est, vt diademati vestro de manu dñi etiā fidei addat corona, & de hostibus ecclesiæ triūphetis, q̄a si laudabile vobis est aduersarū gentiū arma cōterere, q̄ta erit gloria ab insanissimo tyrāno Alexandrinā ecclesiā, in cuius cōtritione oīm christianorū est iniuria liberare. Vt aut literæ meæ pietati tuæ colloquiū quasi p̄sentis exhibeant, quicqd de cōmuni fide fuerat suggesturus, scriptis prosequētibus insinuandū esse p̄spexi, ac ne huius epistolæ pagina in nimiam longitudinē tenderet, alijs literis q̄ assertioni catholicæ fidei congruunt, cōprehēdi, vt licet ea q̄ à sede apostolica sunt p̄dicata sufficerēt, insidias tñ hereticorū, etiā hęc q̄ sunt adiecta referarent. Sacerdotale nāq̄ & apostolicū tuæ pietatis animū, etiā hoc malū ad iustitiā vltionis debet accedere, q̄ Constantinopolitanæ ecclesiæ puritatē pestilenter obscurat, in qua inueniunt quidā hereticorū clerici sensui consonantes, & intra ipsā catholicorū viscera, assertionibus suis hereticorū adiuvantes. In qbus deturbandis frater meus Anatholius, cū nimis benigne parcat, segnior inuenit. Dignamini pro fide vestra etiā ecclesiæ istā p̄stare medicinā, vt tales nō solū ab ordine clericatus, sed etiā ab vrbis habitatione pellant, ne vltius sanctus dei populus p̄uersorū hoīm contagio polluat. Cultores aut pietatis tuæ Iulianū ep̄m, & Euticiū presbyterē mea petitione cōmendo, vt suggestiones eoꝝ pro catholicæ defensione fidei placide digneris audire, quia vere sunt eiusmodi, vt fidei vestræ possint per omnia viles inueniri. Data Calendas Nouembris, Constantino & Rufo viris clarissimis consulibus.

¶ Item, Leo papa ad Pulcherrimam Augustam,

¶ Epistola. XCV,

Quantum

Quantū sibi fiduciā de fide vestra clemētiā ecclesia dei debeat polliceri, multis p^Abauimus saepe documētis, dū sicut spū sancto docente didicistis, illi p oīa potestātē vestra subijcitis, cuius munere & protectione regnatis. Vnde qā cōtra integritatē fidei christiane dissensionē quandā in Cōstantinopolitana ecclesia Eutice auctore generatā fratris & coepi mei relatione cognoui, vt totius causā speciē synodaliū gestorū textus ostēderet, dignū gloriā vestre est, vt error q de imperitia magis q de versutia natus est auferat, priusq villas vires de cōsensu imprudētū ptiacia prauitatis acquirat. Nā qdū Nestorius a veritate excidit, dū dñm Iesum Christū de matre virgine hominē solū asserit natum tantū etiā hic a catholico tramite deuiauit, q de eadē virgine & ditū nō nřā credidit esse naturā, vt q formā serui gessit, q nřī similis fuit atq cōformis, q dā nřā carnis fuerit imago, nō veritas. Nihil aut prodest dñm nostrū beatā Marię virginis filiū hominē dicere, si nō illius generis atq; feminis hō credit, cuius in ipso euāgelij exordio p̄dicat. Vnde multū doleo, multūq; cōtristor, q hic q ante de humilitatis proposito laudabilis videbat, cōtra vnicā spem nostrā, patrūq; nostrorū, vana & nimis puerila audet astruere, q cū videret insipiētia suā sensum catholicis auribus displicere, reuocare se a sua opinione debuerat, ne ita ecclesię p̄sules cōmoueret, vt sniam dānationis exciperet. Quā vtiq; si in suo sensu voluerit pmanere, nullus poterit relaxare. Sedis em apostolicę moderatio hanc tēperantiā seruat, vt & seuerius agat cū obduratis, & veniā cupiat p̄stare correctis. Quia ergo mihi multa fiducia est de pietatis vřā syncretissima fide, obsecro clemētiā vestrā, vt sicut sancto studio tuo catholica p̄dicatio semp adiuta est, ita nūc q; eiusdē libertati faueas. Nō em portiuacula aliqua fidei nřā q minus lucide sit clara pulsāt. Sed hoc imperta resolutio audet incessere, quod dñs in ecclesia sua neminē voluit ignorare. Et ideo pro vřā pietatis cōsuetudine elaborare dignemini, vt cōtra singulare sacrm salutis hūanę, qd blasphemā insipiētia protulit, ab oīm animis repellat, ac si ipse qui in hac rē tatione incidit, resipiscat, ita vt q male senserat propria voce & subscriptiōe condēner, cōmunioni illi sui ordinis reformet. Quod etiā fratri & coepo meo Fauiano me clemētiā vřā cognoscat, & his q̄s misimus delegasse, vt venia cōcedat, si error abolet. Ne aut p̄ssimi principis dispositioni q ep̄ale conciliū voluit congregari, nostra videret p̄sentia defuisse, fr̄es meos Iulianū ep̄iscopū, Renatū p̄br̄m, & filiū meū Hilariū diaconū misi, q vicē p̄sentia meā implere sufficerēt. Sed ei q in errore est melius cōsulet, si ibi vbi desipuit, ibidē resipiscat, & vbi dānationē meruit, illic indulgētiā cōsequat. Data Idus Iunij, Asturio & Protogene viris claris, cōs.

¶ Leo dilectissimis fratribus vniuersis ep̄is catholicis p Galliā & Hispaniā constitutis de pascha. Epistola. XCVI.

Cum in oībus diuinorū p̄ceptorū regulis exequēdis, sacerdotale obseruatiā oporteat esse concordē, maxime nobis & principaliter prouidēdū est, ne in paschalis festi die vel ignerantia vel p̄sumptio peccatū diuersitatis incurrat. Vnde quia tēpus sacratissimę solēnitatis ita dispositos habet limites suos, vt salutare sacramētū nūc citius, nunc tardius oporteat celebrari, non definit apostolicę sedis sollicitudo prospicere, ne deuotio ecclesiastica aliquo turbetur incerto. Cum igitur in quibusdam ascriptionibus patrū futurum proxime pascha dñi ab alijs in diē quintumdecimū Calēdas Maij, ab alijs in diē octauum Calēdas earundē inueniretur ascriptum, tantū me diuersitas ista pmouit, vt clemētissimo principi Marciano curam de hac re animi mei panderē, vt p̄cipiētē ipso ab his qui habēt huius supputationis peritiā. Diligētius illi discussatione qugeretur quo die posset venerando solēnitatis rectius celebrari. Quo rescribēte, octauo Calēdas Maij definitus est dies. Quia ergo studio vnitatis & pacis malui oriētalij definitioni acquiescere, q in tantę festiuitatis obseruantia dissidere, nouerit fraternitas vestra die octauo Calēdas Maij ab omnibus resurrectionē dominicā celebrandā, & hoc ipsum p vos alijs eē fratribus intimandū, vt diuinę pacis consortio, sicut vna fide iūgemur, ita vna solēnitāte feriemur.

¶ Dñis fratribus merito beatissimis in Christo venerabilibus, Samartioni, Carathoni, Desiderio, ep̄iscopis & presbyteris omnium ecclesiā quę sunt intra prouinciā Thraciam constitutę, Leo, Victorius, Eustatius Ep̄scopi.

¶ Epistola. XCVII.

Tanta seculi p̄tates circa sacerdotale ordinē reuerētiā p̄ualuere, etiā hi q̄s sub iperiali noīe terris diuina potētia p̄esse p̄cepit, vt ius distringēdorū negotiorū ep̄is sc̄tis, iuxta diuina cōstituta pmiserint. Quod cū & iuris antiqui formulis & illatis frequentius sit & legibus cōfirmatū, p̄sertim tpe a plerisq; inuenimus fuisse calcatū. Nā p̄termisso sacerdotali iudicio passim ad examē seculare transire. Quocirca nobis visum est, vt hanc & sacre legis & nřī ordinis contumeliā & ad p̄sens vlisceretur plena districtio, & obseruandā formulā constitueret in futurū. Censemus itaq; vt quicunq; p̄termisso sacerdote ec-

q 2 clesia

Decreta Hilarij pape.

clesiæ suæ ad disceptationē venerit seculariū, sacris liminibus expulsus à celesti arceat altario. Neq; ullus post hanc diffinitionē q̄ cōi sedit arbitrio quicq; sibi ultra p̄scriptū vendicare nitat. Ita fieri, vt hi q̄ an̄ errauere cōgrua emēdatiōe se corrigāt, & q̄ sub obseruatōe clericali cōlesti p̄bat seruire officio, ex clero abhiciēdū, si p̄remisso sacerdotū iudicio secularē adierit potestātē. Qd̄ ideo singulos vniuersosq; volumus agnoscere, vt qd̄ pleno iustitiæ & iuris ordine constitutum est, effectum totius firmitatis in omnibus clericorum negotiis fortiaur. Sane si clericus laicū pulset, prius se audiri ab ep̄is poscat, tū si petitioni suæ laicū viderit obuiare ex p̄missu ep̄i sui in seculi moderatores disceptatione configat. Leo ep̄s scribit. Victorius episcopus scribit. Eustatius episcopus scribit.

¶ Incipiunt Decreta Hilarij papæ.

¶ Vt Canones Nicæni vel apostolicæ sedis decreta custodiantur.	Cap. primū	mēbroz, aut decisione aliqd̄ minus hñtes ad superiorē ordinē non veniant,	3
¶ Vt bigami, aut viduæ, aut corruptæ mariti ad ecclesiasticos gradus nō accedāt.	2	¶ Vt ea q̄ illicitē ep̄s vel decessor eius ordinauit, ab eo q̄ superest emendant.	4
¶ Vt p̄cēnites aut in scij līræ siue defectu		¶ Vt nullus ep̄s sibi eligat successorē.	5

Incipiunt regule Hilarij pape.

¶ Capitulum primum.

D

Lauio Basilio, & Hermineico viris clarissimis cōsulis, sub die. XVI. Calēd. Decēbriū. In basilica S. Mariæ residēte venerabili papa Hilario vnā cū ep̄is, numero q̄nquaginta, Residētibus etiā vniuersis p̄b̄is, assistantibus q̄q; diaconibus, Hilarius ep̄us ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ synodo p̄sident, dixit. Quoniam religiosus sancto spū cōgregante cōuentus hortat, vt quædā quæ pro disciplinæ ecclesiastica necessaria sunt, cura diligētiorē tractemus. Si placet fr̄es ea q̄ ad ordinationis tenorē pertinet, iuxta diuinæ legis p̄cepta, & Nicænoz canonū cōstituta, iuuāte dño in omne æuū māsura solidemus, vt nulli phas sit sine status sui periculo, vel diuinis cōstitutōes, vel apostolicæ sedis decreta temerare, q̄a nos q̄ potētissimi sacerdotis administramus officia, taliū trāsgressiōnū culpa respiciet, si in causis dei desides fuerimus inuēti, q̄a meminimus qd̄ timere debemus qualiter cōmineat negligentia sacerdotū. Si quidē reatu maiore delinquit qui potiori honore fruitur, & grauiora facit vitia peccatoz sublimitas dignitatum.

- E II. ¶ Cauendū ergo in primis ne ad sacros gradus, sicut gestis prioribus ante scriptū est, quisq; qui vxorē virginē nō duxit, aspiret. Repellēdi sunt etiā quicunq; in secundæ vxoris nuptias contra apostolica p̄cepta conuenerunt.
- F III. ¶ Vt p̄cēnites vel in scij literæ, aut aliqua mēbroz defectu damna perpassi, vel hi q̄ ex p̄cēnitentibus sunt ad sacros ordines aspirare non audeant. Quisq; talium consecrator extiterit factum suum ipse dissoluet.
- G IIII. ¶ Sed quodeūq; q̄s cōmiserit illicite, aut à decessoribus suis inuenit admissum, sed propriū periculū vult vitare, dānabit. Nos em̄ in nullo volumus s̄ueritatē vltionis exercere, sed q̄ in causis dei vel cōtumacia vel in aliquo decessu deliquerit, aut ipse qd̄ proprius p̄decessor eius fecit, abolere noluerit in se quicqd̄ in alio nō rescauerit, inueniet. Quod vt deinceps possit tenacius custodiri (si placet sn̄as oēs, & subscriptōes proprias commodatē) vt synodali iudicio aditus claudat illicitis. Ab vniuersis ep̄is, & p̄b̄is acclamatū est. Exaudi Christe Hilario vita. Dictū est sexies. Hoc cōfirmamus & docemus, dictū est octies. Hæc tenenda sunt, hæc seruanda sunt, dictū est quinquies. Doctrinæ vestre gratias agimus, dictū est quindecies. Ista in p̄petuū seruent rogamus, dictū est quindecies. Ista p̄ sanctū Petrū vt in p̄petuū seruent aptam, dictū est octies. Hæc p̄sumptio nunq; fiat, dictū est decies. Qui hæc violauerit, in se inueniet. Et facto silentio, Hilarius ep̄s dixit.
- H V. ¶ Præterea fr̄es noua & inaudita, sicut ad nos missis de Hispanijs epistolis sub certa relatione puenit, in q̄busdā locis pueritatū semina subinde nascunt. Deniq; nōnulli ep̄atū, q̄ non nisi meritis p̄cedentibus datur, nō diuinū munus, sed hæreditariū putant eē cōpendiū. Et credunt sicut res caducas atq; mortales, ita sacerdotū velut legatorio aut testamentario iure posse dimitti. Nā pleriq; sacerdotes, & in mortis cōfinio cōstituti, in locū suū ferunt alios designari nobis subrogare, vt. s. nō legitima expectat electio, sed defuncti gratificatio, pro populi habeat assensu. Quod q̄ graue sit existimate. Atq; ideo si placet, etiā hanc licentiā generaliter de ecclesiis auferamus, ne (quod turpe dictū est) homini quisq; putet deberi, quod dei est. Vt aut quod ad nos perlatū est, ad vestrā etiā possit peruenire notitiā. Hispanoz fratru & coepiscoporum nostrorum scripta legantur. Paulus notarius recitauit. Et statutum est, ne quid vltia huiusmodi à sacerdotibus p̄sumatur.

Incipit